

BIBLIOTHÈQUE DE L'ARCHIVUM AUGUSTANUM

PAR LES ARCHIVES HISTORIQUES RÉGIONALES

XL

ANSELME PESSION

COMPTES
DE LA CHÂTELLENIE
DE CLY

(1414-1424)

AOSTE 2016

COMPTES
DE LA CHÂTELLENIE
DE CLY

Région Autonome
Vallée d'Aoste
Regione Autonoma
Valle d'Aosta

Assessorat de l'Éducation
et de la Culture
Assessorato Istruzione
e Cultura

BIBLIOTHÈQUE DE L'ARCHIVUM AUGUSTANUM

Volumes parus:

- I J.-C. PERRIN, *Inventaire des Archives des Challant*, tome Ier.
II J. REBOTTON, *Études Maistriennes*.
III O. ZANOLLI, *Les testaments des seigneurs de Cballant*, tome Ier.
IV J.-C. PERRIN, *Inventaire des Archives des Challant*, tome II.
V O. ZANOLLI, *Cartulaire de Saint-Ours (XVe siècle)*.
VI J.-C. PERRIN, *Inventaire des Archives des Challant*, tome III.
VII F. CHABOD, *Écrits d'Histoire*.
VIII J.-C. PERRIN, *Inventaire des Archives des Challant*, tome IV (avec l'index alphabétique).
IX O. ZANOLLI, *Les testaments des seigneurs de Cballant*, tome II.
X O. ZANOLLI-L. COLLIARD, *Les Obituaires d'Aoste*.
XI E. GERBORE, *Il territorio di Fénis e della Rivière nel Basso Medioevo*.
XII F. ORSIÈRES, *Écrits pédagogiques, religieux et politiques* (par les soins de L. Colliard).
XIII *Sources et documents d'histoire valdôtaine*, tome Ier.
XIV *Sources et documents d'histoire valdôtaine*, tome II.
XV *Sources et documents d'histoire valdôtaine*, tome III.
XVI L. COLLIARD, *Études d'histoire valdôtaine (Écrits choisis)*.
XVII *Sources et documents d'histoire valdôtaine*, tome IV.
XVIII O. ZANOLLI, *Inventaire des Archives des Vallaise*, tome Ier.
XIX M. COSTA, *Les incunables et les impressions du XVIe siècle des Archives Historiques d'Aoste*.
XX *Sources et documents d'histoire valdôtaine*, tome V.
XXI O. ZANOLLI, *Inventaire des Archives des Vallaise*, tome II.
XXII O. ZANOLLI, *Inventaire des Archives des Vallaise*, tome III.
XXIII M. COSTA, *Le più antiche carte del priorato aostano di Saint-Bénin (1239-1370). Edizione critica e commento*.
XXIV *Sources et documents d'histoire valdôtaine*, tome VI.
XXV A. CLOS-O. ZANOLLI, *Inventaire des Archives des Vallaise - Index*, tome IV.
XXVI - L. GIACHINO, *Lettres inédites de Mgr Albert Bailly (Rome, 1658)*.
XXVII A. BARBERO, *Valle d'Aosta medievale*.
XXVIII J.-G. RIVOLIN, *Uomini e terre in una signoria alpina: la castellania di Bard nel Duecento*.
XXIX M. S. BIONAZ, *Un monastero intramontano: la Visitazione di Santa Maria di Aosta (1631-1720)*.
XXX A. PESSON, *Comptes de la châtellenie de Cly (1376-1385)*.
XXXI A. PESSON, *Comptes de la châtellenie de Cly (1385-1390)*.
XXXII A. PESSON, *Comptes de la châtellenie de Cly (1390-1399)*.
XXXIII B. ORLANDONI, *Costruttori di castelli, (il XIII e il XIV secolo)*, tomo I.
XXXIV B. ORLANDONI, *Costruttori di castelli, (il XV secolo)*, tomo II.
XXXV B. ORLANDONI (a cura di), *Costruttori di castelli, (addenda e apparati)*, tomo III.
XXXVI P. PAPONE, *Il chiostro di Sant'Orso in Aosta e la sua interpretazione*.
XXXVII C. ANDRIOT, *Un siècle de présence des chanoines réguliers de Notre-Sauveur dans le Val d'Aoste*.
XXXVIII F. DEGL'INNOCENTI, *Cortemaggiore, Monreale delle Alpi o Curmaier? L'italianizzazione della toponomastica valdostana (1861-1946)*.
XXXIX A. PESSON, *Comptes de la châtellenie de Cly (1399-1409)*.
XL A. PESSON, *Comptes de la châtellenie de Cly (1414-1424)*.

BIBLIOTHÈQUE DE L'ARCHIVUM AUGUSTANUM

COLLECTION D'ÉTUDES D'HISTOIRE VALDÔTAINE
PUBLIÉES PAR LES ARCHIVES HISTORIQUES RÉGIONALES
SOUS LA DIRECTION DE J.-G. RIVOLIN

XL

ANSELME PESSION

COMPTES
DE LA CHÂTELLENIE
DE CLY
(1414-1424)

AOSTE 2016

INTRODUCTION

LES DERNIÈRES ANNÉES DE L'ADMINISTRATION DE FRANÇOIS DE CHALLANT

Châtelain de Cly depuis 1399, François de Challant succéda à son père Yblet, lors de la mort de celui-ci, le 21 septembre 1409, dans les seigneuries de Challant, Montjovet, Ussel, Verrès et Andorno ; auxquelles s'ajoutèrent, suite à la mort de son frère Jean en 1411, celles de Châtillon, de Graines et de Surpierre (investiture de 1414), qu'Yblet avait achetée en 1399 au Pays des Vaud, où François possédait déjà les seigneuries de Bossonnens depuis son mariage avec Catherine d'Oron, et de Châtel, que son père lui avait donnée en 1393. Les comptes de la châtelainie Cly des années 1409 à 1414 ont malheureusement disparu, ce qui nous empêche de connaître les détails de son administration dans cette période - la documentation concernant François de Challant étant d'ailleurs singulièrement lacuneuse pour ces mêmes années, même si on sait qu'il fut nommé bailli de la vallée de Suse et du Canavais en 1412 et l'année suivante châtelain d'Avigliana : une charge que son père avait remplie pendant une quarantaine d'années, la conservant jusqu'à sa mort.¹ Nous ignorons, par conséquent, si entre 1409 et 1414 il administra Cly de façon ininterrompue ou s'il fut remplacé par moments.

D'après le compte-rendu de Nicolet Britonis, qui prit possession de cette châtelainie le 11 novembre 1414 au nom du comte Amédée VIII de Savoie, il résulte en tout cas que François de Challant était bien le châtelain dès le mois de février de cette même année, ce qui laisse supposer une probable continuité de l'exercice de cette charge depuis la fin du siècle précédent. Après cette date, il fut remplacé par un commissaire spécialement nommé à cet effet : Nicolet Britonis, justement, que De Tillier mentionne comme vibailly en 1390 et comme l'un des nobles impairs intervenus aux Audiences générales de 1409.² Sa destitution est liée à une série de graves différends qui l'avaient opposé au comte. Une controverse avait surgi au sujet de la titularité de la seigneurie

---

¹ P. VACCARONE, *Scritti sui Challant*, Aoste 1967, tavole genealogiche - tav. III, Signoria di Challant; <http://geneall.net/fr/name/1439628/jean-de-challant-seigneur-de-cossonay-de-saint-martin-de-châtillon-et-de-surpierre>.

² J.-B. DE TILLIER, *Nobiliaire du duché d'Aoste*, Aoste 1970, p. 56.

de Surpierre, mais elle s'était conclue par un compromis établi entre eux le 4 juin 1414.³ La raison de cette destitution doit donc être recherchée ailleurs, à savoir dans une mauvaise gestion de la seigneurie, aggravée par un conflit d'intérêts découlant d'une situation d'endettement.⁴ Le seigneur de Challant fut donc hâtivement remplacé par Britonis par lettres patentes données à Genève le 24 octobre : quant à la preuve de sa négligence, il suffit de remarquer qu'en 1422 il devait encore rendre compte de son administration pendant presque dix mois, depuis le 15 février jusqu'au 10 novembre 1414, alors que la châteltenie était gérée en son absence par le commissaire comtal André de Villaret. Le commissaire Britonis administra la châteltenie au nom du comte jusqu'au 1er juillet 1415, quand la charge de châtelain fut attribuée à un nouveau titulaire, nommé par lettres patentes données à Thonon le 6 juin : Jean de Compey, écuyer du comte,⁵ au nom duquel Nicolet Britonis continua à gérer Cly, en qualité de lieutenant, jusqu'au 21 septembre 1416, quand l'administration de la châteltenie fut restituée à François de Challant, qui la garda jusqu'à 1424.

La gestion de celui-ci, qui confiait généralement les tâches administratives courantes à un lieutenant (Manfred Aynardi, *alias* Gilliati, damoiseau, de Lanzo Torinese ; puis Barthélemy *Pennaczonis*), ne fut pas particulièrement zélée. Il était constamment sollicité à montrer aux maîtres et auditeurs des comptes de Chambéry des actes notariés, attestant les termes des contrats d'albergement, ainsi que les inventaires de patrimoines soumis au droit d'échute, qu'il ne produisait pas ; et on le stimulait fréquemment à améliorer, en faveur du comte de Savoie (duc à partir de 1416), les conditions financières des affermages. De même on lui signala que la gestion indirecte des vignobles (accensés contre une redevance), qui avait remplacé l'ancienne gestion directe au moyen de corvées, requérait qu'on imposât de nouvelles charges à la population, remplaçant les obligations tombées en désuétude. Ces sollicitations ne trouvaient pas toujours de réponse satisfaisante. On reprocha aussi à François de ne pas avoir procédé à des travaux de reconstruction du château de Cly, contrairement aux souhaits du prince. Bref, on a l'impression qu'en 1424 on l'exonéra définitivement de sa charge à cause d'une gestion peu efficiente : ce qui confirmerait sa renommée d'administrateur peu averti de son propre patrimoine, tel qu'elle résulte des écrits de ses premiers biographes.⁶

³ Archives historiques régionales, fonds Challant, vol. 30, liasse 2, doc. 9.1421-22.

⁴ Cfr. ci-après le paragraphe concernant les dépenses.

⁵ Il s'agit de Jean Ier de Compey, seigneur de Thorens et d'Éclarson, fils de Simon et de Nicolette de Viry, qui épousa Ancilie de Chevron-Villette et mourut avant 1427 (ou en 1432 ?) sans postérité (A. DE FORAS, *Armorial et nobiliaire de Savoie*, t. 2, Grenoble 1878, pp. 128 et 133 n. 6).

⁶ P. DU BOIS, *Chronique de la maison de Challant*, éd. par O. Zanolli, « Archivum Augustanum » IV (1970), p. 28 ; V. VESCOVI, *Historia della casa di Challant e di Madruzzo*, éd. par L. Colliard, « Archivum Augustanum » II (1969), p. 34.

QUELQUES REMARQUES SUR LES RECETTES

En plus des recettes habituelles en nature et en argent, le compte de la période 1414/15, rédigé par Nicolet Britonis, fait état du paiement de la redevance d'un sou environ et d'un fer à cheval, dus par certains habitants des communautés de la châtellenie au cas du passage de l'empereur en Vallée d'Aoste. Cet événement exceptionnel se produisit effectivement au mois de juin 1414, lorsque Sigismond de Luxembourg, roi de Hongrie et de Germanie, élu roi des Romains en 1410, en provenance d'Italie, où il avait conduit sans succès une campagne militaire, se rendit au Concile de Constance, qu'il avait convoqué dans le but de mettre fin au Grand Schisme d'Occident. D'Asti, où il avait séjourné du 28 avril au 1er mai, il se déplaça à Pontestura, où il s'arrêta du 9 au 19, puis à Moncalvo du 27 mai au 8 juin ; le 11 il se trouvait à Trino Vercellese, d'où il retourna à Pontestura, où il séjourna du 15 au 22 juin ; puis il revint de nouveau à Trino, où sa présence est attestée le 25 juin. Il se rendit ensuite à Rivoli, où il rencontra Amédée VIII : ensemble ils empruntèrent la route qui traversait la Vallée d'Aoste et passèrent le col du Grand Saint-Bernard la semaine suivante. À la fin du mois il se trouvaient à Romont, au Pays de Vaud, et le 4 juillet à Berne, où le comte se congédia.⁷ Le passage de l'empereur laissa un souvenir durable en Vallée d'Aoste et l'effigie de l'empereur fut représentée dans la chapelle du château de Fénis, à côté des membres de la famille Challant agenouillés au pied d'une Vierge de Miséricorde ; une tradition tenace voudrait le reconnaître aussi dans un personnage barbu, un sceptre à la main, qui assiste au martyre de sainte Marguerite, peint à la fin du XVe siècle dans l'oratoire dit de Marguerite de la Chambre, au château d'Issogne.

L'accueil de Sigismond dans les domaines du comte de Savoie, en 1414, faisait partie d'une stratégie d'Amédée VIII visant à augmenter le prestige de sa dynastie : un objectif qu'il put atteindre deux ans plus tard, lorsque l'empereur eut encore à parcourir les chemins des terres savoyardes à l'occasion d'une rencontre de l'empereur, organisé sur mandat du Concile, avec l'antipape Benoît XIII, dans le but de convaincre celui-ci à renoncer au pontificat. Cette entrevue ayant été fixée à Nice au mois de juin 1415, le 28 mai on désigna quatre cardinaux pour accompagner Sigismond à travers les domaines du comte de Savoie. Amédée VIII, qui guettait le bon moment pour se signaler aux yeux de l'empereur, s'empressa d'organiser ce voyage de la meilleure façon et prédisposa l'accueil en prévoyant deux parcours pour atteindre Nice, au choix

---

⁷ J. F. BÖHMER, *Monumenta Germaniæ Historica, Regesta Imperii XI: Die Urkunden Kaiser Sigismunds (1410-1437)*, Innsbruck, 1896-1897, pp. 57-58. Le thème des rapports entre l'empereur Sigismond et Amédée VIII et l'accueil de l'empereur dans les États de Savoie dans les années 1415-1416 ont été l'objet de deux conférences, par Mme Daniela Cereia de l'Université de Turin et Mme Eva Pibiri de l'Université de Lausanne respectivement, lors du colloque international « La naissance du duché de Savoie, 1416 », qui s'est tenu à Chambéry du 18 au 20 février 2016 : je dois à ces deux communications, actuellement encore inédites, une partie des renseignements sur les déplacements de l'empereur en 1414 et en 1416.

du souverain : l'un passant par le Mont-Cenis et la vallée de Suse, l'autre à travers le Grand Saint-Bernard et la Vallée d'Aoste. Benoît XIII, qui se trouvait alors à Perpignan, prétexta la distance trop grande, demanda de déplacer l'entrevue à Narbonne, puis à Perpignan même. Sigismond fut donc obligé de changer significativement son itinéraire : le 15 juillet le cardinal de Viviers, Jean Allarmet de Brogny, président du Concile, lui donna sa bénédiction et il partit de Constance le 21, accompagné de seize prélats et de 4.000 chevaliers ; il passa par Bâle et le 27 il était à Aarberg, où Amédée VIII l'attendait avec une suite imposante. Ils passèrent ensemble par Moudon, Lausanne et Genève, le 30 ils s'embarquèrent à Seyssel et descendirent le Rhône en bateau jusqu'à Lyon ; puis l'empereur continua jusqu'à Narbonne, où il parvint le 15 août, en passant notamment par Vienne, Romans (d'où il se rendit en pèlerinage à l'abbaye de Saint-Antoine) et Valence. Après une entrevue avec des ambassadeurs des princes favorables à l'antipape, il continua en direction de Perpignan, où il arriva enfin le 18 (ou le 19) septembre. Les pourparlers avec Benoît XIII traînèrent longtemps sans résultat et l'empereur ne quitta Perpignan que le 5 novembre, s'arrêtant encore à Narbonne. Les pourparlers recommencèrent, qui aboutirent à un compromis scellé le 13 décembre avec les ambassadeurs des princes qui reconnaissaient Benoît comme pape légitime : on renvoya toutes décisions aux délibérations du Concile.⁸ Sigismond passa les fêtes de Noël à Avignon, puis, au mois de janvier 1416, remonta le Rhône, en passant à nouveau par Valence, Romans et Vienne, ainsi qu'à Montluel. Le 19 février, à Chambéry, dans le cadre d'une cérémonie fastueuse soigneusement organisée, il érigea la Savoie en duché, couronnant le projet d'Amédée VIII, soucieux de porter le même titre que son cousin et adversaire Jean-Marie Visconti, dont le père Jean-Galéas avait reçu l'investiture ducal en 1395.⁹ Sigismond poursuivit ensuite son chemin par Moulins, Nevers et Melun pour se rendre à Paris, où il fit une entrée solennelle le 1er mars, puis en Angleterre, s'étant embarqué à Calais le 1er mai. Il revint sur le continent par la Zélande, la Hollande et l'Allemagne et fit enfin retour à Constance le 27 janvier 1417.¹⁰

Parmi les autres redevances, la *garda* mérite une attention particulière, car elle témoigne des rapports entre les communautés locales, le seigneur et les étrangers qui fréquentaient ou s'établissaient dans le territoire de la seigneurie : elle servait, en effet, à compenser la protection que le comte assurait, moyennant finances ou un don en nature, aux étrangers qui exerçaient une activité ou venaient habiter dans la juridiction de Cly, et qui ne pouvaient donc compter sur les solidarités familiales ou communau-

⁸ PH. LABBÉ, G. COSSART, *Sacrosancta Concilia ad regiam editonem exacta*, t. XII, Paris 1672, coll. 177-183.

⁹ Remarquons qu'Amédée était déjà duc d'Aoste et de Chablais, titres que l'empereur Henri VII avait attribués à son beau-frère Amédée V en 1310 : mais il était important de redorer le blason par une nouvelle dignité attachée au domaine d'où la dynastie tirait son appellation courante.

¹⁰ U. CHEVALIER, *Documents relatifs aux représentations théâtrales en Dauphiné de 1400 à 1535 - Mystère des Trois-Doms, joué à Romans en 1509*, Romans s. d. pp. 56-58, n. 2.

taires. Cette protection, cela va sans dire, s'étendait à la défense de leurs biens patrimoniaux. Les Challant seigneurs de Cly assuraient dès avant 1376 la protection des marchands piémontais qui conduisaient annuellement leurs troupeaux dans l'alpage de Cheneil (*Chinal*), appartenant à Yblet de Challant seigneur de Montjovet, contre le paiement de 40 sous de *firma* et d'un bouc de *garda*. Pour les années 1376 et 1377 ces redevances furent encore perçues par Jacquemette, fille de Pierre de Challant-Cly, et par Louis de Monjoie son mari ; en 1378 et 1379 elles furent versées au châtelain du comte, mais à partir de 1380 ces marchands n'inalpèrent plus leurs troupeaux dans le Valtournenche.¹¹ En revanche, le châtelain octroya la protection du comte, par contrat, à des notables qui s'installèrent par la suite dans le territoire de la seigneurie, ou y avaient des intérêts : Guillaume *de Balma*, titulaire du prieuré de Nus dépendant de l'abbaye lyonnaise de Saint-Martin d'Ainay, ayant obtenu la protection du comte Amédée VI par lettre datée de Turin le 29 juin 1382, payait une redevance annuelle de deux livres de cire à partir de 1384 ;¹² la même redevance fut requise à Jean de Bernard des Graniers (*de Graneriis*), de Tarentaise, curé de Torgnon, qui obtint la *garda* par acte notarié de 1401, alors que le notaire Jean Saluard reçut une lettre de protection pour lui et pour sa famille du comte Amédée VIII en 1405, moyennant une livre de cire par an. Jean Saluard était un personnage remarquable : il était le fils, d'après Jean-Baptiste de Tillier, d'un nommé Vuillerme, originaire de Landry en Tarentaise, qui vers 1385, au moment du passage de la seigneurie de Cly au comte de Savoie, s'était établi à Ver-rayes, au hameau de Marseiller. Père et fils exercèrent successivement la fonction de commissaire aux extentes de la châtellenie, dont Jean obtint en 1415, 1416 et 1420 la ferme de la greffe (*firma papiorum curie*) : une charge qui, comme celle de commissaire aux extentes, comportait le risque de conflits avec la population. La preuve : en 1416 ou 17 André d'Aymonod fut condamné à payer un florin et 10 gros pour lui avoir adressé des injures (*verba iniuriosa*).¹³ Jean fonda, près de chez lui, une chapelle et la fit décorer de peintures - tout comme sa demeure - par Giacomino d'Ivrea ; et il finança en 1423 la construction du ru de Marseiller, qui amène jusqu'à ce village les eaux du torrent Marmore captées près d'Antey-Saint-André.¹⁴

¹¹ A. PESSION, *Comptes de la châtellenie de Cly (1376-1385)* (Bibliothèque de l'Archivum Augustanum XXX), Aoste 2004, pp. 77, 132, 174, 186 et 240.

¹² A. PESSION, *Comptes de la châtellenie de Cly (1385-1390)* (Bibliothèque de l'Archivum Augustanum XXXI), Aoste 2005, pp. 162-164.

¹³ Cfr. *infra*, n°s 49 (*firme*), 51 (*banna concordata*), 74 et 104 (*firme*).

¹⁴ J.-B. DE TILLIER, *Nobiliaire* cit. p. 547 ; L. COLLIARD, *Fasti e decadenza di antiche dimore signorili nella Bassa Valle d'Aosta*, Aoste 1970, pp. 113-121 ; J. BAROCCO, L. GIAI, J.-G. RIVOLIN, *Un chef-d'œuvre du Moyen Age: le Ru de Marseiller* in *Histoires d'eau* (Actes de la Conférence annuelle sur l'activité scientifique du Centre d'Etudes Francoprovençales, Saint-Nicolas 15-16 décembre 2001), Aoste 2002, pp. 101-114.

QUELQUES REMARQUES SUR LES DÉPENSES

Par rapport aux comptes du dernier quart du XIVe siècle, la typologie des dépenses des années 1409-1425 se sont réduites et simplifiées. On n'enregistre plus, en particulier, des frais relatifs à la défense du château par des garnisons ou des armements. Les seules dépenses fixes concernent le salaire du châtelain lui-même, qui monte à 25 florins par an, et une « pension » annuelle de 10 gros tournois en faveur de Vuillerme de Conoz, curé de Saint-Denis, qui célèbre trois fois par semaine une messe en mémoire des comtes Amédée VI et Amédée VII de Savoie, dans la chapelle Saint-Maurice du château de Cly.

Les frais d'entretien des édifices fortifiés, que le châtelain enregistre, sont aussi limités et ne concernent que la maison forte d'Antey-Saint-André : 7 deniers pour les clous (*clavinorum*) et 4 florins pour les bardeaux (*tavalliones seu scindulas*) nécessaires à la réfection du toit de la salle chauffée (*pëllio* en patois : *stupham seu pehilium*), payés entre 1416 et 1417, et 10 florins payés quatre ans plus tard au menuisier Jean d'André Bonichon, d'Antey, pour la réalisation de quatre tonneaux (*dolia*) pour conserver le vin.

L'intention d'Amédée VIII était cependant de procéder à une importante restructuration du château de Cly : il ordonna donc à François de Challant, qu'il considérait comme le coupable du mauvais état des bâtiments, dans une lettre datée de Thonon le 22 mai 1416, reproduite dans le compte de la période 1416-17, de le « *reparare et rebedificare ... in equo et bono statu et meliori* », tel qu'il l'avait reçu de son prédécesseur François de Russin. Pour récompenser l'engagement que le châtelain mettrait à la besogne il lui remettrait les peines et amendes, non spécifiées, qu'il avait encourues à cause de sa conduite répréhensible tant dans la gestion de la châteltenie, qu'en d'autres occasions : ce qui l'avait conduit à être jugé et condamné par les commissaires aux comptes et par divers tribunaux.¹⁵ On ne s'empressa point de satisfaire aux désirs du duc, car ce n'est que dans le compte de la période 1421-22, que nous trouvons la dépense de 5 florins pour payer une expertise d'Aymon Corniaux (*Cornyou*), *carpentator, magister operum carpentarie* du duc de Savoie, chargé de visiter le château de Cly et la maison forte d'Antey-Saint-André, dans le but de vérifier l'état des édifices et de suggérer les travaux à faire (qui, d'ailleurs, n'avaient pas été mis en chantier au moment où François de Challant fut définitivement dispensé de sa charge). Maître Corniaux, lausannois, était un technicien attitré et un personnage important de l'entourage ducal ; il se trouvait alors en Vallée d'Aoste pour s'occuper des travaux de restructuration

¹⁵ « *Item, factis dictis solucione et castri Cliti reparacione, dictus dominus, pro nunc prout ex tunc, remittit dicto domino Challandi omnes penas et multas per eum tam contumaciter et inobedienter commissas et perpetratas quam alias et tam in dictis officiis quam extra, pro eo quod venit computaturus Chamberiaco coram magistris computorum domini pluribus vicibus, sub magnis penis super hiis mandatus et citatus, eciam citatus sub penis in aliis curiis nostris et tam declaratis quam declarandis.* » (cf. *infra*, n° 56).

de la Tour du Bailliage.¹⁶ L'expertise de Corniaux, qui attribua de lourdes responsabilités à la négligence du châtelain quant au mauvais état des édifices, eut des suites judiciaires lors des Audiences générales de 1430, quand François composa avec le duc une amende de 600 ducats d'or et s'engagea par ailleurs à indemniser des particuliers qu'il avait lésés lors de son mandat.¹⁷

Une partie des recettes du château de Cly était réservée au remboursement de la dette de 4.000 florins qu'Amédée VIII avait contractée en 1401 avec le père de François, Yblet de Challant, décédé en 1409. C'est surtout à cause de cette obligation que les rapports entre Amédée VIII et son châtelain s'étaient empoisonnés et que celui-ci avait été la cible des organes comptables et juridictionnels savoyards. Pour bien comprendre la situation, il faut remonter à l'époque des campagnes militaires contre le *condottiere* Facino Cane, qui s'était découpé une petite principauté personnelle entre le Piémont soumis aux Savoie, le Montferrat et le duché de Milan, et dont la possession, acquise au moyen de l'occupation militaire, fut légitimée par le titre de seigneur de Borgo San Martino (son pays natal), que lui attribua Théodore de Montferrat le 22 septembre 1400. La tactique de Facino consistait en une guérilla visant l'occupation des terres de l'ennemi du moment, la mise à sac et la destruction des villes et des villages (ce fut le sort, entre autres, de Chieri et d'Occhieppo), la prise d'otages en vue d'en demander la rançon.¹⁸ Lors d'une campagne militaire conduite à partir de 1399 contre les Savoie princes d'Achaïe et leur allié Amédée VIII, dont les troupes étaient aux ordres d'Yblet de Challant, gouverneur et capitaine général du Piémont, il avait occupé, au nom du marquis de Montferrat, les localités de Carisio, Caravino et Settimo Rottaro. Pour les racheter, il fallut payer au marquis une rançon de 7.000 (ou 7.600 ?) ducats, dont 4.000 ducats qu'Amédée VIII emprunta à Yblet de Challant. Celui-ci, pour pouvoir prêter au comte cette somme, avait dû vendre pour le même chiffre, sous clause de rachat, sa seigneurie d'Issogne à sa cousine Marguerite, fille de Jacquemet de Challant et veuve de Ludovico Bovello Balbis¹⁹ : laquelle avait à son tour récupéré

¹⁶ Sur l'intense activité d'Aymon (ou Aymonet) Corniaux en Vallée d'Aoste et ailleurs cfr. B. ORLANDONI, *Artigiani e artisti in Valle d'Aosta dal XIII secolo all'epoca napoleonica*, Ivree 1998, pp. 137-139, et D. DE RAEMY, *Aymonet de Corniaux, maître des œuvres de la Maison de Savoie, son activité en Pays de Vaud et en Chablais*, dans *Amédée VIII - Félix V, premier duc de Savoie et pape (1383-1451)*, éd. B. Andenmatten e, a. Paravicini Bagliani, Lausanne 1992, pp. 327-355. Sur la présence de Corniaux à Aoste et les travaux entrepris au château de Cly à la suite son l'inspection, cfr. B. ORLANDONI, *Costruttori di castelli, cantieri tardomedievali in Valle d'Aosta - il XV secolo*, t. II (Bibliothèque de l'Archivum Augustanum XXXIV), Aoste 2009, pp. 44-46 et 61-71, et E. E. GERBORE, B. ORLANDONI, *Il castello di Cly, storia ed evoluzione di un castello valdostano*, Aoste 1998, *passim* et particulièrement pp. 49-51 et 93-97.

¹⁷ J.-A. DUC, *Histoire de l'Église d'Aoste*, t. IV, Châtel-Saint-Denis 1909, pp. 345-346.

¹⁸ D. M. BUENO DE MESQUITA, article *Facino Cane* dans *Dizionario biografico degli Italiani*, vol. 17, Rome 1974, pp. 791-803.

¹⁹ Mentionné comme *Ludovicus Boveti* dans le compte des années 1416-17.

cette somme en vendant au même prix les biens dotaux qui lui étaient parvenus de par son mari à Chieri. L'accord entre le comte et Yblet, contenu dans une lettre datée de Bourg-en-Bresse le 21 avril 1401, prévoyait que la somme prêtée dût être remboursée dans la mesure de 250 florins par an, par l'intermédiaire du fils du prêteur, François, au moyen de sa fonction de châtelain de Cly et sur les revenus de cette châtellenie : ce qui impliquait l'assurance de son inamovibilité jusqu'à l'extinction de la dette. En outre, le comte assurait à Yblet un remboursement ultérieur au cas où il aurait d'autres frais à soutenir pendant la guerre contre Facino Cane et ses complices.²⁰ Il paraît cependant que dans l'exercice de ses fonctions François ait effectué des opérations peu transparentes, entre autres au sujet des modalités de remboursement de la dette, ce qui entraîna *multas altercaciones* avec le trésorier de Savoie et finalement sa suspension des offices, en dépit des engagements pris par Amédée VIII. Un accord, passé à Thonon le 22 mai 1416 en présence, entre autres, de Guigonet Marchand chancelier de Savoie, des maréchaux Boniface de Challant et Gaspard de Montmayeur et du trésorier Guigonet Maréchal mit fin aux contrastes, en fixant les modalités de prélèvement des sommes à rembourser sur les revenus des châtellenies de Cly et d'Avigliana, et François fut réintégré dans ses fonctions.²¹

---

²⁰ Cfr. *infra*, n. 55.

²¹ Cfr. *infra*, n. 56. Le rôle qu'Yblet de Challant remplit dans les campagnes contre Facino Cane ont déjà été relatés par plusieurs auteurs, qui décrivent parfois différemment les faits (y compris l'épisode de l'emprunt). L'analyse et la discussion de ces différences amènerait cette brève introduction trop loin de son but, pour pouvoir l'entreprendre. Pour un éventuel approfondissement nous renvoyons aux ouvrages suivants, et aux bibliographies respectives : J. PIGNET, *Quelques documents inédits de l'époque d'Amédée VIII de Savoie - 1. Compte d'Iblet de Challant au comte de Savoie*, dans *Mélange de documents historiques et hagiographiques (Miscellanea Augustana)*, vol. I, Aoste 1951, pp. 207-318 ; F.-G. FRUTAZ, *Iblet de Challant*, Aoste 1963, pp. 20-35 ; P. THIÉBAT, *Ricerche su Ibleto di Challant, in base a documenti del fondo Challant dell'Archivio storico regionale di Aosta* (mémoire de maîtrise, Università Cattolica del Sacro Cuore, Milan, a. u. 1971-1972), pp. CCLXX-CCLXXXVII ; P. VENESIA, *Facino Cane in Canavese (1387-1402)*, Ivree 1982, pp. 103-142 ; Id. *Ibleto di Challant il capitano*, Ivree 1983, pp. 114-119.

ABRÉVIATIONS

Amb.: ambostata, -e

B. p.: boni ponderis

Curs.: cursibilis, -is

Den.: denarius, -i

Dim. dym.: dimidius, a, um

Duc.: ducatus, -i

Em.: emina, -e

Fass.: fassus, -i

Flor.: florenus, -i

Jan.: Januensis, -is

Lib.: libra, -e

Mod.: modium, -i

Mon.: moneta, -e

Mont. mond.: monturerius, -i

Ob.: obolus, -i

P. p. : parvi ponderis

Quart.: quartana, -e

Quarter.: quarteronus, -i

Quint.: quintalis, -is

Sest.: sestarium, -i

Sol.: solidus, -i

Vien.: Viennensis, -is

Computus Nicolet Britonis burgensis
 Anselme Pessionis illi. De redditibus et expensis de castro
 A die Indictionis Martine mensis notuensis Anno domini millesimo
 quadringentesimo secundo die et Anno ditionis castelle officium
 fuit ad manum domini positum per eundem Nicoletum tunc capitulum
 domini Henrici sup hoc a domino plenam potestatem et mandatum
 litteris eius domini patris dicitur Johanni die xxij mensis octobris
 Anno proximo quia ostendit tunc redire amicus sigillo domini
 sigillat et manu Johanni de eisdem eius secretarij signat et tenet
 Et quia de et anno fuit etiam domini Nicoletus tunc poma in balneo
 ecclesie prophanis de corman castro piamatus et aditus per fidem
 facti per quendam litteram manum dicitur de villa nor signi dicitur de
 et Anno p dicitur quam reddi. Et sic ad diem fidem exultant
 mensis Julij Anno domini millesimo quadringentesimo secundo quibus
 mensis die et Anno ditionis castelle officium cum castro p dicitur
 loca tradidit et expedit francisco compesit fructibus dicitur castro
 p dicitur per diem constituto post hunc de manum et per litteram dicitur
 Nicoletus directa de manum eisdem francisco tradidit et expedit dicitur
 casam castellum et mandavit cum armentis et aliis bonis in eadem
 castro existens dicitur honorem die festa Junij Anno domini millesimo
 quarto quam ostendit et tenet sigillo impendit dicitur sigillat et manu
 Johanni de secretarij dicitur signi et de qua expeditur ut p dicitur fac
 dicitur francisco fidem facit per hunc publicum inde receptum per hunc
 saluam nor Anno p dicitur et dicitur die p dicitur mensis Julij quod reddi
 videlicet de triginta tribus septimanis et de diebus diebus Recepit ap
 dicitur p dicitur Guillelmo de challes petro magnum Jacobo de sibilau
 et Anthonio domerq magno et auditore computato domini
 Per Johanni brian dicitur domini reddita q p Johanni de p dicitur
 p dicitur de castro p dicitur de dicitur p dicitur fidem facit per hunc
 publicum inde receptum per bouffarum de villa dicitur et notat p
 sub Anno domini millesimo tunc secundo quibus p dicitur octava die p dicitur
 mensis Augusti quod reddi in p dicitur signi manu dicitur nota
 subscriptum et signat

Et est sciendum q dicitur dicitur et notat p dicitur castro p dicitur p dicitur ante hunc hunc dicitur
 p dicitur de triginta tribus septimanis et diebus diebus p dicitur de p dicitur hunc p dicitur
 p dicitur Anno domini millesimo tunc tunc et fuit de p dicitur exultant notat Anno p dicitur
 p dicitur de p dicitur de p dicitur p dicitur p dicitur p dicitur p dicitur p dicitur p dicitur p dicitur

Incipit du compte-rendu de Nicolet Britonis (1414-1415)

COMPTE DE NICOLET BRITONIS, CITOYEN D'AOSTE,
LIEUTENANT DE LA CHÂTELLENIE DE CLY (1414-1415)

- 1 [II]¹ Computus Nycoleti Britonis, burgensis Auguste, locumtenentis² castellanie Cliti, de redditibus et exitibus dicte castellanie, a die undecima inclusive mensis novembris anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, quibus die et anno dictum castellanie officium fuit ad manum domini positum per eundem Nycoletum tamquam commissarium domini habentem super hoc a domino plenam potestatem et mandatum, litteris eiusdem domini patentibus datis Gebenne die XXIII³ mensis octobris anno proxime dicto, quas ostendit, cuidam cedule annexe, sigillo domini sigillatis et manu Petri de Croso eius secretarii signatis, et retinet; et quibus die et anno fuit eciam idem Nycoletus voce preconia in balbis³ ecclesie parochialis de Tornion castellanus proclamatus et cridatus, prout fidem facit per quandam litteram manu Boniffacii de Villa notarii signatam, datam die et anno predictis, quam reddit, usque ad diem secundam exclusive mensis jullii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quinto, quibus die et anno dictum castellanie officium, cum castro predicti loci, tradidit et expeditit Francisco Compesii, scuttifero domini, castellano ibidem per dominum constituto post ipsum⁴ per litteram domini dicto Nycoleto directam de mandato eidem Francisco tradendi et expediendi dictum castrum, castellaniam et mandamentum cum arnesiis et aliis bonis in eodem castro existentibus, datam Thononii, die sexta junii, anno Domini millesimo CCCC^o XV^{to} predicto, quam ostendit et retinet sigillo impendenti domini sigillatam et manu Johannis Bonbat secretarii domini signatam, et de qua expedicione ut premittitur facta dicto Francisco fidem facit per instrumentum publicum inde receptum per Johannem Saluardi notarium, anno predicto et dicta die secunda mensis jullii, quod reddit, videlicet de triginta tribus septimanis et duobus diebus, receptus apud Chamberiacum, presentibus Guillermeto de Challes, Petro Magnini, Jacobo de Sistilliaco et Anthonio Domengii, magistris et auditoribus computotum domini, per Johannem Virardi clericum domini, reddictusque per Johannem de Forasio, procuratorem dicti castella-

¹ Archivio di Stato di Torino, Sezioni riunite (ASTO), *Cly, châtellenie*, inventario 68, foglio 63, mazzo n° 7/1, 1415-1416.

² Le mot *locumtenentis* est ajouté dans l'interligne supérieure.

³ Autre lecture possible: *valvis*.

⁴ Mots effacés : *de mandato et*.

ni, prout de dicto procuratore fidem facit per instrumentum publicum inde receptum per Boniffacium de Villa, clericum et notarium publicum, sub anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto, indicione octava, die XVI mensis augusti, quod reddit in pargameno scriptum, manu dicti notarii subscriptum et signatum.

Et⁵ est sciendum quod dominus Challandi et Montis Joveti, castellanus ibidem ante ipsum, habet domino computare de triginta quinque septimanis et duobus diebus, inceptis die XVI inclusive mensis februarii anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} et finitis die XI exclusive novembris anno predicto, item habet computare de certis redditibus plus repertis prout in computo sequenti declaratur.

Qui procurator iuravit nomine quo supra et sub pena viginti quinque librarum forcium tociens per dictum castellanum commictenda quociens contrarium reperiretur, bene et fideliter computare de omnibus et singulis receptis et libratis factis per ipsum aut alium eius nomine in dicto officio pro domino quoquomodo.

2 **Frumentum:**

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, in locis et parrochiis infrascriptis et licet non tradat terminus in tempore de quo computat, tamen de ipsis computat quia ipsos recuperavit, ut dicit:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in tribus particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo [II⁶] particulariter nominatis et descriptis - IIII mod. et dim. frumenti

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in una particula dicti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} - I sest. frumenti

Parrochia Varaye:

⁵ Dans la marge de gauche : *vide*.

⁶ Au début du deuxième parchemin : *Cly*

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in decem septem particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o decimo quarto

- II mod. I sest. V mont. II tercia unius mont. frumenti

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino anno Domini millesimo CCCC^o XIII^{to} particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo quarto

- I sest. frumenti

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sex particulis in dicto quinto computo de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno anno Domini millesimo CCCC^o XIII^{to} particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno Domini millesimo CCCC^o decimo quart

- III sest. I quart. frumenti

De exitu seu firma molendini domini de Varay nichil computat quia de ipso infra computat in siligine et pecunia reddictum maiori summa.

De firma molendinorum domini de Anthey nichil computat in frumento quia accensata ad siliginem, reddictus de quo infra computat.

Summa, computatis sex montureriis seu eminalibus aut quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario et sex sestariis pro uno modio ut in computo precedenti:

- VII mod. III sest. I quart. V mont. II tercii unius mont. frumenti.

Venduntur in fine computi.

3 **Siligo:**

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto licet non cadat in tempore de quo supra computat, a personis in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in sexdecim particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - IX mod. III sest. III quart. siliginis

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno et termino anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno, anno predicto Domini millesimo CCCC° decimo quarto - X sest. et dimidium siliginis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quadraginta tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno, anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto

- XX mod. IIII sest. II mont. et III quartos unius mont. siliginis

Recepit ibidem a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno [III] Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis de redditu per annum in festo beati Andree anno predicto Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto - VI modia siliginis

De decima⁷ pecie campi iacentis en Champ Triol eiusdem parrochie de Varaya, quam tenet Johannes filius quondam Johannis Berra, alias Cailliard, domino pertinente pro duabus partibus ipsius decime, et reliqua tertia pars eiusdem decime pertinet ecclesie de Diemo, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat nec etiam de dictis duabus partibus eiusdem decime fuit computatum domino per castellanos ante ipsum, ut dicitur in computo precedenti, ipseque castellanus ignoraverit quia novus est dictas duas partes decime antedecte domino pertinere, prout ignorabat castellanus tunc ibidem in decimo octavo computo precedenti, licet secundus castellanus ibidem ante ipsum, per iniunctionem sibi factam in decimo quarto computo precedenti et aliis pluribus computis precedentibus suam fecerit super hoc diligenciam, ut dicitur in computo precedenti.⁸ Iniungitur tamen castellano ibidem post ipsum prout in computo precedenti castellanis ibidem ante ipsum fuit iniunctum de mandato supradictorum magistrorum et auditorum computorum domini, quod dictas

⁷ Dans la marge de gauche : *decime*.

⁸ Dans la marge de gauche : *vide*.

duas partes decime antedictae recuperet et exigat pro toto tempore quo dictum castrum et castellania de Cly steterunt et fuerunt ad manus domini et etiam pro tempore futuro, taliter quod in suo sequenti computo valeat de dictis duabus partibus eiusdem decime pro dictis temporibus presenti et futuro domino computare et etiam declaret in eodem computo sequenti quot jornalalia continet dicta pecia terre cum eiusdem confinibus.

4 *Apud Vallem Tornenchiam:*

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta sex particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto

- III mod. V sest. V mont. et dimidium siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quadraginta sex particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to}

- IX mod. III sest. III quart. I mont. et dimidium siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in triginta tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto

- XV mod. V sest. III mont. siliginis

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in duabus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto

- I mod. II sest. siliginis

Siligo marescalcie parrochie Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in viginti quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis particulariter et descriptis de marescalcia per annum in festo beati Michaelis anno predicto Domini millesimo CCCC° decimo sexto

- II mod. I sest. III quart. I mont. et quartum unius mont. siliginis
Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis [IIII] in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno predicto Domini millesimo CCCC° decimo quarto - I quart. dim. mont. siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno predicto Domini millesimo CCCC° XIII^{to} - III sest. III mont. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto - I quarter. siliginis

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- LXXI mod. IIII sest. III quart. III mont. siliginis.

Venduntur in fine computi.

5 Ordeum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, in locis et parrochiis infrascriptis, licet non cadat in tempore de quo computat:

Parrochia de Varaye:

Et primo in parrochia Varaye a personis in una particula in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis - IIII mont. et dim. ordeï

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto - II mod. II sest. III quartos unius montur. ordeï

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o XIII° - III sest. I quart. I amb. et dym. ordei

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in novem particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem termino festi beati Michaelis, anno supradicto Domini millesimo CCCC^o decimo quarto - II mod. I sest. ordei

Marescalcia:

Recepit in parrochia de Anthey supra dicta a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis de marescalcia per annum in dicto festo sancti Michaelis anno Domini millesimo CCC^o decimo quarto - I sest. II quartanas III mond. ordei

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- V mod. II sest. II mont. I quartus unius mont. I amb. et dim. ordei.

Venduntur in fine computi.

6 Avena:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto in locis et parrochiis infrascriptis, [V] licet terminis solucionis non cadat in tempore de quo computat, ut supra:

Apud Vallem Tornenchiam:

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in quindecim particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis - X sest. IIII mont. avene

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quatuordecim particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis

anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to}

- VII mod. II sest. em.⁹ V mont. quartum unius mont. I amb. et dim. avene

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno predicto Domini millesimo CCCC° decimo quarto - II sest. avene

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to}

- I sest. II quarter. II amb. avene

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- IX mod. IIII sest. quartus unius mont, III amb. et dim. avene.

Venduntur in fine computi.

Capones et pernice:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in octo particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto et in festo nativitatis Domini incipiente currere, beati Stephani et carnesprevii, anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto¹⁰ - XVIII capones

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis de servicio per annum, in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quint - IIII capones

⁹ Sic.

¹⁰ Les mots *beati Stephani et carnesprevii* sont ajoutés à la fin de la phrase, avec un signe de rappel.

7 *Parrochia Chambave:*

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto et carnisprevio anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto

- III capones et quartum unius caponis

Recepit ibidem a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto

- I caponem

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto

- dimidium caponem

Recepit ibidem a personis in tresdecim particulis in dicto quinto computo precedenti [VI] de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis pro eodem, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere et in carnisprevio anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto

- XIII capones II tercia unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo¹¹ precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XV^{to}

- III capones et dimidium

Recepit a Johanne Rava dicte parrochie de servicio per annum, augmentato pro et super certis bonis que quondam fuerunt Martini Lancy, domino adiudicatis per pares Vallis Auguste pro certis delictis per ipsum perpetratis ut in computo precedenti, eidem Johanni albergatis per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum pro tanto de servicio per annum, cum placito inde debito ultra servicia et usagia inde pro dictis rebus dominus debita et solvi consueta, ut dicit locumtenens castellani ibidem ante ipsum in computo precedenti, et prout in dicto precedenti computo¹² fuit iniunctum castellano ibidem ante ipsum, iterato iniungitur castellano ibidem post ipsum quod instrumentum dicti

¹¹ Le mot *computo* est répété.

¹² Dans la marge de gauche : *vide*.

albergamentum in suo sequenti computo apportet ut tenor et effectus eiusdem albergamenti videantur et quantum fuerit necesse inseratur in eodem et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quinto - I caponem

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quinto - V capones

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem novem particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto

- IX capones et dimidium tercii et quarterium unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XV° - II capones et dimidium et I pernicem

8 *Parrochia de Tornyon:*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis de reddictu per annum, in festo beati [VII] Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quart - I caponem et dimidium

Recepit ibidem a personis in octo particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis particulariter et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere et in carnisprivio anno Domini millesimo CCCC° XV° - VIII capones et I pernicem

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti nominatis de servicio per annum, in festo beati Stephani anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quinto - I caponem et I pernicem

Placita arrestata

De duobus caponibus debitis per Petrum Levrer habitatorem terre Cliti, duobus caponibus debitis per Brunodum filium quondam Ottini dou Lo, duobus caponibus debitis per Petrum Voudan de Cheissillie, duobus caponibus debitis per Johannem Rava de Visinal et duabus pernicibus debitis per Dominicum Caramel de placito arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii;

Placita non arrestata

Item de quinque caponibus debitis per Boniffacium filium quondam Vullelmini de Pleo, duobus caponibus cum dimidio debitis per Johannem Barat habitatorem de Chanlon, uno capone et quarto unius caponis debitis per Marietam filiam quondam Johannis de Del uxorem Martini Brunodi de Selly et Agnesonam sororem ipsius Mariete uxorem Jacobi de Del filii quondam Perrodi de Del et Francesiam earum sororem, et duobus caponibus cum dimidio debitis per Petrum Martineti de Vesant de placito non arrestato, quando casus accidit in morte domini et tenementarii;

Nichil computat quia nulla talia placita obvenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit dominus procurator et suo asserit iuramento.

Summa:

- LXXI capones III quarti dimidii quarti unius caponis et III pernice.
Venduntur in fine computi.

Oves et muthones:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in duabus particulis in quinto computo precedenti particulariter¹³ de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis

- dimidiam ovem III quarteria et quartum unius quarti ovis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulari-

---

¹³ Sic.

ter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi Omnium Sanctorum anno predicto Domini millesimo CCCC° decimo quarto

- dimidium gocionum et dimidiam ovem

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis pro eodem et eodem anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto

- quartum unius ovis

De uno ariete debito per mercatores ultramontanos adducentes sua animalia ad alpem de Chinal pro salvagarda quando ibidem veniunt, que alpis dicitur esse heredum domini Ybleti de Challant domini [VIII] Montis Joveti, et dominus habet gardam, ut dicitur in computo precedenti, ultra quadraginta solidos, de quibus fuit in decimo octavo computo precedenti computatum, non computat, quia dicti mercatores ultramontani non fuerunt nec adduxerunt aliqua animalia ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Summa: - I ovis quartus unius ovis III quarterii et quartus unius quarterii ovis et dimidius gocionus.

Venduntur in fine computi.

9 Boc estaing:

Idem reddit computum quod recepit de feris vocatis boc estaing que venantur et capiuntur ibidem in quibus dominus percipit pro quolibet boc estaing qui capitur in dicta castellania videlicet unum cornu et unum quarterium ex anterioribus de boc estaing septiennio, ut dicitur in computo precedenti, nec inde plus recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator, videlicet ab illis de Valletornenchia

- I quartum et I cornu de boc estaing.

Summa: - I quartus et I cornu de boc estaing.
Venduntur in fine computi.

Fenum et palee:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de marescalcia per annum circa festum beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto in locis et parrochiis infrascriptis, licet terminus non cadat in tempore de quo supra computat:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis - I fassum feni et I fassum pallearum

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quindecim particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno predicto Domini millesimo CCCC° decimo quarto
- VIII fassos, quarterium unius fassi pallearum
- et VIII fassos III quartos unius fassi feni

Apud Castellionem:

Recepit in dicta parrochia Castellionis a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto - X fassi pallearum.

Summa: - XIX fassi et quartus unius fassi pallearum
- et IX fassi feni III quartos unius fassi feni.

Venduntur in fine computi.

Casei et seracei:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, licet terminus non cadat in dicto tempore de quo supra computat, in locis et parrochiis infrascriptis:

Apud Vallem Tornenchiam

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, particulariter nominatis et descriptis - IX quint. XIX lib. caseorum
- et VI seraceos III quartos unius seracei

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo [IX] quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem

termino anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} - II seraceos

Summa: - IX quint. XIX libre casei
- et VIII seracei III quarti unius seracei.

Venduntur in fine computi.

10 Vinum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in vindemiis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, licet non cadat in tempore de quo computat, videlicet in locis et parrochiis infra-scriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quinque particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - IIII mod. IIII sest. vini

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino vindemiarum anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} - II mod. VIII sest. et dim. vini

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - V mod. VII sest. et dim. vini

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} - XXI sest. vini

Summa, computatis quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario et duodecim sestariis pro uno modio vini, ut dicitur in computo precedenti - XIII mod. V sest. vini.

Venduntur ut supra.

Cera:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto, licet terminus non cadat in tempore de quo supra computat, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo apud Varayam a personis in una particula in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis

- I lib. cere

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in sex particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to}

- V lib. cere

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto

- XI lib. cere

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino

- II lib. cere

11 *Garde:*

Recepit a domino Guillermo de Balma, priore de Nuns dyocesis Augustensis, de garda per annum ut in computo precedenti, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to}

- II lib. cere

Recepit a domino Johanne Bernardi curato [IX] de Tornyon per annum, in qua se posuit ad eius vitam dumtaxat pro tanto de garda per annum singulis annis circa festum Omnium Sanctorum, solvenda modo plenius contento in quodam publico instrumento, ut asserit in computo precedenti et aliis plu-

ribus computis precedentibus¹⁴ locumtenens castellani ibidem ante ipsum, recepto per Johannem Got notarium sub anno Domini millesimo CCCC° primo¹⁵. Et prout in computo precedenti fuerat iniunctum castellanis ibidem ante ipsum, iterato iniungitur dicto castellano ibidem post ipsum quod dictum instrumentum in suo sequenti computo apportet, taliter quod modus et tenor ipsius in eodem videantur, et si fuerit necesse inseratur. Et computat de dicta garda pro termino festi Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto - I lib. cere

Recepit a domino Johanne Saluardi de garda per annum in qua se, uxorem et familiam et bona eiusdem posuit ad eius vitam naturalem dumtaxat pro una libra cere per ipsum de garda, singulis annis solvenda ipso Johanne naturaliter vivente, ut per litteram domini de testimonio dicte garde, quam apportare obmisit castellanus ibidem ante ipsum in computo precedenti, licet fuerit sibi iniunctum¹⁶. Et prout in computo precedenti dicto castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum, iterato iniungitur dicto castellano ibidem post ipsum expressius quod dictam litteram domini receptionis dicte garde in suo sequenti computo infallibiliter apportet ut modus, tenor et effectus eiusdem videantur, et quantum fuerit necesse inseratur. Et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto - I lib. cere.

Summa: - XXIII lib. cere.
Venduntur in fine computi.

Piper et zinziber:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia de Anthey:

Et primo in parrochia de Anthey a personis in duabus particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - dim. lib. zinziberis

¹⁴ Les mots *et aliis pluribus computis precedentibus* sont ajoutés dans la marge de droite avec un signe de rappel.

¹⁵ Dans la marge de gauche : *vide*.

¹⁶ Dans la marge de gauche : *vide*.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XV° - dim. lib. zinziberis

Parrochia Castellionis:

Recepit in dicta parrochia Castellionis a personis in una particula in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum eisdem anno et termino proxime dictis - I lib. piperis

Placita:

De una libra zinziberis debita per Petrum de Barel de Berzin et Martinum eius nepotem, [XI] filium quondam Johannis fratris dicti Petri de placito sic arrestato quando casus acciderit, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo, quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Summa: - I lib. zinziberis et I lib. piperis.
Venduntur in fine computi.

12 Royde sive corvate:

De roydīs sive corvatis debitis in dicta castellania per annum per homines in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter et speciffice nominatos et descriptos in fodendo seu sapan-do, ligando et ligonizando vineas domini, prout acthenus fuit assuetum, et ut eciam in computo precedenti predesignato plenius declaratur, nichil computat pro anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, quoniam dicte vinee domini fuerunt albergate perpetuo ad reddictum vini de quo supra computat in titulo vini, nulleque corvate inde redidite fuerunt per dictas personas, ut dicit, et prout in computo precedenti castellanus ibidem ante ipsum fuit iniunctum¹⁷, quam iniunctionem dictus castellanus ignorabat, iterato iniungitur castellano ibidem post ipsum quod dictas roydās instet et procuret albergari per debentes easdem utiliori modo quo poterit pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo computare aut aliter sufficienter respondendo sine defectu quocumque.

¹⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

Heremandi actantes itinera publica:

De heremandis domini debentibus in dicta castellania erigere, aptare et reficere stratas seu vias publicas domini, et quorum heremandorum nomina in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter sunt descripta, nichil computat quia dicte persone dictas vias seu stratas publicas domini, mandato dicti castellani, aptaverunt per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento.

Ferri equorum:

Idem reddit computum quod recepit a Richardo et Johannodo subscriptis, filiis quondam Amedei de Pleo, parrochie Sancti Dyonisii, de servicio per ipsos debito quando imperator Romanorum facit transitum per Vallem Augustam, ultra duos ferros equi per eosdem debitos de placito sic arrestato quando acciderit, videlicet in morte domini et tenementarii, et computat de ipso pro transitu serenissimi domini Sigimondi Romanorum regis electi in imperatorem facto de mense julii anno Domini millesimo CCCC° XIII° - I ferrum equi

Recepit a Johanne de Mota domicello de servicio per eundem debito quando imperator transit ut supra, ultra duos ferros per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra - I ferrum equi.

Summa: - II ferri equi pro transitu imperatoris.
Venduntur in fine computi.

Denarii census:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, licet terminus non cadat in tempore de quo supra computat, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in tribus particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - XI flor. b. p. ad XXVII

Recepit ibidem a Martino de Somon dicte parrochie pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, ut in computo precedenti

- VIII flor. b. p. ad XXVII

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, ut in computo precedenti

- XI flor. b. p. ad XXVII

Recepit ibidem a personis in una particula [XI] in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto, ut in computo precedenti

- III flor. et dim. b. p. ad XXXI

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, ut in computo precedenti

- V flor. b. p. ad XXVII

- et VIII flor. b. p. veteres ad XXXI

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} - XIII flor. et dim. b. p. ad XXVII

Summa:

- XLIX flor. et dim. b. p. ad XXVII

- et XI flor. et dim. b. p. ad XXXI.

13 Servicia beati Stephani :

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de servicio per annum in festo beati Stephani prothomartiris crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quinto, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in septuaginta una particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - LVIII sol. Vien. curs.

- item XIX lib. V sol. VI den. mon. ad XX per XXX
- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
- et V flor. b. p. ad XXXI

Parrochia Chambave

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quindecim particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- LXX sol. mon. ad XX per XXX
- et dim. flor. b. p. ad XXVII

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in ducentis particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto

- XXXIII lib. XIII sol. VI den. mon. ad XX per XXX
- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
- et III flor. b. p. veteres ad XX per XXXI

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in tercentum decem octo particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino proxime dictis

- IIII^{xx} lib. I sol. I den. I tertium unius den. ad XX per XXX
- et X flor. b. p. ad XX per XXX

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in ducentis quaterviginti duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- LV lib. X sol. IX den. ob. monete ad XX per XXX
- et X flor. b. p. ad XX per XXXI

[XIII] *Parrochia de Tornyon:*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis particulariter nominatis et descriptis in ducentis viginti sex particulis in dicto quinto computo precedenti

de anno Domini millesimo CCCC° octavo, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto - LX sol. mon. curs. Auguste
 - item LI lib. IX sol. et tercium unius den. Vien. ad XX per XXX
 - et XVII flor. b. p. ad XX per XXXI

Et prout in computo precedenti fuit iniunctum castellanis¹⁸ ibidem ante ipsum, iterato iniungitur dicto castellano ibidem post ipsum expressius quod manifestari et recognosci procuret et faciat in manibus Johannis Casei commissarii extentarum dicti loci tres denarios servicii debitos per Johannem Cuay parrochie de Tornyon; item XVI denarios servicii debitos per Danisodum de Colar de Tornyon; item et unum florenum boni ponderis ad XXXI solidos monete cursibilis Auguste debitum per heredes et bona tenentes Michaelis de Septimian de servicio unacum placito eorundem, taliter quod de ipsis fidem faciat in computo sequenti sine deffectu quocumque.

14 *Apud Castellionem et Pontesium:*

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in viginti particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto. Et prout in computo precedenti dictis castellanis ibidem ante ipsum fuit iniunctum¹⁹, iterato iniungitur castellano ibidem post ipsum expressius quod manifestari faciat et procuret in manibus dicti commissarii octo solidos et sex denarios in quantitate subscripta, inclusos debitos per Boniffacium Magistre pro certis rebus existentibus in parrochiis Varaye et Sancti Dyonisii, una cum placito inde debito, taliter quod de dicto manifesto fidem faciat in suo computo sequenti

- IIII lib. I sol. I den. mon. ad XX per XXXI
 - et II flor. b. p. ad XX per XXXI

Recepit a personis in duabus particulis dicti quinti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis de servicio per annum eisdem anno et termino proxime dictis

- VIII den. mon. ad XX per XXX

Recepit a personis in duabus particulis quinti computi precedentis de annis Domini millesimo CCCC° octavo et millesimo CCCC° decimo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani

¹⁸ Sic. Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o XV^{to} - XII den. mon.
 Et prout in computo precedenti castellano ante ipsum fuit iniunctum²⁰, iterato iniungitur castellano ibidem post ipsum de mandato supradictorum magistrorum computorum domini quod in computo sequenti apportet infallibiliter instrumenta que secuntur: et primo instrumentum albergamenti facti Johanni Trucheti de quadam pecia terre pro quatuor denariis servicii, seu notas eorundem manu notarii signatas;²¹ item instrumentum albergamenti facti per dictum locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Petro Egaral [XIII] de quodam novalio pro quatuor denariis servicii; item instrumentum albergamenti facti Petro Nigri, de quodam novalio pro octo denariis servicii ut modo, tenor et effectus eorundem in eodem sequenti computo videantur, et quantum fuerit opportunum inserantur et designentur; item instrumentum albergamenti, facti per dictum locumtenentem castellani ibidem ante ipsum, Petro Voudan de tercia parte bonorum quondam Martini Lancy sub certo annuo servicio dicto Petro albergata, quod in sexto, quinto, tercio, secundo nec precedentibus computis declarare minime scivit, licet fuerit sibi iniunctum²²; item instrumentum albergamenti facti Johanni Rava de certa parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam eidem Johanni albergata sub servicio unius caponis de augmento, ut dixit dictus locumtenens ibidem ante ipsum in computo precedenti, de quo superius in titulo caponum computat²³; item instrumentum albergamenti facti Jaquerio Gigniani de certa parte eorundem bonorum sub certo annuo servicio, quod minime scivit declarare, ut supra, dictus locumtenens ante ipsum; item et instrumentum albergamenti facti Petro Vigerii de certa parte eorundem bonorum dicti quondam Martini Lancy eidem albergata sub certo annuo servicio quod etiam nescivit declarare, ut supra, dictus locumtenens castellani ibidem ante ipsum, apportet in computo sequenti seu notas eorundem manu notarii signatas et reddat sine deffectu quocunque, ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem sequenti computo videantur quantitatesque serviciorum cum placitis inde debitis declarentur, taliter quod de ipsis in eodem sequenti computo pro preterito presentim et futuro temporibus domino valeat computare sine deffectu quocumque.

---

²⁰ Dans la marge de gauche: *vide*.

²¹ Note dans la marge de gauche: *apportavit notam instrumenti dicti albergamenti et fuit infiltratam cum litteris computi sequentis in quodam quaterno*.

²² Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*.

²³ Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*.

Recepit ab Amedeo Rolet de Chambava de servicio per annum pro licencia sibi data per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum accipiendi de quodam rivo aque de clapeto de Olley et conducendi ad eius possessiones, pro ipsis rigandis, pro tanto de servicio per annum, ut in computo precedenti cum placito quando casus accidit. Et prout in computo precedenti dictis castellanis ibidem ante ipsum fuit iniunctum²⁴, iterato iniungitur dicto castellano ibidem post ipsum, quod instrumentum dicti albergamenti receptum, ut asserit in precedenti computo dictus locumtenens, per Johannem Saluardi notarium, seu notam eiusdem manu dicti notarii signatam apponet in computo sequenti, ut modus, tenor et effectus eiusdem videantur, et quantum fuerit necesse inseratur; et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo quarto - III den. mon. ad XX per XXX

Summa: - CXVIII sol. mon. curs. ad XXIII
 - II^c XLVII lib. XIII sol. VIII den. et VI^{um} unius den. mon. ad XX per XXX curs.
 - I flor. b. p. ad XXVII
 - I flor. ad XX per XV den. grossos
 - et XLIII flor. et VI^{um} unius flor. b. p. ad XX per XXXI

15 [XV] Introgia:

De introgiis nichil computat quia nichil inde pro eisdem recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento.

Taille sive collecte in festo beati Michaelis:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de tailliis sive collectis per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, in locis et parrochiis infrascriptis, licet termino earundem non cadat in tempore de quo supra computat:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuordecim particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti

- IIII lib. VIII den. ad XXIII

²⁴ Dans la marge de gauche : *vide*.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to} ut in computo precedenti - XVIII sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinquaginta quinque particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to}

- XXX lib. III sol. III den. ob. mon. predictae
- et dim. flor. b. p. ad XIII

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in septuaginta quinque particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto

- XXX lib. II sol. X den. ob. dicte mon.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in triginta septem particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter et specificce nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto

- XXII lib. VII sol. IX den. mon.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sexaginta septem particulis in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° XIII^{to}

- XXVI lib. XIII sol. VI den.

Summa:

- CXIII lib. VII sol. I den. mon. Curs.
- et dim. flor. b. p. ad XIII.

Taille sive collecte in festo beati Egidii:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania, videlicet in parrochia

Varaye, de tailliis sive collectis per annum in festo beati Egidii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, videlicet a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis - IX sol. V den. ob. mon. curs.

Summa: - IX sol. V den. ob. mon. curs.

16 Sufferte fidelitatum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de suffertis fidelitatum per annum in locis et parrochiis infrascriptis in festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto, pro quibus fidelitatum suffertis solvuntur annualiter pro qualibet quinque solidi monete cursibilis de sufferta, ut dicitur in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, inclusis tamen in quantitibus subscriptis sexaginta quatuor solidis monete cursibilis debitis pro suffertis tresdecim fidelitatum [XVI] debitarum per certas personas in dicto quinto computo precedenti nominatas, donec ipsas reddiderint aut ipsas velle reddere se presentaverint:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis - XX sol. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a Petro Perret habitatore dicti loci pro sufferta unius fidelitatis per ipsum debite donec ipsam reddiderit ut supra, et ut in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, et computat pro termino festi beati Stephani yemalis anno Domini predicto millesimo CCCC^o decimo quinto - V sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinque particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino supra proxime dictis - XXI sol. VI den. mon. curs.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo

particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino
- IX lib. mon. curs.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quindecim particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto - LXXVIII sol. IIII den.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in viginti tribus particulis in eodem quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino anno proxime dictis - CXII sol. VI den. mon.

Recepit ab heredibus Jaquemini de Teysalat²⁵ alias Gignyan quondam debentibus domino unam fidelitatem ligiam quam dictus Jaqueminus prestavit domino ut in quinto computo precedenti, videlicet pro sufferta dicte fidelitatis per dictum Jaqueminum debite donec eandem dicti heredes reddiderint, ut supra declaratur ut in computo precedenti, et computat pro termino festi beati Stephani yemalis anno Domini millesimo CCCC^o XV^{to} - V sol. dicte mon.

- 17 De aliis fidelitatum suffertis domino in dicta castellania, debitis per personas fidelitates ipsas debentes ad rationem quinque solidorum pro sufferta cuiuslibet fidelitatum earundem per annum dum ipse tales persone cessarent ipsas fidelitates domino prestare, ultra suffertas fidelitatum de quibus computat ut supra, nichil computat quia nichil inde recepit nulleque alie sufferte fidelitatum evenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit, quam hee de quibus supra computat et quia dicte persone ipsas fidelitates domino prestiterunt, videlicet in in²⁶ parrochia Sancti Dyonisii quindecim persone in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominate; item tres persone [XV] parrochie Chambave particulariter nominate in eodem quinto computo precedenti; item triginta una persone parrochie Varaye in eodem quinto computo precedenti nominate particulariter; item triginta persone de Valle Tornenchia in dicto quinto computo precedenti nominate particulariter; item triginta quinque persone de Anthey in dicto quinto computo precedenti particulariter nominate; item et quadraginta quatuor persone parrochie de Tornyon in eodem quinto computo preceden-

²⁵ Lire *Taxalla*.

²⁶ Sic.

ti particulariter nominate; quequidem fidelitates per dictas personas prestite ascendunt ad centum et quinquaginta octo fidelitates prestitas, de quibus fidelitatum prestacionibus constare dicitur maniffestis seu recognicionibus ipsorum receptis per Johannem Casei commissarium extentarum domini in dicto quinto computo predicto reddito.

Summa: - XXI lib. II sol. IIII den. mon. curs.

Auxilia:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de auxilio per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye ab Aymonodo Carabel de Charrery in prima particula presentis tituli quinti computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominato pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, licet terminus eiusdem non cadat in tempore de quo supra computat - VII sol. mon. curs.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem auxilio in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto - V sol. III den.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in una particula dicti quinti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XV^{to} - II sol.

Summa: - XIII sol. III den. mon. curs.

18 Servicia debita quando imperator Romanus facit transitum per Vallem Augustam:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania a personis inferius particulariter nominatis et descriptis de servicio per easdem personas debito domino quando imperator Romanus transit per Vallem Augustam, et com-

putat de dicto servicio pro transitu serenissimi principis domini Sigismondi, Romanorum regis et electi in imperatorem, facti ibidem per Vallem Augustam de mense julli anno Domini millesimo CCCC^o decimo quarto:

Parrochia Chambave:

Et primo in parrochia Chambave a Boniffacio, filio quondam Petri Boceti de Oley, et Martinum²⁷ Blanchie dicte parrochie, pro eodem, ultra duos denarios per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit, videlicet in morte domini et tenementarii eodem anno et termino

- I den. Vien. ad XX per XXX

Recepit a Petro Morelli de Pasquer et Martino Paschont eius fratre pro eodem, ultra duos tercios et dimidium quartum unius denarii per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- tercium cum dimidio et tres partes duodecime partis unius den.

[XVIII] *Parrochia Varaye:*

Recepit in dicta parrochia Varaye a Johanne, filio quondam Francisci de Olyan pro eodem, ultra unum denarium per ipsum debitum de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- ob. unius den.

Recepit a Petro Tute, Petro Copaz, Johanne Jugant, Petro et Johanne fratribus, filiis quondam Parvi Johannis de Villa supra Varayam, ultra duos denarios, quartum et sextum unius denarii per ipsos debitos de placito quando acciderit prout supra

- I den. cum quarto et XII^{mum} unius den.

Recepit a Johanne, filio quondam Francisci Pesteys de Charrery, Petro eius cognato, filio quondam Brunodi Messer, fratris dicti Francisci, pro eodem, ultra duos tercios et dimidium quartum unius denarii per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- tercium unius den. et IIIes partes XIII^{mi} unius den.

Recepit a Jaquemino, filio quondam Johannis Gignyan de Taxalla, pro eodem, ultra duos denarios per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- I den. dicte monete

Recepit a Jaquemeto Bover, filio quondam Johannis Tornyour de Dorina, pro eodem, ultra duos tercios et quartum unius denarii per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit prout supra

- tercium et dim. quartum unius den.

Recepit a Martino, filio quondam Johannis Labex de Cireses, et Aymone eius fratre, pro eodem, ultra tercium et quartum unius denarii per ipsos debitos de

---

²⁷ Lire *Martino*.

placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- VI^{tum} et quartum unius den.

Recepit a Petro Egaral de Villa et Johanne dou Donca pro eodem, ultra tercium et quartum unius denarii per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit prout supra

- VI^{tum} et dimidium quartum unius den.

Recepit ab Aymonodo, filio quondam Boni Johannis de Villa, et Petro eius nepote, filio quondam Aymoneti Chapellu pro eodem, ultra tercium unius denarii, obolum et tercium unius denarii per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- VI^{tum} unius denarii, quartum et VI^{tum} XIIme partis unius den.

Recepit ab Aymone, filio quondam Martini Egaral, Petro Egaral, Jaquemino Gibellino quondam et Micheleto filio Johannis Egaral, Johanne et Petro eorum fratribus et Petro filio primogenito Francisci Egaral et Petro eius fratre, pro eodem, ultra quartum et sextum unius denarii et tercium XIIme partis unius denarii per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- VI^{tum} unius den. et II tercios XIIme partis unius den.

Recepit a domino Guidone Furmy, curato ecclesie Sancti Martini de Varaya, pro eodem, ultra unum denarium et VI^{tum} unius denarii per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- tercium et quartum unius den.

Recepit ab Aymonodo et Martino fratribus, filiis quondam Aymonodi de Marcillie pro eodem, ultra unum denarium et sextum unius denarii per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- tercium et quartum unius den.

Recepit a domino Jacobo de Campo Laurenczali, canonico Sancti Ursi Auguste, rectore capelle Beate Marie de Freye terre Cliti, pro eodem, ultra duos denarios, quartum et sextum unius denarii per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra

- I den. cum quarto et XII^{mo} unius den.

19 *Parrochia de Anthey:*

Recepit in dicta parrochia de Anthey a Petro Burol de Cornyola et Brunodo Personeta eius fratre, pro eodem, ultra unum denarium et pictam unius denarii per ipsos debitos de placito non arrestato quando casus acciderit ut supra

- ob. unius den.

Recepit a Johanne, filio quondam Martini de [XIX] Arta pro eodem

- I den. mon. ad XX^{ti} per XXX

Recepit a Colomba, filia quondam Johannis filii Andreveti Clartyn de Vyu, pro eodem, ultra duos denarios et obolum unius denarii per ipsam debitos de

placito non arrestato quando acciderit casus - I den. dicte mon.
 Recepit a Johanne et Petro fratribus, filiis quondam Andree Roveon de Bren-
 gon, pro eodem, ultra unum denarium et pictam unius denarii per ipsum²⁸
 debitos de placito non arrestato quando casus acciderit prout supra
 - ob. unius den.

Summa:

- XI den. tercius unius den. et XII^{us} XII^{mi} unius den. mon. ad XX per XXX.

Servicia debita pro nova milicia domini, pro carcere, pro incendio ignis, pro filiabus et sororibus maritandis:

De quinque solidis Viennensibus ad XX per XXX, debitis domino de auxilio in quatuor casibus, videlicet pro nova milicia domini, pro carcere, pro incendio ignis et pro filiabus et sororibus domini maritandis quando alter ipsorum casuum acciderit, termino beati Stephani yemalis per Johannem Charles, habitatorem Castellionis; item et de quinque solidis Viennensibus eorundem, debitis de auxilio in tribus casibus, videlicet incendio ignis, carcere, filiabus et sororibus domini maritandis, per Andream et Petrum, filios quondam Johannis filii quondam Petri de Anthey, quando alter ipsorum trium casuum acciderit; nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit pro eo quia neuter ipsorum casuum evenit, ut suo asserit iuramento dictus procurator.

Firme:

Idem reddit computum quod recepit a Johanne Leporarii pro firma mistralie de Cly unius anni finiti die prima mensis marcii, anno Domini millesimo CCCC^o decimoquinto, per firmam sibi datam per Johannem Tornerii, locumtenentem castellanorum ibidem ante ipsum ipso anno pro tanto, tanquam plus offerenti et ut in computo precedenti; nec inde plus habere potuit licet dictam firmam pluries locis, modis, temporibusque debitis et consuetis cridari fecerit, at tamen nullum alium invenire potuit qui de eadem firma, plus neque tantum se daturus putaverit, ut dicit et suo asserit iuramento dictus procurator²⁹. Nichilominus tamen iniungitur sibi quod dictam firmam et alias infrascriptas cridari faciat pluries locis, modis, temporibusque debitis et consuetis et plus offerenti easdem tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo computo sequenti utilius pro domino computare, et de cridis et diligencia inde super hoc fiendis

²⁸ Lire *ipsos*.

²⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

per publica instrumenta sufficienter informare - IIII flor. Jan. auri
 De firma papirorum curie de Cly de et pro qua fuit computatum in computo
 precedenti pro uno anno finito in festo Omnium Sanctorum anno Domini
 millesimo CCCC° decimo tercio de uno floreno boni ponderis ad XXVII, re-
 cepto a Johanne Saluardi notario, nichil computat pro uno anno finito in festo
 Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto quia non
 cadit in tempore de quo supra computat, sed de ipsis debet computare domi-
 nus Montis Joveti³⁰, castellanus ibidem ante ipsum, ut dicit.

- 20 De firma dictorum papirorum curie de Cly nichil computat pro uno anno
 [XX] finiendo in dicto festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo
 quatercentesimo decimo quinto, quia nundum est terminus sed ipso termino
 adveniente de ipsa computabit in computo sequenti castellanus ibidem post
 ipsum.

De exitu leyde³¹ nundinarum tenutarum apud Anthey in festo beati Galli circa
 et post festum beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto,
 de et pro quo fuit in computo precedenti computatum de triginta solidis monete
 cursibilis Auguste, nichil computat quia de ipsis computare debet dictus domi-
 nus Montis Joveti, castellanus ibidem ante ipsum qui ipsum recepit, ut dicit³².

De exitu leyde seu mercati nundinarum tenutarum ibidem in festo beati Ur-
 bani de mense maii anno Domini millesimo CCCC° XIII° predicto, de et pro
 quo fuit computatum in dicto precedenti computo de triginta solidis monete
 cursibilis nichil computat quoniam de ipso computare debet dictus dominus
 Montis Joveti qui ipsum recepit, ut dicit³³.

Recepit de et pro exitu predicto leyde seu mercati nundinarum ibidem in festo
 beati Urbani tenutarum de mense maii anno Domini millesimo CCCC° deci-
 mo quinto nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento. Et prout
 in computo precedenti castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum³⁴, iterato
 iniungitur castellanus ibidem post ipsum expressius quod de modo levandi
 dictas leydas doceat in computo sequenti sine deffectu quocumque

- XXX sol. mon. curs.

De exitu leyde nundinarum tenutarum ibidem apud Chambavam in mense oc-
 tobris anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, pro quo fuit computa-
 tum in computo precedenti de quinque solidis dicte monete pro anno Domini

³⁰ Dans la marge de gauche: *dominus Montis Joveti*.

³¹ Le mot *leyde* est ajouté dans l'interligne supérieure.

³² Dans la marge de gauche: *idem*.

³³ Dans la marge de gauche: *idem*.

³⁴ Dans la marge de gauche: *vide*.

millesimo CCCC° XIII° nichil computat quoniam de ipso debet computare predictus dominus Montis Joveti, castellanus ibidem ante ipsum qui ipsum recepit, ut dicit dictus procurator³⁵.

De exitu nundinarum ibidem tenutarum de mense maii anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto de et pro quo fuit computatum in computo precedenti pro anno Domini millesimo CCCC° decimo tercio de quinque solidis dicte monete nichil computat quoniam de ipso computare debet dictus dominus Montis Joveti qui ipsum recepit, ut dicit.

Recepit de et pro eodem exitu nundinarum ibidem tenutarum de mense maii anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto nec inde plus recepit, ut suo asserit iuramento, et prout in computo precedenti fuit iniunctum castellano ibidem ante ipsum³⁶, iterato iniungitur castellano predicto ibidem post ipsum quatenus dictas leydas ad firmam cridari faciat pluries locis, modis, temporibusque debitis et consuetis et plus de ipsis offerentibus easdem tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino computare et de cridis et diligencia inde super hoc fiendis per publica instrumenta informare - V sol. dicte mon.

De quinquaginta solidis Viennensibus ad XX^{ti} per mercatores Pedemoncium debitis pro garda alpis de Chinal quando ad ipsam alpem veniunt et sua animalia adducunt, que alpis est heredum domini Ybleti de Challant et dominus habet in ipsa [XXI] alpe gardam, non computat quia dicti mercatores non venerunt nec sua animalia aduxerunt ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus procurator.

De exitu firme seu de ipsa firma domus fortis domini de Antey cum arboribus, curtilibus plateisque eiusdem nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit, quia dictam domum tenuit dictus castellanus pro domino ad eius manus per dictum tempus, nichilque habere vel reperire potuit, ut dicit et suo asserit iuramento. Verumtamen, prout in computo precedenti dictis castellanis ibidem ante ipsum fuit iniunctum³⁷, iterato iniungitur³⁸ expressius castellano predicto ibidem post ipsum quatenus dictam domum, cum arboribus et plateis eiusdem, procuret ad firmam tradi, prout sibi commodius et expediens videbitur pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino respondere³⁹. Item iniungitur iterato dicto castellano ibidem post ipsum prout fuerat iniunctum dictis castella-

³⁵ Dans la marge de gauche: *idem*.

³⁶ Dans la marge de gauche: *vide*.

³⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

³⁸ Effacé: *eisdem*.

³⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

nis ibidem ante ipsum in computo precedenti, quatenus originale litterarum domini genitoris domini quondam, concessarum Johannodo de Septumiano, Andreveto Vulpil, Johanni de Cresta, Martino de Grant, Martino de Mingay et Johanni, filio quondam Vionini de Olian, hominibus domini dicte castellanie Cliti, datarum Rippaillie die vigesima octava mensis aprilis anno Domini millesimo CCC° LXXXV^{to}, quarum “vidimus” est de verbo ad verbum insertum in titulo firmarum decimi septimi computi precedenti, apporet et exhibeat in computo suo sequenti, sine deffectu quocumque.

Summa: - XXXV sol. mon. curs.
- et IIII flor. Jan. auri.

21 Laudes et vende:

De laudibus et vendis nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Et prout in computo precedenti castellani ibidem ante ipsum fuit iniunctum ⁴⁰, iterato iniungitur dicto castellano ibidem post ipsum expressius quod in computo sequenti declaret res et precium per personas in secundo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° duodecimo nominatas et descriptas, de quorum laudibus fuit in eodem secundo computo precedenti computatum in duabus particulis. Item eciam declaret res et precium per personas in sex particulis in tercio computo precedenti in presenti titulo descriptas et nominatas emptorum, de quorum laudibus in eodem tercio computo precedenti computavit. Item eciam declaret res et precium eciam et venditores per personas in sex particulis in computo precedenti de annis Domini millesimo CCCC° nono et CCCC° decimo particulariter nominatas, de quorum laudibus fuit in eodem computo precedenti computatum. Item eciam declaret in eodem computo sequenti quoddam laudemium factum per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Petro Tutel, pro quo fuit computatum in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, de octo florenis et quatuor denariis grossis, videlicet precium dicte rei vendite. Item precium rerum emptarum per Ludovicum de Mistrali de Sancto Vincencio, pro quo laudemio fuit in eodem quinto computo precedenti computatum de [XXII] quatuor florenis Januensibus auri et nominet venditorem. Item declaret res, precium et venditores rerum emptarum per Johannem Leporarii pro quorum laudibus fuit computatum in eodem quinto computo precedenti de quatuor florenis parvi ponderis. Item declaret res donatas Johanni Saluardi

⁴⁰ Dans la marge de gauche: *vide*.

per Petrum Voudan, pro quorum laudibus extitit in eodem quinto computo precedenti computatum de decem florenis Januensibus⁴¹. Item declaret res et precium rerum emptarum per Johannem Rava a Petro Voudan, pro quorum laudibus fuit computatum in dicto quinto computo precedenti de uno floreno Januensi⁴². Item declaret quoddam laudemium, res et precium, facta per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Johanni Pertuset pro <quibus> fuit in dicto quinto computo precedenti computatum de tribus florenis parvi ponderis. Item declaret precium rerum et possessionum laudatarum per dictum locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Johanni Ogerii pro cuius laudibus extitit computatum in dicto sexto computo precedenti de sexaginta sex florenis et octo denariis grossis parvi ponderis⁴³. Item prout in dicto computo precedenti fuit iniunctum dictis castellanis ante ipsum tam pro laudibus cuiusdam donacionis dudum facte per Bosonodum de Expallion Petro quondam eius filio de certis suis bonis, retentis ipsorum usuffructibus, quam pro compositione facta cum Anthonio de Septimo, castellano ibidem ante ipsum, per Opicinum Bidaloz⁴⁴ et Brunodum eius filium ad tractatum ipsius Bosonodi, patri dicti Petri, super et de bonis mobilibus dicti quondam Petri qui sue vite tempore contractos usurarios dicebatur exercuisse, propter quod dictus castellanus pro iure domini proponebat quod ipsa bona mobilia domino pertinere debebant et eciam pertinebant, dictis Oppicino, Brunodo et Bosonodo opponentibus ex adverso quod pretextu franchisesie sibi concessa qua canetur quod dominus non potest succedere bastardis et usurariis decedentibus relictis filiis heredibus ex testamento vel ab intestato, quam franchisesiam se habere pretendebant, et quod dominus in ipsorum bonis nullam habebat vel habere debebat commissionem vel excheytam, ut dicitur in decimo sexto et XVII^o⁴⁵ computo precedentibus, iniungitur dicto castellano ibidem post ipsum iterato expressius quam ipsam franchisesiam, seu copiam eiusdem manu duorum notariorum signatam ad maiorem declaracionem predictorum, apportet in suo sequenti computo⁴⁶. Item, prout in computo precedenti fuerat iniunctum dictis castellanis ante ipsum quod laudes et vende quarundem

⁴¹ Dans la marge de gauche: *apportavit et declaravit in computo sequenti*.

⁴² Dans la marge de gauche: *declaravit ut supra*.

⁴³ Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*. Dans la marge de droite: *de octo florenis parvi ponderis item declaratis, res et precium et laudemium per dictum locumtenentem Anthonio filio Petri Leporarii, pro quo laudemio extitit computatum in dicto VI computo*.

⁴⁴ Probable faute de l'écrivain pour *Octinum dou Lo*.

⁴⁵ Les mots *et XVIII°* sont écrits dans la marge de droite avec un signe de rappel.

⁴⁶ Dans la marge de gauche: *vide*.

rerum et bonorum per Andream de Fierna, habitatorem de Parvo Brusono, sicut dicebatur domino pertinencium certis causis, salvo iure domini et alterius ratione, per Petrum de Moxo olim castellanum ibidem eidem Andree laudatarum in decimo nono computo precedenti, que bona, res et causas predictas declarare nescivit dictus Petrus de Moxo nec eciam Anthonius de Septimo predictus in decimo octavo computo precedenti⁴⁷, quare iniungitur sibi iterato expressius quod ipsas et [XXIII] ipsa declaret plenius in suo computo sequenti. Item prout fuerat inunctum eisdem castellanis ibidem ante ipsum in eodem precedenti computo quod pro albergamento seu laudemio et investitura certorum bonorum que Brunodo de Saix de terra de Cly devenerunt et pertinent, ut asserebat per successionem cuiusdam sui agnati in loco et parochia de Tornyon deffuncti, que bona et causam quare ad ipsum devenerunt et extimacionem eorundem declarare nescivit dictus Petrus de Moxo, tunc castellanus ibidem, nec eciam castellanus modernus, quare iniungitur⁴⁸ sibi castellano post ipsum expressius quatenus ipsas et ipsam declaret in computo sequenti sine deffectu quocumque.

22 Banna concordata:

Idem reddit computum quod recepit a Faciodo Morelli quia inculpabatur verberasse uxorem Martini Pachodi
- III flor. Jan. ad XVI

Recepit a Theodollo de Visinal quia inculpabatur cepisse Petro Gubiascheti unam patellam ferri et unam palanchiam ferri cum uno archono nemoris
- IX flor. Jan. ad idem

Recepit a Martino Mugnerii de Marcillier quia inculpabatur false sigillasse de falso sigillo unam absolucionem a curia domini officialis Auguste emanatam
- XV flor. Jan. ad idem

Recepit a Bossonodo dou Quinton quia inculpabatur cepisse nomine Perrodi de Vessan⁴⁹ in domo Anthonii Choperelli unum sacullum replenum sale ad mensuram Auguste
- XV florenos Jan. ad idem

Recepit a Petro Chet de Thornyono⁵⁰ quia inculpabatur extraxisse unum terminum in quadam possessione
- VII flor. et dim. Jan.

Recepit a Petro et Aymoneto Lalamant quia inculpabantur quoddam insultum in personam Petri Chet
- III flor. Jan. ad idem

Recepit a Johanne de Johanna pro certis bannis et penis commissis

⁴⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

⁴⁸ Dans la marge de gauche: *vide*.

⁴⁹ Lire *Vesant*.

⁵⁰ Sic.

Recepti a Johanne de Moyssar pro eodem et eadem causa - III flor. Jan.
- II flor. Jan.

Summa: - VII flor. et dim. Jan. ad XVI.

Banna condempnata:

De bannis condempnatis in quibus dictus castellanus percipit duos solidos in qualibet libra dictionum bannorum condempnatorum ut dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde recepit nullaque talia banna obvenerunt per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Placita debita ob mortem domini:

De placitis arrestatis et non arrestatis in dicta castellania debitis ob mortem domini per personas particulariter et specificè nominatas et descriptas in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia casus non evenit per dictum tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Placita arrestata ob mortem tenementariorum:

De placitis arrestatis in dicta castellania domino debitis ob mortem tenementariorum nichil computat quia nulla talia placita ibidem evenerunt et nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Placita non arrestata ob mortem tenementariorum debita:

De placitis non arrestatis domino in dicta castellania debitis ob mortem tenementariorum quando casus accidit et que placita levantur, videlicet duplum servicii [XXIII] inde per sic decedentes domino debiti et quarta pars ultra, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde pro eisdem recepit nullaque talia placita obvenerunt ibidem per dictum tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento.

Legata:

De legatis nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator. Et prout in computo precedenti castellanus ibidem ante ipsum fuit iniunctum⁵¹, iterato dicto castellano ibidem post ipsum iniungitur, de mandato dictionum magistrorum computorum domini, quod in computo sequenti apporet inventarium omnium et singulorum bonorum mo-

---

⁵¹ Dans la marge de gauche: *vide*.

bilium que quondam fuerunt Johannis Gorret, naturalis, cum eorum extimacione legitime facta, qui Johannes, ut dicitur in dicto precedenti computo, domino legavit viginti solidos monete cursibilis semel in eius testamento in quoquidem computo de eisdem extitit computatum, ubi etiam dicitur quod dominus successionem bonorum suorum mobilium habuisset nisi testamentum condidisset et eidem domino aliquid legasset pro eo quia naturalis erat, vigore franchisesiarum dicti loci Cliti. Item et apportet seu apportari faciat et procuret franchisesias terre Cliti ad finem quod, si dominus habeat jus in dictis bonis mobilibus, eidem conservetur sine deffectu quocumque.

23 Excheyte:

De excheytis nichil computat quia nichil de et pro eisdem inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et asserit suo iuramento. Et prout in computo precedenti castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum⁵², iterato iniungitur dicto castellano post ipsum expressius quod in computo sequenti apportet infallibiliter inventarium bonorum mobilium et immobilium que quondam fuerunt Petri Jovine, unacum extimacione legali de dictis bonis per probos viros facta, nec non instrumenta vendicionum sive albergamentorum factorum de eisdem Andree de Villeta et Petro dou Lo, alias Breton, pro quibus fuit computatum in tercio computo precedenti, in duabus particulis, de sex florenis Januensibus auri. Item inventarium cum extimacione legali bonorum quondam Vulliermete, uxoris Aymoneti de Serian quondam, de quorum bonorum precio fuit in eodem computo precedenti computatum de duobus florenis Januensibus, ut modus, tenor et effectus eorundem videantur et quantum fuerit necesse inserantur⁵³. Item iniungitur dicto castellano ibidem post ipsum prout in computo precedenti castellanis ante ipsum fuit iniunctum quod inventarium bonorum Brunodi de Somon quondam, ob eius mortem domino excheytarum, pro quibus fuit computatum in sexto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° septimo de sex florenis et octo denariis grossis, unacum [XXV] extimacione legali et particulari per probos viros in talibus expertos facta, nec non et albergamento facto de eisdem Richardo Danisodi. Item instrumentum albergamenti⁵⁴ facti Johanni de Herin de certis rebus domino quictatis per Brunodum de La Victa. Item inventarium cum extimacione legali et particulari bonorum que quondam fuerunt Martini Lancy, domino adiudicatis per pares Vallis Auguste, albergatis Petro Voudan

⁵² Dans la marge de gauche: *vide*.

⁵³ Dans la marge de gauche: *vide*.

⁵⁴ Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*.

pro tertia parte sub certo annuali servicio, quod in dicto computo precedenti declarare nescivit, et pro viginti uno florenis et quatuor denariis grossis, de quibus in dicto sexto computo precedenti extitit computatum⁵⁵. Item instrumentum albergamenti⁵⁶ facti Johanni Rava de certa tertia parte bonorum dicti quondam Martini Lancy pro certo annuali servicio quod declarare nescivit in eodem precedenti computo, et pro decem florenis et octo denariis de quibus in eodem sexto computo precedenti computavit⁵⁷. Item instrumentum albergamenti facti de certa parte eorundem bonorum Martini Lancy pro duobus florenis et octo denariis grossis, de quibus in eodem sexto computo precedenti extitit computatum a Jaquerio de Gignyan receptis et sub certo annuo servicio, quod declarare nescivit in eodem precedenti computo. Item instrumentum albergamenti facti Petro Vigerii de certa parte bonorum dicti quondam Martini Lancy pro decem florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, de quibus in eodem sexto computo precedenti extitit⁵⁸ computatum et sub certo annuo servicio quot in eodem precedenti computo declarare nescivit, in sequenti computo infallibiliter apportet ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse inserantur, nec non servicia predicta declarentur in eodem sequenti computo cum placitis eorundem, sine deffectu quocumque.

Item prout in computo precedenti castellanis ibidem ante ipsum fuit iniunctum⁵⁹, iterato iniungitur castellano ibidem post ipsum expressius quod instrumenta per que Brunodus filius Johannis Donini de Losanchia, qui probavit se debere esse tentorem proximiorum bonorum quondam Martini Vite alias Tetu de Losanchia, ob mortem ipsius Martini, et ad ipsum dictam hereditatem pertinere, de qua fuit exinde restitutus, prout in instrumentis ipsarum probacionum et revestiture dicit, prout dixit castellanus ante ipsum in decimo quinto computo precedenti plenius continere, que apportare obmisit in presenti computo, apportet in computo sequenti, ut modus et tenor eorundem plenius videantur et in eodem designentur⁶⁰.

24 Auctorie seu tutele:

De auctoriis seu tutelis in dicta castellania domino obvenientibus ob mortem

⁵⁵ Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*.

⁵⁶ Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*.

⁵⁷ Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*.

⁵⁸ Lire: *extitit*.

⁵⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

⁶⁰ Dans la marge de gauche: *apportavit ut supra*.

decedentium in eadem relictis liberis pupillis non habentibus parentes propinquos masculos et que auctorie seu tutele dantur per castellanum ibidem aliis personis super hoc ydoneis de consilio parentum intervallium dictorum talium pupillorum, ut dicit et dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Inventa:

De inventis nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per dictum tempus de quo computat, ut dicit.

Sigillum:

Idem reddit computum quod recepit de et pro exitu sigilli ibidem facti per tempus de quo computat ut supra, videlicet pro sigillo cuiusdam compromissi facti inter communitatem [XXVI] de Tornyon et communitatem de Varaya, et inde nichil plus habuit per dictum tempus, ut dicit et suo asserit iuramento
- I flor. Jan. ad XVI

Summa:

- I flor. Jan. ad XVI.

Tributa debita quando dominus mandat cavalcatas generales:

De quinque solidis monete Auguste ad XXIII, semel debitis per Brunodum, filium quondam Johannis de la Vita de Mon de Vyu, pro ferratura unius equi domini, quolibet anno semel quando dominus mandat cavalcatas generales in Valle Augusta. Item de uno pede equi vel octo solidis monete predictae debitis per Petrum Caler de Triastel, filium quondam Martini de Triastel⁶¹, quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta, de servicio, ultra decem solidos per eundem debitos de placito arrestato quando casus acciderit, videlicet in morte domini et tenementarii, nichil computat quia dominus nullas cavalcatas mandavit ibidem per tempus de quo computat, ut dicit.

25 Clientes debiti in toto mandamento Cliti:

De undecim solidis tribus denariis monete Auguste debitis pro uno quarterio et dimidio quarterio unius clientis, debitis per Johannem Perrodi de Del, Jacobum eius fratrem, Johannem Brunerii, Hugonem et Johannem Contoz quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta et gentes vadunt extra vallem anno quolibet quo dicte cavalcate mandantur. Item de tribus solidis novem

⁶¹ Les mots *de Triastel, filium quondam Martini de Triastel* sont ajoutés dans la marge de droite, avec un signe de rappel.

denariis dicte monete debitis pro eodem per Petrum, filium quondam Martini de Del, Johannem Verja, eius avunculum, Ludovicum, Amedeum et Petrum fratres, filios quondam predicti Martini de Del, et quando solvunt dictos quindecim solidos superius descriptos tunc remittuntur eisdem et remicti debent de taillia per eosdem debita decem solidi dicte monete, ut dicitur in computo precedenti. Item de uno cliente seu sex solidis dicte monete debitis de servicio per Petrum, filium quondam Johannis Voudan de Cheyssillie, in quolibet mandamento exercitus guerre dicti domini nostri comitis, ultra duodecim solidos per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus acciderit ut supra, videlicet in morte domini et tenementarii, non computat quia nichil inde recepit pro eo quia nulle cavalcate fuerunt mandate in Valle Augusta per tempus de quo computat, ut dicit.

Donaciones prothocollorum:

De donacionibus prothocollorum nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Summa tocius recepte huius computi⁶²:

- CXLIII lib. VI sol. I den. mon. curs. ad XXIII
- II^c XLVII lib. XIII sol. VII den. ob. mon. ad XX per XXX
  - dim. flor. b. p. ad XIII
  - L flor. et dim. b. p. ad XXVII
  - I flor. b. p. ad XX per XV den. grossos
- LV flor. II tercii unius flor. b. p. ad XX per XXXI
  - et LXII flor. Jan. et dim. auri ad XVI.

[XXVII] Capella domini:

De quibus libravit domino Vulliermo de Cono, curato ecclesie Sancti Dionisii, celebranti ter in eddomada missam in castro domini de Cly in capella Sancti Mauricii in remedium animarum deffunctorum et potissime bone memorie illustrium dominorum avi paterni et genitoris domini Sabaudie comitis quondam, per tempus de quo computat, capienti propter hoc decem solidos grossos Turonenses de pensione semel in anno, ut in computo precedenti. Et alloquatur sibi dicta pensio pro uno anno finito die festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quinto, ut per litteram dicti curati de confessione et recepta quantitatis subscripte, datam die XIII^a mensis augusti anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto pre-

⁶² Dans la marge de gauche: *val in summa pns rec VI^c XLII ff. IX den. et quartum gross.*

dicto, quam reddit manu Johannis Saluardi notarii signatam - X sol. grossos Allocantur sibi quos Guigonetus Marescalci de Chamberiaco, thesaurarius Sabaudie generalis, ab eodem Nycoletto locumtenente habuisse et recepisse confessus est de preysiiis⁶³ et obvencionibus dicte castellanie anni proxime preteriti millesimi CCCC^{mi} decimi quarti, ut per litteram dicti thesaurarii⁶⁴ qui inde domino debebit computare de confessione et recepta quantitatis subscripte et rogato allocandi, datam Gebenne die XX mensis julii anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto quam reddit, signetis cereo et manuali dicti thesaurarii sigillatam et signatam

26 Summa librate et allocati: - V^C flor. p. p.
- V^C X flor.⁶⁵ p. p.

Et sic, cambsis et conversis omnibus et singulis monetis supradictis ad florenos auri parvi ponderis, computatisque singulis viginti solidis monete ad XX per XXX pro triginta solidis monete cursibilis ad XXVIII, singulis viginti quatuor solidis monete cursibilis ad XXVIII pro duodecim denariis grossis quolibet floreno boni ponderis ad XXVI pro tresdecim denariis obolo grossis quolibet floreno ad XX per XV de grossis pro quindecim denariis grossis quolibet floreno boni ponderis ad XX per XXXI pro quindecim denariis obolo grossis quolibet floreno Januensi ad XVI pro sexdecim denariis grossis et⁶⁶ duodecim denariis grossis pro uno floreno parvi ponderis et econverso, factisque deductionibus huic et inde modo debito, dictus vicecastellanus debet:

- CXXXIII flor. IX den. dim. quarti unius den. grossi p. p.

quos libravit Guigoneto Marescalci⁶⁷, thesaurario Sabaudie generali, ut per litteram dicti thesaurarii qui inde de ipsis domino computare debebit de confessione et recepta quantitatis predicte centum viginti trium florenorum, novem denariorum et dimidii quarti grossi parvi ponderis et rogato allocandi, datam Chamberiaci die XIII mensis marcii anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto, quam reddit, signeto cereo et manuali dicti thesaurarii sigillatam et signatam. Et sit hic eque.

[XXVII] Vendiciones:

Idem reddit computum quod recepit a se ipso vicecastellano de et pro preciis bladorum et aliorum victualium per ipsum debitorum ut supra et sibi venditorum per Guigonetum Marescalci de Chamberiaco, thesaurarium Sabaudie

⁶³ Sic.

⁶⁴ Dans la marge de gauche: *Guigonetus Marescalci*.

⁶⁵ Sic.

⁶⁶ Effacé: *singulis*.

⁶⁷ Dans la marge de gauche: *Guigonetus Marescalci*.

generalem, in camera, presentibus magistris et auditoribus computorum domini, die secunda mensis septembris anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto, preciis infrascriptis.

Et primo septem modiorum, trium sestariorum, unius quartane, quinque montureriorum et duorum terciorum unius monturerii frumenti per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario octo solidis monete cursibilis Auguste - XVIII lib. III sol. X den. II tercii unius den. mon. curs. Recepit de et pro precio septuaginta unius modiorum, quatuor sestariorum, trium quartanarum et trium montureriorum siliginis per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quinque solidis et quatuor denariis dicte monete cursibilis Auguste ad XXIII

- CXIII lib. XVIII sol. dicte mon.

Recepit de et pro precio quinque modiorum, duorum sestariorum, duorum montureriorum, quarti unius monturerii, unius ambostate et dimidie ordeï per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quatuor solidis dicte monete cursibilis Auguste - V lib. VIII sol. V den. dicte mon.

Recepit de et pro precio novem modiorum, quatuor sestariorum, quarti unius monturerii, trium ambostatarum cum dimidia avene per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quatuor solidis monete

- XI lib. XIII sol. II den. dicte mon.

Recepit de et pro precio septuaginta unius caponum, trium quartorum et dimidii quarterii unius caponis per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet capone decem octo denariis monete

- CVII sol. IX den. ob. pictam mon.

Recepit de et pro precio trium pernicum per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, qualibet pernice duodecim denariis monete

- III sol. dicte mon.

Recepit de et pro precio unius ovis, quarti unius ovis et trium quartorum et dimidii quarti unius quarterii ovis per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, qualibet ove duodecim solidis monete

- XVII sol. VII den. ob. mon.

Recepit de et pro precio dimidii gocioni per ipsum debiti et sibi, ut supra, pro tanto venditi

- II sol. VI den. mon.

Recepit de et pro precio unius quarterii et unius cornu de boc estaing, per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra pro tanto - III den. grossos

Recepit de et pro precio decem novem fassorum et quarti unius fassi pallearum per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet fasso duobus solidis sex denariis dicte monete

- XLIII sol. I den. ob. mon.

- 27 Receptit de et pro precio novem fassorum et trium quartorum unius fassi feni per ipsum debitorum et sibi venditorum <ut> supra, quolibet fasso quinque solidis monete - XLVIII sol. IX den. mon.
- Receptit de et pro precio novem quintalium et decem novem librarum caseorum per ipsum debitorum et sibi ut supra venditorum, quolibet quintali viginti octo solidis dicte monete cursibilis - XII lib. XVII sol. III den. mon.
- Receptit de et pro precio octo seraceorum et trium quartorum unius seracei per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet seraceo XIII^{cim} solidis ... den. ...⁶⁸ - VI lib. II sol. VI den. mon.
- Receptit de et pro precio quatuordecim modiorum [XXVIII] et quinque sestariorum vini, per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario precio trium solidorum dicte monete - XXV lib. XX sol. mon.
- Receptit de et pro precio viginti trium librarum cere per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, qualibet libra precio duorum denariorum oboli grossorum veterum - IIII flor. IX den. ob. grossos veteres
- Receptit de et pro precio unius libre zinziberis per ipsum debite et sibi vendite ut supra pro tanto - VI den. grossos
- Receptit de et pro precio unius libre piperis per ipsum debite et sibi ut supra pro tanto vendite - IIII den. ob. grossos v[eteres]
- Receptit de et pro precio duorum ferrorum equi pro transitu imperatoris per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet ferro precio trium solidorum monete cursibilis Auguste - VI sol. mon. curs.

Summa dictarum vendicionum:

- II^{CC}VII lib. XV sol. et quarti VI^{ti} unius den. mon. curs. ad XXIII
- III den. grossos p. p.
- et V flor. VIII den. grossi veteres

Que et qui valent, computatis singulis viginti quatuor solidis monete cursibilis ad XXIII pro duodecim denariis grossis quolibet florino boni ponderis vetere pro tresdecim denariis⁶⁹ obolo grossis et singulis duodecim denariis grossis pro uno floreno parvi ponderis et e converso, modo superius declarato
- CLXXIX flor. IX den. grossi parvi ponderis

De quibus allocantur sibi quos Guignonus Marescalci thesaurarius Sabaudie generalis⁷⁰ ab eodem vicecastellano habuisse et recepisse confessus est de pre-

⁶⁸ La quantité de deniers et le type de monnaie sont illisibles.

⁶⁹ Le mot *denariis* est répété.

⁷⁰ Dans la marge de gauche: *Guignonetus Marescalci*.

ciis dictorum victualium, ut per litteram dicti thesaurarii qui de ipsis inde domino debebit computare de testimonio premissorum confessusque et recepto quantitatis subscripte et rogato allocandi, datam Chamberiaci die quarta mensis octobris anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto, quam reddit, signetis cereo et manuali dicti thesaurarii, sigillatam et signatam - L flor. p. p.

Allocantur sibi quos predictus thesaurarius a predicto castellano habuisse et recepisse confessus est de precii dictorum victualium, ut per litteram dicti thesaurarii qui inde domino computare de confessione et recepta quantitatis subscripte et rogato allocandi, datam Chamberiaci die XIII mensis marcii anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto, quam reddit, signetis cereo et manuali dicti thesaurarii, sigillatam et signatam

- CXXIX flor. IX den. grossi p. p.

Summa allocati: - CLXXIX flor. IX den. grossi parvi ponderis
Et sic habuit eque de [dictis venditis].

COMPTE DE FRANÇOIS SEIGNEUR DE CHALLANT
ET DE MONTJOVET, CHÂTELAIN DE CLY (1416 - 1417)

- 28 [I]⁷¹ Computus viri nobilis et potentis Francisci domini Challandi et Montisjoveti, castellani Cliti, de redditibus et exitibus eiusdem castellanie, [a] die vicesima prima inclusive mensis septembris anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, quibus die et anno possessionem dicte castellanie, officii et castri eiusdem recepit a Francisco Compesii, domicello, castellano ibidem ante ipsum, per manum Nycoleti Britono, eiusdem Francisci Compesii locumtenentis dicte castellanie, virtute constitutionis eidem domino Challandi per dominum facte de dicte castellanie officio, ut per litteram domini dicte constitutionis, datam Chamberiaci die ... mensis ...⁷² anno domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, quam apportare obmisit et quam apportet in computo sequenti sine deffectu, usque ad diem decimam sextam exclusive mensis marcii anno Domini millesimo quatercesimo decimo septimo, videlicet de viginti quinque septimanis et una die, receptus apud Chamberiacum, presentibus Guillermeto de Challes, Petro Magnini, Jacobo de Fistilliaco et Anthonio Domengii, magistris et auditoribus computorum domini, per Johannem Virardi, clericum domini, reddictusque per Manfredum Gilliati de Lanceo domicellum, locumtenentem et procuratorem dicti castellani, fidem facientem de suo procuratorio per instrumentum publicum inde receptum per Aymonem de Submonte, notarium publicum, sub anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, indicione decima, die tertia mensis marcii, quod reddit in pargameno, scriptum et manu dicti Aymonis subscriptum et signatum.

Et est sciendum quod dominus Challandi habet domino computare de obventionibus que in dicta castellania pervenerunt per certi temporis spacium quo Andreas de Villareto sub manu domini tenuit dictum officium de anno Domini millesimo CCCC^o decimo quarto, prout in bannis concordatis caude computi precedentis dicti anni continetur.

Et est sciendum quod dictus dominus Challandi et Montisjoveti, dudum castellanus ibidem ante dictum Franciscum Compesii, habet domino computare de dicto castellanie officio de triginta quinque septimanis et duobus diebus,

---

⁷¹ ASTO, *Cly, chatellenie*, inventario 68, foglio 63, mazzo n° 7/2, 1416-1417.

⁷² Les dates font défaut.

inceptis die decima sexta inclusive mensis februarii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto et finito die XI exclusive mensis novembris anno predicto. Item habet computare de certis redditibus plus repertis per dictum Franciscum Compesii, castellanum ibidem post et ante ipsum prout in computo precedenti. Item et [re]galia domino concessa in dicta castellania dicto termino videlicet pro primo anno eiusdem [re]galie⁷³.

Qui locumtenens et procurator juravit nomine quo supra et sub pena viginti quinque librarum forcium tociens commictenda per dictum castellanum quociens contrarium reperiretur, bene et fideliter computare de omnibus et singulis receptis et libratis factis per ipsum aut alium eius nomine in dicto officio pro domino quoquomodo, castrumque et edificia domini ad sextam tenere sumptibus domini moderatis.

Item statuta computorum domini que posse complere et servare et quod comparebit singulis annis Chamberiaci in camera coram magistris computorum domini die decima sexta cuiuslibet mensis marcii computaturus et fidem facturus de dicto officio ante suum a dicta camera recessum, sub penis antedictis et aliis per dominum ordinatis.

29 [II] **Fruementum:**

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in tribus particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, ut in computo precedenti

- IIII mod. et dim. frumenti

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in una particula dicti septimi computi precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto, ut in computo precedenti

- I sest. frumenti

---

⁷³ Tout ce paragraphe est effacé et dans la marge gauche du parchemin on a ajouté la note suivante : *computavit nec fiat ulterius iniunctio.*

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in decem septem particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto

- II mod. I sest. V mont. et II tercia unius mont. frumenti

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino ut in computo precedenti

- I sest. frumenti

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sex particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem, eisdem anno et termino, anno Domini millesimo CCCC^o XIII^{to} particulariter nominatis et descriptis, ut in computo precedenti

- III sest. I quart. frumenti

De exitu seu firma molendini domini de Veray nichil computat quia de ipso infra computat in siligine et pecunia reddictum cum maiori firma.

De firma molendini domini de Anthey nichil computat in frumento quia accensatum fuit ad siliginem, redditus de quo infra computat.

Summa, computatis sex montureriis seu eminalibus aut quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario et sex sestariis pro uno modio ut in computo precedenti:

- VII mod. III sest. I quart. V mont. II tercii unius mont. frumenti.

Venduntur in fine computi.

30 Siligo:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto a personis in locis et parrochiis infrascriptis.

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in sexdecim particulis in dic-

to septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo⁷⁴
 octavo particulariter nominatis et descriptis, ut in computo precedenti
 - IX mod. III sest. III quart. siliginis

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in dicto
 septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo par-
 ticulariter nominatis et descriptis, [III] pro eodem et eodem termino anno
 Domini millesimo CCCC^o decimo sexto - X sest. et dimidium siliginis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quadraginta tribus particulis in
 dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesi-
 mo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino
 anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto

- XX mod. IIII sest. II mont. et III quartos unius mont. siliginis.

Recepit ibidem a personis in una particula septimi computi precedentis proxi-
 me designati, nominatis et descriptis pro eodem, eisdem anno et termino, ut
 in computo precedenti - VI mod. siliginis.

Et decima⁷⁵ pecie campi jacentis en Champ Triol eiusdem parrochie de Varaya
 continentis duas modiatas terre, tam culte quam inculte, iuxta viam publicam
 tendentem versus Pleysiam ab⁷⁶ una parte, de secunda vallis, de tertia via pu-
 blica tendens versus Pael, de quarta vallis de Balma, quam tenet Johannes
 filius quondam Johannis Berra alias Calliard, domino pertinente pro duabus
 partibus ipsius decime, et reliqua tertia pars ipsius decime pertinet ecclesie
 de Diemo, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat nec eciam de di-
 ctis duabus partibus eiusdem decime fuit domino computatum per castellanos
 ante ipsum, ut dicitur in computo precedenti, ipseque castellanus ignoraverit
 dictas duas partes decime antedictae domino pertinere, prout ignorabat castel-
 lanus ibidem in vicesimo computo precedenti, licet quartus castellanus ibidem
 ante ipsum, per iniunctionem sibi factam in decimo sexto computo precedenti
 et aliis pluribus computis precedentibus suam fecerit super hoc diligenciam,
 ut dicitur in computo precedenti.⁷⁷ Iniungitur tamen castellano prout in com-
 puto precedenti fuerat iniunctum de mandato supradictorum magistrorum

⁷⁴ Le mot *quatercentesimo* est répété.

⁷⁵ Dans le marge de gauche: *Decime*.

⁷⁶ Le mot *ab* est ajouté dans l'interligne supérieure.

⁷⁷ Dans la marge de gauche : *vide*.

et auditorum computorum domini, quod dictas duas partes decime antedecte recuperet et exigat pro toto tempore quo dictum castrum et castellania de Cly steterunt et fuerunt ad manus domini et eciam pro tempore futuro, taliter quod in suo sequenti computo valeat de dictis duabus partibus decime antedecte pro dictis temporibus presenti et futuro domino computare.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta sex particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto

- III mod. V sest. V mont. et dymidium siliginis

31 *Parrochia de Anthey:*

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quadraginta sex particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto

- IX mod. IIII sest. III quart. I mont. et dim. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in triginta tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem [IIII] termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto

- XV mod. V sest. IIII mont. siliginis

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno Domini millesimo CCCC^o decimo quarto

- I mod. II sest. siliginis

Siligo marescalcie parrochie Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in viginti quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis de marescalcia per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o XIII^{to}

- II mod. I sest. III quart. I mont. et quartum unius mont. siliginis

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in una particula in dicto VII⁷⁸ computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino proxime dictis, ut in computo precedenti - I quart. dim. mont. siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto - III sest. IIII mont. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis particulariter et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino proxime dictis, ut in computo precedenti - I quarter. siliginis

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- LXXI mod. IIII sest. III quart. III mont. siliginis.

Venduntur in fine computi.

32 Ordeum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, in locis et parrochiis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye a personis in una particula in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis - IIII mont. et dim. ordeï⁷⁹

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - II mod. II sest. III quartos unius mont. ordeï⁷⁹

⁷⁸ Le mot VII° est ajouté dans l'interligne supérieure.

⁷⁹ Le mot ordeï est ajouté dans l'interligne supérieure.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° XVI - III sest. I quart. I amb. et dim. ordei

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in novem particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino proxime dictis - II mod. I sest. ordei

Marescalcia:

Recepit in predicta parrochia de Anthey a personis in quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis [V] de marescalcia per annum in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCC° decimo sexto - I sest. II quart. III mont. ordei

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- V mod. II sest. II mont. I quartum unius mont. I amb. et dim. ordei.

Venduntur in fine computi .

Avena:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto in locis et parrochiis infrascriptis:

Apud Vallem Tornenchiam:

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in quindecim particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - X sest. III mont. avene

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quatuordecim particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis particulariter et descriptis pro eodem et eodem termino anno proxime dicto

- VII mod. II sest. em. V mont. quartum unius mont. I amb. et dim. avene

33 *Parrochia de Tornyon:*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto - II sest. avene

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in una particula in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno proxime dicto - I sest. II quarter. II amb. avene

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- IX mod. IIII sest. quartus unius mont, III amb. et dim. avene.

Venduntur in fine computi.

Capones et pernice:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in octo particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto et in festo nativitatis Domini incipiente currere at beati Stephani et carnisprevii, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - XVIII capones

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatis de servicio per annum, in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - IIII capones

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto et in carnisprivio anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto

- III capones et quartum unius caponis

Recepit ibidem a personis in una particula [VI] in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto - I caponem

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in una particula in dicto VII° computo predicto de anno Domini M CCCC VIII° particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini M CCCC XVI - dimidium caponem⁸⁰

Recepit ibidem a personis in tresdecim particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis pro eodem in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - XII capones II tertia unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et decriptis de servicio per annum in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - III capones et dimidium

- 34 Recepit a Johanne Rava de Visinal dicte parrochie Veraye de servicio per annum pro quadam pecia terre, vinee et prati unacum domo infra existente, jacente in Herye, cuius fines dicuntur esse: de prima parte res dicti Johannis Rava, de secunda res Johannis Cavorsin et Martini Borne eius fratris, de tertia res Amedei de Frarin⁸¹, de quarta via exiende versus la Couecta, de quinta res dicti Johannis Rava; item pro una pecia prati jacente ibidem, cuius fines dicuntur esse: de prima parte via, de secunda res dicti Marquian dou Planderre;⁸² item pro una pecia prati jacente loco dicto Crista, cuius fines dicuntur esse: de prima parte res infantum de Vinea Nova, de secunda res Clavigerorum; item pro medietate unius jornalique aque de aqua de Heyrie, qualibet quindena uno turno die jovis a meridie usque ad occasum solis, et alio turno die mercuri in occasu solis usque ad diem jovis ora meridiei quequidem; res superius confinate fuerunt de bonis et hereditate Martini filii quondam Petri de Passina⁸³ dicti Lancy, domino excheytis et commissis et adjudicatis per pares Vallis Auguste pro certis delictis per ipsum Martinum perpetratis et dicto Johanni Rava

⁸⁰ Phrase ajoutée dans la marge droite du parchemin.

⁸¹ Lecture incertaine.

⁸² Lire *Plandere*.

⁸³ Lire *Pissina*.

per Johannem Tornerii locumtenentem dudum castellani ibidem ante ipsum nomine domini albergate pro tanto de reddictu per annum et pro duobus caponibus de placito quando casus acciderit⁸⁴ et pro octo florenis Januensibus et ducato auri de introgiis, de quibus in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} septimo fuit computatum, prout de predictis fidem fecit per notam instrumenti in computo proxime precedenti designatam et reddictam, et computat de dicto reddictu pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - II capones

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani, crastino [VII] festi nativitatis Domini, incipienti corrente anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - V capones

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem novem particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo

- IX capones et dim. tercii et dim. quarti unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - II capones et dimidium et I pernicem

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto

- I caponem et dimidium

Recepit ibidem a personis in octo particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nomi-

⁸⁴ Dans la marge de gauche: *vide placitum.*

natis et descriptis de redditu per annum, in festo beati Stephani, crastino festi
nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesi-
mo decimo septimo - VIII capones et I pernicem

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto septimo computo pre-
cedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter no-
minatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani, crastino
festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC°
decimo septimo - I caponem et I pernicem

35 *Placita arrestata*

De duobus caponibus debitis per Petrum Levrier habitorem terre Cliti, duo-
bus caponibus debitis per Brunodum filium quondam Octini dou Lo, duobus
caponibus debitis per Petrum Voudan de Cheissillie, duobus caponibus debi-
tis per Johannem Rava de Visinal et duobus pernicibus debitis per Dominicum
Caramel et duobus caponibus debitis aliunde per dictum Johannem Rava de
Visinal de placito arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et
tenementarii;

Placita non arrestata

Item de quinque caponibus debitis per Boniffacium filium quondam Vullelmi-
ni de Pleo, duobus caponibus cum dimidio debitis per Johannem Barat habi-
torem de Chanlon, uno capone et quarto unius caponis debitis per Marietam
filiam quondam Johannis de Del uxorem Martini Brunodi de Selly [VIII] et
Agnessonam sororem ipsius Mariete uxorem Jacobi de Del filii quondam Per-
rodi de Del et Francesiam earum sororem, et duobus caponibus cum dimidio
debitis per Petrum Martineti de Vesant, de placito non arrestato quando casus
accidit, videlicet in morte domini et tenementarii;

Nichil computat quia nulla talia placita obvenerunt ibidem per tempus de quo
computat, ut dicit locumtenens suo iuramento.

Summa:

- LXXI capones III quarti dimidii quarti unius caponis et III pernice.
Venduntur in fine computi.

Oves et muthones:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de redditu per an-
num in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo
decimo sexto in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in duabus particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis

- dimidiam ovem, III quartos et quartum unius quarti ovis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto

- dim. gacionum et dim. ovem

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto

- quartum unius ovis

De uno ariete debito per mercatores ultramontanos adducentes sua animalia ad alpem de Chinal pro salvagarda quando ibidem veniunt, que alpis dicitur esse heredum domini Ybleti de Challant domini Montis Joveti, et dominus habet gardam, ut dicitur in computo precedenti, ultra quadraginta solidos, de quibus fuit in vicesimo computo precedenti computatum, non computat, quia dicti mercatores ultramontani non fuerunt nec adduxerunt aliqua animalia ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Summa: - I ovis quartus unius ovis III quarti et quartus unius quarti ovis et dimidius gacionus.

Venduntur in fine computi.

36 Boc estang:

De feris vocatis boc estang que venantur et capiuntur ibidem in quibus dominus percipit pro quolibet boc estang qui capitur in dicta castellania unum cornu et unum quarterium ex anterioribus de boc estang septiennio, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat, quia nulle tales fere venate seu capte fuerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens.

Fenum et palee:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de marescalcia per

annum circa festum beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in una particula in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - I fass. feni et I fass. pallearum

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quindecim particulis in dicto septimo computo precedenti particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno predicto Domini millesimo CCCC° XVI° - VIII fass. et quartum unius fassi pallearum
- et VIII fass. III quartos unius fassi feni

[IX] *Apud Castellionem:*

Recepit apud Castellionem a personis in una particula in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto - X fassi pallearum.

Summa: - XIX fassi et quartus unius fassi pallearum
- et IX fassi feni III quarti unius fassi feni.

Venduntur in fine computi.

Casei et seracei:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de redditu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Apud Vallem Tornenchiam

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, particulariter nominatis et descriptis - IX quint. XIX lib. caseorum
- et VI seraceos III quartos unius seracei

37 *Parrochia de Tornyon*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesi-

mo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino
anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto - II seraceos

Summa: - IX quint. XIX lib. casei
- et VIII seracei, III quarti unius seracei.

Venduntur in fine computi.

Vinum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in vindemiis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quinque particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, videlicet - IIII mod. IIII sest. vini

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino vindemiarum anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto
- II modia VIII sest. et dim. vini

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis pro eodem eisdem anno et termino
- V mod. VII sest. et dim. vini

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto - XXI sest. vini

Summa, computatis quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario et duodecim sestariis pro uno modio vini, ut dicit[ur] in computo precedenti - XIII mod. V sest. vini.

Venduntur in fine computi.

38 Cera:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini [X] millesimo quatercentesimo decimo sexto, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo apud Varayam a personis in una particula⁸⁵ septimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - I lib. cere

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in sex particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno predicto Domini millesimo CCCC^o decimo sexto - V lib. cere

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdemanno et termino - XI lib. cere

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - II lib. cere

Garde:

Recepit a domino Guillermo de Balma, priore de Nuns dyocesis Augustensis, de garda per annum ut in computo precedenti, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto - II lib. cere

Recepit a domino Johanne Bernardi, curato de Tornyon de garda per annum, in qua se posuit ad eius vitam naturalem dumtaxat pro tanto de garda per annum singulis annis circa festum Omnium Sanctorum, solvenda modo plenius

---

⁸⁵ Effacé: *de*.

contento in quodam publico instrumento, ut asserit in computo precedenti et aliis pluribus computis precedentibus locumtenens castellani ibidem ante ipsum, recepto per Johannem Got notarium de Viviaco sub anno Domini millesimo CCCC° primo⁸⁶. Et prout in computo precedenti fuerat iniunctum castellanis ibidem ante ipsum, iterato iniungitur dicto castellano moderno ibidem quod dictum instrumentum in suo sequenti computo apportet, taliter quod modus et tenor ipsius in eodem videantur, et si necesse fuerit inseratur. Et computat de dicta garda pro termino festi Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto - I lib. cere

Recepit a Johanne Saluardi de garda per annum in qua se, uxorem et familiam et bona eiusdem posuit ad eius vitam naturalem dumtaxat pro una libra cere de garda, singulis annis solvenda ipso Johanne naturaliter vivente, ut supra, ut per litteram domini receptionis dicte garde et testimonio premissorum, datam Chamberiaci die septima mensis septembris anno Domini millesimo quatercentesimo tercio, cuius tenor in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto de verbo ad verbum est insertus. Et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto - I lib, cere.

[XI] Summa: - XXIII lib. cere.
Venduntur in fine computi.

39 Piper et zinziber:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia de Anthey:

Et primo in parrochia de Anthey a personis in duabus particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - dim. lib. zinziberis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula dicti septimi computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani,

⁸⁶ Dans la marge de gauche : *vide*.

crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo - dim. lib. zinziberis

Parrochia Castellionis:

Recepit in dicta parrochia Castellionis a personis in una particula in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis de servicio eisdem anno et termino - I lib. piperis

Placita:

De una libra zinziberis debita de placito sic arrestato quando casus acciderit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut dicitur in computo precedenti, per heredes Petri de Barel de Berzin et Martinum dicti Petri nepotem, filium quondam Johannis fratris dicti Petri, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo, quia casus non evenit per dictum tempus de quo computat, ut dicit.

Summa: - I lib. zinziberis et I lib. piperis.
Venduntur in fine computi.

Royde sive corvate:

De roydīs sive corvatis debitis in dicta castellania per annum per homines in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter et specificce nominatos et descriptos in fodendo seu sapando, ligando et ligonizando vineas domini, prout acthenus fuit assuetum, et ut eciam in computo precedenti predesignato plenius declaratur, nichil computat pro anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto, quoniam dicte vinee domini fuerunt albergate perpetuo ad reddictum vini de quo supra computat in titulo vini, nulleque corvate inde reddite fuerunt per dictas personas, ut dicit, et prout in computo precedenti castellanus ibidem ante ipsum fuit iniunctum⁸⁷, iterato iniungitur dicto castellano moderno quod dictas roydas instet et procuret albergari per debentes easdem utiliori modo quo poterit pro domino, taliter quod de psis valeat in suo sequenti computo computare aut alias sufficienter respondere sine deffectu quocumque.

40 Heremandi actantes itinera publica:

De heremandis domini debentibus in dicta castellania erigere, actare⁸⁸ et reficere stratas seu vias publicas domini, et quorum heremandorum nomina in

⁸⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

⁸⁸ Lire: *aptare*.

septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter sunt descripta, nichil computat quia dicte persone dictas vias seu stratas publicas domini, mandato dicti castellani, aptaverunt per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento.

Ferri equorum:

De uno ferro equi debito per Richardum et Johannodum de Pleo fratres, filios quondam Amedei de Pleo, parrochie Sancti Dyonisii, de servicio quando imperator Romanorum facit transitum per Vallem Augustam, ultra duos [XII] ferros per eosdem debitos de placito sic arrestato quando casus accidit prout supra, de et pro quibus fuit computatum in computo precedenti pro transitu serenissimi domini Sigimondi Romanorum regis electi in imperatorem facto per dictum Vilelmum de mense junii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, nichil computat quia nichil inde recepit eo, quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

Denarii census:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in tribus particulis in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis
- XI flor. b. p. ad XXVII
Recepit ibidem a Martino de Somon dicte parrochie pro eodem in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, ut in computo precedenti
- VIII flor. b. p. ad XXVII

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, ut in computo precedenti
- XI flor. b. p. ad XXVII
Recepit a personis in una particula dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente cur-

rere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, ut in computo
precedenti - III flor. et dim. b. p. ad XXXI

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto sep-
timo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo
nominatis particulariter et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno
Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, ut in computo precedenti
- V flor. b. p. ad XXVII
- et VIII flor. b. p. veteres ad XXXI

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dic-
to septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo
octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michae-
lis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, ut in computo pre-
cedenti - XIII flor. et dim. b. p. ad XXVII

Summa: - XLIX flor. et dim. b. p. ad XXVII
- et XI flor. et dim. b. p. veteres ad XXXI.

41 Servicia beati Stephani :

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de servicio per an-
num in festo beati Stephani prothomartiris, crastino festi nativitatis Domini,
incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo,
in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in septuaginta una particulis
in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo
octavo particulariter nominatis et descriptis - LVIII sol. Vien. curs.
[XIII] - item XIX lib. V sol. VI den. mon. ad XX per XXX⁸⁹
- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
- et V flor. b. p. ad XXXI

Parrochia Chambave

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quindecim particulis in

⁸⁹ Le chiffre XXX est écrit dans l'interligne supérieure.

dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino
 - LXX sol. mon. ad XX per XXX
 - et dim. flor. b. p. ad XXVII

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in ducentis particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo

- XXXIII lib. XIII sol. VI den. mon. ad XX per XXX⁹⁰
 - item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
 - et III flor. b. p. veteres ad XX per XXXI

Apud Vallem Tornenchiam

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in tercentum decem octo particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- IIII^{XX} lib. I sol. I den. I tercium unius den. ad XX per XXX
 - item I flor. b. p. ad XX per XV den.
 - et VII flor. et VI^{tum} unius flor. ad XX per XXXI

*Parrochia de Anthey: in dorso*⁹¹

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in ducentis quaterviginti duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- LV lib. X sol. IX den. ob. monete ad XX per XXX
 - et X flor. b. p. ad XX per XXXI

42 *Parrochia de Tornyon:*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis particulariter et specificce nominatis et descriptis in ducentis viginti sex particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente

⁹⁰ Les mots *XX per XXX* sont écrits dans l'interligne supérieure.

⁹¹ Mots ajoutés dans la marge gauche. Le paragraphe suivant est écrit au verso du parchemin.

currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo
 - LX sol. mon. curs. Auguste
 - item LI lib. IX sol. et tercium unius den. Vien. ad XX per XXX
 - et XVII flor. b. p. et tercium⁹² ad XX per

XXXI.

Et prout in computo precedenti fuit iniunctum castellanis⁹³ ibidem ante ipsum, iterato iniungitur dicto castellano moderno expressius quod manifestari et recognosci procuret et faciat in manibus alicuius notarii vel clerici curie dicti loci tres denarios servicii debitos per Johannem Cuay parrochie de Tornyon; item sexdecim denarios servicii debitos per Danisodum de Colar de Tornyon; item et unum florenum boni ponderis ad XXXI solidos monete cursibilis Auguste debitum per heredes et bona tenentes Michaelis de Septimiani de servicio unacum placitis eorundem, taliter quod de ipsis fidem faciat in computo sequenti sine deffectu quocumque

Apud Castellionem et Ponthesium:

Recepit apud Castellionem et Ponthesium a personis in viginti tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo. Et prout in computo precedenti castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum⁹⁴, iterato iniungitur sibi castellano moderno expressius quod manifestari faciat et procuret in manibus quibus supra octo solidos et tres denarios in quantitate subscripta, inclusos debitos per Boniffacium Magistre pro certis rebus existentibus in parrochiis Varaye et Sancti Dyonisii, una cum placito inde debito, taliter quod de eodem manifestato fidem faciat in suo computo sequenti

- IIII lib. I sol. I den. mon. ad XX per XXXI

[XIII]

- et II flor. b. p. ad XX per XXXI

Recepit a personis in duabus particulis dicti septimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis particulariter et descriptis de servicio per annum pro eodem eisdem anno et termino, ut in computo precedenti

- VIII den. mon. ad XX per XXX

Recepit a personis in duabus particulis sexti computi precedentis de annis Domini millesimo quatercentesimo nono et quatercentesimo decimo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani,

⁹² Lecture incertaine.

⁹³ Sic. Dans la marge de gauche: *vide*.

⁹⁴ Dans la marge de gauche: *vide*.

crastino festi nativitatís Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - XII den.

Recepit ab Amedeo Rolet de Chambava de servicio per annum pro licencia sibi data per Johannem Tornerii locumtenentem dicti castellani ibidem ante ipsum accipiendi de quodam rivo aque de clapeto de Olley et conducendi ad eius possessiones, pro ipsis rigandis, pro tanto de servicio per annum, ut in computo precedenti cum placito quando acciderit⁹⁵. Et prout in computo precedenti dictis castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum⁹⁶, iterato iniungitur dicto castellano moderno quod instrumentum dicti albergamenti receptum, ut asserit in precedenti computo locumtenens castellani ibidem ante ipsum, per Johannem Saluardi notarium, seu notam ipsius manu signatam apporet in computo sequenti, ut modus, tenor et effectus eiusdem videantur, et quantum fuerit necesse inseratur; et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatís Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - IIII den.

- 43 Recepit a Brunodo filio quondam Johannis de la Vita⁹⁷ de Vyu seu Johanne, Martino et Anthonio fratribus, filiis quondam Petri de Heryns de servicio per annum plus repertis deberi per Franciscum Compesii castellanum ibidem ante ipsum quam fuerit computatum in computis precedentibus per dictum castellanum ab anno Domini millesimo quatercentesimo octavo inclusive citra, et quos dictus Brunodus confessus fuit debere domino de servicio annuali in quolibet festo beati Stephani cum eorum recto placito quando acciderit unacum decem solidis taillie in festo beati Michaelis, uno sestario siliginis et septem sestariis avene reddictus in eodem festo beati Michaelis et quinque solidis pro uno equo ferrando quocienscumque domino nostro mandat cavalcatas in Valle Augusta et duabus fidelitatibus, de quibus quantitibus siliginis, avene, tallie, ferrature et fidelitatis in computo particulari de anno domini millesimo quatercentesimo octavo fuit computatum in suis titulis, et de quantitate subscripta ibidem in dicto computo nulla fuit facta mentio, ut per copiam instrumenti recognicionis seu manifesti vendicionis quoque et quictacionis facte per predictum Brunodum de predictis in manibus dicti castellani et albergamenti de eisdem bonis facti predictis Johanni, Martino et Anthonio [XV] de Heyrins pro supradictis serviciis et tribus denariis de augmento novo servicii de quibus infra proxime fit mencio recepti per Johannem Muleti notarii sub anno Domini millesimo CCCC^{mo} septimo, indicione quindecima, die quin-

⁹⁵ Dans la marge de gauche : *vide placitum*.

⁹⁶ Dans la marge de gauche : *vide*.

⁹⁷ Première leçon, corrigée : *Vata*.

ta mensis februarii in computo precedenti reddictam plenius designatam, et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - XVI sol. VI den.

Recepit a supradictis Johanne, Martino et Anthonio fratribus, filiis quondam Petri de Heryns de augmento servicii per ipsos augmentato pro et super bonis, reddictibus et possessionibus Brunodi, filii quondam Johannis Tornerii vicecastellani ibidem pro tunc, de voluntate dicti Brunodi tradictis et albergatis pro serviciis, reddictibus et aliis usagiis pro ipsis bonis debitis domino et solvi consuetis, et pro tanto de augmento servicii solvendo termino supradicto cum eius recto placito, prout in eodem computo precedenti, in quo lictera confirmacionis et rattifficacionis facte per dominum de predictis dictis fratribus est designata et copia eiusdem reddicta continetur, et computat de dicto augmento servicii pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - III den.

Recepit a Jaquemino filio quondam Johannis Gignian de Taxalla de augmento servicii per annum pro et super certis rebus et possessionibus que quondam fuerunt Martini filii quondam Petri de Pissina dicti Lanci, domino adjudicatis per pares Vallis Auguste pro quibusdam delictis per ipsum perpetrati, ut in octavo computo precedenti de anno [XVI] Domini millesimo quatercentesimo septimo plenius declaratur dicto Jaquemino per Johannem Tornerii pro tunc locumtenentem dicti castellani, albergatis pro tanto de augmento servicii per annum solvendo anno quolibet in festo beati Stephani et pro sex denariis placiti quando casus acciderit ac duobus florenis Januensibus et ducato, de quibus in eodem computo precedenti sub titulo introgiorum extitit computatum et que res et possessiones in computo proxime precedenti sunt descripte et confinate et nota inserimenti predicti albergamenti in eodem fuit reddicta et plenius designata, et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - III den.

Recepit a Johanne Foldon de Taxalla parrochie Varaye de servicio per annum pro certis rebus et possessionibus in computo proxime precedenti confinatis et descriptis dicto Johanni albergatis per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum pro tanto de reddito per annum, ut in computo precedenti, in quo notam insertam reddidit, declaratur, et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini medesimo quatercentesimo septimo - VIII den. mon. curs. Auguste

- 44 Receptit a Petro Vana et Bosonodo Pestellin et eorum consortibus de Boysson de servicio per annum pro rivo et rippagio et conductu aque capiendo et accipiendo super torrente de Fierna a Fierna insuper usque ad clapetum de Ussins, ad conducendum ubi conducere voluerint et ducere dictum rivum unacum aqua, juribus, pertinenciis ipsius rivi concordando et satisfaciendo unicuique persone dampnificate, dictis Petro et Bosonodo et eorum consortibus albergatis pro tanto de servicio per annum, solvendo termino festi beati Stephani, et pro octo denariis de placito quando acciderit, ut per notam instrumenti dici albergamenti et testimonio premissarum in computo precedenti redditam et designatam, et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - IV den. mon. ad XX per XXX Receptit⁹⁸ a Boniffacio Boyssoneti de novo servicio per annum pro licencia sibi data per dictum locumtenentem faciendi et construendi unam pilam pro batendo granum pro tanto de novo servicio per annum et pro octo denariis grossis de introgiis, de quibus infra proxime sub titulo introgiarum computat in recepta, ut dicit dictus locumtenens⁹⁹. Et iniungitur sibi quod in computo sequenti apporet <instrumentum> dicti albergamenti ut supra eidem Boniffacio facti, seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus, tenor et effectus eiusdem videantur. Et computat de dicto novo servicio pro termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - I den. mon. ad XX per XXX

[XVII] Et prout in computo precedenti castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum¹⁰⁰, iterato iniungitur dicto castellano moderno, de mandato supradictorum magistrorum computorum et auditorum computorum domini quod in suo sequenti computo infallibiliter apporet instrumenta que secuntur seu notas eorundem, manu notarii signatas¹⁰¹: et primo instrumentum albergamenti facti Peroneto de Cresto de quodam novallio pro quatuor denariis servicii; item instrumentum albergamenti facti Johanni Trucheti de quadam pecia terre pro quatuor denariis servicii; item instrumentum albergamenti facti Petro Nigre de quodam novallio pro octo denariis servicii; item instrumentum albergamenti facti per locumtenentem ibidem ante ipsum Petro Voudan de tercia parte bonorum quondam Martini Lancy sub certo anno, sevcio quod

⁹⁸ Dans la marge de gauche: *novum servicium*.

⁹⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁰⁰ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁰¹ Les mots *manu notarii signatas* sont ajoutés dans la marge droite, avec un signe de rappel.

in dicto octavo computo precedenti nec etiam presenti minime declarare scire tunc castellanus ibidem ante ipsum nec etiam dictus locumtenens; item et instrumentum albergamenti facti de tertia parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam Petro Vigeri sub certo anno, sevicio quod nescit declarare nec etiam scivit declarare castellanus ibidem ante ipsum in computis precedentibus, ut modus, tenor et effectus eorundem instrumentorum videantur, et quantum fuerit necesse inserantur et placita eorundem designentur, sine defectu quocumque.

Summa: - CXVIII sol. VIII den. mon. curs. ad XXIII
 - II^c XLVIII lib. VI sol. II den. et VI^{um} unius den. ad XX per XXX curs.
 - I flor. b. p. ad XXVII
 - I flor. ad XX per XV den. grossos
 - et XLVIII flor. et VI^{um} unius flor. b. p. ad XX per XXXI.

45 **Introgia:**

Item reddit computum quod recepit a Boniffacio Boyssoneti pro licencia sibi data per dictum locumtenentem faciendi et construendi unam pilam pro batingo granum pro tanto de introgiis et pro uno denario monete ad XX per XXX de novo servicio per annum, de quo supra computat in recepta sub titulo serviciorum beati Stephani - VIII den. grossos

Taille sive collecte in festo beati Michaelis:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de taillis sive colectis per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in quatuordecim particulis¹⁰² in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti
 - IIII lib. VIII den. mon. curs. ad XXIII

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino

¹⁰² Le mot *particulis* est ajouté dans l'interligne supérieure avec un signe de rappel.

anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto ut in computo precedenti
- XVIII sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinquaginta quinque particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto ut in computo precedenti
- XXX lib. IIII sol. III den. ob. mon. predictae
- et dim. flor. b. p. ad XIII

[XVIII] *Apud Vallem Tornenchiam:*

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in septuaginta quinque particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto
- XXX lib. II sol. X den. ob. dicte mon.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Antey a personis in triginta septem particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto
- XXII lib. VII sol. IX den. mon.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sexaginta septem particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto
- XXVI lib. XIII sol. VI den.

Summa: - CXIII lib. VII sol. I den. mon. curs.
- et dim. flor. b. p. ad XIII.

46 Taillie sive colecte in festo beati Egidii:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania, videlicet in parrochia Varaye, de taillis sive collectis per annum in festo beati Egidii anno Domini

ni millesimo quatercentesimo decimo sexto, videlicet a personis in quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti
- IX sol. V den. ob. mon. curs.

Summa: - IX sol. V den. ob. mon. curs.

Sufferte fidelitatum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de suffertis fidelitatum per annum in locis et parrochiis infrascriptis in festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, pro quibus fidelitatum suffertis solvuntur annualiter pro qualibet quinque solidi monete cursibilis de sufferta, ut dicitur in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, inclusis tamen in quantitibus subscriptis sexaginta quatuor solidis monete cursibilis debitis pro suffertis tresdecim fidelitatum debitarum per certas personas, ut¹⁰³ in dicto septimo computo precedenti, donec ipsas reddiderint aut ipsas velle reddere se presentaverint:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuor particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti
- XX sol. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a Petro Perret habitatore dicti loci pro sufferta unius fidelitatis per ipsum debite donec ipsam reddiderit ut supra, et ut in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo in dicto festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo
- V sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinque particulis in dicto [XIX] septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino supra proxime dictis
- XXI sol. VI den. mon. curs.

¹⁰³ Le mot *ut* est ajouté dans l'interligne supérieure.

47 *Apud Vallem Tornenchiam:*

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta tribus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - IX lib. mon. curs.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quindecim particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - LXXVIII sol. IIII den.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in viginti tribus particulis in eodem septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - CXII sol. VI den.

Recepit ab heredibus Jaquemini de Teysalaz alias Gignyan quondam debentibus domino unam fidelitatem ligiam quam dictus Jaqueminus prestavit domino ut in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, videlicet pro sufferta dicte fidelitatis per dictum Jaqueminum debite donec eandem dicti heredes reddiderunt ut supra declaratur ut in computo precedenti, et computat pro termino festi beati Stephani anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - V sol. dicte mon.

De aliis fidelitatum suffertis domino in dicta castellania, debitis per personas ipsas fidelitates debentes ad rationem quinque solidorum pro sufferta cuiuslibet fidelitatum earundem per annum dum ipse tales persone cessarent ipsas fidelitates domino prestare, ultra suffertas fidelitatum de quibus supra computat, nichil computat quia nichil inde recepit nulleque alie sufferte fidelitatum evenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit, quam hee de quibus supra computat et quia dicte persone ipsas fidelitates domino prestiterunt, videlicet in parrochia Sancti Dyonisii quindecim persone in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominate; item tres persone parrochie Chambave particulariter nominate in eodem septimo computo precedenti; item triginta una persone parrochie Varaye in eodem septimo computo precedenti nominate particulariter et descrip-

te; item triginta persone in Valle Tornenchia in dicto septimo computo precedenti nominate particulariter; item triginta quinque persone parrochie de Anthey in dicto septimo computo precedenti [XX] particulariter nominate; item et quadraginta quatuor persone parrochie de Tornyon in eodem septimo computo precedenti particulariter nominate; quequidem fidelitates per dictas personas prestite ascendunt ad centum et quinquaginta octo fidelitates prestitas, de quibus fidelitatum prestacionibus constare dicitur manifestis seu recognitionibus ipsorum receptis per Johannem Casei commissarium extentarum domini in dicto septimo computo predicto reddito.

Summa: - XXI lib. II sol. III den. mon. curs.

48 **Auxillia:**

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de auxillio per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye ab Aymonodo Carabel de Charrery in prima particula presentis tituli septimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominato pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto - VII sol. mon. curs.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in duabus particulis in dicto septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem auxilio in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - V sol. III den.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in una particula dicti septimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo - II sol. mon.

Summa: - XIII sol. III den. mon. curs.

Servicia debita quando imperator Romanorum facit transitum per Vallem Augustam:

De undecim denariis, tercio unius denarii et duodecimo duodecime partis unius denarii monete ad XX per XXX debitis domino per personas nominatas particulariter in decem octo particulis computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto de servicio quando imperator Romanus facit transitum per Vallem Augustam, de quibus fuit computatum in dicto computo precedenti pro transitu serenissimi principis domini Sigismondi, Romanorum regis facto ibidem de mense julii anno predicto Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, nichil computat quia nichil inde recepit, <pro> eo quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

Servicia debita pro nova milicia domini, pro carcere, pro incendio ignis, pro filiabus et sororibus domini maritandis:

De quinque solidis Viennensibus ad XX per XXX, debitis domino de auxilio in quatuor casibus, videlicet pro nova milicia domini, pro carcere, pro incendio ignis et pro filiabus et sororibus domini maritandis quando alter ipsorum casuum acciderit, termino festi beati Stephani yemalis per Johannem Charles, habitatorem Castellionis; item et de quinque solidis Viennensibus eorundem, debitis de auxillio in tribus casibus, videlicet incendio ignis, carcere, filiabus et sororibus domini maritandis, per Andream et Petrum, filios quondam Johannis filii quondam Petri de Anthey, quando alter ipsorum trium casuum acciderit; nichil computat pro eo, quia neuter dictorum casuum evenit, ut dicit.

49 [XXI] Firme:

Idem reddit computum quod recepit a Johanne Leporarii pro firma mistralie de Cly, unius anni finiti die prima mensis marcii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, per firmam sibi datam per Johannem Tornerii, dudum locumtenentem castellani predicti, ad eiusdem Johannis vitam naturalem dumtaxat, pro quatuor florenis auri boni ponderis singulis annis solvendis per eundem Johannem de firma in manibus dicti castellani Cliti presentis et futuri, et confirmatam per dominum dicto Johanni Leporarii ad vitam ipsius pro firma predictorum florenorum quatuor boni ponderis annualium, solvendorum ut supra, ut per copiam instrumenti tradicionis et confessionis per dictum castellanum facte dicto Johanni in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto, cum copia littere domini confirmacionis per dominum facte dicto Johanni, de eadem firma, redditam et plenius designatam

- IIII flor. b. p. Jan.

Recepit a Johanne Saluardi notario pro firma papirorum curie de Cly unius

anni finiti in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, per firmam sibi datam per dictum locumtenentem ipso anno pro tanto tanquam plus offerenti et ut in computo precedenti, nec inde plus habere potuit, licet eandem firmam pluries locis, modis, temporibusque debitis et consuetis cridari fecerit, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens, nichilominus tamen iniungitur sibi castellano¹⁰⁴ quod presentem et alias firmas infrascriptas pluries locis, modis, temporibusque debitis et consuetis cridari faciat et plus offerentibus easdem tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo computo utilius pro domino computare et de cridis et diligencia inde super hoc fiendis, per instrumenta publica informare

- I flor. b. p. ad XXVII

Recepit de et pro exitu leyde nundinarum tenutarum apud Anthey in festo beati Galli, circa et post festum beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto, nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento, et fit sibi similis iniunctio que supra¹⁰⁵

- XXX sol. mon. curs.

De exitu leyde seu mercati nundinarum tenutarum ibidem in festo beati Urbani de mense maii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, nichil computat quoniam dictum exitum exegit Nicoletus Britonis, vicecastellanus ibidem ante ipsum, qui de ipso in cauda computi precedentis computavit de triginta solidis monete cursibilis Auguste, et in computo sequenti de exitu ipso computabit termino adveniente pro anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo.

Recepit de exitu leyde nundinarum ibidem tenutarum apud Chambavam in mense octobris anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento, et fit sibi similis iniunctio que supra

- V sol. mon. curs.

- 50** De exitu nundinarum ibidem tenutarum de mense maii anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto, nichil computat quoniam ipsum [XXII] recepit castellanus ibidem ante ipsum, qui¹⁰⁶ de ipso computavit in computo precedenti de quinque solidis monete cursibilis Auguste, et prout in computo precedenti fuit iniunctum castellano ibidem ante ipsum¹⁰⁷, iterato iniungitur castellano predicto quatenus dictas leydas ad firmam cridari faciat pluries locis, modis, temporibusque debitis et consuetis et plus de ipsis offerentibus easdem tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino com-

¹⁰⁴ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁰⁵ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁰⁶ Le mot *qui* est ajouté dans l'interligne supérieure.

¹⁰⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

putare et de cridis et diligencia inde super hoc fiendis per publica instrumenta sufficienter informare.

De quinquaginta solidis Viennensibus ad XX^{ti} per mercatores Pedemoncium debitis pro garda alpis de Chinal quando ad ipsam alpem veniunt et sua animalia aducunt, que alpis est heredum domini Ybleti de Challant et dominus habet in ipsa alpe gardam, non computat quia dicti mercatores non venerunt nec sua animalia aduxerunt ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

De exitu firme seu de ipsa firma domus fortis domini de Anthey cum arboribus, curtilibus plateisque eiusdem nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit, quia dictam domum tenuit dictus castellanus pro domino ad eius manus per dictum tempus, nichilque habere vel reperire potuit, ut dicit et suo asserit iuramento. Verumtamen, prout in computo precedenti dictis castellanis ibidem ante ipsum fuit iniunctum¹⁰⁸, iterato iniungitur¹⁰⁹ expressius castellano predicto ibidem post ipsum quatenus dictam domum, cum arboribus et plateis eiusdem, procuret ad firmam tradi, prout sibi comodius et expediens videbitur pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino respondere¹¹⁰. Item iniungitur iterato dicto castellano ibidem post ipsum prout fuerat iniunctum dictis castellanis ibidem ante ipsum in computo precedenti, quatenus originale litterarum domini genitoris domini quondam, concessarum Johannodo de Septumiano, Andreveto Vulpil, Johanni de Cresta, Martino de Grant, Martino de Mingay et Johanni, filio quondam Vionini de Olyan, hominibus domini dicte castellanie Cliti, datarum Rippaillie die vigesima octava mensis aprilis anno Domini <millesimo> CCC° LXXXV^{to}, quarum “vidimus” est de verbo ad verbum insertum in titulo firmarum decimi noni computi precedentis, apportet et exhibeat in computo suo sequenti, sine deffectu quocumque.

Summa: - XXXV sol. mon. curs. Auguste
- I flor. b. p. ad XXVII
- et IIII flor. Jan.

Laudes et vende

De laudibus et vendis nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

¹⁰⁸ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁰⁹ Effacé: *eisdem*.

¹¹⁰ Dans la marge de gauche: *vide*.

Et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano ibidem ante ipsum¹¹¹, iterato iniungitur eidem castellano moderno quod in computo sequenti declaret res et precium rerum per personas in quarto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo duodecimo nominatas et descriptas emptorum, de quorum laudibus [XXIII] fuit in eodem quarto computo precedenti computatum in duabus particulis. Item eciam declaret res et precium per personas in sex particulis in quinto computo precedenti in presenti titulo descriptas et nominatas emptorum, de quorum precio laudationum in eodem quinto computo precedenti computavit. Item eciam declaret res et precium eciam et vendictorem rerum per personas in sex particulis in computo precedenti de annis Domini millesimo quatercentesimo nono et quatercentesimo decimo particulariter nominatas, de quorum laudibus fuit in eodem computo precedenti computatum. Item eciam declaret in eodem computo sequenti quoddam laudemium factum per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Petro Tutel, de quo fuit computatum in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, de octo florenis et quatuor denariis grossis, videlicet precium dicte rei vendicte. Item precium rerum emptarum per Ludovicum de Mistrali de Sancto Vincencio, pro quo laudemio fuit in eodem septimo computo precedenti de quatuor florenis Januensibus computatum et nominet venditorem. Item declaret res, precium et venditorem rerum emptarum per Johannem Leporarii pro quorum laudibus fuit computatum in eodem septimo computo precedenti de quatuor florenis parvi ponderis. Item declaret res et precium rerum et possessionum laudatarum per dictum locumtenentem castellani ante ipsum Johanni Ogerii pro cuius laude extitit computatum in octavo computo precedenti de octo florenis parvi ponderis. Item declaret res et precium rerum laudationis per locumtenentem ibidem ante ipsum Anthonio Petri Leporarii, pro quo laudemio extitit computatum in dicto septimo computo precedenti de sexaginta sex florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, sine deffectu quocumque. Item prout in computo precedenti castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum quod laudes et vende quarumdam rerum et bonorum per Andream de Fierna habitatorem de Parvo Brusono, sicut dicebatur domino pertinentem certis causis, salvo jure domini et alterius racione laudationis in vicesimo primo computo precedenti et que bona res ec causis predictis declarare nescivit Petrus de Moxo nec eciam Anthonius de Septimo locumtenentes ibidem ante ipso, in dicto

---

¹¹¹ Dans la marge de gauche: *vide*.

vicesimo primo¹¹² computo precedenti,¹¹³ sibi iterato expressius quod ipsas declaret plenius in suo commputo sequenti. Item prout fuerat iniunctum in computo precedenti castellano ibidem ante ipsum quod pro albergamento seu laudemio et investitura certorum bonorum que Brunodo de Saix de terra de Cly devenerunt et pertinent, ut asserebat, per successionem cuiusdam sui agnati in loco et parrochia de Tornyon, deffuncti que bona et causam quare ad ipsum devenerunt et extimacionem eorum declarare nescivit dictus Petrus de Moxo tunc castellanus ibidem, nec eciam castellanus ibidem ante castellanum modernum, necnon eciam ipse castellanus modernus, quare iniungitur dicto castellano moderno expressius quatenus ipsas et ipsa declaret in computo sequenti sine deffectu quocumque.

51 **Banna concordata:**

Idem reddit computum quod recepit [XXIII] a Yannino de Vullo de Cresta Vallis Tornenchie per manus Glaudii de Arenzo pro eo quia inculpabatur vulnerasse Quemodum de Clerin de Vallessissie cum sanguinis effusione

- V flor. p. p.

Recepit a Boniffacio Maczot per manus dicti Glaudii quia inculpabatur commississe certas penas

- IIII flor. p. p.

Recepit ab Andreveto de Ubleto per manus dicti Glaudii pro eo quia inculpabatur agresuisse contra Peronetum, manderium de Tornion et clericum vicecastellani Cliti

- VI flor. p. p.

Recepit dictus Manfredus vicecastellanus a Johanne de Cretie, alias Jolii, quia inculpabatur cepisse certa bona mobilia Vulliermete, uxoris quondam Andreveti de Fierna, alias Zaliner, et ea deportasse extra eius domum quo voluit, et quia inculpabatur fregisse duas sayssinas

- XXIII flor. p. p.

Recepit dictus Manfredus ab Amedeo Rivolino de Vray, quia inculpabatur cepisse furtive unum postem Amedeo de Argarcil et quia inculpabatur percussisse Martinum de Vessinal¹¹⁴

- X flor. p. p.

Recepit a Vuillelmo Quinton de Tornion quia inculpabatur dixisse verba iniuriosa in curia, coram castellano, Andreoni de Anthey

- I flor. p. p.

Recepit a Bonino et Johanne de Bertodo, fratribus dou Mon de Vi, quia inculpabantur fecisse rumorem ad invicem ac eciam quia unus percuxit alium sine sanguinis effusione

- I flor. et dim. p. p.

Recepit ab Andrea de Aymonodo quia inculpabatur dixisse verba iniuriosa

¹¹² Le mot *primo* est ajouté dans l'interligne supérieure.

¹¹³ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹¹⁴ Lire *Visinal*.

Johanni Saluardi, clerico curie - I flor. X den. ob. grossos p. p.

Summa: - LIII flor. IIII den. ob. grossi p. p.

Banna condempnata:

De bannis condempnatis in quibus dictus castellanus percipit duos solidos in qualibet libra dictorum bannorum condempnatorum ut dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde recepit nullaque talia banna obvenirent per tempus de quo computat, ut dicit.

Placita debita ob mortem domini:

De placitis arrestatis et non arrestatis in dicta castellania debitis ob mortem domini per personas particulariter et specificè nominatas et descriptas in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia casus non evenit per dictum tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Placita arrestata ob mortem tenementariorum:

De placitis arrestatis domino in dicta castellania debitis per personas in septimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatas quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento.

Placita non arrestata ob mortem tenementariorum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de placitis non arrestatis domino ibidem debitis ob mortem tenementariorum quando casus accidit et que placita levantur, videlicet duplum servicii inde per sic decedentem domino [XXV] debiti et quarta pars ultra, ut dicitur in computo precedenti; et primo a Johanne filio quondam Andree Laurentii dou Loz et Girardo filio Anthonii Aymoneti dou Lo pro placito per ipsos debito ob mortem dictorum Andree et Anthonii debentibus de servicio viginti unum denarios monete ab hommagio¹¹⁵ defunctorum, ut dicit - IIII sol. IIII den. ob. mon.

Legata:

De legatis nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento.

---

¹¹⁵ Lecture douteuse.

Et prout in computo precedenti castellanus ibidem ante ipsum fuit iniunctum¹¹⁶, iterato iniungitur dicto castellano moderno de mandato supradictorum magistrorum computorum domini, quod in computo sequenti apporet inventarium omnium et singulorum bonorum mobilium que quondam fuerunt Johannis Gorret, naturalis, cum extimacione ipsorum legitime facta, qui Johannes, ut dicitur in¹¹⁷ dicto precedenti computo, domino legavit viginti solidos monete cursibilis semel in eius testamento in quoquidem computo de eisdem extitit computatum, ubi etiam dicitur quod dominus successionem bonorum suorum mobilium habuisset nisi testamentum condidisset et eidem domino aliquid legasset pro eo quia naturalis erat, vigore franchesiarum dicti loci Cliti. Item et apporet seu apportari faciat et procuret franchesias terre Cliti ad finem quod, si dominus habeat jus in dictis bonis mobilibus, eidem conservetur sine deffectu quocumque.

Excheyte:

De excheytis nichil computat quia nichil inde recepit de et pro eisdem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento.

- 52 Et pro<ut> in computo precedenti predicto castellano ibidem ante ipsum fuit iniunctum¹¹⁸, iterato iniungitur eidem expresse quod in suo sequenti computo apporet infallibiliter inventarium bonorum mobilium et immobilium que quondam fuerunt Petri Jovine, unacum extimacione legali de dictis bonis per probos viros facta, nec non instrumenta vendicionum sive albergamentorum factorum de eisdem Andree de Villeta et Petro dou Lo, alias Breton, pro quibus fuit computatum in quinto computo precedenti, in duabus particulis, de sex florenis Januensibus auri. Item inventarium cum extimacione legali bonorum quondam Vulliermete, uxoris Aymoneti de Serian quondam, de quorum bonorum precio fuit in eodem precedenti computo computatum de duobus florenis Januensibus, ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem computo videantur et quantum fuerit necesse inserantur. Item inventarium cum extimacione legali et particulari bonorum que quondam fuerunt Martini, domino adiudicatorum per pares Vallis Auguste, albergatis¹¹⁹ Petro Voudan pro tercia parte sub certo annuali servicio quod in dicto precedenti computo nescivit declarare castellanus ibidem ante ipsum, et pro viginti uno florenis et quatuor denariis grossis, de quibus in dicto octavo¹²⁰ computo precedenti fuit com-

¹¹⁶ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹¹⁷ Mot illisible ajouté dans l'interligne supérieure.

¹¹⁸ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹¹⁹ Sic.

¹²⁰ Première leçon biffée: *septimo*.

putatum; [XXVI] et instrumentum albergamenti facti Petro Vigerii de certa parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam pro decem florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, de quibus in eodem octavo computo precedenti extitit computatum, et sub certo annuo servicio quod in dicto computo precedenti declarare nescivit castellanus pro tunc, nec eciam in presenti scit dictus castellanus declarare, apportet in suo computo sequenti infallibiliter ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse in eodem inserantur, nec non et servicia predicta cum placitis eorundem declararentur sine deffectu quocumque in eodem computo sequenti.

Auctorie seu tutele:

De auctoriis sive tutelis in dicta castellania domino obvenientibus ob mortem decedentium in eadem relictis liberis pupillis non habentibus parentes propinquos mascullos et que auctorie seu tutele dantur per castellanum ibidem aliis personis super hoc ydoneis de consilio parentum intervallium dictorum talium pupillorum, ut dicit et dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus predictum de quo computat, ut dicit dictus locumtenens suo iuramento.

Inventa:

De inventis nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per dictum tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens.

Sigillum:

De exitu sigilli dicte castellanie de et pro quo fuit computatum in secundo computo precedenti de uno floreno Januensi recepto ab illis de Tornyon et de Varaya pro sigillo unius compromissi, nichil computat quia nichil de et pro eodem sigillo recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento.

Tributa debita quando dominus mandat cavalcatas generales:

De quinque solidis monete Auguste ad XXIII, semel debitis per Brunodum, filium quondam Johannis de la Vita de Mon de Vyu, pro ferratura unius equi domini, quolibet anno semel quando dominus mandat cavalcatas generales in Valle Augusta. Item de uno pede equi vel octo solidis monete predictae debitis per Petrum Caler de Triastel, filium quondam Martini Caler, quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta, de servicio, ultra decem solidos per eundem debitos de placito arrestato quando casus accidit, videlicet in morte

domini et tenementarii, nichil computat quia dominus nullas cavalcatas mandavit ibidem per tempus de quo computat, ut dicit.

Cientes debiti in toto mandamento Cliti:

De undecim solidis tribus denariis monete Auguste debitis pro uno quarterio et dimidio quarterio unius clientis, debitis per Johannem Perrodi de Del, Jacobum eius fratrem, Johannem Brunerii, Hugonem et Johannem Contoz quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta et gentes vadunt extra vallem anno quolibet quo dicte cavalcate [XXVII] mandantur. Item de tribus solidis novem denariis¹²¹ dicte monete debitis pro eodem per Petrum, filium quondam Martini de Del, Johannem Verjaz, eius avunculum, Ludovicum, Amedeum et Petrum fratres, filios quondam predicti Martini de Del, et quando solvunt dictos quindecim solidos superius descriptos tunc remittuntur eisdem et remicti debent de taillia per eosdem debita decem solidorum dicte monete, ut dicitur in computo precedenti. Item de uno cliente seu sex solidis dicte monete debitis de servicio per Petrum, filium quondam Johannis Voudan de Cheyssillie, in quolibet mandamento exercitus guerre dicti domini nostri ducis, ultra duodecim solidos per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus accidit ut supra, videlicet in morte domini et tenementarii, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia nulle cavalcate fuerunt mandate in Valle Augusta per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens.

53 Donaciones prothocollorum:

De donacionibus prothocollorum nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Summa tocius recepte huius computi¹²²:

- CXLIII lib. VI sol. IX den. ob. mon. curs. Auguste
- II^c XLVIII lib. X sol. VI den. II tercii unius den. mon. ad XX per XXX
  - LIII flor. ob. unius den. grossi p. p.
  - dim. flor. b. p. ad XIII
  - LI flor. et dim. b. p. ad XXVII
  - flor. b. p. ad XX per XV den. grossos
- LV flor. II tercii unius flor. b. p. ad XX per XXXI
  - et IIII flor. Jan.

¹²¹ Le mot *denariis* est ajouté dans l'interligne supérieure.

¹²² Dans la marge de gauche: *val in summa pns rec VI^c XXI ff. IX den. et quartum dim. quarti gross. p. p.*

Capella domini:

De quibus libravit domino Vulliermo de Cono, curato ecclesie Sancti Dyonisii, celebranti ter in eddomada missam in castro domini de Cly in capella Sancti Mauricii in remedium animarum deffunctorum et potissime bone memorie illustrium dominorum avi paterni et genitoris domini Sabaudie quondam comitum, per tempus de quo computat, capienti propter hoc decem solidos grossos Turonenses de pensione semel in anno, ut in computo precedenti. Et allocatur sibi dicta pensio pro uno anno finito die festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo, ut per litteram dicti domini Vulliermi de confessione et recepta quantitatis subscripte, per eum pro premissis habite et recepte a dicto locumtenente, datam die VIII mensis marcii anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo predicto, quam reddit manu predicti curati subscriptam et signatam - X sol. grossos

Guigonetus Marescalci :

Allocantur sibi quos Guigonetus Marescalci de Chamberiaco, thesaurarius Sabaudie generalis, ab eodem domino Challandi castellano Cliti habuisse et recepisse confessus est de preysia et [XXVIII] obvencionibus dicte castellanie anni Domini millesimi CCCC^{mi} decimi sexti, solutos sibi ipsi domino Challandi in quibus dominus sibi tenebatur pro tracta per ipsum facta ad expensam equorum suorum, ut per litteram dicti thesaurarii qui inde domino debebit de testimonio premissorum confessioneque et recepta quantitatis subscripte tum rogato allocandi, datam Chamberiaci die XVI mensis decembris anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto quam reddit, signetis cereo et manuali dicti thesaurarii sigillatam et signatam - XXVI flor. XI den. grossos p. p.

Allocantur sibi quos predictus Guigonetus Marescalci thesaurarius ab eodem domino Challandi et Montis Joveti castellano Cliti habuisse et recepisse confessus est de preysiis et obvencionibus dicte castellanie Cliti anni Domini millesimi quatercentesimali decimi sexti, ut per litteram dicti thesaurarii¹²³, qui inde domino computare debebit, de confessione et recepta quantitatis subscripte et rogato allocandi, datam Chamberiaci die XVI mensis decembris anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto predicto, quam reddit, signetis cereo et manuali dicti thesaurarii sigillatam et signatam - III^c flor. p. p.

Salarium:

Libravit sibi ipsi capienti viginti quinque florenos auri parvi ponderis de salario per annum prout in computis dicte castellanie precedentibus, et prout

¹²³ Dans la marge de gauche: *idem*.

capiebat castellanus ibidem ante ipsum ut in computo precedenti, et allocatur sibi dictum salarium ad rationem ipsius et pro rata temporis de quo supra computat, videlicet pro viginti quinque septimanis et una die, inceptis die vicesima prima mensis septembris anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto et finitis die decima sexta, excluso mense martii anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, de quibus computat prout supra

- XII flor. ob. et quartum grossi

54 Remanencia sui computi precedentis finiti die XVI excluso mense februarii anno Domini M° CCCC° VI^{to}:

Allocantur sibi in quibus dominus dicto castellano tenebatur pro remanencia sui computi precedentis dicte castellanie finiti die decima sexta excluso mense februarii anno Domini millesimo quatercentesimo sexto, receptique per Andream Cusini, clericum domini quondam, de quibus habebat litteram domini de debito, obligacione, promissione solvendis et mandato allocandi, datam Chamberiaci die vicesima mensis junii anno Domini millesimo quatercentesimo sexto, quam reddit in presenti computo sigillo consilii domini Chamberiaci residentis sigillatam et manu Andree Cusini predicti signatam, et fuit cancellata

- III^m III^c LVII flor. p. p.

- et XI den. tercius dimidii quarti grossi

Opera castri seu domus fortis de Anthey:

Libravit in operibus et reparacione castri seu domus fortis domini de Anthey, in aliquibus suis partibus necessario reparati, prout infra:

Et primo de et pro precio unius milliarum claviniarum per ipsum emptorum et implicatorum in copertura dicti castri tectorum pro tanto:

- VII den. ob. grossos

Item pro precio tavaglionum seu scindullorum in dicta copertura implicatorum et pro salariis et expensis carpentatorum qui predictos tavalliones seu scindullas et clavinum¹²⁴ implicaverunt dictum tectum reparando in locis necessariis ac etiam stupham seu pehilum¹²⁵ dicti castri aptando necessario: - IIII flor. p. p.

Et allocantur sibi predictae particule, in dictis operibus ut prefertur librate ex causis predictis, de manadato et ex ordinatione supradictorum magistrorum et auditorum computorum domini, facto die tercia mensis aprilis anno [XXIX] Domini millesimo CCCC° decimo septimo, et sub iuramento corporali dicti Manfredi locumtenentis ad Euvangelia Dei facto manualiter tacta, asserentis

¹²⁴ Lire: *clavina*.

¹²⁵ Mot francorovençal: *pëillo*, pièce chauffée.

predictas libratas factas fuisse et solutas, prout superius et inferius particulariter declarantur, ascendentibus dictis duabus particulis ad

- IIII flor. VII den. ob. grossos p. p.

Summa librate, salarii et allocati cum remanencia computi precedenti:

- IIII^m VII^c XI flor. VI den. tercium et quartum unius den. grossi p. p.

Et sic, cambsis et conversis omnibus et singulis monetis supradictis tam recepte quam librate ad florenos auri parvi poderis, computatisque singulis viginti solidis monete ad XX per XXX pro triginta solidis monete cursibilis ad XXIIII, singulis viginti quatuor solidis monete cursibilis ad XXIIII pro duodecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XXVI pro tresdecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XXVII pro tresdecim denariis obolo grossis, quolibet floreno ad XX pro quindecim denariis grossis¹²⁶, quolibet floreno anuensi ad XVI pro sexdecim denariis grossis, et singulis duodecim denariis grossis pro uno floreno parvi ponderis, et e converso factisque deductionibus hinc inde modo debito, dicto domino Challandi castellano debentur

- IIII^m IIII^{xx} IX flor. VII den. et quartus et XII^{mus} unius denarii grossi.

Quibus adduntur quos libravit sibi ipsi in exoneracione quatuor millium florenorum ducatorum ad XVI, eidem pridem per dominum debitorum velud heredi domini Ybleti domini Challandi et Montis Joveti, eius patris quondam, ex causa contenta in littera domini debiti antedicti, data Burgi in Breysia die vicesima prima mensis aprilis anno Domini millesimo CCCC^o primo, cuius tenor sequitur in hiis verbis:

- 55 «Nos Amedeus, comes Sabaudie, dux Chablasii et Auguste, in Ytalia marchio et princeps, notum facimus universis quod cum nobilis Margarita, filia quondam Jaquemeti de Challant, condomini Montis Joveti, vendidit certa eius bona dotalia que quondam fuerunt Ludovici Boveti eius mariti et in solutum sue dotis per heredes dicti Ludovici sibi tradita in loco et finibus Cherrii existencia Ludovico Coste dicti loci, precio quatuor millium florenorum auri ducatorum, quam quidem florenorum auri quantitatem idem Ludovicus Coste, de mandato, consensu et voluntate dicte Margarite, solvit, tradidit et expedit nomine nostro dilecto fideli consanguineo, consiliario et capitaneo nostro Pedemoncium domino Ybleto, domino Challandi et Montis Joveti, seu illustri domino marchioni Montis Ferrati, avunculo meo carissimo, seu Crescentino de Insula, mercatori et habitatori Clavaxii,¹²⁷ de ipsius avunculi nostri

¹²⁶ Les mots *pro XV denariis grossis* sont répétés.

¹²⁷ Chivasso.

mandato, voluntate et consensu, pro redemptione castrorum et locorum Carixii, Septimi Rovearii et Caravini,¹²⁸ per Facinum Canis capta et occupata, et que loca idem avunculus noster, tractatu dicti consanguinei et capitanei nostri interveniente, promisit per eius iuramentum et sub obligatione omnium bonorum suorum, nobis seu alteri per nos ad hoc deputato reddere, restituere et remittere pro septem millibus sexcies¹²⁹ florenis ducatis eidem solvendis, ipseque dominus Ybletus pro dictis quatuor millibus florenis vendiderit eidem Margarite eius castrum seu domum fortem Yssognie cum eius mandamento, territorio, mero, mixto imperio et iurisdictione omnimoda, hominibus, juribus et pertinentiis quibuscumque dicti loci usque ad summam, valorem et quantitatem ducentorum et quinquaginta florenorum auri ducatorum annualium, valente quolibet floreno sexdecim denariis grossis monete nove nostre, precio dictorum quatuor millium florenorum ducatorum, sub reacheto perpetuo per dictam Margaritam eidem domino Ybleto dato, prout in instrumentis publicis inde super hoc confectis, idem consanguineus et capitaneus noster asserit lacius contineri, nobis supplicans et requirens se per nos a premissis pro nobis ut supra factis erga dictam Margaritam, indempnem servari et se ab eadem et dicta obligatione liberari. Hinc est quod nos, supplicationi et requeste dicti domini Ybleti, ut convenit benigniter inclinati, volentes ipsum a premissis illesum et indempnem servari, dicta quatuor millia florenorum ducatorum ponimus, assignamus et asseptamus de voluntate et consensu dicti domini Ybleti, dicto fideli et consiliario nostro Francisco eius filio, domino de Bossonens, castellano nostro Cliti, super eius dicte castellanie officio, ita et taliter quod idem Franciscus et ceteri [XXX] ipsius castellanie castellani et in ipso officio successores solvere debeant et teneantur dicto domino Ybleto suisque heredibus et successoribus anno quolibet dictos ducentos et quinquaginta florenos¹³⁰ auri ducatos, quolibet valente ut supra, de et super preysiiis, victualibus, emolumentis et obvencionibus quibuscumque ipsius castellanie officii donec et quousque de dictis quatuor millibus florenis eidem domino Ybleto seu dicto Francisco, eius filio, plenarie extiterit satisfactum. Quodquidem castellanie officium, preysias, victualia, emolumenta, obvenciones eidem Francisco, castellano dicte castellanie moderno, obligamus specialiter et expresse per presentes, dando eidem presencium tenore in mandato, quatenus de premissis erga dictum dominum Ybletum se obliget eidemque respondeat, promittentes etiam ipsum Franciscum a dicto castellanie officio non remove nec pati removeri donec ipsi Francisco seu dicto domino Ybleto de dictis quatuor millibus florenis et dictis ducentis et quinquaginta florenis annualibus

¹²⁸ Carisio, Settimo Rottaro et Caravino (Commune où se trouve le château de Masino).

¹²⁹ Il faut peut-être lire: *sex centis*.

¹³⁰ Le mot *florenos* est ajouté dans l'interligne supérieure.

plenarie extiterit satisfactum; mandantes magistris et receptoribus computorum nostrorum quatenus dicta quatuor millia florenos dicto Francisco super¹³¹ dicto eius castellanie officio in et super primo eius computo intrent et allocent, in quo etiam primo computo et aliis etiam sequentibus eius computis intrent et allocent dictos ducentos et quinquaginta florenos annuales super preysiis, victualibus, obvencionibus et emolumentis quibuscumque ipsius castellanie officii, donec et quousque eidem seu dicto domino Ybleto de dictis quatuor millibus florenis plenarie extiterit satisfactum; volentes et intendentes predicta plenum habere effectum et roboris firmitatem casu quo eidem domino Ybleto teneri reperiemur in dicta florenorum quantitate seu maiori pro conclusione sui computi reddendi de premissis et aliis missionibus et expensis, per ipsum factis occasione guerre per Facinum Canis eiusque secaces et complices, nobis facte in manu dilectorum nostrorum Anthonii Barberii et Petri Magnini, magistrorum nostrorum computorum. Datum Burgi in Breysia, die XXI mensis aprilis anno Domini millesimo CCCC° primo, per dominum, presentibus dominis abbate sancti Michaelis Clusie, Johanne de Conflens cancellario Sabaudie, B[onifacio] de Challant, Francisco de Menthon, Guigoneto Marchiandi, Johanne Sarvagii, Amblardo Gerbaysii, Ja[cobo] Sostionis et P[etro] Andreveti. Jacobus de Fontana.»

Et qui allocantur eidem in deductum dicte tocius quantitatis quatuor millium florenorum ducatorum, ut supra, eidem debitorum per dominum virtute littere domini compositionis et arresti inter dominum et dictum dominum Challandi castellanum facti, cuius tenor talis est:

- 56 «Nos Amedeus, dux Sabaudie, notum facimus universis quod, orta questionis materia inter nos, seu thesaurarium nostrum nostro nomine, ex una parte, et dilectum fidelem consiliarium Franciscum dominum Challandi et Montis Joveti, baillivum Vallissecusie et Canapicii, castellanumque nostrum Avilliane et Cliti, ad causam ipsorum officiorum baillivatus et castellaniarum, ex altera, tandem post multas altercaciones dicta questio de predictarum parcium voluntate fuit sedata, prout in memoriali super dicta questione facto seriose describitur, cuius memorialis tenor sequitur per hec verba: Dominus Challandi et Montisjoveti domino tenetur tam de preysiis, preciis victualium castellaniarum Cliti et Avilliane quam pro regalia in circa quatuor millibus octingentis viginti septem florenis, octo denariis tribus quartis grossis, de quibus tradet domino incontinenti mille quingentos ducatos ad XVIII, qui valent duo millia ducentos quinquaginta florenos parvi ponderis, et sic debet domino: II^M V^C LXXVII florenos VIII denarios III quartos grossos, qui deducuntur de quatuor millibus ducatis¹³², in quibus dominus dicto domino Montis Joveti tenetur, valentibus quinque millia

¹³¹ Lire: *supra*.

¹³² Première leçon biffée: *florenis*.

tercentos triginta tres florenos quatuor grossos, et sic restant, de quatuor millibus ducatis, duo millia septingenti quinquaginta quinque floreni septem denarii et unus quartus grossi, quos dominus solvet dicto domino Montis Joveti et assignabit super preysiis et obvencionibus castellaniarum Avilliane et Cliti usque ad plenam solucionem, videlicet super qualibet ducentos florenos parvi ponderis, quatercentum florenorum. Item dictus dominus Chalandi tradet super preissiis victualium dictarum castellaniarum Avilliane et Cliti anni presentis millesimi CCC^{mi} decimi sexti et, in deffectu dictarum preissiarum et obvencionum, super preissiis victualium dictarum castellaniarum sex centum florenos parvi ponderis. Item, facta solucione predictarum quantitatum per dictum dominum Challandi domino seu eius thesaurario, dicta officia Avilliane et Cliti dicto domino Challandi restituentur et remanencia per dominum dicto domino Challandi, super dictis officiis debita, sit semper ipsi domino Challandi salva [XXXI] secundum formam litterarum suarum. Item, hiis mediantibus, dictus dominus Challandi teneatur hinc ad unum annum proximum, inceptum in proximo festo beati Johannis Baptiste, reparare et rehedificare castrum Cliti in equo bono statu et meliori, prout erat die tradicte sibi possessionis de eodem castro per Franciscum de Russino, predecessorem suum castellanum Cliti. Item, factis dictis solucione et castrum Cliti reparacione, dictus dominus, pro nunc prout ex tunc, remittit dicto domino Challandi omnes penas et multas per eum tam contumaciter et inobedienter commissas et perpetratas quam alias et tam in dictis officiis quam extra, pro eo quod venit computaturus Chamberiaco coram magistris computorum domini pluribus vicibus, sub magnis penis super hiis mandatus et citatus, eciam citatus sub penis in aliis curiis nostris et tam declaratis quam declarandis. Datum Thononi, die vicesima secunda mensis maii, anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, sub sigillo quo pridem velut comes utebamur, per dominum, presentibus dominis G[uigoneto] Marchandi cancellario, B[onifacio] de Challand <et> G[aspar]do de Monte Maiori marescallis, Lamberto Oddineti, Jacobo Sostionis et G[uigoneto] Marescalci thesaurario. Johannes Bonbat.»

Quas siquidem litteras superius copiatas ostendit, sigillo domini in pendentibus sigillatas, in pergamento scriptas et manibus Jacobi de Fontana et Johannis Bonbat, secretariorum domini, signatas, et retinet pro futuro tempore, et que quantitas florinorum subscripta in deductum dictorum quatuor millium florenorum ducatorum, ut premittitur eidem debitorum, fuit descripta in margine inferiori ipsius littere debiti antedicti superius copiate manu Johannis Virardi, clerici domini, et sic est satisfactum dicto domino Challandi castellanum in exoneratione predictorum quatuor millium florenorum ducatorum qui eidem fuerunt deducti tam in presenti computo quam cauda computi ipsius castellanie precedentis, finiti die XI exclusive mensis novembris anno Domini

millesimo CCCC° decimo quarto, virtute littere domini arresti predicti superius copiate, ultra ea que dicta causa fuerunt deducta in computis Avilliane eiusdem temporis, inclusa tamen quantitate subscripta de mille quatercentum viginti duobus florenis, undecim denariis,¹³³ quarto, sexto unius denarii grossi parvi ponderis - II^C flor. p. p.

- 57 Item adduntur qui sibi allocantur et quos dominus ab eodem castellano manu predicti sui locumtenentis habuisse et recepisse confessus est de preysia dicte castellanie anni nuper lapsi millesimi CCCC^{mi} XVI^{ti}, manu Johannis Allosee, clerici expensarum hospicii¹³⁴ illustris domine nostre duchisse Sabaudie, qui inde domino computare debebit, soluta Johanni Perilliatti, alias Rusilliatti, pro firma unius computi expensarum hospicii domini, et Johanni Virardi, alias Chivalerii, clericis computorum domini pro factura unius computi eiusdem Johannis Allosee expensarum prefate domine nostre, ut per litteram domini de testimonio premissarum cum mandato allocandi datam Chamberiaci die III aprilis M CCCC° XVII°, quam reddit - LV flor. p. p.

Idem adduntur quos libravit Anthonio de Ponte¹³⁵ thesaurario Sabaudie generali manu dicti Manfredi eius locumtenentis de de preysis et obvencionibus et emolumentis dicte castellanie anni nupers¹³⁶ millesimi CCCC^{mi} XVI^{ti} ut per litteram dicti thesaurarii qui inde domino computare debebit de confessione et recepta quantitatis subscripte rogato allocandi, datam Chamberiaci anno Domini millesimo CCCC XVII, quam reddit manu Guigonis Novelleti de mandato et in absencia dicti thesaurarii eius magistri signatam

- XIII flor. IIII den. I quartus grossi p. p.

Summa addicti: - II^C LXVIII flor. IIII den. I quartus grossi p. p.

Et sic debentur finaliter

- quatuor millia tercentum quinquaginta septem flor. p. p.

- et undecim den. tercius dim. quarti unius den. grossi Tur.

De quibus [XXXII] habet litteram¹³⁷ domini de debito, obligatione et mandato allocandi, datam Chamberiaci die tercia mensis aprilis anno Domini millesimo CCCC° XVII manu Johannis Virardi clerici domini signatam.

¹³³ Les mots *undecim denariis* sont ajoutés dans la marge de droite avec un signe de rappel.

¹³⁴ Dans la marge de gauche: *Johannes Allosee*.

¹³⁵ Dans la marge de gauche: *Anthonio de Ponte*.

¹³⁶ Lire: *nuperi*.

¹³⁷ Le mot *litteram* est répété.

Vendiciones:

Idem reddit computum quod recepit a se ipso castellano manu dicti eius locumtenentis de et pro precio bladorum et aliorum victualium dicte castellanie inferius descriptorum per ipsum debitorem, ut supra, et dicto Manfredo venditorum per Johannem de Espagniaco, commissarium domini nomine Guigoneti Marescalci thesaurarii Sabaudie generalis, precii infrascriptis, ut per litteram dicti Johannis de testimonio dictarum vendicionum, datam Auguste die quarta mensis februarii anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto, inferius in librata proxime designatam et reddictam.

Et primo de et pro precio septem modiorum trium sestariorum unius quartane quinque montureriorum et duorum terciorum unius monturerii frumenti per ipsum debitorem et sibi venditorum, ut supra, quolibet sestario octo solidis monete - XVIII lib. III sol. X den. II tercii unius denarii monete

Recepit de et pro precio septuaginta unius modiorum, quatuor sestariorum, trium quartanarum et trium montureriorum siliginis per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quatuor solidis quinque denariis monete - CXIII lib. XVIII sol. mon.

Recepit de et pro precio quinque modiorum, duorum sestariorum, duorum montureriorum, quarti unius monturerii, unius ambostate cum dimidia ordeï per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quatuor solidis dicte monete cursibilis Auguste - V lib. VIII sol. V den. mon.

- 58 Recepit de et pro precio novem modiorum, quatuor sestariorum, quarti unius monturerii, trium ambostatarum cum dimidia avene per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quatuor solidis monete - XI lib. VIII sol. III den. mon.

Recepit de et pro precio septuaginta unius caponum per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet capone decem octo denariis dicte monete cursibilis - CVII sol. IX den. ob. pictam mon.

Recepit de et pro precio trium pernicum per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet pernice duodecim denariis monete - III sol. dicte mon.

Recepit de et pro precio unius ovis, quarti unius ovis et trium quartorum et dimidii quarti unius quarterii ovis per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet ove duodecim solidis monete predictæ - XVII sol. VII den. ob. mon.

Recepit de et pro precio dimidii gocieni per ipsum debiti et sibi venditi ut supra, pro tanto - II sol. VI den. mon.

Recepit de et pro precio decem novem fassorum et quarti unius fassi pallea-

rum per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet fasso duobus solidis sex denariis dicte monete - XLVIII sol. I den. ob. mon.

Recepit de et pro precio novem fassorum et trium quartorum unius fassi feni per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet fasso quinque solidis monete - XLVIII sol. IX den. mon.

[XXXIII] Recepit de et pro precio novem quintalium et decem novem librarum caseorum per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet quintali viginti octo solidis dicte monete cursibilis

- XII lib. XVII sol. III den. mon.

Recepit de et pro precio octo seraceorum et trium quartorum unius seracei per ipsum ut supra debitorum et sibi venditorum, quolibet seraceo quatuordecim solidis monete - VI lib. II sol. VI den. mon.

Recepit de et pro precio quatuordecim modiorum et quinque sestariorum vini, per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario precio tribus solidis monete - XXV lib. XIX sol. mon.

Recepit de et pro precio viginti trium librarum cere per ipsum debitarum, ut supra, et sibi venditarum, qualibet libra precio duobus denariis obolo grossis veteribus - III flor. IX den. ob. grossos veteres

Recepit de et pro precio unius libre zinziberis per ipsum debite et sibi vendite ut supra, pro tanto - VI den. grossos

Recepit de et pro precio unius libre piperis per ipsum debite et sibi, ut supra, vendite pro tanto - III den. ob. grossos veteres

Summa dictarum vendicionum:

- II^{CC}VII lib. V sol. III den. quartus et VI^{tus} unius den. mon. curs.
- et V flor. VIII den. grossi veteres

Que et qui, cambsis et conversis predictis monetis modo quo supra valere dicuntur, valent - VIII^{xx} XIX flor. I den. et VI^{tus} grossi p. p.

De quibus libravit Johanni de Espagniaco, commissario domini recipienti nomine Guigoneti Marescalci, thesaurarii Sabaudie generalis, manu supradicti Manfredi Gilliacti eius locumtenentis de et super precii dictorum victualium, ut premittitur dicto locumtenenti, venditorum ut per litteram dicti Johannis de testimonio dictarum vendicionum, confessioneque et recepta quantitatis subscripte et rogato allocandi, datam Auguste die quarta mensis februarii anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto, quam reddit manibus dicti Johannis de Espagniaco, nec non et Guigoneti Marescalci thesaurarii supradicti qui inde domino computare debebit, signatam - C LXX flor. p. p.

- 59 Summa librate: - CLXX flor. p. p.
Et sic debet - IX flor. I den. et VI^{um} unius den. grossi p. p.
Quos libravit Anthonio de Ponte de Chamberiaco thesaurario Sabaudie generali, ut per litteram ipsius thesaurarii, qui inde de ipsis domino computarte debebit de confessione recepta dictorum novem florenorum unius denarii et sexti unius denarii grossi parvi ponderis cum rogato allocandi, datam Chamberiaci die tercia mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, quam reddit manu Guigonis Novelleti in absencia et de mandato dicti thesaurarii ipsius magistri signatam.
Et sic habuit eque de dictis venditis.

COMPTE DE FRANÇOIS SEIGNEUR DE CHALLANT
ET DE MONTJOVET, CHÂTELAIN DE CLY (1417 - 1418)

[III]¹³⁸ *Apud Vallem Tornenchiam:*

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta sex particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo

- IIII mod. V sest. V mont. et dim. siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quadraginta sex particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem in dicto festo beati Michaelis anno predicto Domini millesimo CCCC^o decimo septimo

- IX mod. IIII sest. III quart. I mont. et dim. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in triginta tribus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - XV mod. V sest. IIII mont. siliginis

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in duabus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - I mod. II sest. siliginis

Siligo marescalcie

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in viginti quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatis particulariter et descriptis de marescalcia per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo predicto

---

¹³⁸ ASTO, *Cly, châtelaine*, inventario 68, foglio 63, mazzo n° 7/3, 1417-1418. Les premiers deux parchemins du compte sont perdus.

- II mod. I sest. III quart. I mont. et quartum unius mont. siliginis

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eisdem anno et termino proxime dicto, ut in computo precedenti - I quart. dym. mont. siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a [personis in] quinque particulis in dicto precedenti computo [de] anno Domini millesimo CCCC^o oct[avo particulariter] nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno predicto Domini millesimo [IIII] quatercentesimo decimo septimo - III sest. IIII mont. siliginis

60 *Parrochia de Tornyon:*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino proxime dictis, ut in computo precedenti - I quarter. siliginis

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- LXXI mod. IIII sest. III quart. III mont. siliginis.

Venduntur in fine computi.

Ordeum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye a personis in una particula in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis - IIII mont. et dim. ordeï

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - II mod. II sest. III quartos unius mont. ordeï

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo - III sest. I quart. I amb. et dym. ordei

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in novem particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino proxime dictis - II mod. I sest. ordei

Marescalcia:

Recepit in predicta parrochia de Anthey a personis in quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de marescalcia per annum in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo - I sest. II quartanas III mond. ordei

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- V mod. II sest. II mont. I quartum unius mont. I amb. et dim. ordei.

Venduntur in fine computi.

Avena:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo in locis et parrochiis infrascriptis:

Apud Vallem Tornenchiam:

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in quindecim particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - X sest. IIII mont. avene

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quatuordecim particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis particulariter et descriptis pro eodem et eodem termino anno proxime dicto - VII mod. II sest. em. V mont. et quartum unius mont. I amb. et dim. avene

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo - II sest. avene

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis [V] anno proxime dicto - I sest. II quart. II amb. avene

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- IX mod. IIII sest. quartus unius mont. III amb. et dim. avene.

Venduntur in fine computi.

61 Capones et pernice:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in octo particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo et in festo nativitatis Domini incipiente currere at beati Stephani et carnesprevii, anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo - XVIII capones

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo - IIII capones

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo et in carnisprivio anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo

- III capones et quartum unius caponis

Recepit ibidem a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo - I caponem

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo - dim. caponem

Recepit ibidem a personis in tresdecim particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis pro eodem, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo

- XII capones II tercia unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XVIII - III capones et dim.

Recepit a Johanne Rava de Visinal dicte parrochie Varaye de servicio per annum pro certis rebus et possessionibus in computo precedenti declaratis et confinatis de anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto que quidem res fuerunt de bonis et hereditate Martini filii quondam Petri de Pissina dicti Lancy, dominio¹³⁹ excheystis, commissis et adiudicatis per pares Vallis Auguste pro certis delictis per dictum Martinum perpetratis et dicto Johanni Rava per [VI] locumtenentem ibidem autem ipsum albergatis pro tanto de servicio per annum¹⁴⁰ et pro duobus caponibus de placito quando casus acciderit, ut in computo precedenti, et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo - I caponem

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo - V capones

¹³⁹ Lire: *domino*.

¹⁴⁰ Dans la marge de gauche: *vide placita*.

62 *Parrochia de Anthey:*

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem novem particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo

- IX capones et dim. tercii et dim. quarti unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo

- II capones et dim. et I pernicem

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo

- I caponem et dim.

Recepit ibidem a personis in octo particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XVIII

- VIII capones et I pernicem

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XVIII

- I caponem et I pernicem

Placita arrestata

De duobus caponibus debitis per Petrum Levrier habitorem terre Cliti, duobus caponibus debitis per Brunodum filium quondam Ottini dou Lo, duobus caponibus debitis per Petrum Voudan de Cheissillie, duobus caponibus debitis per Johannem Rava de Visinal, duobus pernicibus debitis per Dominicum Caramel et duobus caponibus debitis aliunde per dictum Johannem Rava de placito arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii;

Placita non arrestata

Item de quinque caponibus debitis per Boniffacium filium quondam Vullemini de Pleo, duobus caponibus cum dimidio debitis per Johannem Barat habitatorem de Chanlon, uno capone et quarto unius caponis debitis per Marietam filiam quondam Johannis de Del uxorem Martini Brunodi de Selly et Agnessonam sororem ipsius Mariete uxorem Jacobi de [VII] Del filii quondam Perrodi de Del et Francesiam earum sororem, et duobus caponibus cum dimidio debitis per Petrum Martineti de Vesant de placito, non arrestato, quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii; Nichil computat quia nulla talia placita obvenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento.

Summa: - LXXI capones unius caponis et III pernice.
Venduntur in fine computi.

63 Oves et muthones:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in duabus particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis

- dimidiam ovem, III quartos et quartum unius quarti ovis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC VIII nominatis particulariter et descriptis pro eodem termino festi Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo

- dim. gacionum et dim. ovem

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC XVII

- quartum unius ovis

De uno ariete debito per mercatores ultramontanos adducentes sua animalia

ad alpem de Chinal pro salvagarda quando ibidem veniunt, que alpis dicitur esse heredum domini Ybleti de Challant domini Montis Joveti, et dominus habet gardam, ut dicitur in computo precedenti, ultra quadraginta solidos, de quibus fuit in vicesimo primo computo precedenti computatum, non computat, quia dicti mercatores ultramontani non fuerunt nec adduxerunt aliqua animalia ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento

Summa: - I ovis quartus unius ovis III quarti et quartus unius quarterii ovis et dimidius gocionus.

Venduntur in fine computi.

Boc estantg¹⁴¹:

Recepit de feris vocatis boc estant¹⁴² que venantur et capiuntur ibidem, in quibus dominus percipit pro quolibet boc estant qui capitur in dicta castellania unum cornu et unum quarterium ex anterioribus de boc estant septiennio, ut dicitur in computo precedenti, nec inde plus recipit per tempus de quo computat, ut dicit

- I quarterium et I cornu de boc estaing

Summa:

- I quarterius et I cornu de boc estaing.

Venduntur in fine computi.

Fenum et palee:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de marescalcia per annum circa festum beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis particulariter et descriptis

- I fass. feni et I fass. pallearum

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quindecim particulis in dicto octavo computo [VIII] precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi beati

---

¹⁴¹ Sic.

¹⁴² Sic.

Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo
 - VIII fass. et quartum unius fassi pallearum
 - et VIII fass. III quartos unius fassi feni

64 *Apud Castellionem:*

Recepit apud Castellionem a personis in una particula in dicto octavo computo
 precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter
 nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo
 CCCC° decimo septimo - X fassi pallearum.

Summa: - XIX fassi et quartus unius fassi pallearum
 - et IX fassi feni III quartos unius fassi feni.

Venduntur in fine computi.

Casei et seracei:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per an-
 num in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo,
 videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Apud Vallem Tornenchiam

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in
 octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, parti-
 culariter nominatis et descriptis - IX quint. XIX lib. caseorum
 - et VI seraceos III quartos unius seracei

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto
 octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo parti-
 culariter nominatis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo
 CCCC° decimo septimo - II seraceos

Summa: - IX quint. XIX lib. casei
 - et VIII seracei III quarti unius seracei.

Venduntur in fine computi.

Vinum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per an-
 num in vindemiis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, videlicet
 in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quinque particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis
- IIII mod. IIII sest. vini

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo
- II mod. VIII sest. et dim. vini

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in tribus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino
- V mod. VII sest. et dim. vini

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in tribus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo
- XXI sest. vini

Summa, computatis quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario et duodecim sestariis pro uno modio vini, ut in computo precedenti
- XIII mod. V sest. vini.
Venduntur in fine computi.

65 Cera:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo apud Varayam a personis in una particula octavi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis
- I lib. cere

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in sex particulis in dicto octavo computo precedenti [IX] de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino, anno predicto Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - V lib. cere

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - XI lib. cere

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - II lib. cere

Garde:

Recepit a domino Guillermo de Balma, priore de Nuns, dyocesis Augustensis, de garda perpetua per annum ut in computo precedenti, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - II lib. cere

Recepit a domino Johanne Bernardi, curato de Tornyon, de garda per annum in qua se posuit ad eius vitam naturalem dumtaxat pro tanto de garda per annum, singulis annis circa festum Omnium Sanctorum, solvenda modo plenius contento in quodam publico instrumento, ut asseruit. in tercio computo precedenti et aliis pluribus computis precedentibus locumtenentium castellani ibidem ante ipsum, recepto per Johannem Got notarium de Viviaco, sub anno Domini millesimo CCCC^{mo} primo, et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano¹⁴³, iterato iniungitur sibi expressius quod dictum instrumentum in suo sequenti computo apportet, taliter quod modus et tenor ipsius in eodem videantur et, si fuerit necesse, inseratur, et computat de dicta garda pro termino festi Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - I lib. cere

Recepit a Johanne Saluardi de garda per annum in qua se, uxorem ac familiam et bona eiusdem posuit ad eius vitam naturalem dumtaxat pro una libra cere de garda singulis annis solvenda, ipso Johanne naturaliter vivente ut supra, ut

¹⁴³ Dans la marge de gauche: *vide*.

per litteram domini receptionis dicte garde et testimonio premissorum, datam Chamberiaco die septima mensis septembris anno Domini millesimo quatercentesimo tercio, cuius tenor in secundo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto de verbo ad verbum est insertus, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo
- I lib. cere

Summa: - XXIII lib. cere
Venduntur in fine computi.

Piper et zinziber

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo in locis et parrochiis infra-scriptis:

Parrochia de Anthey:

Et primo in parrochia de Anthey a personis in duabus particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - dim. lib. zinziberis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula dicti octavi computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XVIII° - dim. lib. zinziberis

66 [X] *Parrochia Castellionis:*

Recepit in dicta parrochia Castellionis a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis de servicio per annum eisdem anno et termino
- I lib. piperis

Placita:

De una libra zinziberis debita de placito sic arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut dicitur in computo precedenti, per heredes Petri de Barel de Berzin et Martinum dicti Petri nepotem, filium quondam Johannis fratris dicti Petri, nichil computat quia nichil inde recepit

pro eo, quia casus non evenit per dictum tempus de quo computat, ut dicit

Summa: - I lib. zinziberis et I lib. piperis.
Venduntur in fine computi.

Royde sive corvate:

De roydis sive corvatis debitis in dicta castellania per annum per homines in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter et speciffice nominatos et descriptos in fodendo seu sapando, ligando et lizonizando vineas domini, prout hactenus fuit assuetum, et ut eciam in computo precedenti predesignato plenius declaratur, nichil computat pro anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, quoniam dicte vinee domini fuerunt albergate perpetuo ad reddictum vini de quo supra computat in titulo vini, nulleque corvate inde redditue fuerunt per dictas personas, ut dicit, et prout in computo precedenti fuit predicto castellano iniunctum¹⁴⁴, iterato iniungitur eidem quod dictas roydas instet et procuret per debentes eadem utiliori modo quo poterit pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo computare aut alias sufficienter respondere sine deffectu quocumque.

Heremandi actantes itinera publica:

De heremandis domini debentibus in dicta castellania erigere, actare et reficere stratas seu vias publicas domini, et quorum heremandorum nomina in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter sunt descripta, nichil computat quia dicte persone dictas vias seu stratas publicas domini, mandato dicti castellani, aptaverunt per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator suo iuramento.

Ferri equorum:

De uno ferro equi debito per Richardum et Johannodum de Pleo, fratres, filios quondam Amedei de Pleo, parrochie Sancti Dyonisii, de servicio quando imperator Romanorum facit transitum per Vallem Augustam, ultra duos ferros per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus accidit prout supra de et pro quibus fuit computatum in [XI] computo precedenti pro transitu serenissimi domini Sigismundi Romanorum regis electi in imperatorem facto per dictam vallem de mense junii anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, nichil computat, quia nichil inde recepit pro eo, quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

¹⁴⁴ Dans la marge de gauche: *vide*.

Denarii census:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in tribus particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis

- XI flor. b. p. ad XXVII

Recepit ibidem a Martino de Somon dicte parrochie pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo, ut in computo precedenti

- VIII flor. b. p. ad XXVII

67 *Parrochia Chambave:*

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem¹⁴⁵ in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, ut in computo precedenti

- XI flor. b. p. ad XXVII

Recepit ibidem a personis in una particula in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo, ut in computo precedenti

- III flor. et dim. b. p. ad XXXI

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis particulariter et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo, ut in computo precedenti

- V flor. b. p. ad XXVII

- et VIII flor. b. p. veteres ad XXXI

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octa-

---

¹⁴⁵ Les mots *pro eodem* sont ajoutés dans l'interligne supérieure.

vo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo

- XIII flor. et dim. b. p. ad XXVII

Summa:

- XLIX flor. et dim. b. p. ad XXVII

- et XI flor. et dim. b. p. ad XXXI.

Servicia beati Stephani :

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de servicio per annum in festo beati Stephani prothomartiris crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in septuaginta una particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis

- LVIII sol. Vien. curs.

- item XIX lib. V sol. VI den. Vien. mon. ad XX per XXX

- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII

- et V flor. b. p. ad XXXI

Parrochia Chambave

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quindecim particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino

- LXX sol. mon. ad XX per XXX

- et dim. flor. b. p. ad XXVII

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in ducentis particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani [XII] crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo

- XXXIII lib. XIII sol. XI den. mon. ad XX per XXX

- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII

- et III flor. b. p. veteres ad XX per XXXI

68 *Apud Vallem Tornenchiam*

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in tercentum decem octo particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - IIII^{xx} lib. I sol. I den. I tercium unius den. ad XX per XXX
 - item I flor. b. p. ad XX per XV den. grossos
 - et VII flor. et VI^{um} unius flor. b. p. ad XX per XXXI

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in ducentis quaterviginti duabus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino - LV lib. X sol. IX den. ob. ad XX per XXX
 - et X flor. b. p. ad XX per XXXI

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis particulariter et specificce nominatis et descriptis in ducentis viginti sex particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo
 - LX sol. mon. curs. Auguste
 - item LI lib. IX sol. et tercium unius den. Vien. ad XX per XXX
 - et XVII flor. b. p. ad XX per XXXI

Et prout in computo precedenti fuit dicto castellano iniunctum¹⁴⁶, iterato iniungitur eidem expressius quod manifestari et recognosci procuret et faciat in manibus alicuius notarii vel clerici curie dicti loci tres denarios servicii debitos per Johannem Cuay parrochie de Tornyon; item sexdecim denarios servicii debitos per Danisodum de Colar de Tornyon; item et unum florenum boni ponderis ad XXXI solidos monete cursibilis Auguste debitum per heredes et bona tenentes Michaelis de Septimian de servicio unacum placito eorundem, taliter quod de ipsis fidem faciat in computo sequenti sine deffectu quocumque.

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in viginti tribus particu-

¹⁴⁶ Dans la marge de gauche: *vide*.

lis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o¹⁴⁷ octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo. Et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum¹⁴⁸, iterato iniungitur castellano sibi expressius quod manifestari faciat et procuret in manibus quibus supra octo solidos et tres denarios in quantitate subscripta inclusos, debitos per Boniffacium Magistre pro certis rebus existentibus in parrochiis Varaye et Sancti Dyonisii, una cum placito inde debito, taliter quod de eodem manifesto fidem faciat in suo computo sequenti

- IIII lib. I sol. I den. mon. ad XX per XXX
- et II flor. b. p. ad XX per XXXI

Recepit a personis in duabus particulis dicti octavi computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatis particulariter et descriptis de servicio per annum eisdem anno et termino, ut in computo precedenti

- VIII den. mon. ad XX per XXX

[XIII] Recepit a personis in duabus particulis septimi computi precedentis de annis Domini millesimo CCCC^o nono et CCCC^o decimo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo, ut in computo precedenti

- XII den.

- 69 Et prout in computo precedenti eidem castellano fuit iniunctum¹⁴⁹, iterato iniungitur sibi expressius de mandato supradictorum magistrorum et auditorum computorum domini quod in computo sequenti infallibiliter apporet instrumenta que secuntur, sad notas eorundem manu notarii signatas: et primo instrumentum albergamenti facti Perroneti de Cresto de quodam novallio pro quatuor denariis servicii; item instrumentum albergamenti facti Johanni Trucheti de quadam pecia terre pro quatuor denariis servicii; item instrumentum albergamenti facti Petro Nigri de quodam novalio pro octo denariis servicii; item instrumentum albergamenti, facti per locumtenentem ibidem ante ipsum, Petro Voudan de tercia parte bonorum quondam Martini Lancy sub certo annuo servicio quod in dicto octavo computo precedenti nec eiam in presenti minime sciverunt declarare castellanus ibidem ante ipsum, nec eiam modernus locumtenens; item et instrumentum albergamenti facti de certa parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam Petro Vigerii sub certo annuo servicio quod nescivit declarare nec eiam scivit declarare castellanus ibidem ante ipsum in computis precedentibus, ut modus, tenor et effectus eorundem

¹⁴⁷ Effacé: *de*.

¹⁴⁸ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁴⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

instrumentorum videantur et quantum fuerit necesse inserantur, et placita eorundem designentur sini deffectu quocumque.

Novum servicium:

Recepit a Girardo, Martino et Johanne, fratribus, filiis quondam Andree Letri de Cornyola, de novo servicio per annum augmentato per ipsos in et super quodam molendino quod fuit Johannis, filii Andree de Cretie, parrochie Sancti Dyonisii, domino per dictum Johannem quictato et reservato pro ipso dictis fratribus albergando, et per dictum Manfredum vicecastellanum albergato dictis fratribus pro tanto de novo augmento servicii per annum et pro duobus florenis Januensibus et ducato de introgio inde per dictum vicecastellanum receptis, [XIII] de quibus infra in titulo introgiorum computat in recepta, ut per instrumentum publicum dicti albergamenti et testimonio premissorum, cuius tenor sequitur et est talis:

«Anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, indicione decima, die undecima mensis junii, apud Anthey, in domo forti domini, presentibus domino Johanne Pocardi, curato ecclesie parrochialis beati Andree de Anthey, et Martino Brunodeti de Losanchia, testibus ad hec vocatis et rogatis, notum sit omnibus quod ibidem nobilis vir Menfredus Aynardi, alias Gilliat, de Lanceo, vicecastellanus de Cly pro illustri et excelso principi et domino domino¹⁵⁰ nostro domino Amedeo duce Sabaudie, ad primam finacionem et liberam designationem factam per Johannem, filium quondam Andrei de Cretie, parrochie Sancti Dyonisii, de rebus, bonis¹⁵¹ et possessionibus subscriptis dominis et personis a quibus dicte res moventur seu moveri videntur ad hoc et propter hoc et non aliter, quod ipsi domini et persone infeudent et in feudatarium retineant de ipsis bonis Girardum, Martinum et Johannem, fratres et filios quondam Andree Letri de Cornyola et suos, prout de ipsa finacione plenius continetur quodam publico instrumento recepto manu mei subscripti notarii, anno Domini millesimo CCCC° sexdecimo, indicione nona, die quatuordecima mensis augusti. Inde est quod ibidem predictus Menfredus, vicecastellanus de Cly, pro eodem domino nostro duce Sabaudie nomine et ex parte eiusdem domini nostri ducis Sabaudie et suorum successorum, ac sui et alias castellanus in dicta castellania de Cly pro tempore futuro successorum, dedit, tradidit, favit pariter et concessit ad rectum et perpetuum feudum nomineque recti et perpetui feudi et, ut moris est, corporaliter investivit et nomine quo supra promisit per juramentum suum ad sancta Dei Euvangelia

¹⁵⁰ Effacé: *domino* répété une troisième fois.

¹⁵¹ Le mot *bonis* est ajouté dans l'interligne supérieure.

corporaliter prestitum, bene et fideliter manutenere, deffendere et firmiter garantire ab omnibus personis et contra omnes personas, in iudicio et extra, sumptibus propriis et expensis eiusdem domini nostri ducis et suorum, videlicet predictis Girardo et Martino, filiis quondam Andree Letri, ibidem presentibus et acquirentibus nominibus suis et Johannis eorum fratris et eorum heredum utriusque sexus, videlicet femellis in deffectu masculorum et cui dare voluerint seu aliter alienare pro duodecimo et tresdecimo in qualibet alienacione fienda solvendo, salvo maiori domino ipsis acquisitoribus et cui perpetue et successive acciderit, michique notario infrascripto, more persone publice, stipulanti et recipienti vice nomine et ad opus dicti Johannis et suorum ut supra et quorum intererit, et primo quoddam molendinum jacentem loco dicto Fierna, ultra pontem, cum suis rippagiis et molentibus, hospicio Johanneti de Fierna, Andreveti de Coldechievra, Johannis de Fierna et quondam Andreveti Gyliver, unacum usu molerie de Champlevy, et generaliter omnes res et possessiones quas tenebat et possidebat Andrevetus de Fierna alias Gilyver, et per consequens dictus Johannes finator de hospicio eiusdem Andreveti, si et in quantum reperietur esse de feudo domini nostri ducis Sabaudie descriptum et confinatum in instrumento finacionis supradesignato, recepto manu mei subscripti notarii, unacum omnibus et singulis fondis, juribus, accionibus, pertinenciis et appendenciis eiusdem, hoc autem dedit dictus vicecastellanus nomine quo supra dictis acquisitoribus et suis ut supra, pro duobus florenis Januensibus et ducato boni auri et justis ponderis de introgio semel, inde habitis et receptis per dictum vicecastellanum, prout confessus fuit, a dictis acquisitoribus in bonis florenis numeratis et de quibus solvit et quictavit cum pacto expresso de ulterius non petendo, et pro quatuordecim solidis servicii, annualiter solvendis in Sancto Stephano, cum suo recto placito quando acciderit et pro una fidelitate ligia et pro uno sestario siliginis pulchre et receptibilis de reddictu annualiter, solvendo in Sancto Michaeli, et pro omnibus aliis tributis pro ipsis rebus fieri usitatis, et pro uno denario novi servicii ultra omnia alia usagia et tributa annualia cum suo recto placito. Que quidem servicia, reddictus, placita et alia tributa annualia predicta dicti Girardus et Martinus, nominibus suis et eorum fratris et pro se et quibus supra, per juramenta sua ad sancta Dei Euvangelia corporaliter facta, promiserunt facere et solvere eidem domino nostro duci Sabaudie aut eius castellano de Cly presenti et futuro, terminis statutis paciffice et quiete. Que omnia et singula supra et infrascripta et que in presenti instrumento continentur promiserunt predicti contrahentes juramentis suis predictis, habere et tenere ¹⁵² rata, grata et firma et non contra

---

¹⁵² Effacé: *raga*.

facere vel venire, sed ea omnia attendere et inviolabiliter observare sub obligatione omnium bonorum suorum quorumcumque, ac restituendo omnem dampnum, renunciando omni exceptioni dictarum donacionis, concessionis, investiture, jurium et promissarum non factarum, dicti introgii non habiti, non recepti et non numerati, speique receptionis future, jura pro quod deceptio in suis contractibus [XV] subvenitur et omni alii¹⁵³ juri canonico et civili, et de predictis preceptum fuit michi subscripto notario fieri et tradi duo et plura publica instrumenta, quorum primus est pro dictis acquisitoribus et suorum. Ego vero Johannes Saluardi, auctoritate imperiali notarius publicus, hanc cartam rogatus recepi, scripsi et signavi.»

- 70 Quodquidem instrumentum, in pergamento scriptum et manu dicti Johannis Saluardi notarii publici receptum et signatum, ostendit et penes se retinet pro ipso dictis fratribus restituendo. Et computat de dicto novo servicio, augmentato ut supra, pro termino festi beati Stephani crastino festi Nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo

- I denarium monete

Recepit a Michelleto Aygaral et Johanne de Peroto de Varaya pro quodam novalio per dictum locumtenentem nomine domini albergato predictis Michelleto et Johanni pro tanto de novo servicio per annum et pro quatuor libris monete cursibilis Auguste de introgio, de quibus infra in titulo introgiorum computat, in recepta. Et computat de dicto servicio novo pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^{mo} decimo octavo; et iniungitur sibi expresse de mandato supradictorum magistrorum et auditorum computorum domini quod in suo sequenti computo apporet infallibiliter instrumentum dicti albergamenti seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus, tenor et effectus eiusdem in eodem sequenti computo videantur et quantitate¹⁵⁴ fuerit necesse inseratur

- IIII den. mon.

Recepit a Johanne Saluardi notario de novo servicio augmentato eidem in et super certis rebus per ipsum emptis a Domeniotto pro sex denariis monete cursibilis Auguste de augmento novo servicii per annum ultra servicia et alia usagia et tributa antiqua inde pro dictis rebus debita et solvi consueta et pro sex florenis parvi ponderis de introgio et de quibus infra in titulo introgiorum computat in recepta¹⁵⁵. Et sic eidem castellano similis iniunctio que supra apportandi instrumentum augmenti supra dicti. Et computat de dicto novo

¹⁵³ Lire: *alio*.

¹⁵⁴ Sic.

¹⁵⁵ Dans la marge de gauche: *vide*.

servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XVIII°

- VI den. mon. curs. Auguste

Summa: - CIX sol. II den. mon. curs. ad XXIII

- II^C XLVIII lib. VI sol. VII den. et VI^{tum} unius den.. ad XX per XXX curs.

- I flor. b. p. ad XXVII

- I flor. ad XX per XV den. grossos

- et XLVIII flor. et VI^{tum} unius flor. b. p. ad XX per XXXI

Introgia:

Idem reddit computum quod recepit a Girardo, Martino et Johanne fratribus, filiis quondam Andree Letri de Cornyola pro intragio certarum rerum que fuerunt Johannis filii quondam Andree de Cretie, eisdem fratribus de novo albergatis per dictum locumtenentem pro servicio, usagiis et tributis aliis pro ipsis rebus domino debitis et solvi consuetis, et uno denario de augmento novo servicii per annum, de quo superius computa¹⁵⁶ in titulo serviciorum beati Stephani, et pro tanto de introgio - II flor. ducatum et Januensem auri

Recepit a Michelleto Eygaral et Johanne de Peroto de Varaya pro quodam novallio [XVI] eisdem per dictum vicecastellanum nomine domini albergato pro tanto de introgio et pro quatuor denariis de novo servicio per annum de quibus supra in titulo serviciorum computat, in recepta - IIII lib. mon. curs.

Recepit a Johanne Saluardi notario pro quadam confirmacione eidem facta per dictum locumtenentem nomine domini de certis rebus sibi venditis per Domeniottum pro tanto de introgio et pro sex denariis circsibilibus Auguste de novo servicio augmentato per annum de <quo> superius in titulo serviciorum beati Stephani computat - VI flor. p. p.

Summa: - IIII lib. mon. curs. Auguste

- VI flor. p. p.

- et II flor. Jan. auri

71 Taillie sive collecte in festo beati Michaelis:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de tailliis sive collectis per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, in locis et parrochiis infrascriptis:

¹⁵⁶ Lire: *computat.*

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuordecim particulis in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti

- IIII lib. VIII den. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo ut in computo precedenti

- XVIII sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinquaginta quinque particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo

- XXX lib. IIII sol. III den. ob. mon. curs.

- et dim. flor. b. p. ad XIII

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in septuaginta octo particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, ut in computo precedenti

- XXX lib. II sol. X den. ob. dicte mon.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in triginta septem particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo

- XXII lib. VII sol. IX den. mon.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sexaginta septem particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo

- XXVI lib. XIII sol. VI den.

Summa: - CXIII lib. VII sol. I den. mon. curs.
- et dim. flor. b. p. ad XIII.

Taille sive collecte in festo beati Egidii:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania, videlicet in parrochia Varaye, de taillis sive collectis per annum in festo beati [XVII] Egidii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo, videlicet a personis in quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - IX sol. V den. ob. mon. curs.

Sufferte fidelitatum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de suffertis fidelitatum per annum¹⁵⁷ in locis et parrochiis infrascriptis in festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo, pro quibus fidelitatum suffertis solvuntur annualiter pro qualibet quinque solidi monete cursibilis de sufferta, ut dicitur in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, inclusis tamen in quantitatibus subscriptis sexaginta quatuor solidis monete cursibilis debitis pro suffertis tresdecim fidelitatum debitarum per certas personas, ut in dicto octavo computo precedenti, donec ipsas reddiderint aut ipsas velle reddere se presentaverint:

72 Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuor particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, ut in computo precedenti
- XX sol. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a Petro Perret habitatore dicti loci pro sufferta unius fidelitatis per ipsum debite donec ipsam reddiderit ut in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo in dicto festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo CCCC° XVIII°
- V sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinque particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octa-

¹⁵⁷ Les mots *per annum* sont répétés.

vo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino,
 ut in computo precedenti - XXI sol. VI den. dicte mon.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta tribus particulis
 in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesi-
 mo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et
 termino - IX lib. mon. curs.

[Parrochia de] Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quindecim particulis in
 dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesi-
 mo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino
 anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo - LXXVIII sol. III den.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in viginti tribus particulis in
 eodem octavo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesi-
 mo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et
 termino - CXII sol. VI den.

Recepit ab heredibus Jaquemini de Teysalaz alias Gignyan quondam debentibus domino unam fidelitatem ligiam quam dictus Jaqueminus prestiterat domino ut in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, videlicet pro sufferta dicte fidelitatis per dictum Jaqueminum debite donec eandem dicti heredes reddiderint ut supra declaratur, ut in computo precedenti, et computat pro termino festi beati Stephani anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo - V sol. dicte mon.

De aliis fidelitatum suffertis domino in dicta castellania, debitis per personas [XVIII] ipsas fidelitates debentes ad rationem quinque solidorum pro sufferta cuiuslibet fidelitatum earundem per annum dum ipse tales persone cessarent ipsas fidelitates domino prestare, ultra suffertas fidelitatum de quibus supra computat, nichil computat quia nichil inde recepit nulleque alie sufferte fidelitatum evenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit, quam hee de quibus supra computat et quia dicte persone ipsas fidelitates domino prestiterunt, videlicet in parrochia Sancti Dyonisii quindecim persone in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominate; item tres persone Chambave particulariter nominate in eodem octavo computo precedenti; item triginta una persone parrochie Varaye in eodem octavo compu-

to precedenti nominate particulariter et describe; item triginta persone in Valle Tornenchia in dicto octavo computo precedenti particulariter nominate; item triginta quinque persone parrochie de Anthey in dicto octavo computo precedenti nominate particulariter; item et quadraginta quatuor persone parrochie de Tornyon in eodem octavo computo precedenti particulariter nominate; quequidem fidelitates per dictas personas prestite ascendunt ad centum et quinquaginta octo fidelitates prestitas, de quibus fidelitatum prestacionibus constare dicitur manifestis seu recognicionibus ipsorum receptis per Johannem Casei commissarium extentarum domini in dicto octavo computo precedenti reddicto.

- 73 Receptit¹⁵⁸ ab Anthonio filio quondam Aymonis de Valjura debente domino unam fidelitatem ligiam quam dictus Aymon domino prestiterat ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, videlicet pro sufferta dicte fidelitatis per dictum Anthonium debite donec ipsam reddiderit aut ipsam velle reddere se presentaverit et computat de dicta sufferta pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o decimo octavo - V sol. mon. curs.
- Receptit a Martino de Gaspardo de Losanchia pro sufferta unius fidelitatis domino debite et recognite per dictum quondam Gaspardum eius patrem, ut in dicto computo precedenti proxime designato donec idem Martinus eandem fidelitatem prestiterit, ut supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.
- Receptit ab Anthonio filio quondam Boniffacii Boclerii pro sufferta unius fidelitatis ligie per dictum Boniffacium quondam domino debite et recognite, ut in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo donec idem Anthonius dictam [XIX] fidelitatem prestiterit aut se ipsam velle reddere putaverit, prout supra, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.

Summa: - XXII lib. II sol. IIII den. mon. curs.

Auxilia:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de auxilio per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye ab Aymonodo Carabel de Charrery in prima particula presentis tituli octavi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominato pro eodem, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo - VII sol. mon. curs.

¹⁵⁸ Dans la marge de gauche: mot illisible.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in duabus particulis in dicto octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem auxilio in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo - V sol. III den.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in una particula dicti octavi computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo - II sol. mon.

Summa: - XIII sol. III den. mon. curs.

[Servicia] debita quando [imperator R]omanus facit [transitum per] Vallem Augustam:

De undecim denariis, tercio unius denarii et duodecimo duodecime partis unius denarii monete ad XX per XXX debitis domino per personas nominatas particulariter in decem octo particulis computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto de servicio quando imperator Romanus facit transitum per Vallem Augustam, de quibus fuit computatum in dicto computo precedenti proxime designato pro transitu serenissimi principis domini Sigismundi, Romanorum regis facto ibidem de mense julii anno predicto Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, nichil computat quia nichil inde recepit, pro eo quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

74 Servicia debita pro nova militia domini, pro carcere, pro incendio ignis, pro filiabus et sororibus domini maritandis:

De quinque solidis Viennensibus ad XX per XXX, debitis domino de auxilio in quatuor casibus, videlicet pro nova militia domini, pro carcere, pro incendio ignis et pro filiabus et sororibus domini maritandis quando alter ipsorum casuum acciderit, termino beati Stephani yemalis per Johannem Charles, habitatorem Castellionis; item et de quinque solidis Viennensibus eorundem, debitis de auxilio in tribus casibus, videlicet incendio ignis, carcere, filiabus et sororibus domini maritandis, per Andream et Petrum, filios quondam Johannis filii quondam Petri de Anthey, quando alter ipsorum trium casuum acciderit; nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit, pro eo quia neuter ipsorum casuum evenit, ut suo asserit iuramento.

[Firme:]

Idem reddit computum quod recepit a Johanne Leporarii pro firma mistralie de Cly unius anni, finiti die prima mensis marcii anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo, per firmam sibi datam [XX] per Johannem Tornerii dudum locumtenentem predicti castellani ad eiusdem Johannis vitam naturalem dumtaxat pro quatuor florenis auri boni ponderis singulis annis solvendis per eundem Johannem de firma in manibus dicti castellani Cliti presentis et futuri, et confirmatam per dominum dicto Johanni Leporari ad vitam ipsius pro firma predictorum quatuor florenorum boni ponderis annualium solvendorum ut supra, ut per copiam instrumenti tradicionis et concessionis per dictum castellanum facte dicto Johanni in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto, cum copia littere domini confirmacionis per dominum facte dicto Johanni de eadem firma redditus et designatis

- IIII flor. b. p. Jan.

Recepit a Johanne Saluardi notario pro firma papirorum curie de Cly unius anni finiti in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo per firmam sibi datam per dictum locumtenentem ipso anno pro tanto tamquam plus offerenti et ut in computo precedenti, nec inde plus habere potuit, licet eandem firmam pluries locis, modis temporibusque debitis et consuetis cridari fecerit, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens, nichilominus tamen iniungitur predicto castellano quod presentem et alias firmas infrascriptas pluries locis, modis temporibusque debitis et consuetis cridari faciat et plus offerentibus easdem tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino computare et de cridis et diligentia inde super hoc fiendis per publica instrumenta sufficienter informare

- I flor. b. p. ad XXVII

Recepit de et pro exitu leyde nundinarum tenutarum apud Anthey in festo beati Galli circa et post festum beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento et repondet minus quam anno precedenti de sex solidis monete, et fit sibi similis iniunctio que supra

- XXIII sol. mon. curs.

Recepit de et pro exitu leyde seu mercati nundinarum tenutarum ibidem in festo beati Urbani de mense maii anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo et respondet plus quam fuerrat computatum in computo precedenti pro anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto de triginta solidis monete, nec inde plus recepit per dictum tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens, et fit sibi similis iniunctio que supra

- LX sol. mon. curs.

De exitu leyde nundinarum tenutarum ibidem apud Chambavam in mense octobris anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo, nichil computat quia

nichil inde recepit pro dicto exitu per dictum tempus de quo supra computat, et de quo exitu fuit computatum in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo sexto de quinque solidis monete, et fit eidem similis iniunctio que supra.

- 75 De exitu leyde nundinarum tenutarum ibidem de mense maii anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo nichil computat quoniam nichil de et pro dicto exitu recepit [XXI] per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento, de et pro quo exitu fuit computatum pro anno proximo precedenti de quinque solidis monete cusibilis Auguste, et prout in computo precedenti fuit dicto castellano iniunctum, iterato iniungitur eidem quatenus dictas leydas ad firmam cridari faciat pluries locis, modis temporibusque debitis et consuetis et plus de ipsis offerentibus easdem tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino computare et de cridis et diligentia inde super hoc fiendis per publica instrumenta sufficienter informare.

De quinquaginta solidis Viennensibus ad XX debitis per mercatores Pedemoncium pro garda alpis de Chinal quando ad ipsam alpem veniunt et sua animalia adducunt, que alpis est heredum domini Ybleti de Challant et dominus habet in ipsa alpe gardam, non computat quia dicti mercatores non venerunt nec sua animalia aduxerunt ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

De exitu firme seu de ipsa firma domus fortis domini de Anthey, cum arboribus, curtilibus plateisque eiusdem, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit, quia dictam domum tenuit dictus castellanus pro domino ad eius manus per dictum tempus, nichilque habere vel reperire potuit, ut dicit et suo asserit iuramento. Verumtamen, prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum¹⁵⁹, iterato iniungitur eidem¹⁶⁰ quatenus dictam domum cum arboribus et plateis eiusdem procuret ad firmam tradi prout sibi comodius et expediens videbitur pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino respondere¹⁶¹. Item iniungitur iterato dicto castellano prout in computo precedenti fuit iniunctum, quatenus original¹⁶² litterarum domini genitoris domini quondam, concessarum Johannodo de Septimiano, Andreveto Vulpil, Johanni de Cresta, Martino de Grant, Martino de Mingay et Johanni filio quondam Vyonini de Olyan, hominibus domini dicte castellanie Cliti, datarum Rippaillie die vicesima octava mensis aprilis, anno

¹⁵⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁶⁰ Effacé: *per*.

¹⁶¹ Dans la marge de gauche: *vide*.

¹⁶² Lire: *originale*.

Domini millesimo CCC° octuagesimo quinto, quorum vidimus est de verbo ad verbum insertum in titulo firmarum vicesimi computi precedentis, apporet et exhibeat in suo sequenti computo, sine defectu quocumque.

Summa: - IIII lb. IIII sol. solidi mon. curs.
- I flor. b. p. ad XXVII
- IIII flor. Jan.

[Laudes et] vende:

Idem reddit computum quod recepit a Theodolo de Visinal de Veraya de laudibus et grantacione certarum rerum per ipsum donatarum Martino Duch de Tornyon in chambium, videlicet - VII flor. p. p.

Recepit a Gallo filio Martini Grossi Brunodi de Tornyon pro laudibus et vendis certarum rerum emptis per eum a Johanne de Muleto, precio
- X flor. ad XVII

Recepit a Johanne Truch¹⁶³ et Vullielmo Quinton de Tornyon de laudibus et grantacione rerum emptarum per ipsum Vullielmum a dicto Johanne Truch, precio
- III flor. p. p.

- 76 Et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto catellano, iniungitur [XXII] eidem iterato quod in computo sequenti declaret res et precium rerum per personas in quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° duodecimo nominatas et descriptas emptarum, de quarum laudibus fuit in eodem quinto computo precedenti computatum in duabus particulis. Item eciam declaret res et precium rerum per personas in sex particulis in sexto computo precedenti in presenti titulo descriptas et nominatas, emptarum, de quarum laudibus in eodem sexto computo precedenti computavit. Item eciam declaret res et precium eciam et venditorum rerum per personas in sex particulis in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo nono et CCCC^{mo} decimo particulariter nominatas, de quorum laudibus fuit in eodem precedenti computatum. Item eciam declaret in eodem computo sequenti quoddam laudemium factum per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Petro Tutel de quo fuit computatum in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo de octo florenis et octo denariis grossis, videlicet precium dicte rei vendite. Item declaret res et precium et venditorem rerum emptarum per Johannem Leporarium pro quorum laudibus fuit computatum in eodem octavo computo precedenti de quatuor florenis parvi ponderis. Item declaret res et precium rerum et possessionum laudatarum per dictum locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Johanni

¹⁶³ Lecture douteuse.

Ogerii, pro cuius laudibus extitit computatum in nono computo precedenti de octo florenis parvi ponderis. Item declaret res et precium rerum laudatarum per locumtenentem ibidem ante ipsum Anthonio filio Petri Leporarii, pro quo laudemio extitit computatum in dicto octavo computo precedenti de sexaginta sex florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, sine deffectu quocumque. Item prout in computo precedenti predicto castellano fuit iniunctum quod laudes et vende quarundem rerum et bonorum per Andream de Fier-na habitatorem de Parvo Brusono, sicut dicebat domino pertinencium certis causis, salvo jure domini et alterius ratione, laudatarum in vicesimo secundo computo precedenti, que bonas et res et causas predictas declarare nescivit Petrus de Moxo, nec eciam Anthonius de Septimo locumtenens ibidem ante ipso in dicto vicesimo primo computo precedenti, quare iniungitur sibi iterato expressius quod ipsas et ipsa declaret plenius in suo computo sequenti. Item prout fuerat iniunctum in computo precedenti castellano ibidem ante ipsum pro albergamento seu laudemio et investitura certorum bonorum que Bruno-do de Saix de terra de Cly devenerunt et pertinent, ut asserebat, per successionem cuiusdam sui agnati in loco et parrochia de Tornyon deffuncti, que bona et causam quare ad ipsum devenerunt et extimacionem eorundem declarare nescivit Petrus de Moxo tunc castellanus ibidem, nec eciam castellanus ibidem ante castellanum modernum, nec non eciam ipse castellanus modernus, quare iniungitur dicto castellano moderno expressius quatenus ipsas et ipsa declaret in computo sequenti sine deffectu quocumque.

Item cum in computo precedenti fuit iniunctum predicto castellano quod in presenti computo declaret [XXIII] precium rerum emptarum per Ludovicum de Mistrali de Sancto Vincencio, pro quo laudemio fuit in eodem octavo computo precedenti de quatuor florenis Januensibus computatum, et nominaret venditorem, virtute cuius iniunctionis idem locumtenens apportavit quoddam publicum instrumentum laudemii et investiture factum per Johannem Tornerii, locumtenentem dicti castellani, predicto Ludovico de rebus et possessionibus eidem Ludovico donatis per Andream de Jaquynot de Monte de Vyu, parrochia de Anthey terre Cliti, receptum sub anno Domini millesimo CCCC^{mo} nono, indicione secunda, die tertia mensis februarii, pro servigiis, usagiis et tributis inde pro ipsis rebus domino debitis et solvi consuetis, et pro predictis quatuor florenis Januensibus de laudibus, de quibus ut supra extitit computatum, quod exhibet, manu Vullelmeti Franquini notarii subscripti receptum et signatum, et retinet pro ipso dicto Ludovico constituendo, quapropter non fiat ulterius ...¹⁶⁴

¹⁶⁴ Mot illisible. La suite du texte est partiellement illisible à cause des déchirures et des taches du parchemin.

Summa: - VII flor. p. p.
- et X flor. duc. auri ad XVII

77 [Banna concordata:]

Idem reddit computum quod recepit a Johanne Barat quia inculpabatur percussisse [Dominicum] Caramel cum sanguinis effusione - XVIII den. grossos
[Recepit] a Petro Chat quia inculpabatur [recepisse] debitum sibi petitum per Johannem dou Filey juniorem et post confessus fuit sibi non debere

- IIII den. ob. grossos

Recepit a Johanne de Garino et Bona eius uxore quia dicta Bona inculpabatur furtive cepisse et deportasse certam quantitatem feni a grangia Anthonii et Vulliermi Balmacie de Torniono et quia dicta Bona fuit perjura et quia dictus Johannes juravit se nichil scire et sciebat

- XV flor. p. p.

Recepit a Dominico Caramelli quia inculpabatur fecisse rumorem cum Johanne Barat et cum eius uxore et quia inculpabatur vendidisse¹⁶⁵ bona uxoris quondam Johannis dou Saix ultra eius scitum et voluntatem et pro bannis spretis

- XXXII flor. p. p.

Recepit a Peroneto de Cresto pro certis penis per ipsum commissis

- XV sol. mon. Auguste

Recepit a Petro de Pallu ex eo quia inculpabatur percussisse bestias Johannis de Perrodo et quia inculpabatur eidem dixisse certa verba iniuriosa

- II flor. p. p.

Recepit a Brunodo Dareti quia inculpabatur stopasse quoddam bealle eius fratris

- I flor. p. p.

Recepit a Petro de Pallu de Varaya quia inculpabatur se perjurasse ad denunciam Brunodi Dareti et pro penis spretis

- VII flor. p. p.

Recepit a Johanne de Perrodo quia inculpabatur clausisse rem Petri de Pallu et sibi dixisse verba iniuriosa

- II flor. p. p.

Recepit a Martino Bessenva et Martino de Libes quia inculpabantur expendidisse unum januensem falsum pro bono

- IIII flor. p. p.

[Recepit] a Johanne de Valle Cicida¹⁶⁶ ... et Alaxia quia inculpabantur ... et secrete tenuisse Peronetam uxorem ... aschi ultra eius voluntatem et [con]sentisse quod ipsa Peroneta deportaret [bona m]obilia dicti sui viri

- II flor. p. p.

[Rece]pit a Vulliermeta uxore quondam Andree ... quia inculpabatur cepisse certam [quantitat]em feni Girardo de Letri et fratribus suis et quia inculpaba-

¹⁶⁵ Effacé: *fecisse*.

¹⁶⁶ Cette phrase est presque illisible à cause d'une tache et d'un trou dans le parchemin.

- tur personaliter aiornasse Johannem de Cretie - II flor. p. p.
 Receptit a Johanne Guerra et Aymoneto [XXIII] eius filio pro certis penis
 spretis - III flor. p. p.
 Receptit a Michaele et Amedeo Caglardi¹⁶⁷ quia inculpabatur percussisse Pe-
 trum Cavorsini de uno baculo et Amodeus inculpabatur traxisse eius gladium
 contra personam Johannis de Perrodo - II flor. et dim. p. p.
 Receptit a Gallo, filio Martini Grossi Brunodi, et Johanne de Pigneto quia in-
 culpabatur fregissam¹⁶⁸ manum missam domini - II flor. p. p.
 Receptit a Johanne de Perrodo eo quia inculpabatur percussisse Anthonium de
 Oyaz de quodam lapide et de pugno usque ad sanguinis effusione
 - II flor. p. p.
 Receptit ab Amedeo et Jacobino fratribus de Cagliardi pro penis spretis et quia
 duxerunt granum extra castellaniam Cliti contra cridas - XV den. grossos
 Receptit a Vulliermo Quinton de Tornyon pro penis per ipsum spretis
 - VI flor. p. p.
78 Receptit ab Andrea dou Lo quia [in]culpabatur vi et violenter recuperasse et
 extraxisse certa bona mobilia communia¹⁶⁹ ..... Anthonium eius nepotem ad
 ..... Anthonium - XVIII den. grossos p. p.
 Receptit ab Aymonodo de Bazan¹⁷⁰ quia [in]culpabatur dixisse verba iniuriosa
 [contra] dominum Guilliermum de Cono, curatum [Sancti Dyo]nisii
 - VI flor. p. p.
 [Re]ceptit a Johanne de Pesteys pro [penis] per ipsum spretis - VIII flor. p. p.
 Receptit ab Amedeo Ribeti pro penis per ipsum spretis quia exivit a castro Cliti
 sine licentia et quia non comparuit per cridas assignatas - VI flor. et dim. p. p.
 De ducentis florenis ducatis ad quos composuit Johannes Saluardi, notarius
 terre Cliti, cum domino apud Chamberiaco pro eo quia inculpabatur processu
 contra ipsum formato per Richardum de Pleo, procuratorem domini Vallis
 Auguste, pro certis delictis per ipsum perpetratis in dicta <ca>stellania, prout
 in dicto processu laciis continetur, nichil computat quoniam nichil ab eodem
 dicta causa recepit, sed Guigonetus Marescalci de Chamberiaco, thesaurarius
 Sabaudie generalis, qui inde de ipsis domino computare debebit, ut dicit.
- Summa: - XV sol, mon. Auguste
 - et CVII flor. VII den. ob. grossi p. p.

¹⁶⁷ Autre lecture possible: *Taglardi*.

¹⁶⁸ Pour *fregisse*.

¹⁶⁹ La suite de la phrase, ainsi que la suivante, sont presque illisibles à cause d'une tache.

¹⁷⁰ Ou *Bozan*.

[Banna condempn]ata:

De bannis condempnatis in quibus dictus castellanus percipit duos solidos in qualibet libra dictorum bannorum condempnatorum ut dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde recepit nullaque talia banna ob-
venerunt per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens.

Placita [debita ob mortem domini:]

De placitis arrestatis et non arrestatis domino in dicta castellania debitis ob mortem domini per personas particulariter [et sp]eciffice nominatas et descriptas in [computo] precedenti de anno Domini [millesimo] CCCC° octavo, nichil computat [quia nichil] inde recepit pro eo quia [casus non e]venit per dictum tempus de quo [computat], ut dicit.

[Placita arrestata ob mortem tenementariorum:]

[Idem] reddit computum quod recepit [de] placitis arrestatis domino in dicta castellania debitis per personas in octavo computo [XXV] precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatas quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut in computo precedenti a personis inferius descriptis et nominatis: et primo ab Anthonio filio Boniffacii Boclerii pro placito per ipsum debito ob mortem dicti quondam eius patris

- XVI sol. X den. ad XX per XXX

Recepit a Martino Bleston filio quondam Martini filii quondam Johannis Bleston pro medietate placiti per dictum Martinum domino debiti ob mortem dicti eius patris ad tantum arrestati, ut dicit dictus locumtenens

- V sol. dicte mon.

Summa: - XXI sol. X den. ad XX per XXX.

79 [Placita non arr]estata [ob mortem tenem]entariorum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de placitis non arrestatis domino ibidem debitis ob mortem tenementariorum quando casus accidit et que placita levantur, videlicet duplum servicii inde per sic decedentem domino debiti et quarta pars ultra, ut dicitur in computo precedenti; et primo ab heredibus Martini Bleston pro medietate placiti per ipsum debiti ob mortem dicti Martini quondam debentur domino de servicio per annum quatuor solidi novem denarii et pictam unius denarii - XI sol. XI den. dicte mon.

Summa : - XI sol. XI den. mon. ad XX per XXX.

[Legata:]

[De] legatis nichil computat quia [nichil in]de recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et [suo asserit iuramento].

[Et pr]out in computo precedenti predicto [castellano] fuit iniunctum, iterato iniungitur [eidem] de mandato supradictorum magistrorum [comput]orum domini, quod in computo sequenti [apportet] inventarium omnium et singulorum bonorum mobilium que quondam fuerunt Johannis Gorret, naturalis, cum extimacione ipsorum legitime facta, qui Johannes, ut dicitur in tercio computo precedenti, domino legavit viginti solidos monete cursibilis semel in eius testamento in quoquidem computo de eisdem extitit computatum, ubi etiam dicitur quod dominus successionem bonorum suorum mobilium habuisset nisi testamentum condidisset et eidem domino aliquid legasset pro eo quia naturalis erat, vigore franchesiarum dicti loci Cliti. Item et apportet seu apportari faciat et procuret franchesias terre Cliti ad finem quod, si dominus habeat jus in dictis bonis mobilibus, eidem conservetur sine deffectu quocumque.

[Excheyte:]

De excheytis nichil computat quia nichil inde recepit de et pro eisdem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento. Et prout in computo precedenti predicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur eidem expresse quod in sequenti suo computo apportet infallibiliter inventarium bonorum mobilium et immobilium que quondam fuerunt Petri Jovine, unacum extimacione legali de dictis bonis per probos viros facta, nec non instrumenta vendicionum sive albergamentorum factorum de eisdem Andree de Villeta et Petro dou [Lo, alias Bre]ton, pro quibus fuit computatum [in sexto comp]uto precedenti, in duabus particulis, [de sex florenis] Januensibus auri. Item in[ventarium cum ex]timacione legali bonorum [quondam Vulliermete], uxoris Aymoneti de Serian [XXVI] quondam, de quorum bonorum precio fuit in eodem precedenti computo computatum de duobus florenis Januensibus, ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem computo videantur et quantum fuerit necesse inserantur. Item inventarium cum extimacione legali et particulari bonorum que quondam fuerunt Martini Lancy, domino adiudicatorum per pares Vallis Auguste, albergatis Petro Voudan pro tercia parte sub certo annuali servicio quod in dicto precedenti computo nescivit declarare castellanus ibidem ante ipsum, et pro viginti uno florenis et quatuor denariis grossis, de quibus in dicto nono computo precedenti fuit computatum; et instrumentum albergamenti facti Petro Vigerii de certa parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam pro decem florenis et octo de-

nariis grossis parvi ponderis, de quibus in eodem nono computo precedenti extitit computatum, et sub certo annuo servicio quod in dicto computo precedenti declarare nescivit castellanus pro tunc, nec eciam in presenti scit dictus castellanus declarare, apportet in suo sequenti computo infallibiliter ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse in eodem inseratur, nec non et servicia predicta cum placitis eorundem declarentur sine deffectu quocumque in eodem.

80 [Auctorie seu tutele:]

De auctoriis sive tutelis in dicta [castellania] domino obvenientibus ob mortem [decedentium in] eadem relictis liberis pupillis [non habentibus par]entes propinquos masculos [et que auctorie] seu tutele dantur per castellanum [ibidem aliis pers]onis super hoc ydoneis de [consilio parentum] intervallium dictorum talium [pupillorum], ut dicit et dicitur in computo [precedenti], nichil computat quia nichil [inde] recepit per tempus predictum de quo computat, ut dicit dictus locumtenens suo iuramento.

[Inventa:]

De inventis nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Sigillum:

De exitu sigilli dicte castellanie de et pro quo fuit computatum in tercio computo precedenti de uno floreno Januensi recepto ab illis de Tornyon et de Varaya pro sigillo unius compromissi, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens.

[Tribu]ta debita quando [dominus] mandat cavalcatas [gene]rales:

De quinque solidis monete Auguste ad XXIII, semel debitis per Brunodum, filium quondam Johannis de la Vita de Mon de Vyu, pro ferratura unius equi domini, quolibet anno semel quando dominus mandat cavalcatas generales in Valle Augusta. Item de uno pede equi vel octo solidis monete predicte debitis per Petrum Caler de Triastel, filium quondam Martini Caler, quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta, de servicio, ultra decem solidos per eundem debitos de placito sic arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, nichil computat quia nichil recepit pro eo quia dominus nullas cavalcatas mandavit ibidem per tempus de quo computat, ut dicit.

[Clientes debiti in toto mandamento Cliti:]

[De un]decim solidis tribus denariis monete [Auguste debiti]s pro uno quarterio et dimidio [XXVII] [quarterio unius] clientis, debitis per Johannem [Perrodi de] Del, Jacobum eius fratrem, Johannem [Brun]erii, Hugonem et Johannem Contoz [qua]ndo dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta et gentes vadunt extra vallem anno quolibet quo dicte cavalcate mandantur. Item de tribus solidis novem denariis dicte monete debitis pro eodem per Petrum, filium quondam Martini de Del, Johannem, eius avunculum, Ludovicum, Amedeum et Petrum fratres, filios quondam predicti Martini de Del, et quando solvunt dictos quindecim solidos superius descriptos tunc remittuntur eisdem et remicti debent de taillia per eosdem debita decem solidi dicte monete, ut dicitur in computo precedenti. Item de uno cliente seu sex solidis dicte monete debitis de servicio per Petrum, filium quondam Johannis Voudan de Cheyssillie, in quolibet mandamento exercitus guerre dicti domini nostri ducis, ultra duodecim solidos per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus accidit ut supra, videlicet in morte domini et tenementarii, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia nulle cavalcate fuerunt mandate in Valle Augusta per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens.

[Donaciones prothocollorum:]

De donacionibus prothocollorum nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Summa tocius recepte huius computi:

- CLII lib. XI sol. III den. ob. mon. curs. ad XXIII
- II^C L lib. IV den. et VI^{um} unius den. mon. ad XX per XXX curs.
  - CXX flor. VII den. ob. grossi p. p.
  - dim. flor. b. p. ad XIII
  - ...¹⁷¹ flor. et dim. b. p. ad XXVII
  - flor. b. p. ad XX per XV den. grossos
- LV flor. II tercii unius flor. b. p. ad XX per XXXI
  - X florenos ducatos ad XVII
  - et VI flor. ducatos et Jan. ad XVIII

81 <Librate:>

De quibus [libravit] domino Gulliermo de Cono, curato ecclesie [San]cti Dyonisii, celebranti ter in eddomada missam in castro domini de Cly in capella

¹⁷¹ Chiffre illisible à cause d'une déchirure du parchemin.

Sancti Mauricii in remedium animarum deffunctorum et potissime bone memorie illustrium dominorum avi paterni et genitorum domini Sabaudie quondam comitum, per tempus de quo computat, capienti propter hoc decem solidos grossos Turonenses de pensione semel in anno, ut in computo precedenti. Et allocatur sibi dicta pensio pro uno anno finito die festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo, ut per instrumentum publicum dicti domini Vulliermi de confessione et recepta subscripte quantitatis, per eum pro premissis habite et recepte a dicto locumtenente, receptum per Glaudium Ville de Lanceo¹⁷², Taurinensis diocesis, sub anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo, indicione undecima, die octavo mensis februarii, quod reddit, in propria manu scriptum et manu dicti notarii scriptum et signatum [- X sol. grossos]

Libravit Johanni de Espagniaco, commissario domini, recipienti nomine Guigoneti Marescalci thesaurarii Sabaudie generalis, manu Manfredi Eynardi alias Gilliacti eius locumtenentis, de preissia dicte castellanie anni predicti Domini millesimo CCCC XVII, [XXVIII] [ut per litteram] dicti commissarii de confessione [et recepta quantitatis] subscripte testimonio .....¹⁷³, enim rogato allocandi ..... die XXI mensis januarii [anno Domini] MCCC XVIII, quam reddit manibus [dicti] commissarii, necnon et dicti thesaurarii ..... domino computare debet, signatam - II^c XVIII flor. p. p.

Libravit eidem Guigoneto Marescalci, thesaurario Sabaudie generali, manu dicti eius locumtenentis, et de quibus idem thesaurarius dominuo computavit in suo computo dicte thesaurarie incepto die decima inclusive mensis novembris anno Domini M CCCC XVI et finito die XXVII exclusive mensis februarii anno Domini M CCCC XVII, folio XXXII, sub hac forma. Receptit ab eodem domino Challandi castellano Clity pro eodem, eodem modo, solutos seu solucionum responsos filiabus domini Aymonis de Luliaco de et super obvencionibus dicte castellanie de anno Domini M CCCC XVI et M CCCC XVII, de quibus nullam habuit a dicto thesaurario litteram, prout in dicto computo thesaurario declaratur; et allocantur sibi de mandato supradictorum magistrorum et audictorum magistrorum computorum domini

- XLV flor. p. p.

Libravit sibi ipsi capienti viginti quinque florenos de salario per annum prout in computo precedenti, et prout capiebat castellanus ibidem ante ipsum ut in computis precedentibus, et allocatur sibi dictum salarium ad rationem ipsius et pro rata, videlicet pro uno anno integro incepto die decima sexta inclusive

¹⁷² Actuellement Lanzo Torinese.

¹⁷³ Illisible à cause d'une déchirure du parchemin.

mensis marcii anno Domini M CCCC XVII et finito die XVI exclusive dicti mensis martii anno Domini M CCCC° XVIII, de quo computat prout [supra]; et iniungitur sibi quod in computo [sequenti infallibili]ter litteram constitutionis de .....¹⁷⁴ eidem per dominum ut .....deatur alias presens librata ..... computi precedentis eidem ..... ipsum ponitur in .....
- XXV flor. p. p.

[Allocantur] sibi quos solvit et libravit [manu] eius locumtenentis sibi ipso¹⁷⁵ [domino Chall]andi castellano in exoneracionem [quat]uor millium florenorum ducatorum ad [XVI] per dictum¹⁷⁶ eidem debitorum per dominum velud [heredi] domini Ibleti domini Challandi, [eius patris qu]ondam, ex causa contenta in littera domini debicti antedicti data Burgi in Breysia die XXI mensis aprilis anno Domini millesimo CCCC^{mo} primo primo, cuius tenor in computo precedenti de anno Domini M CCCC XVI est insertus; et qui allocantur eidem in deductum dicte tocius quantitatis quatuor millium florenorum ducatorum ut supra eidem debitis per dominum virtute littere dicte compositionis et arresti inter dominum et et dictum dominum Challandi castellanum facte et date Thononi die XXII mensis maii anno Domini M CCCC XV, cuius tenor eciam in eodem computo precedenti de anno Domini M CCCC XVI de verbo ad verbum est insertus, et que quantitas subscripta, inde deductum quatuor millium florenorum ducatorum....¹⁷⁷

---

¹⁷⁴ Illisible à cause d'une déchirure du parchemin.

¹⁷⁵ Effacé: *castellano*.

¹⁷⁶ Lecture incertaine.

¹⁷⁷ La suite du compte-rendu est perdu.

COMPTE DE FRANÇOIS SEIGNEUR DE CHALLANT
ET DE MONTJOVET, CHÂTELAIN DE CLY (1421 - 1422)

- 82 [II]¹⁷⁸ Computus viri nobilis et potentis Francisci domini Challandi et Montisjoveti, castellani Cliti, de redditibus et exitibus eiusdem castellanie a die prima inclusive mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo usque ad diem primam exclusive eiusdem mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo, videlicet de uno anno integro, receptus apud Chamberiacum, presentibus viro venerabili et egregio domino Johanne Sarvagii, legum doctore, milite et presidente, Petro Magnini et Anthonio Domengii, magistris et auditoribus computorum domini, per Johannem Virardi clericum domini redditusque per Manfredum Gilliati de Lanceo, domicellum, locumtenentem et procuratorem dicti castellani, prout in computo precedenti.

Et est sciendum quod dictus dominus Challandi habet domino computare de obvencionibus que in dicta castellania pervenerunt per certi temporis spacium quo Andreas de Villareto sub manu domini tenuit dictum officium de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, prout in bannis concordatis caude computi precedentis dicti anni continetur.

Qui locumtenens et procurator juravit nomine quo supra et sub pena viginti quinque librarum forcium, tociens committenda per dictum castellanum quociens contrarium reperiretur, bene et fideliter computare de omnibus et singulis receptis et libratis factis per ipsum aut alium eius nomine in dicto officio pro domino quoquomodo, castrumque et edificia domini ad sestam tenere, sumptibus domini moderatis, et quod comparebit singulis annis Chamberiaco in camera coram magistris computorum domini die prima cuiuslibet mensis aprilis computaturus, finemque et conclusionem facturus de dicto officio ante suum a dicta camera recessum, sub penis antedictis et aliis per dominum ordinatis.

Frumentum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesi-

---

¹⁷⁸ ASTO, *Cly, chatellenie*, inventario 68, foglio 63, mazzo n° 8/1, 1421-1422.

mo primo, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in tribus particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis in computo precedenti

- IIII mod. et dim. frumenti

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in una particula dicti duodecimi computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo

- I sest. frumenti

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in decem septem particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo [II]¹⁷⁹ quatercentesimo vicesimo primo

- II mod. I sest. V mont. II tercia unius mont. frumenti

83 *Parrochia de Tornyon*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sex particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eisdem anno et termino, ut in computo precedenti

- III sest. I quart. frumenti

De exitu seu firma molendini domini de Varay nichil computat in frumento quia de ipso infra computat in siligine et pecunia reddi cum maiori summa.

De firma molendini domini de Anthey nichil computat in frumento quia accensata fuit ad siliginem, reddictus de quo infra in suo titulo computat.

Summa, computatis sex montureriis seu eminalibus aut quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario et sex sestariis pro uno modio frumenti ut in computo precedenti:

- VII mod. III sest. I quart. V mont. II tercia unius mont. frumenti.

Venduntur in fine computi.

---

¹⁷⁹ En tête du deuxième parchemin: *Cliti*.

Siligo:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo a personis in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in sexdecim particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti

- IX mod. III sest. III quart. siliginis

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem anno et termino anno Domini millesimo CCCC^o XIII^{to}

- X sest. et dim. siliginis

Parrochia Varaye:

Recepit ibidem a personis in dicta parrochia Varaye a personis in quadraginta tribus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino, anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo

- XX mod. IIII sest. II mont. et III quartos unius mont. siliginis.

Recepit ibidem a personis in una particula dicti duodecim computi precedentis proxime designatis nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Andree termino proxime dicto ut in computo precedenti

- VI mod. siliginis.

Decime :

De decima pecie campi iacentis en Champtriol eiusdem parrochie de Varaya, continentis duas modiatas terre tam culte quam inculte iuxta viam publicam tendentem versus Pleyssiam ab una parte, de secunda vallis, de tertia via publica tendens versus Pael, de quarta vallis de Balma, quam [III] tenet Johannes filius quondam Johannis Barrat alias Calliard, domino pertinente pro duabus partibus ipsius decime, et reliqua tertia pars ipsius decime pertinet ecclesie de Diemo, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat nec eiam de dictis duabus partibus eiusdem decime fuit domino computatum per castellanos ante ipsum, ut dicitur in computo precedenti, ipseque castellanus ignoraverit dictas duas partes decime antedictae domino pertinere, prout ignorabat castellanus tunc ibidem in decimo octavo computo precedenti, licet secundus

castellanus ibidem ante ipsum in vicesimo quinto computo precedenti, licet quartus castellanus ibidem ante ipsum per iniunctionem sibi factam in vicesimo primo computo precedenti, et pluribus aliis computis precedentibus, suam fecerit super hoc diligenciam, ut dicitur in computo precedenti, iniungitur tamen castellano prout in computo precedenti fuit iniunctum de mandato supradictorum magistrorum computorum domini, quod dictas duas partes decime antedictae exigat et recuperet¹⁸⁰ et pro toto tempore quo castrum et castellania¹⁸¹ de Cly steterunt ad manus domini et etiam pro tempore futuro, taliter quod in suo sequenti computo valeat de dictis duabus partibus decime antedictae pro dictis temporibus presenti et futuro computare.

84 *Apud Vallem Tornenchiam:*¹⁸²

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta sex particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo primo
- III mod. V sest. V mont. et dim. siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quadraginta sex particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo primo
- IX mod. IIII sest. III quart. I mont. et dim. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in triginta tribus particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - XV mod. V sest. IIII mont. siliginis

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in duabus particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis

¹⁸⁰ Les mots *exigat et recuperet* sont ajoutés dans la marge de droite avec un signe de rappel.

¹⁸¹ Première leçon, corrigée: *castellaniam*.

¹⁸² Première leçon, corrigée: *Apud Vallem de Tornenchia*.

et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - I mod. II sest. siliginis

Siligo marescalcie parrochie Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in viginti quatuor particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de marescalcia per annum in festo beati Michaelis anno predicto Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - II mod. I sest. III quart. I mont. et quartum unius mont. siliginis

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in una particula in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino proxime dictis ut in computo precedenti - I quarterium dimidii mont. siliginis

[IIII]¹⁸³ *Parrochia de Anthey:*

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - III sest. IIII mont. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino proxime dictis ut in computo precedenti - I quarter. siliginis

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- LXXI mod. IIII sest. III quart. III mont. siliginis.

Venduntur in fine computi.

85 Ordeum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis :

¹⁸³ En tête du quatrième parchemin: *Cleti* (sic).

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia <Varaye> a personis in una particula in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - IIII mont. et dim. ordei

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - II mod. II sest. III quartos unius mont. ordei

Parrochia de Anthei:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - III sest. I quart. I amb. et dim. ordei

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in novem particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, eisdem anno et termino proxime dictis - II mod. I sest. ordei

Marescalcia:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quatuor particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de marescalcia per annum in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - I sest. II quart. III mont. ordei

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- V mod. II sest. II mont. I quartum unius mont. I amb. et dim. ordei.

Venduntur in fine computi.

Avena:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^{mo} vicesimo primo, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis :

Apud Vallem Tornenchiam:

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in quindecim particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - X sest. IIII mont. avene

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quatuordecim particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - VII mod. II sest. I em. V mont. quartum unius mont. I amb. et dim. avene

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - II sest. avene

86 [V]¹⁸⁴ *Apud Castellionem et Pontesium:*

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in una particula dicti computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo primo - I sest. II quart. II amb. avene

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- IX mod. IIII sest. quartus unius mont. III amb. et dim. avene.

Venduntur in fine computi.

Capones et pernice:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in octo particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo et in festo nativitatis Domini incipiente currere, ac beati Stephani et carnisprivii, anno

¹⁸⁴ En tête du cinquième parchemin: *Cliti*.

Domini millesimo CCCC° vicesimo secundo - XVIII capones
 Receptit ibidem a personis in duabus particulis in dicto computo precedenti de
 anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis de servicio per an-
 num, in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini incipiente currere
 anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - IIII capones

Parrochia Chambave:

Receptit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto
 duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo
 octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum, in festo
 beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo et
 carnisprevio anno Domini millesimo CCCC° vicesimo secundo

- III capones et quartum unius caponis

Receptit ibidem a personis in una particula in dicto duodecimo computo pre-
 cedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis de ser-
 vicio per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercente-
 simo vicesimo primo - I caponem

Parrochia Varaye:

Receptit in dicta parrochia Varaye a personis in una particula in dicto duode-
 cimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo
 nominatis et decriptis de redditu per annum, in festo beati Michaelis anno
 Domini millesimo CCCC° XX° primo - dim. caponem

Receptit ibidem a personis in tresdecim particulis in dicto duodecimo computo
 precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter
 nominatis et descriptis pro eodem, in festo beati Stephani crastino festi nativi-
 tatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo [VI] quatercentesimo
 vicesimo secundo - XII capones II tercia unius caponis

87 Receptit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto duodecimo computo
 precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter
 nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino
 festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercen-
 tesimo vicesimo secundo - III capones et dim.

Receptit a Johanne Rava de Visinal dicte parrochie Varaye de servicio per an-
 num pro certis rebus et possessionibus eidem albergatis, ut in quarto computo
 precedenti plenius declaratur pro tanto de servicio per annum et pro duobus
 caponibus de placito¹⁸⁵ quando casus accidit, ut in computo precedenti, et

¹⁸⁵ Dans la marge de gauche : *vide placitum*.

computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo
- I caponem

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quatuor particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo
- V capones

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem novem particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum, in festo beati Stephani crastino nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo secundo

- IX capones et dim. tercii et dim. quarti unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XX° secundo
- II capones et dim. et I pernicem

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo
- I caponem et dim.

Recepit ibidem a personis in octo particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de redditu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo
- VIII capones et I pernicem

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo secundo
- I caponem et I pernicem

Recepit ab Amedeo Ribet habitatore Chambave de reddictu sive censu per annum, ut in secundo [VII] computo precedenti, in quo instrumentum albergamenti eidem propter hoc facti per dictum locumtenentem est copiatum de verbo ad verbum, et computat de dicto reddictu pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCC^{mo} vicesimo secundo - I caponem

88 *Placita arrestata*

De duobus caponibus debitis per Petrum Levrier habitatorem terre Cliti, duobus caponibus debitis per Brunodum filium quondam Ottini dou Lo, duobus caponibus debitis per Petrum Voudani de Cheyssillie, duobus caponibus debitis per Johannem Rava de Visinal, duabus pernibus debitis per Dominicum Caramel et duobus caponibus debitis aliunde per Johannem Rava de Visinal de placito arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii;

Placita non arrestata

Item de quinque caponibus debitis per Boniffacium filium quondam Vuillelmi de Pleo, duobus caponibus cum dimidio debitis per Johannem Barat habitatorem de Chanlon, uno capone et quarto unius caponis debitis per Marietam filiam quondam Johannis de Del uxorem Martini Brunodi de Selly et Agnesonam sororem ipsius Mariete uxorem Jacobi de Del filii quondam Perrodi de Del et Francesiam earum sororem, et duobus caponibus cum dimidio debitis per Petrum Martineti de Vesant de placito, non arrestato, quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii;

Nichil computat quia nulla talia placita obvenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento.

Summa:

- LXXII capones III quartos dim. quarti unius caponis et III pernice.
Venduntur in fine computi.

Oves et muthones:

Idem reddit computum ex receptione in dicta castellania de reddictu per annum in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis¹⁸⁶ in duabus particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis

- dim. ovem III quartos et quartum unius quarti ovis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in eodem anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - dim. gocionum et dim. ovem

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^{mo} vicesimo primo - quartum unius ovis

De uno ariete debito per mercatores ultramontanos adducentes sua animalia ad alpem de Chinal pro salvagarda quando ibidem veniunt per annum, que alpis dicitur esse heredum domini Ybleti de Challant domini Montis Joveti, et dominus habet gardam, ut dicitur in computo precedenti, ultra quadraginta solidos, de quibus fuit in vicesimo quinto¹⁸⁷ computo precedenti computatum, non computat, quia dicti mercatores ultramontani non fuerunt ibidem nec adduxerunt¹⁸⁸ aliqua animalia ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et [VIII] asserit iuramento.

Summa: - I ovis quartus unius ovis et III quartus¹⁸⁹ dimidii et quartus unius quarterii ovis et dimidius gocionus.

Venduntur in fine computi.

89 [Boc esta]ing:

Idem reddit computum quod recepit de feris vocatis boc estaing que venantur et capiuntur ibidem, in quibus dominus percipit pro quolibet boc estaing qui capitur in dicta castellania unum cornu et unum quarterium ex anterioribus

¹⁸⁶ Les mots *a personis* sont ajoutés dans l'interligne supérieure avec un signe de rappel.

¹⁸⁷ Première leçon corrigée : *quinque*.

¹⁸⁸ Lire : *adduxerunt*.

¹⁸⁹ Lire: *unius quarti*.

de boc estaing septiennio, ut dicitur in computo precedenti, et uno cornu quantum in computo precedenti nec inde plus habuit, ut dicit et suo asserit iuramento - I quarterium et I cornu boc estaing.

Summa: - I quarterium et I cornu de boc estaing.
Venduntur in fine computi.

Pallee et fenum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de marescalcia per annum circa festum beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo in locis et parrochiis infrascriptis:

<Parrochia Sancti Dyonisii:>

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in una particula in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - I fassum feni et I fassum pallearum

[Parro]chia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quindecim particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo

- VIII fassos quartum unius fassi pallearum
- et VIII fassos III quartos unius fassi feni.

De decem fassis pallearum de quibus fuit in quarto computo precedenti computatum pro anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo et aliis pluribus computis precedentibus ab anno Domini millesimo quatercentesimo octavo citra, nichil computat, nec de cetero computabitur occasione in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo declarata.

Summa: - IX fassi et quartus unius fassi pallearum.
- et IX fassi feni III quarti unius fassi feni.

Venduntur in fine computi.

[Casei et] seracei:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per an-

num in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

[Apud] Vallem Tornenchiam

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, particulariter nominatis et descriptis - IX quint. XIX lib. caseorum
- et VI seraceos III quartos unius seracei

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° XX primo - II seraceos

Summa: - IX quint. XIX libre casei
- et VIII seracei III quarti unius seracei.

Venduntur in fine computi.

90 [IX] Vinum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in vindemiis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, videlicet in locis¹⁹⁰ et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis¹⁹¹ in quinque particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatis et descriptis - IIII mod. IIII sest. vini

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo
- II mod. VIII sest. et dim. vini

¹⁹⁰ Les mots *in locis* sont ajoutés dans l'interligne supérieure.

¹⁹¹ Les mots *a personis* sont ajoutés dans l'interligne supérieure.

[Parrochia Var]aye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in tribus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo¹⁹² quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino

- V mod. VII sest. et dim. vini

[Parrochia de] Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo primo

- XXI sest. vini

Summa, computatis quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario et duodecim sestariis pro uno modio vini, ut in computo precedenti

- XIII mod. V sest. vini.

Venduntur in fine computi.

Cera:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo primo in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo apud Varayam a personis in una particula duodecimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis

- I lib. cere

[Apud Vallem] Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in sex particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo

- V lib. cere

[Parrochia de] Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo

---

¹⁹² Le mot *millesimo* est répété.

octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino
- XI lib. cere

91 *Parrochia de Tornyon:*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino
- II lib. cere

Garde:

Recepit a domino Guillermo de Balma, priore de Nuns dyocesis Augustensis, de garda perpetua per annum ut in computo precedenti, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo
- II lib. Cere

Recepit a domino Johanne Bernardi, curato de Tornyon de garda per annum, in qua se posuit ad [X] eius vitam naturalem dumtaxat pro tanto de garda per annum singulis annis solvenda circa festum Omnium Sanctorum, modo plenius contento in quodam publico instrumento, ut asserit in septimo computo precedenti et aliis pluribus computis precedentibus locumtenens castellani ibidem ante ipsum, recepto per Johannem Got de Viviaco notarium sub anno Domini millesimo quatercentesimo primo¹⁹³. Et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano, iterato iniungitur sibi expressius quod dictum instrumentum in suo sequenti computo apportet, modus et tenor ipsius¹⁹⁴ videantur, et si fuerit necesse inseratur. Et computat de dicta garda pro termino festi Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo
- I lib. cere

Recepit a Johanne Saluardi de garda per annum in qua se, uxorem, familiam et bona eiusdem posuit ad eius vitam naturalem dutaxat pro una libra cere de garda, singulis annis solvenda ipso Johanne naturaliter vivente, ut supra, ut per litteram domini receptionis dicte garde et testimonio premissorum, datam Chamberiaci die septima mensis septembris anno Domini millesimo quatercentesimo tercio, cuius tenor in sexto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} decimo quinto de verbo ad verbum est insertus, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo
- I lib, cere.

¹⁹³ Dans la marge de gauche : *vide*.

¹⁹⁴ Les mots *apportet, modus et tenor ipsius* sont ajoutés dans la marge de droite.

Summa: - XXIII lib. cere.
Venduntur in fine computi.

92 Piper et zinziber:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Stephani, crastino nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo in locis et parrochiis infrascriptis:

[Parrochia] de Anthey:

Et primo in parrochia de Anthey a personis in duabus particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis - dim. lib. zinziberis

[Parrochia] de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula dicti duodecimi computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - dim. lib. zinziberis

Parrochia Castellionis:

Recepit in dicta parrochia Castellionis a personis in una particula in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio [XI] per annum eisdem anno et termino - I lib. piperis

Placita:

De una libra zinziberis debita de placito sic arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut dicitur in computo precedenti, per heredes Petri de Barel de Berzin et Martinum dicti Petri nepotem, filium condam Johannis fratris dicti Petri, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo, quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

Summa: - I lib. piperis et I lib. zinziberis.
Venduntur in fine computi.

Royde sive corvate:

De roydis sive corvatis debitis in dicta castellania per annum per homines in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo

octavo particulariter nominatos speciffice et descriptos in fodendo seu sapan-
do, ligando et ligozando vineas domini, prout hactenus fuerit assuetum, et ut
eciam in computo precedenti proxime designato declaratur, nichil computat
pro anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, quoniam dicte
vinee domini fuerunt albergate perpetuo ad reddictum vini, nulleque corvate
inde redditue fuerunt per dictas personas, ut dicit, et prout in computo prece-
denti fuit predicto castellano iniunctum, iterato iniungitur sibi ibidem quod
dictas roydas instet et procuret albergari per debentes easdem utiliori modo
quo poterit pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo
computare aut alias sufficienter respondere.

[Heremandi] actantes [itiner] publica:

De heremandis domini debentibus in dicta castellania erigere, actare et ref-
ficere stratas seu vias publicas domini, et quorum heremandorum nomina in
duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo
octavo particulariter descripta sunt, nichil computat quia dicte persone dictas
vias seu stratas publicas domini, mandato dicti castellani, actaverunt per tem-
pus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

Ferri equorum:

De uno ferro equi debito per Richardum et Johannodum de Pleo fratres, filios
quondam Amedei de Pleo, parrochie Sancti Dionisii, de servicio quando im-
perator Romanorum transitum facit per Vallem Augustam, ultra duos ferros
per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus accidit, prout supra, de
et pro quibus fuit computatum in computo precedenti pro transitu serenissimi
domini Sigimondi Romanorum regis electi in imperatorem facto per predi-
ctam vallem de mense junii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo
quarto, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo, quia casus non¹⁹⁵ acci-
dit per tempus de quo computat, ut dicit.

93 [Denarii] census:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per an-
num in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesi-
mo primo, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in tribus particulis in duode-

¹⁹⁵ Le mot *non* est ajouté dans l'interligne supérieure.

cimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, videlicet - XI flor. b. p. ad XXVII
 Receptit a Martino de Somon dicte parrochie pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - VIII flor. b. p. ad XXVII

[XII] *[Parrochia Ch]ambave:*

Receptit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^{mo} vicesimo primo, ut in computo precedenti - XI flor. b. p. ad XXVII

Receptit ibidem a personis in una particula in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - III flor. et dim. b. p. ad XXXI

Parrochia Varaye:

Receptit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis¹⁹⁶ anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - V flor. b. p. ad XXVII
 - et VIII flor. b. p. veteres ad XXXI

Parrochia de Anthey:

Receptit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - XIII flor. et dim. b. p. ad XXVII

Summa: - XLIX flor. et dim. b. p. ad XXVII
 - et XI flor. et dim. b. p. ad XXXI.

[Servicia] beati Stephani :

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de servicio per an-

¹⁹⁶ Les mots *pro eodem in festo beati Michaelis* sont ajoutés dans la marge de droite.

num in festo beati Stephani prothomartiris crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dionisii a personis in septuaginta una particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, videlicet

- LVIII sol. Vien. curs.
- item XIX lib. V sol. VI den. mon. ad XX per XXX
- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
- et V flor. b. p. ad XXXI.

94 *Parrochia Chambave*

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quindecim particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- LXX sol. mon. ad XX per XXX
- et dim. flor. b. p. ad XXVII

[Parrochia] Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in ducentis particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo

- XXXIII lib. XIII sol. XI den. ad XX per XXX
- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
- et III flor. b. p. veteres ad XX per XXXI

Apud Vallem Tornenchiam

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in tercentum decem octo particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino proxime dictis

- IIII^{xx} lib. I sol. I den. I tercium unius den. ad XX per XXX
- [XIII] - item I flor. ad XX per XV den. grossos
- et VII flor. et VI^{tum} unius flor. b. p. ad XX per [XXXI]

[Par]rochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in ducentis quaterviginti duabus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - LV lib. X sol. IX den. ob. ad XX^{ti} per XXX
- et X flor. b. p. ad XX per XXXI

[Parrochia de Tor]nyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis particulariter nominatis et descriptis in ducentis viginti sex particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo¹⁹⁷
- LX sol. mon. curs.
- item LI lib. IX sol. et tercium unius den. ad XX per XXX
- et XVII flor. b. p. ad XX per XXXI.

Et prout in computo precedenti fuit dicto castellano iniunctum, iterato iniungitur eidem expressius quod manifestari et recognosci faciat et procuret in manibus alicuius notarii vel clerici curie dicti loci tres denarios servicii debitos per Johannem Cuay parrochie de Tornyon; item sexdecim denarios servicii debitos per Danisodum de Colar de Tornyon; item et unum florenum boni ponderis ad XXXI solidos monete cursibilis Auguste, debitum per heredes et bona tenentes Michaelis de Septimian de servicio unacum placito eorundem, taliter quod de ipsis fidem faciat in computo sequenti sine deffectu quocumque.

95 *[Apud Ca]stellionem et Pontesium:*

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in viginti tribus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo. Et prout in computo precedenti fuit iniunctum iterato dicto castellano, iterato iniungitur sibi expressius quod manifestari faciat et procuret in manibus quibus supra octo solidos et sex denarios in quantitate subscripta, inclusos debitos per Boniffacium Magistre pro certis rebus existentibus in parrochiis Varaye et Sancti

¹⁹⁷ Effacé: *primo*.

Dyonisii, una cum placito inde debito, taliter quod de eodem manifesto fidem faciat in suo computo sequenti - IIII lib. I sol. I den. ad XX per XXX
- et II flor. b. p. veteres ad XX per XXXI

Recepit a personis in duabus particulis dicti duodecimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, eisdem anno et termino, ut in computo precedenti, inclusis octo denariis servicii debitis per Johannem Trucheti de Pluri quam fuerit computatum in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo ex eo, quia per tenorem albergamenti inferius designati idem Johannes debet duodecim denarios servicii, et¹⁹⁸ in eodem computo non fuit computatum nisi de quatuor, prout in computo precedenti plenius declaratur - XVI den. ad XX per XXX

Recepit a personis in duabus particulis undecimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo nono et quatercentesimo decimo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - XII den.

Recepit a personis in octo particulis computi precedentis de anno Domini millesimo CCC^o decimo sexto particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, cum placitis debitis quando casus accidit ut in eodem computo declaratur, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo [XIII] quatercentesimo vicesimo secundo, deductis et perpetuo pro deductis habeantur duobus denariis servicii, causis in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo octavo contentis et descriptis, et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano,¹⁹⁹ iterato iniungitur sibi quod in computo sequenti apporet infallibiliter instrumentum albergamenti facti per dictum castellanum Bonifacio Boyssoneti pro uno denario servicii, seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus et tenor eiusdem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse in eodem inseratur - VIII den. mon. curs.

- et XII sol. X den. mon. ad XX per XXX

- 96 Et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur castellano sibi expressius de mandato supradictorum magistrorum et auditorum computorum domini quod in suo sequenti computo infallibiliter apporet instrumenta que sequuntur, seu notas eorundem manu notarii signatas: et primo instrumentum albergamenti facti Peroneto de Cresto de quodam

¹⁹⁸ Effacé: *ut*.

¹⁹⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

novalio pro quatuor denariis servicii,²⁰⁰ item instrumentum albergamenti facti Petro Nigre de quodam novalio pro octo denariis servicii; item instrumentum albergamenti, facti per locumtenentem ante ipsum, Petro Voudani de tercia parte bonorum quondam Martini Lancy sub certo annuo servicio, quod in duodecimo computo precedenti nec eiam in presenti sciverant declarare castellanus ibidem ante ipsum nec eiam modernus locuuntur; item et instrumentum albergamenti facti de tercia parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam Petro Vigerii sub certo annuo servicio, quod declarare nescit dictus locumtenens, nec eiam scivit declarare castellanus ibidem ante ipsum in computis precedentibus, ut modus, tenores et effectus eorundem instrumentorum videantur et quantum fuerit necesse inseratur et placita eorundem designentur sine deffectu quocumque.

Recepit ibidem a personis in tribus particulis computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo septimo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum eisdem anno et termino quibus supra, et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano, iterato iniungitur eidem quod in computo suo sequenti apportet infallibiliter instrumenta que sequuntur, seu notas eorundem manu notarii signatas, ut modus, tenor et effectus eorundem videantur et si fuerit necesse pro domino inserantur: et primo instrumentum albergamenti facti per dictum locumtenentem Michalieto et Johanni de Peroto de Varaya de quodam novallio pro quatuor denariis monete servicii annualis; item et instrumentum albergamenti sive laudimii facti per dictum locumtenentem Johanni Saluardi²⁰¹ notarii de certis rebus per eundem Johannem emptis a Domini octo eidem laudatis pro sex denariis monete cursibilis Auguste de augmento servicii

- VI den. mon. curs. Auguste
- et V den. mon. ad XX per XXX

Recepit a Boniffacio Boyssoneti de servicio per annum pro certis rebus eidem albergatis per dictum locumtenentem pro tanto de servicio per annum, ut in tercio computo precedenti, in quo instrumentum [XV] dicti albergamenti est de verbo ad verbum copiatum, et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani crastino nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo et pro duobus denariis de placito

- I den. ad XX per XXX

Recepit a Jaquemeto de Vinea Nova de servicio per annum pro quodam novallio eidem per dictum locumtenentem albergato pro tanto de servicio per annum, ut in computo precedenti, dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur sibi quod in computo sequenti apportet instrumentum dicti alber-

²⁰⁰ Effacé : *instr.*

²⁰¹ Effacé. *Salardi.*

- gamenti seu notam eiusdem, manu notarii signatam, ut modus, tenor et effectus eiusdem videantur, et si fuerit necesse inseratur; et computat de dicto servicio pro dictis anno et termino - VIII den. dicte mon.
- Recepit a Petro, filio quondam Brunodi Myaczot, et Jaquemino eius fratre de servicio per annum pro certis rebus eisdem per dictum locumtenentem albergatis, ut in tercio computo precedenti, in quo instrumentum predicti albergamenti est copiatum de verbo ad verbum pro tanto de servicio per annum, et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino - VI den. dicte mon.
- 97 Recepit a Perrodo de Bexival de servicio per annum pro quodam novallio eidem Perrodo per dictum locumtenentem albergato pro tanto de servicio per annum, ut in computo precedenti, in quo fuit sibi iniunctum quod instrumentum dicti albergamenti in presenti apportaret seu notam eiusdem, manu notarii signatam, ut modus et effectus eiusdem videantur, quod minime fecit, quapropter sic sibi similis iniunctio que supra, et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino - VI den. dicte mon.
- Recepit a Martino de Bexival de servicio per annum pro quodam novallio eidem per dictum locumtenentem nomine domini albergato pro tanto de servicio per annum, ut in computo precedenti eisdem anno et termino quibus supra, et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano,²⁰² iterato iniungitur sibi quod in computo sequenti apportet instrumentum dicti albergamenti - VIII den. eorundem
- Recepit a Petro Myaczot de Varaya pro quodam novallio per dictum locumtenentem eidem Petro nomine domini albergato pro duobus denariis servicii monete servitorum solvendorum termino consueto, ut in computo precedenti fuit iniunctum²⁰³ quod instrumentum dicti albergamenti seu notam eiusdem apportet in suo sequenti computo manu notarii signatam, ut modus, tenor et effectus eiusdem videantur et si fuerit necesse pro domino inserantur, et computat pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - II den. dicte mon.
- Recepit a Petro filio Andreveti Janelli et Aymoneto de Bexival de servicio per annum pro quodam novallio eisdem per dictum castellanum albergato pro tanto de servicio per annum, ut in computo precedenti; et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino et fit eidem castellano similis iniunctio que supra²⁰⁴ apportandi instrumentum dicti albergamenti - VIII den. dicte mon.

²⁰² Dans la marge de gauche: *vide*.

²⁰³ Dans la marge de gauche: *vide*.

²⁰⁴ Effacé: *alb*.

Recepit a Dominico de Oleres de Varaya de servicio per annum pro licencia sibi data per dictum locumtenentem faciendi et construendi de novo in suo prato unum molendinum, pro tanto de servicio per annum, prout in computo precedenti, et computat pro supradictis anno et termino, et prout in dicto computo precedenti fuit iniunctum sibi quod in computo [XVI] sequenti apportet instrumentum dicti albergamenti - XII den. dicte mon.

Recepit a Johanne Saluardi notario de servicio per annum pro quodam novallio eidem per dictum locumtenentem albergato pro tanto, ut in computo precedenti, et computat pro supradictis anno et termino, et sic sibi similis iniunctio que supra - VI den. dicte mon.

Recepit a Theodollo de Vexenal de servicio per annum pro quodam novallio eidem per dictum locumtenentem nomine domini albergato pro tanto de servicio per annum, et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino, et sic sibi similis iniunctio que supra apportandi instrumentum dicti albergamenti seu notam eiusdem notarii signatam - VI den. dicte mon.

- 98 Recepit a Martino de Vexenal et Amedeo de Freant de servicio per annum pro quodam novallio sito loco dicto in Cleva Pontessana²⁰⁵ cum suis etc. eisdem per dictum vicecastellanum nomine domini albergato, videlicet dicto Martino pro tercia parte et dicto Amedeo de Freant pro aliis duabus particulis pro tanto de servicio per annum per eosdem annualiter solvendi in festo beati Stephani et pro decem denariis de placito sic arrestato quando casus accidit,²⁰⁶ ut in computo precedenti, in quo copia instrumenti dicti albergamenti dictus locumtenens reddidit pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° XX secundo - V den. dicte mon.

Recepit a Joh[ann]e filio [condam Petri]²⁰⁷ Voudani de servicio per annum pro quodam novallio eidem per dictum locumtenentem nomine domini albergato pro tanto de servicio per annum, solvendo ut supra, et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino, et sic eidem castellano similis iniunctio que supra - II den. dicte mon.

Recepit a Martino filio Bonini de Pescyn de servicio per annum pro quodam novallio dicto Martino albergato per dictum locumtenentem nomine domini pro tanto de servicio per annum, solvendo ut supra, et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino, et sic sibi similis iniunctio quo supra - XII den. dicte mon.

²⁰⁵ Lire *Pontesana*.

²⁰⁶ Dans la marge de gauche: *vide placitum*.

²⁰⁷ Le texte est presque illisible à cause du mauvais état de conservation du parchemin.

Recepit a Vuillelmo filio Jacobi Nigri de Varay de servicio per annum pro quodam novallio eidem Vuillelmo per dictum locumtenentem nomine domini albergato pro tanto de servicio per annum, solvendo ut supra, et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino, et sic sibi similis iniunctio quo supra, videlicet - IIII den. dicte mon.

Recepit a Johanne Doreto de Varay de servicio per dictum vicecastellanum nomine domini augmentato in et super bonis et rebus dicto Johanni in dotem seu nomine dotis uxoris sue donatis et concessis per Janinum de Charrery patrem dicte eius uxoris, pro tanto de augmento servicii per annum et pro dictis rebus et bonis domino debitis et solvi consueto et ut in computo precedenti, et computat de dicto servicio augmentato pro supradictis anno et termino, et sic eidem castellano similis iniunctio quo supra - II den. dicte mon.

Recepit a Johanne et Petro Boret de servicio per annum pro quodam novallio eidem Johanni et Petro predictum locumtenentem nomine domini albergato pro tanto de servicio per annum, solvendo termino quo supra, ut in computo precedenti, [XVII] et computat de dicto servicio pro supradictis anno et termino, et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum,²⁰⁸ iterato iniungitur sibi quod in suo sequenti computo apportet instrumentum dicti albergamenti seu notam ipsius manu notarii signatam,²⁰⁹ ut modus, tenor et effectus ipsius videantur et si fuerit necesse in eodem inserantur

- XII den. ad XX per XXX

Novus redditus:

Recepit a domino Guillelmo rectore ecclesie parrochialis Sancti Dionisii de novo servicio per annum augmentato per ipsum in et super quadam peciola prati eidem venditam²¹⁰ per Martinodum de Somont terre Cliti in laudimio eidem facto per dictum locumtenentem nomine domini, ut dicit dictus locumtenens, et iniungitur sibi de mandato supradictorum magistrorum computorum domini quod in computo sequenti apportet infallibiliter notam instrumenti laudemii et augmenti dicti servicii supradicti manu notarii signatam,²¹¹ ut modus, tenor et effectus eiusdem in eodem sequenti computo videantur et placitum, si quod debeantur designentur et computat de dicto novo servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo secundo - I den. ad XX per XXX.

²⁰⁸ Dans la marge de gauche: *vide*.

²⁰⁹ Effacé: le mot *manu* répété.

²¹⁰ Lire: *vendita*.

²¹¹ Effacé: le mot *manu* répété.

[Taille] sive collecte [in festo] beati Michaelis:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de taillis sive collectis per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuordecim particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti

- IIII lib. VIII den. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo primo

- XVIII sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinquaginta quinque particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo ut in computo precedenti

- XXX lib. IIII sol. III den.

- et dim. flor. b. p. ad Xx

100 *[Apud] Vallem Tornenchiam:*

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in septuaginta octo particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo primo ut in computo precedenti

- XXX lib. II sol. X den. ob. dicte mon.

[Parrochia] de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in triginta septem particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- XXII lib. VII sol. X den. mon.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sexaginta septem particu-

lis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo

- XXVI lib. XIII sol. VI den.

Summa:

- CXIII lib. VII sol. I den. mon. curs.

- et dim. flor. b. p. ad XIII.

Taille sive collecte in festo beati Egidii:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania, videlicet in parrochia Varaye, de taillis sive collectis per annum in festo beati Egidii anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, videlicet a personis in quatuor particulis in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis

- IX sol. V den. ob. mon. curs.

Summa:

- IX sol. V den. ob. mon. curs.

Sufferte fidelitatum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de suffertis fidelitatum per annum in festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo [XIX] in locis et parrochiis infrascriptis, pro quibus fidelitatum suffertis solvuntur annualiter pro qualibet quinque solidi monete cursibilis Auguste de sufferta, ut dicitur in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, inclusis tamen in quantitibus subscriptis sexaginta quatuor solidis monete cursibilis debitis pro suffertis tresdecim fidelitatum debitarum per certas personas in dicto duodecimo computo precedenti, donec ipsas reddiderint aut ipsas velle reddere se presentaverint:

Parrochia Sancti Dionisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuor particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti

- XX sol. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a Petro Perret habitatore dicti loci pro sufferta unius fidelitatis per ipsum debite donec ipsam reddiderit ut in duode-

cimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo in dicto festo beati Stephani yemalis, anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - V sol. mon. curs.

101 [*Parrochia*] *Varaye*:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinque particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino ut in computo precedenti - XXI sol. VI den. mon.

[*Apud Vall[em] Tornenchiam:*]

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta tribus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino, deductis de eisdem quinque solidis monete cursibilis Auguste debitibus per Petrum, filium quondam Johannis Andrevodi de Crista pro sufferta unius fidelitatis debita per ipsum donec ipsam reddiderit aut se ipsam velle reddere presentaverit, prout in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo plenius declaratur ubi de presentatione inde de dicta fidelitate facta fidem fecit quodam publico instrumento inde ibidem reddicto et designato - VIII lib. XV sol. mon. curs.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quindecim particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - LXXVIII sol. IIII den.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in viginti tribus particulis in eodem duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - CXII sol. VI den.

Recepit ab heredibus Jaquemini de [XX] Teysalaz alias Gignyan quondam debentibus domino unam fidelitatem ligiam quam dictus Jaqueminus prestiterat domino ut in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, videlicet pro sufferta dicte fidelitatis per dictum Jaqueminum debite donec eandem dicti heredes reddiderint ut supra

declaratur, ut in computo precedenti, et computat pro termino festi beati Stephani anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo

- V sol. dicte mon.

De aliis fidelitatum suffertis domino in dicta castellania, debitis per personas ipsas fidelitates debentes ad rationem quinque solidorum pro sufferta cuiuslibet fidelitatum earundem per annum dum ipse tales persone cessarent ipsas fidelitates domino prestare, ultra fidelitatum suffertas de quibus supra computat, nichil computat quia nichil inde recepit nulleque alie sufferte fidelitatum evenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit, quam hee de quibus supra et infra computat et quia dicte persone ipsas fidelitates domino prestiterunt, videlicet in in²¹⁶ parrochia Sancti Dyonisii quindecim persone in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominate; item tres persone parrochie Chambave particulariter nominate in eodem duodecimo computo precedenti; item triginta una persone parrochie Varaye in eodem duodecimo computo precedenti nominate et descripte particulariter; item triginta²¹⁷ persone de Valle Tornenchia in dicto duodecimo computo precedenti particulariter nominate; item triginta quinque persone parrochie de Anthey in dicto duodecimo computo precedenti particulariter nominate; item et quadraginta quatuor persone parrochie de Tornyon in dicto duodecimo computo precedenti particulariter nominate; quequidem fidelitates per predictas personas prestite ascendunt ad centum et quinquaginta octo fidelitates prestitas, de quibus fidelitatum prestacionibus constare dicitur manifestis seu recognicionibus ipsarum receptis per Johannem Casei commissarium extentorum domini in dicto duodecimo computo predicto reddito.

- 102** Recepit ab Anthonio filio quondam Aymoneti de Valjuraz debente domino unam fidelitatem ligiam quam dictus Aymonetus domino prestiterat ut in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, videlicet pro sufferta dicte fidelitatis per dictum Anthonium debite donec ipsam reddiderit aut ipsam velle reddere se presentaverit, et computat de dicta sufferta pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - V sol. dicte mon. Recepit ab Martino de Gasparde de Lousanchia²¹⁸ pro sufferta unius fidelitatis domino debite et recognite per dictum Garspardum eius patrem ut in computo precedenti proxime designato, donec idem Martinus eandem fidelitatem

²¹⁶ Sic.

²¹⁷ Le mot *triginta* est écrit dans l'interligne supérieure.

²¹⁸ Lire *Losanchia*.

prestiterit ut supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.

Recepit ab Aymone Guerra de Valletornenchia pro sufferta unius fidelitatis ligie domino per eius quondam patrem domino ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo recognite donec ipsam [XXI] reddiderit ut supra, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.

Recepit ab Anthonio filio quondam Boniffacii Boclerii pro sufferta unius fidelitatis ligiam per dictum Boniffacium quondam domino debite et recognite ut in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo donec idem Anthonius dictam fidelitatem reddiderit aut se velle reddere presentaverit prout supra, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol. dicte mon.

Recepit ab heredibus Johannis Reynet de Valletornenchia pro sufferta unius fidelitatis domino debite per eorum quondam patrem et domino recognite, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo continetur, donec ipsam reddiderint dicti heredes prout supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro predictis anno et termino - V sol.

Recepit ab heredibus Anthonii Valet de Valletornenchia pro sufferta unius fidelitatis per dictum quondam Anthonium domino debite et, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo recognite, donec ipsam reddiderit ut supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.

Recepit ab heredibus Aymonis dou Lo parrochie de Anthey pro sufferta unius fidelitatis per dictum Aymonem quondam debite et recognite, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, donec ipsam dicti heredes reddiderint aut ipsam se velle reddere presentaverint prout supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.

Recepit a Johanne filio quondam Anthonii pro sufferta unius fidelitatis per dictum Anthonium quondam debite domino et recognite, ut in dicto computo de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, donec ipsam reddiderit ipse Johannes aut ipsam se velle reddere presentaverit prout supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.

Recepit a Petro Cantellin parrochie Varaye pro sufferta unius fidelitatis per patrem dicti quondam Petri domino debite et recognite, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, donec ipsam reddiderit idem Petrus aut ipsam velle reddere se presentaverit prout supra declaratur, et computat de dicta nova sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.

- Recepit a Johanne filio quondam Petri de Pallu pro sufferta unius fidelitatis per dictum patrem quondam debite domino et recognite, ut in computo de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, donec ipsam reddiderit idem Johannes aut ipsam velle reddere presentaverit prout supra declaratur,²¹⁹ et computat pro supradictis anno et termino - V sol.
- 103** Recepit a Gallo filio quondam Martini Grossi Brunodi de parrochia Tornyonis pro sufferta unius fidelitatis per dictum condam Martinum Grossi Brunodi domino debite et recognite, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, donec ipsam reddiderit idem Martinus aut ipsam velle reddere se presentaverit prout supra declaratur, et computat [XXII] pro supradictis anno et termino - V sol.

Summa: - XXIII lib. XII sol. III den.

Auxilia:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de auxillio per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye ab Aymonodo Carabel de Charrery in prima particula presentis tituli duodecimi computi precedentis de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominato pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo - VII sol. mon. curs.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in duabus particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem auxillio in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo secundo - V sol. III den.

[Parrochia] de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in una particula dicti duodecimi computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo secundo - II sol.

²¹⁹ Les mots *supra declaratur* sont ajoutés dans la marge de droite.

Summa: - XIII sol. III den. mon. curs.

Servicia debita quando imperator Romanus facit transitum per Vallem Augustam:

De undecim denariis, tercio unius denarii et XII° XIIe partis unius denarii monete ad XX per XXX debitis domino per personas nominatas particulariter et descriptas in decem octo particulis computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o decimo quarto de servicio quando imperator Romanus facit transitum per Vallem Augustam, de quibus fuit computatum in dicto computo precedenti proxime designato pro transitu serenissimi principis domini Sigismundi, Romanorum regis facto ibidem de mense julli anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quarto, nichil computat quia nichil inde recepit, pro quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

104 Servicia debita pro nova milicia, pro carcere, pro incendio ignis, pro filiabus et sororibus domini maritandis:

De quinque solidis Viennensibus ad XX per XXX, debitis domino de auxillio in quatuor casibus, videlicet pro nova milicia domini, pro carcere, pro incendio ignis et pro filiabus et sororibus domini maritandis quando alter ipsorum casuum accideris, termino beati Stephani yemalis per Johannem Charles, habitatorem Castellionis; item et de quinque solidis Viennensibus²²⁰ eorundem, debitis de auxillio in tribus casibus, videlicet in incendio ignis, carcere, filiabus et sororibus domini maritandis, per Andream et Petrum, filios quondam Johannis filii quondam Petri de Anthey, quando alter ipsorum trium casuum acciderit; nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

[Fir]me:

Idem reddit computum quod recepit a Johanne Leporarii pro firma mistralie²²¹ de Cly unius anni, finiti die prima mensis marcii anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo, per firmam sibi datam per Johannem Tornerii dudum locumtenentem dicti castellani ad ipsius Johannis vitam naturalem dumtaxat, et pro quatuor florenis auri boni ponderis singulis annis solvendis per eundem Johannem de firma in manibus dicti castellani Cliti presentis et futuri, et per dominum confirmatam dicto Johanni Leporarii ad vitam

²²⁰ Effacé : *eodem*.

²²¹ Le mot *mistralie* est ajouté dans la marge de droite.

ipsius pro firma predictorum quatuor florenorum²²² boni ponderis annualium solvendorum ut [XXIII] supra, ut per copiam instrumenti tradicionis et concessionis per dictum castellanum facte dicto Johanni in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo quinto, cum copia littere domini confirmacionis per dominum facte dicto Johanni de eadem firma redditus et designatis - IIII flor. b. p. Jan.

Recepit a Johanne Saluardi notario pro firma papirorum curie de Cly unius anni finiti in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo per firmam sibi datam per dictum locumtenentem pro anno pro tanto tamquam plus offerenti, nec inde plus habere potuit quia, licet dictam firmam pluries locis, modis temporibusque debitis et consuetis cridari fecit, at tamen nullum alium invenire potuit qui de dicta firma plus neque tantum se daturum presentavit, ut dicit et suo asserit iuramento,²²³ nichilominus tamen iniungitur sibi quod dictam firmam et alias infrascriptas pluries locis, modis temporibusque debitis et consuetis cridari faciat et plus offerentibus tradat easdem, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino computare et de cridis et diligentia inde super hoc fiendis per instrumenta publica sufficienter informare sine deffectu quocumque

- I flor. b. p. ad XXVII

Recepit de et pro exitu leyde nundinarum tenutarum apud Anthey in festo beati Galli circa et post festum beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens, et repondet minus²²⁴ quam in computo et computis precedentibus de viginti tribus solidis sex denariis monete,²²⁵ et fit sibi similis iniunctio²²⁶ que supra - V sol. VI den. mon. curs.

105 Recepit de et pro exitu leyde seu mercati nundinarum tenutarum ibidem in festo beati Urbani, de mense maii anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens, et fit sibi similis iniunctio que supra

- XLIX sol. VI den. mon. curs.

De exitu leyde nundinarum tenutarum apud Chambavam in mense octobris anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, nichil computat

²²² Le mot *florenorum* est ajouté dans la marge de droite avec un signe de rappel.

²²³ La phrase *ut dicit et suo asserit iuramento* est ajoutée dans la marge de droite.

²²⁴ Le mot *minus* est ajouté dans la marge de droite.

²²⁵ Les mots de *viginti tribus solidis sex denariis monete* sont ajoutés dans la marge de droite.

²²⁶ Dans la marge de gauche: *vide*.

quia nichil inde recepit pro dicto exitu per dictum tempus de quo computat ut supra, de quo exitu fuit computatum in computo precedenti pro anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto de quinque solidis monete, et fit eidem castellano similis iniunctio que supra.

De exitu leyde nundinarum tenutarum ibidem de mense maii anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo nichil computat quoniam nichil de et pro exitu recepit [XXIII] per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento,²²⁷ de et pro quo exitu fuit computatum in computo precedenti pro anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto de quinque solidis monete cusibilis Auguste, et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur eidem quatenus dictas leydas ad firmam cridari faciat pluries locis, modis temporibusque debitis et consuetis et plus offerentibus tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino computare et de cridis et diligentia inde super hoc fiendis informare. De quinquaginta solidis Viennensibus ad XX debitis per mercatores Pedemoncium pro garda alpis de Chinal quando ad ipsam alpem veniunt et sua animalia adducunt, que alpis est heredum domini Ybleti de Challant et dominus habet in ipsa alpe gardam, non computat quia dicti mercatores non venerunt nec sua animalia adduxerunt ad dictam alpem per tempus de quo computat ut suo asserit iuramento.

De exitu firme seu de ipsa firma domus fortis domini de Anthey, cum arboribus, curtilibus plateisque eiusdem, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit, quia dictam domum tenuit dictus castellanus pro domino ad eius manus per dictum tempus, nichilque habere vel reperire potuit, ut dicit,²²⁸ et suo asserit iuramento. Verumtamen, prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum,²²⁹ iterato iniungitur eidem quatenus dictam domum, cum arboribus et plateis eiusdem, procuret ad firmam tradi prout sibi comodius et expedius videbitur pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo computo sequenti pro domino respondere. Item iniungitur dicto castellano iterato prout in computo precedenti fuit iniunctum,²³⁰ quatenus originale litterarum domini genitoris domini quondam, concessarum Johannodo de Septumiano, Andreveto Vurpil, Johanni de Cresta, Martino de Grant, Martino de Mingay et Johanni, filio quondam Vionini de Olyan, hominibus domini dicte castellanie Cliti, datarum Rippaillie die vigesima octa-

²²⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

²²⁸ Les mots *ut dicit* sont ajoutés dans l'interligne supérieure.

²²⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

²³⁰ Dans la marge de gauche: *vide*.

va mensis aprilis, anno Domini millesimo tercentesimo octuagesimo quinto, quorum vidimus, est de verbo ad verbum insertum in titulo firmarum vicesimi quarti computi precedentis, apportet et exhibeat in computo suo sequenti, sine deffectu quocumque.

Summa:

- LX solidi monete cursibilis
- I florenus boni ponderis ad XXVII
- et IIII floreni Jan.

106 [Lau]des et vende:

Idem reddit computum quod recepit a domino Guillermo de Cono Sancti Dionisii pro duodecimo et quatuordecimo cuiusdam pecie prati emptis a Martino de Somont precio XXXVI librarum monete Auguste - III flor. p. p.

Et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano, iterato iniungitur eidem quod in suo computo sequenti declaret res et precium rerum per personas in nono [XXV] computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo duodecimo nominatas et descriptas emptorum,²³¹ de quarum laudibus fuit in eodem octavo computo precedenti computatum in duabus particulis. Item eciam declaret res et precium rerum per personas in sex particulis in decimo computo precedenti in presenti titulo descriptas et nominatas emptorum, de quarum laudibus in dicto decimo computo precedenti computavit.

Item eciam declaret res et precium eciam et venditorem rerum per personas in sex particulis in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo, particulariter nominatis, de quarum laude fuit in eodem precedenti computo computatum.

Item eciam declaret in eodem computo sequenti laudimium factum per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Petro Tutel, de quo fuit computatum in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, de octo florenis et octo denariis grossis, videlicet precium dicte rei.

Item declaret res et precium et venditorem rerum emptarum per Johannem Leporarium pro quorum laudibus fuit computatum in eodem duodecimo computo precedenti de quatuor florenis parvi ponderis.

Item declaret res et precium rerum et possessionem laudatorum per dictum locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Johanni Ogerii, pro cuius laudibus extitit computatum in dictum tercio computo precedenti de octo florenis parvi ponderis.

Item declaret res et precium rerum laudatarum per dictum locumtenentem castellani ante ipsum Anthonio filio Petri Leporarii pro quo laudimio fuit com-

²³¹ Le mot *emptorum* est ajouté dans la marge de droite.

putatum in dicto duodecimo computo precedenti de sexaginta sex florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, sine deffectu quocumque.

Item prout in dicto computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano quod laudes et vende quarumdem rerum et bonorum per Andream de Fierna habitatorem de Parvo Bruson sicut dicebatur pertinentem certis causis, salvo iure domini et alterius, racione laudemii in vicesimo sexto computo precedenti, que bona et res et causas predictas declarare nescivit Petrus de Moxo nec eciam Anthonius de Septimo locumtenentes ibidem ante ipsum in dicto vicesimo sexto computo precedenti, quare iniungitur sibi iterato expressius quod ipsas et ipsa declaret plenius in suo computo sequenti.

Item prout fuit iniunctum in dicto computo precedenti, iterato iniungitur sibi quod pro albergamento seu laudimio et investitura certorum bonorum que Brunodo de Saix de terra de Cly devenerunt et pertinent, ut asserebat, per²³² successionem cuiusdam sui agnati, in loco et parrochia de Tornyon deffuncti, que bona et causam quare devenerunt ad ipsum et extimacionem eurundem declarare nescivit dictus Petrus de Moxo, tunc castellanus ibidem ante ipsum nec eciam ipse castellanus modernus, quare iniungitur dicto castellano moderno expressius quesitus ipsas et ipsa declaret in computo sequenti sine deffectu quocumque.

Summa: - III flor. p. p.

107 [Banna] concordata:

Idem reddit computum quod recepit a Johanne de Perroto de Berrio quia inculpabatur ipse et eius filius percussisse dominum Anthonium Granerii, curatum [XXVI] Sancti Martini de Decimo, cum sanguinis effusione et pro penis spretis et quia fregit certas seysinas - VIII flor. p. p.

Recepit a Johanne de Berthodo de Chamoys quia dictus Johannes inculpabatur vendidisse certas possessiones Girardo de Letri et ceperat solucionem hiis non obstante dictus Johannes ivit laborare dictas possessiones contra voluntatem dicti Girardi et quia inculpabatur percussisse Boninum eius fratrem et pro penis spretis - VII flor. cum dim. p. p.

Recepit a Johanne de la Moeyra quia inculpabatur voluisse percutere Aymonetum eius fratrem et sibi dixisse multa verba iniuriosa - XVIII grossos

Recepit a Grosso Johanne Ansermeti quos oblivionem obmiserat computare anno proxime preterito quia inculpabatur cellasse caseum debitum domino non obstantibus cridis et pro penis expertis - II flor. III den. grossos p. p.

²³² Effacé: *suus*.

Summa: - XIX flor. III den. grossi p. p.

[Ba]nna condempnata:

De bannis condempnatis in quibus dictus castellanus percipit duos solidos in qualibet libra dictorum bannorum condepnatorum, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde recepit nullaue tallia banna ibidem obvenerunt per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

[Placita] debita [ob mor]tem domini:

De placitis arrestatis et non arrestatis domino in dicta castellania debitis ob mortem domini per personas particulariter [et sp]eciffice nominatas et descriptas in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

[Placit]a arrestata [ob] mortem tene[mentar]iorum:

Idem reddit computum quod recepit de placitis arrestatis domino in dicta castellania debitis per personas in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo nominatas quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut in computo precedenti a personis particulariter nominatis et descriptis proxime: et primo a Petro Berucherii de placito arrestato de herbagio Corinonis - XV den. mon.
 Recepit ab Aymoneto Guerra de placito dicti herbagii - XVIII den. mon.
 Recepit a Johanne de Martignono de²³³ placito dicti herbagii - XII den. mon.

Summa: - II sol. IX den. mon. ad XX per XXX.

108 Placita non arrestata ob mortem tenementariorum:

De placitis non arrestatis domino in dicta castellania debitis ob mortem tenementariorum quando casus accidit [XXVII] et que placita levantur, videlicet duplum servicii inde per sic decedentem domino debiti et quarta parte ultra, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat quia nichil inde recepit quoniam casus non evenit per dictum tempus, ut dicit et suo <asserit> iuramento.

[Lega]ta:

De legatis nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo compu-

---

²³³ Effacé : *de Mixot.*

tat, ut dicit et suo asserit iuramento.

Et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur sibi expresse quod in suo computo sequenti²³⁴ apportet seu apportari faciat et procuret franchises terre Cliti ad finem quod, si dominus habeat jus in bonis mobilibus hereditatum bastardorum decedencium sine liberis, eidem domino conservetur sine deffectu quocumque.

Excheite:

Idem reddit computum quod a Bartholomeo filio Richardi de Symstot²³⁵ pro precio bonorum mobilium et utensillium quorumcumque que quondam fuerunt dicti Richardi, ipsius Bartholomei patris, et que ipse habebat sue mortis tempore domino excheytorum ob mortem ipsius Richardi quondam ab intestato deffuncti ex eo, quia idem Richardus ex... erat naturalis et dominus percipere consuevit et debet secundum consuetudinem terre Cliti omnia bona mobilia quorumcumque bastardorum ab intestato decedencium, sive habeant liberos sive non, ut dicit dictus locumtenens, et dicto Bartholomeo venditorum per dictum locumtenentem pro tanto, nec inde plus habuit, ut dicit et suo asserit iuramento

- X flor. p. p.

Et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur eidem expresse quod in suo sequenti computo apportet infallibiliter inventarium bonorum mobilium et immobilium que quondam fuerunt Petri Jovine, unacum extimacione legali de dictis bonis per probos viros facta, nec non instrumenta vendicionum sive albergamentorum factorum de eisdem Andree de Villeta et Petro dou Lo, alias Breton, pro quibus fuit computatum in decimo computo precedenti, in duabus particulis, de sex florenis auri Januensibus. Item inventarium cum extimacione legali bonorum quondam Vulliermete, uxoris Aymoneti de Serian quondam, de quorum bonorum precio fuit in eodem precedenti computo computatum de duobus florenis Januensibus, ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem computo videantur et quantum fuerit necesse inserantur. Item inventarium cum extimacione legali et particulari bonorum que quondam fuerunt Martini Lancy, domino adiudicatorum per pares Vallis Auguste, albergatis Petro Voudani pro tercia parte sub certo annuali servicio quod in dicto computo precedenti nescivit declarare castellanus ibidem ante ipsum, et pro viginti uno florenis et quatuor denariis grossis, de quibus in dicto tercio computo precedenti fuit computatum; et instrumentum albergamenti facti Petro Vigerii de certa parte eorundem bono-

²³⁴ Effacé : *comp.*

²³⁵ Lecture incertaine.

rum Martini Lancy quondam pro decem florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, de [XXVIII] quibus in eodem decimo computo precedenti extitit computatum, et sub certo annuo servicio quod in dicto precedenti computo declarare nescivit castellanus pro tunc, nec eiam in presenti scit dictus castellanus declarare, apporet in suo sequenti computo infallibiliter ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse inseratur, nec non et servicia predicta cum placitis eorundem declarentur sine deffectu quocumque.

109 [Auc]torie seu tutele:

De auctoriis sive tutelis in dicta castellania domino obvenientibus ob mortem decedentium in eadem relictis liberis pupillis [non habentibus parentes propinquos masculos et que auctorie sive tutele dantur per castellanum ibidem aliis personis super hoc ydoneis de consilio parentum intervallium dictorum talium pupillorum, ut dicit²³⁶ et dicitur in pluribus computis precedentibus, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens.

[In]venta:

De inventis nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Sigillum:

De exitu sigilli dicte castellanie de et pro quo fuit computatum in septimo computo precedenti de uno floreno Januensi recepto ab illis de Tornyon et de Varaya pro sigillo unius compromissi, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus locumtenens.

Tributa debita quando dominus mandat cavalcatas generales:

De quinque solidis monete Auguste ad XXIIII, semel debitis per Brunodum, filium quondam Johannis de la Vita de Mon de Viou, pro ferratura unius equi domini, quolibet anno semel quando dominus mandat cavalcatas generales in Valle Augusta; item et uno pede equi vel octo solidis monete predictae debitos per Petrum Caler de²³⁷ Triastel, filium quondam Martini Caler, quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta, de servicio, ultra decem solidos

²³⁶ Les mots *dicit et* sont ajoutés dans l'interligne supérieure.

²³⁷ Effacé : *Cristastel*.

per eundem debitos de placito sic arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, nichil computat quia nichil recepit pro eo quia dominus nullas cavalcatas mandavit ibidem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens.

[Clien]tes debiti in [toto] mandamento Cliti:

De undecim solidis tribus denariis monete Auguste debitis pro uno quarterio et dimidio quarterio unius clientis, debitis per Johannem Perrodi de Del, Jacobum eius fratrem, Johannem [XXIX] Brunerii, Hugonem et Johannem Coritoz²³⁸ quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta et gentes vadunt extra vallem anno quolibet quo dicte cavalcate mandantur. Item de tribus solidis novem denariis dicte monete debitis pro eodem per Petrum, filium quondam Martini de Del, Johannem Verjaz, eius avunculum, Ludovicum, Amedeum et Petrum fratres, filios quondam predicti Martini de Del, et quando solvunt dictos quindecim solidos superius descriptos tunc remittuntur et remicti debent de taillia per eosdem debita decem solidorum dicte monete, ut dicitur in computo precedenti. Item de uno cliente seu sex solidis dicte monete debitis de servicio per Petrum, filium quondam Johannis Voudani de Chissillie, in quolibet mandamento exercitus guerre dicti domini nostri ducis, ultra duodecim solidos per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus accidit ut supra, videlicet in morte domini et tenementarii, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia nulle tales cavalcate fuerunt mandate in Valle Augusta per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens.

110 [Donaciones] prothocollorum:

De donacionibus prothocollorum nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

[Arrer]agium:

Recepit a se ipso quos debebat pro remanencia sui computi precedentis
- II flor. I den. tercium dimidii quarti grossi p. p.

Summa tocius recepte huius computi, incluso arreragio:²³⁹

- CL lib. II sol. III den. ob. mon. curs. ad XXIII
- II^c XLIX lib. V sol. II den. et VI^{um} unius den. ad XX per XXX

²³⁸ Lire: *Contoz.*

²³⁹ Les mots *incluso arreragio* sont ajoutés dans la marge de droite. Dans la marge gauche, note lacuneuse à cause du mauvais état de conservation du parchemin: ..... *summa presens recepte* ..... *VI^c flor. IIII den. et ..... III den. grossi.*

- XXXIIII flor. IIII den. tercius dim. quarti grossi p. p.
- dim. flor. b. p. ad XIII
- I flor. b. p. ad XX per XV den. grossos
- L flor. et dim. b. p. ad XXVII
- LV flor. II tercii unius flor. b. p. ad XX per XXXI
- et IIII flor. p. p. Jan.

[Capella] domini:

De quibus libravit domino Guillermo de Cono, curato ecclesie Sancti Dionisii, celebranti ter in eddomada missam in castro domini de Cly, in capella Sancti Mauricii in remedium animarum deffunctorum et potissime bone memorie illustrium dominorum avi paterni et genitoris domini Sabaudie quondam comitum, per tempus de quo computat, capienti propter hoc decem solidos grossos Turonenses de pensione semel in anno, ut in computo precedenti, et allocatur sibi dicta pensio pro uno anno finito die festi nativitatibus Domini incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo secundo, ut per notam instrumenti dicti domini Guillermi de Cono de confessione et recepta quantitatis subscripte datam die XVIII mensis aprilis, anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo secundo, quam reddit manu dicti domini Gulliermi signatam, continentem confessionem de recepta unius calicis pondere octo unciarum cum dimidia, empti per dictum castellanum pro domino - X flor. p. p.

[Sa]larium:

Libravit sibi ipsi castellano capienti viginti quinque florenos auri parvi ponderis de salario per annum, prout in computo precedenti, et prout capiebat castellanus ibidem [ante] ipsum ut in computis precedentibus, et allocatur sibi dictum salarium ad rationem ipsius videlicet pro uno anno integro, [incepto] die prima inclusive mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo et finito die prima exclusive dicti mensis aprilis anno Domini millesimo CCCC^o [XXX] vicesimo secundo, de quo computat ut supra
- XXV flor. p. p.

111 ..... debiti ..... dicto domino [Challandi] debitis:²⁴⁰

Allocantur sibi quos solvit et libravit manu dicti eius locumtenentis sibi ipsi domino Challandi castellano²⁴¹, in exoneracionem quatuor millium florenorum ducatorum ad XVI pridem eidem debitorum pre dominum velud here-

²⁴⁰ Titre illisible à cause du mauvais état de conservation du parchemin.

²⁴¹ Le mot *castellano* est ajouté dans la marge de droite.

di domini Ybleti domini Challandi, eius patris quondam, ex causa contenta in littera domini debiti antedicti, data Burgi in Breissia die vicesima prima mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentimo primo, cuius tenor in computo precedenti de anno Domini millesimo²⁴² quatercentesimo decimo sexto est insertus, et qui allocantur eidem in deductione dicte tocius quantitatis quatuor millium florenorum ducatorum ut supra eidem debitorum per dominum virtute littere domini compositionis et arresti inter dominum et dictum dominum Challandi castellanum facti, date Thononi die XXII mensis maii anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto, cuius tenor eciam in eodem computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto de verbo ad verbum est insertus, et que quantitas subscripta in deductione dicatorum quatuor millium florenorum ducatorum ut premittitur eidem debitorum fuit descripta in margine inferiori ipsius littere debiti antedicti, superius designate manu Johannis Virardi, clerici domini. Et sic est satisfactum dicto domino Challandi castellano, in exoneratione predictorum quatuor millium florenorum ducatorum qui eidem sunt deducti tam in presenti quam eciam in computis precedentibus dicte castellanie Cliti, quam eciam in computo Avilliane ut in fine seu margine inferiori littere domini debiti antedicti continetur et est notatum, inclusis mille ducentis septuaginta quatuor florenis, IIII^{or} denariis, tribus quartis unius denarii grossi idem allocatis super dicta castellania Avilliane de annis Domini millesimo quatercentesimo duodecimo, CCCC^{mo} decimo sexto, quatercentesimo decimo septimo, quatercentesimo decimo octavo, quatercentesimo decimo nono, quatercentesimo vicesimo et quatercentesimo vicesimo primo, de quatuor millibus quaterviginti decem septem florenis, quatuor denariis et sexto unius denarii grossi parvi ponderis, inclusis hiis que sibi soluta fuerunt super dictam castellaniam Avilliane, ut in margine inferiori et dorso ipsius littere continetur - II^c flor. p. p.

Johannes Liobardi seu Johanni de Espagniaco:

Libravit Johanni de Espagniaco, commissario domini recipienti nomine nobilis Bartholomei de Raczepto, thesaurarii Sabaudie generalis, manu predicti Maffredi Gilliacti eius locumtenentis, de preysia et obvencionibus dicte castellanie anni proxime lapsi millesimi quatercentesimi vicesimi primi, ut per ipsius Johannis commissarii litteram de testimonio premissorum confessioneque et recepta cum rogato allocandi, datam Auguste die XII mensis marcii, anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo, quam reddit manu dicti Johannis de Espagniaco commissarii signatam et de quibus Johannes Liobardi

²⁴² Le mot *millesimo* est répété.

vices gerens dicti thesaurarii, seu dictus Johannes de Espagniaco commissarius domino computare debebunt - III^c LI flor. IX den. obolo grossos

112 <Opera castri:>

Libravit magistro Aymoni Cornyou, carpentatori, magistro operum carpentarie domini, pro suis salario et expensis, factis et sustentis per ipsum eundo ad castrum de Cly causa [XXXI] visitandi dictum castrum at eciam domum fortem domini de Anthey pro reparacionibus eorundem ibidem necessario fiendis et ordinandis, ut per notam instrumenti dicti magistri Aymonis carpentatoris de confessione et recepta quantitatis subscripte testimonio premissorum receptam per Johannem Saluardi notarium publicum, sub anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo primo, indicione decima tertia, die XVI mensis jullii, quam reddit in quadam cedula papirea scriptam et manu dicti notarii signatam, et allocantur sibi presens et alie supra et infrascripte librate de mandato et ex ordinacione supradictorum dominorum presidentis et magistrorum computorum domini, vise prius et examine per eosdem, habitoque instrumento corporali dicti locumtenentis asserentis dictas libratas fore factas et solutas, prout superius et inferius particulariter describuntur, videlicet
- V florenos parvi ponderis

[Dolia e]mpta pro [vinis] reponendis

Libravit Johanni, filio quondam Andree²⁴³ Bonichon, carpentatori parrochie de Anthey, Augustensis diocesis, in et pro precio quatuor doliorum quercus, tenute quolibet triginta sestariorum vel circa ad mensuram Cliti, per eundem Johannem de novo factorum et repositorum in castro domini de Anthey, pro vinis domini dicte castellanie in eisdem reponendis et custodiendis pro tanto, ut per instrumentum publicum dicti Johannis Bonichon de testimonio premissorum confessioneque et recepta quantitatis subscripte per ipsum habite et recepte propter hoc a dicto Maffredo locumtenente, receptum per Anthonium de Spina, Tarentesiensis diocesis, notarium publicum, sub anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo, indicione quindecima, die XIII mensis marcii, quod reddit, signo tabellionis dicti notarii et subscriptione manuali subscriptum et signatum, et allocatur sibi de mandato et sub iuramento quibus supra - X flor. p. p.

Summa librate et salarii: - VI^c I flor. IX den. ob. grossi p. p.

Cambsis et conversis omnibus et singulis monetis tam recepte quam librate su-

²⁴³ Effacé: *Boniczon*.

pradictis ad florenos auri parvi poderis, computatisque singulis viginti quatuor solidis Viennensibus monete cursibilis Auguste ad XXIII pro duodecim denariis grossis, singulis viginti solidis monete ad XX per XXX cursibilium pro quindecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XIII pro tresdecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XXVII pro tresdecim denariis obolo grossis, quolibet floreno ad XX pro quindecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XX per XXXI pro quindecim denariis obolo grossis, quolibet floreno Januensi et ducato auri pro decem septem denariis grossis pro uno floreno boni ponderis, et econverso, factisque deductionibus hinc inde modo debito, dictus castellanus debet

- VI flor. VI den. tercium et quartum unius denarii grossi parvi ponderis, quos libravit Bartholomeo de Raczepto thesaurario Sabaudie generali de et super remanencia²⁴⁴ sui computi dicte castellanie Cliti anni Domini millesimi quatercentesimi vicesimi primi, ut per ipsius thesaurarii litteram de testimonio premissam, confessioneque et recepta predicte quantitatis, cum rogato allocandi, datam Chamberiaci die penultima mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo, quam reddit, in ausencia dicti thesaurarii manibus Petri Voyronis clerici domini signatam²⁴⁵; et de quibus Johannes Liobardi vicegerens dicti thesaurarii domino computare debet.²⁴⁶
Et sic habuit eque.

113 [XXXII]²⁴⁷ Vendiciones:

Idem reddit computum quod recepit a se ipso Manfredo Gilliacti locumtenente de et pro precio bladorum et aliorum victualium inferius descriptorum per ipsum sicut supra debitorum, et sibi venditorum per Bartholomeum Chabodi commissarii domini nomine Bartholomei de Raczepto thesaurarii Sabaudie et Johannis Lyobardi eius vicesgerens, preciis inferius declaratis prout fidem facit per litteram ipsius commissarii de testimonio dicte vendicionis, datam Thononi die nona mensis junii anno Domini millesimo CCC^o XXII^{do}, quam reddit, manu ipsius Bartholomei signatam. Et primo de et pro precio septem modiorum trium sestariorum unius quartane quinque montureriorum et duorum terciorum unius monturerii frumenti per ipsum debitorum et sibi venditorum, ut supra, quolibet sestario octo solidis monete cursibilis Auguste, videlicet

²⁴⁴ Effacé: *dicte*.

²⁴⁵ La phrase *quam reddit, in ausencia dicti thesaurarii manibus Petri Voyronis clerici domini signatam* est ajoutée dans la marge de droite avec un signe de rappel.

²⁴⁶ Dans la marge de gauche: [*Johannes Li*]obardi.

²⁴⁷ En tête du parchemin: M^o IIII^c XXI°.

- XVIII lib. III sol. X den. II tercios unius den. mon. Auguste curs.
 Receptit de et pro precio septuaginta unius modiorum, quatuor sestariorum, trium quartanarum et trium montureriorum siliginis per ipsum debitorem et sibi ut supra venditorum, quolibet sestario duobus denariis grossis
 - LXXI flor. IX den. III quartos grossi.
- Receptit de et pro precio quinque modiorum, duorum sestariorum, duorum montureriorum, quarti unius monturerii, unius ambostate cum dimidia ordeï per ipsum ut supra debitorem, et sibi venditorum quolibet sestario quatuor solidis monete Auguste
 - VI lib. VIII sol. VI den. mon.
- Receptit de et pro precio novem modiorum, quatuor sestariorum, quarti unius monturerii, unius ambostate cum dimidia ordeï²⁴⁸ per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quatuor solidis dicte monete
 - XI lib. XII sol. III den. mon.
- Receptit de et pro precio septuaginta duorum caponum, trium quartorum et dimidium quarti unius caponis per ipsum debitorem et sibi ut supra venditorum, quolibet capone decem octo denariis monete Auguste more solito
 - CIX sol. III den. ob. pictam mon.
- Receptit de et pro precio trium pernicum per ipsum debitarum et sibi venditarum ut supra, qualibet pernice duodecim denariis monete - III sol. mon.
- Receptit de et pro precio unius ovis, quarti unius ovis, trium quartorum et dimidii quarti unius quarterii ovis per ipsum debitorem et sibi ut supra venditorum, qualibet ove duodecim solidis monete predicte more solito
 - XVII sol. VII den. ob. mon.
- Receptit de et pro precio dimidii gocioni per ipsum debiti et sibi ut supra pro tanto venditi more solito
 - II sol. VI den. mon.
- Receptit de et pro precio unius quarterii et unum cornu de boc estaing per ipsum debitorem et sibi venditorum insimul pro tanto more solito, ut in computo precedenti
 - III den. grossos T.²⁴⁹
- Receptit de et pro precio novem fassorum et quarti unius fassi pallearum per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet fasso duobus solidis sex denariis dicte monete, more solito
 - XXIII sol. I den. ob. mon.
- 114** Receptit de et pro precio novem fassorum et trium quartorum unius fassi feni per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet fasso quinque solidis monete
 - XLVIII sol. IX den. mon.
- Receptit de et pro precio novem quintalium et decem novem librarum caseorum per ipsum debitorem et sibi venditorum ut supra, quolibet quintali pre-

²⁴⁸ Lire: *avene*.

²⁴⁹ T. est probablement l'initiale de *Turonenses*.

cio viginti octo solidis monete more solito - XII lib. XVII sol. III den. mon.
 Receptit de et pro precio octo seraceorum et trium quartorum unius seracei
 per ipsum ut supra debitorum et sibi venditorum, quolibet seraceo [XXXIII]
 quatuordecim solidis dicte monete cursibilis more solito, ut in computo pre-
 cedenti - VI lib. II sol. VI den. mon.

Receptit de et pro precio quatuordecim modiorum et quinque sestariorum
 vini, per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario tribus
 solidis monete cursibilis - XXV lib. XIX sol. mon.

Receptit de et pro precio viginti trium librarum cere per ipsum debitorum et
 sibi venditarum, ut supra, qualibet libra duobus denariis obolo grossis veteri-
 bus - IIII flor. IX den. ob. grossos veteres

Receptit de et pro precio unius libre piperis per ipsum debite et sibi, ut supra,
 pro tanto vendite - IIII den. ob. grossos veteres

Receptit de et pro precio unius libre zinziberis per ipsum debite et sibi vendite
 ut supra, pro tanto - VI den. grossos

Summa dictarum vendicionum:

- IIII^{xx} IX lib. VI sol. IX den. quartus et VI^{tus} unius den. mon. curs. Auguste
 - LXXII flor. III quartos²⁵⁰ unius denarii grossi parvi ponderis
 - et V flor. VIII den. grossi b. p. veteres

Que et qui valent, facto cambio monetarum modo quo supra, valere dicuntur,
 post summam librate presentis computi - CLX flor. VI den. ob. grossi p. p.

De quibus libravit Bartholomeo Chabodi, commissario domini recipienti
 nomine Bartholomei de Razepto thesaurarii Sabaudie generalis ac Johannis
 Lyobardi eius vicesgerentis, de et super precii dictorum victualium anni pre-
 dicti, ut per ipsius commissarii litteram de testimonio dictarum vendicionum
 confessionisque et recepta quantitatibus subscriptis cum rogato allocandi, datam
 Thononi die nona mensis junii anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo se-
 cundo, quam reddit manibus dicti Bartholomei Chabodi, signatam, et de quibus
 dictus Bartholomeus Chabodi seu Johannes Lyobardi vices gerens dicti the-
 saurarii domino computare debebunt²⁵¹ - [L flor. p. p.]²⁵²

Libravit predicto Bartholomeo Chabodi commissario domini recipienti nomi-
 ne dictorum Bartholomei de Razepto thesaurarii et Johannis Lyobardi eius
 vices gerentis manu dicti Manfredi locumtenentis ip[sius] castellani de precii

²⁵⁰ Lire: *quarti*.

²⁵¹ Dans la marge de gauche : *Bartholomeus Chabodi seu Johannes Lyobardi*.

²⁵² Chiffre illisible à cause du mauvais état de conservation du parchemin.

dictorum victualium ca[stellanie] predictos solutos Ludovico Daliex scu[tifero] qui sibi debebantur pro expensis equorum s[uorum] unde habebat parcellam, quam reddidit, ut per ipsius commissarii²⁵³ litteram de test[imonio] premiss[orum] confessioneque et recepta quantitatis subscripte cum rogato allocandi, datam T[hononi] die undecima mensis junii anno Domini [millesimo] CCCC° XXII^{do}. quam reddit, [rogatus], signatam, et de quibus idem Bar[tholomeus Chabodi seu] Johannes Lyobardi vices gerens [dicti thesaurarii domino] computare debebunt - III flor. p. [p.]

Summa librate: - LIII flor. p. p.

Et debet: - CII flor. VI den. ob. grossos p. p.
 De qui[bus] respondet in computo sequenti de anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio per arreragium ante frumentum totius recepte dicti computi.
 Et sic habuit eque.

---

²⁵³ Effacé : *thesaurarii*.

COMPTE DE FRANÇOIS SEIGNEUR DE CHALLANT
ET DE MONTJOVET, CHÂTELAIN DE CLY (1423 - 1424)

115 [I]²⁵⁴ Computus viri nobilis et potentis Francisci domini Challandi et Montis Joveti, castellani Cliti, de redditibus et exitibus eiusdem castellanie a die prima inclusive mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo tercio usque ad diem prima exclusive mensis eiusdem aprilis anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto, videlicet de uno anno integro, receptus apud Chamberiacum, presentibus viro venerabili et egregio domino Johanne Sarvagii, legum doctore et milite, presidente, Petro Magnini et Anthonio Domenngii, magistris et auditoribus computorum domini, per Johannem Virardi clericum domini reddictusque per Johannem Mallieti notarium, procuratorem dicti domini castellani, fidem facientem de sua potestate per quandam litteram dicti domini Challandi in papiro scriptam, suo signeto sigillatam et manu Aymoneti de Submonte notarium signatam, et examinatus per eosdem die nona mensis augusti, anno Domini M^o CCCC^o XXV^{to} datam in Castillione die XVIII mensis maii, anno Domini M^o CCCC^o XXIII^{to}, quam reddit.

Et est sciendum quod dictus dominus Challandi habet domino computare de obvencionibus que in dicta castellania pervenerunt per certi temporis spacium quo Andreas de Villareto sub manu domini tenuit dictum officium de anno domini millesimo CCCC^o decimo quarto, prout in bannis concordatis caude computi precedentis dicti anni continetur.

Qui locumtenens et procurator juravit nomine quo supra et sub pena viginti quinque librarum forcium, tociens per ipsum committenda quociens contrarium reperiretur, bene et fideliter computare de omnibus et singulis receptis et libratis factis per ipsum aut alium eius nomine in dicto officio pro domino quoquomodo, castrumque et edificia domini ad sestam tenere sumptibus domini moderatis, et quod comparebit singulis annis in camera coram magistris computorum domini, die prima cuiuslibet mensis aprilis computaturus, finemque et conclusionem facturus de dicto officio ante suum a dicta camera recessum, sub penis ante dictis et aliis per dominum ordinatis.

---

²⁵⁴ ASTO, *Cly, chatellenie*, inventario 68, foglio 63, mazzo n° 8/2, 1423-1424.

Frumentum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo tercio, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in tribus particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis in computo precedenti

- IIII mod. et dim. frumenti

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in una particula dicti decimi quarti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio

- I sest. frumenti

[II]²⁵⁵ *Parrochia Varaye:*

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in decem septem particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio, videlicet

- II mod. I sest. V mont. et II terciã unius mont. frumenti

116 *Parrochia de Tornyon*

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sex particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o VIII° particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino, ut in computo precedenti

- III sest. I quart. frumenti

De exitu seu firma molendini domini de Varaya nichil computat in frumento quia de ipso infra computat in siligine et pecunia reddi cum maiori summa.

De firma molendini domini de Anthey nichil computat in frumento quia accensata fuit ad siliginem, reddictus de quo infra in suo titulo computat.

Summa, computatis sex montureriis seu eminalibus aut quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno

²⁵⁵ En tête du parchemin : *Cliti IIII^c XXIII.*

sestario et sex sestariis pro uno modio frumenti ut in computo precedenti:
 - VII mod. III sest. I quart. V mont. II tercia unius mont. frumenti.
 Venduntur in fine computi.

Siligo:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° XX° tercio a personis in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in sexdecim particulis in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis ut in computo precedenti

- IX mod. III sest. III quart. siliginis

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti, eisdem anno et termino

- X sest. et dim. siliginis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in dicta parrochia Varaye a personis in quadraginta tribus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° VIII° nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino, anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio

- XX mod. IIII sest. II mont. et III quartos unius mont. siliginis

Recepit ibidem a personis in una particula dicti decimi quarti computi precedentis proxime designati nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Andree anno proxime dicto ut in computo precedenti - VI mod. siliginis
 De decima²⁵⁶ pecie campi iacentis en Champ Triol eiusdem parrochie de Varaya, continentis duas modiatas terre tam culte quam inculte iuxta viam publicam tendentem versus Pleyssiam ab una parte, de secunda vallis, de tercia via publica tendens versus Pael, de quarta vallis de Balma, quam tenet Johannes filius quondam Johannis Berra alias Calliard, domino pertinente pro duabus partibus ipsius decime, et reliqua tercia pars ipsius decime pertinet ecclesie de Diemo, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat nec eciam de

²⁵⁶ Dans la marge de gauche : *decime*.

dictis duabus partibus eiusdem decime fuit domino computatum per castellanos ante ipsum, ut dicitur in computo precedenti, ipseque castellanus ignoravit dictas duas partes decime antedecte domino pertinente, prout ignorabat castellanus ibidem ante ipsum in vicesimo septimo computo precedenti, licet quartus²⁵⁷ castellanus ante ipsum in vicesimo septimo computo precedenti et pluribus aliis computis precedentibus, per iniunctionem factam suam super hoc fecerit diligenciam, ut dicitur in computo precedenti, iniungitur tamen [III] castellano predicto, prout in computo precedenti fuit imiunctum de mandato supradictorum magistrorum²⁵⁸ computorum domini, quod dictas duas partes decime antedecte exigat et recuperet pro²⁵⁹ toto tempore preterito quo castrum et castellania de Cly steterunt ad manus domini et eciam pro tempore futuro, taliter quod in suo sequenti computo valeat de dictis duabus partibus decime antedecte pro dictis temporibus presenti et futuro computare.

117 *Apud Vallem Tornenchiam:*

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta sex particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini M° CCCC° vicesimo tercio

- III mod. V sest. V mont. et dim. siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quadraginta sex particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCCC° vicesimo tercio

- IX mod. IIII sest. III quart. I mont. et dim. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in triginta tribus particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio

- XV mod. V sest. IIII mont. siliginis

---

²⁵⁷ Effacé: *dictus*.

²⁵⁸ Effacé: *computis*.

²⁵⁹ Effacé: *toto* (répété).

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in duabus particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - I mod. II sest. siliginis

Siligo marescalcie parrochie Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in viginti quatuor particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini M° CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de marescalcia per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio
- II mod. I sest. III quart. I mont. et quartum unius mont. siliginis

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in una particula in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino proxime dictis
- I quart. dimidii mont. siliginis

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio
- III sest. IIII mont. siliginis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° VIII° nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino proxime dictis ut in computo precedenti
- I quarter. siliginis

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- LXXI mod. IIII sest. III quart. III mont. siliginis.

Venduntur in fine computi.

118 Ordeum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de redditu per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC° XX° tercio, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye a personis in una particula in dicto duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - IIII mont. et dim. ordeï

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in dicto decimo quarto²⁶⁰ computo <precedenti> de anno Domini millesimo CCC-C°²⁶¹ octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino - II mod. II sest. III quartos unius mont. ordeï

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in dicto computo precedenti [IIII]²⁶² de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - III sest. I quart. I amb. et dim. ordeï

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in novem particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino proxime dictis - II mod. I sest. ordeï

Marescalcia:

Recepit in dicta parrochia de Anthey²⁶³ a personis in quatuor particulis in dicto decimo quarto computo de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de marescalcia per annum in dicto festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - I sest. II quart. III mont. ordeï

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- V mod. II sest. II mont. I quartus unius mont. I amb. et dim. ordeï.

Venduntur in fine computi.

²⁶⁰ Effacé : *tercio*.

²⁶¹ Effacé: *vicesimo*.

²⁶² En tête du parchemin : *Cliti M IIII° XXIII*.

²⁶³ Effacé : *in decem*.

119 Avena:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis :

Apud Vallem Tornenchiam:

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in quindecim particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - X sest. IIII mont. avene

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quatuordecim particulis in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino, videlicet - VII mod. II sest. I em. V mont. quartum unius mont. I amb. et dim. avene

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - II sest. avene

Apud Castellionem et Pontesium:

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in una particula dicti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° primo - I sest. II quart. II amb. avene

Summa, computatis mensuris ut supra in frumento:

- IX mod. IIII sest. quartus unius mont. III amb. et dim. avene.

Venduntur in fine computi.

Capones et pernice:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in octo particulis in deci-

mo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{o264} octavo particulariter nominatis et descriptis, de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio et in festo nativitat-
tis Domini incipiente currere, ac beati Stephani et carnisprivii, anno Domini
millesimo CCCC^o vicesimo quarto - XVIII capones

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto computo precedenti de
anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatis de servicio per annum, in
festo beati Stephani, crastino festi nativitat-
tis Domini incipiente currere anno
Domini millesimo quatercentesimo vicesimo secundo - IIII capones

120 *Parrochia Chambave:*

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto
decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo
particulariter descriptis de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno
Domini M^o CCCC^o vicesimo tercio et carnisprevio anno Domini millesimo
CCCC^o vicesimo quarto - III capones et quartum unius caponis

Recepit ibidem a personis in una particula in dicto duodecimo computo pre-
cedenti de anno Domini <millesimo> CCCC^o octavo nominatis de servicio
per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo
tercio - I caponem

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in una particula in dicto deci-
mo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{o265} octavo
nominatis et decriptis de reddictu per annum, [V]²⁶⁶ in festo beati Michaelis
anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio - dim. caponem

Recepit ibidem a personis in tresdecim particulis in dicto decimo quarto com-
puto precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o VIII° particulariter nomi-
natis et descriptis pro eodem, in festo beati Stephani crastino festi nativitat-
tis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto,
videlicet - XII capones II tercios unius caponis

Recepit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto decimo quarto com-
puto precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter no-
minatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino
festi nativitat-
tis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o

²⁶⁴ Effacé : *vicesimo*.

²⁶⁵ Effacé : *vicesimo*.

²⁶⁶ En tête du parchemin : *Cliti M IIII^c XXIII*.

XX° quarto - III capones et dim.
 Receptit a Johanne Rava de Visinal dicte parrochie Varaye de servicio per annum pro certis rebus et possessionibus eidem albergatis, ut in sexto computo precedenti plenius declaratur pro tanto de servicio per annum et pro duobus caponibus de placito²⁶⁷ quando casus accidit, ut in computo precedenti, et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - I caponem

Apud Vallem Tornenchiam:

Receptit apud Vallem Tornenchiam a personis in quatuor particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - V capones

Parrochia de Anthey:

Receptit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem novem particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani crastino nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto

- IX capones et dim. tercii dim. quarti unius caponis

Receptit ibidem a personis in quatuor particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - II capones et dim. et I pernicem

Parrochia de Tornyon:

Receptit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio- I caponem et dim.
 Receptit ibidem a personis in octo particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de reddictu per annum, in festo beati Stephani crastino festi na-

²⁶⁷ Dans la marge de gauche : *vide placitum*.

tivitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto, videlicet - VIII capones et I pernicem

Recepit ibidem a personis in duabus particulis in dicto²⁶⁸ computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o VIII° particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto

- I caponem et I pernicem

Recepit ab Amedeo Ribet habitatore Chambave de reddictu sive censu per annum, ut in quarto computo precedenti, in quo instrumentum albergamenti eidem propter hoc facti per dictum [VI]²⁶⁹ locumtenentem est copiatum de verbo ad verbum, et computat de dicto reddictu pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^{mo} vicesimo²⁷⁰ quarto - I caponem

121 *Placita arrestata:*

De duobus caponibus debitis per Petrum Levrer habitatorem terre Cliti, duobus caponibus debitis per Brunodum filium quondam Ottini dou Lo, duobus caponibus debitis per Petrum Voudani de Cheyssillie, duobus caponibus debitis per Johannem Rava de Visinal, duabus pernicibus debitis per Dominicum Caramel et duobus caponibus debitis aliunde per Johannem Rava de Visinal de placito arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii;

Placita non arrestata:

Item de quinque caponibus debitis per Boniffacium filium quondam Vuillelmi de Pleo, duobus caponibus cum dimidio debitis per Johannem Barat habitatorem de Chanlon, uno capone et quarto unius caponis debitis per Marietam filiam quondam Johannis de Del uxorem Martini Brunodi de Selly et Agnesonam sororem ipsius Mariete uxorem Jacobi de Del filii quondam Perrodi de Del et Francesiam earum sororem, et duobus caponibus cum dimidio debitis per Petrum Martineti de Vesant de placito, non arrestato, quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii;

Nichil computat quia nulla talia placita obvenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento.

²⁶⁸ Effacé : *comp.*

²⁶⁹ En tête du parchemin : *Cliti M IIII^c XXIII.*

²⁷⁰ Effacé : *tercio.*

Summa:

- LXXII capones III quartos dim. quarti unius caponis et III pernice.
Venduntur in fine computi.

Oves et muthones:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in duabus particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini M° CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis

- dim. ovem III quartos et quartum unius quarti ovis

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio

- dim. gocionum et dim. ovem

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC^{mo} vicesimo tercio videlicet

- quartum unius ovis

De uno ariete debito per mercatores ultramontanos adducentes sua animalia ad alpem de Chinal pro salvagarda quando ibidem veniunt per annum, que alpis dicitur esse heredum domini Montis Joveti, et dominus habet gardam, ut dicitur in computo precedenti, ultra quadraginta solidos, de quibus fuit in vicesimo septimo computo precedenti computatum, non computat, quia dicti mercatores ultramontani non fuerunt ibidem nec aduxerunt aliqua animalia ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et asserit iuramento.

Summa: - una ovis quartus unius ovis et III quartus dim. quarti unius quarterii ovis et dimidius gocionus.

Venduntur in fine computi.

122 Boc estaing:

Idem reddit computum quod recepit de feris vocatis boc estaing que venantur et capiuntur ibidem, in quibus dominus percipit pro quolibet boc estaing qui capitur in dicta castellania unum cornu et unum carterium ex anterioribus de boc estaing septiennio, ut dicitur in computo precedenti, nec inde plus recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus locumtenens et suo asserit iuramento; et reddit plus quam in computo precedenti de uno quarterio et uno cornu de boc estaing - II quarterios et II cornua boc estaing.

[VII]²⁷¹ Summa: - I quarterium et I cornu de boc estaing.
Venduntur in fine computi.

Pallee et fenum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de marescalcia per annum circa festum beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in una particula in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis - I fass. feni et I fass. pallearum

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quindecim particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino festi beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio
- VIII fass. quartum unius fassi pallearum
- et VIII fass. III quartos unius fassi feni.

De decem fassis pallearum de quibus fuit in sexto computo precedenti computatum pro anno Domini millesimo CCCC° decimo septimo et²⁷² pluribus computis precedentibus ab anno Domini millesimo CCCC° octavo citra, nihil computat, nec de cetero computabitur occasione in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo octavo declarata.

²⁷¹ En tête du parchemin : *Cliti M CCCC XXIII.*

²⁷² Effacé : *p.*

Summa: - IX fassi et quartus unius fassi pallearum.
- et IX fassi feni III quarti unius fassi feni.

Venduntur in fine computi.

Casei et seracei:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Apud Vallem Tornenchiam

Et primo apud Vallem Tornenchiam a personis in decem septem particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, particulariter nominatis et descriptis - IX quint. XIX lib. caseorum
- et VI seraceos III quartos unius seracei

Parrochia de Tornyon

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - II seraceos

Summa: - IX quint. XIX libre casei
- et VIII seracei III quarti unius seracei.

Venduntur in fine computi.

123 Vinum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in vindemiis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, videlicet in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quinque particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° VIII° nominatis et descriptis - IIII mod. IIII sest. vini

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quatuor particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini M° CCCC° vicesimo tercio - II mod. VIII sest. et dim. vini

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in tribus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° VIII° particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino

- V mod. VII sest. et dim. vini

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in tribus particulis in dicto quinto computo precedenti de anno Domini M° CCCC° VIII° particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, videlicet

- XXI sest. vini

Summa, computatis quatuor quarteronis pro una quartana, duabus quartanis pro una emina, duabus eminis pro uno sestario [VIII]²⁷³ et duodecim sestariis pro uno modio vini, ut in computo precedenti - XIII mod. V sest. vini. Venduntur in fine computi.

Cera:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio in locis et parrochiis infrascriptis:

Apud Varayam:

Et primo apud Varayam a personis in una particula decimi quarti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° VIII° particulariter nominatis et descriptis

- I lib. cere

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in sex particulis in dicto decimo²⁷⁴ quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio

- V lib. cere

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in decem particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo

²⁷³ En tête du parchemin : *Cliti M IIII° XXIII.*

²⁷⁴ Effacé : *quinto.*

particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino

- XI lib. cere

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in duabus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem eisdem anno et termino

- II lib. cere

Garde:

Recepit a domino Guillermo de Balma, priore de Nuns, Augustensis dyocesis, de garda perpetua per annum ut in computo precedenti, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio

- II libras cere

Recepit a domino Johanne Bernardi, curato de Tornyon, de garda per annum in qua se posuit ad eius vitam naturalem dumtaxat pro tanto de garda per annum singulis annis solvenda²⁷⁵ circa festum Omnium Sanctorum modo plenius contento in quodam publico instrumento, ut asseruit in octavo computo precedenti et aliis pluribus computis precedentibus locumtenens castellani ibidem ante ipsum, recepto per Johannem Got de Viviaco, notarium publicum, sub anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo primo, et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur sibi²⁷⁶ quod dictum instrumentum in suo sequenti computo apportet, ut modus et tenor ipsius videantur et si fuerit necesse inseratur, et computat de dicta garda pro termino festi Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio

- I libram cere

- 124** Recepit a Johanne Saluardi de garda per annum in qua se, uxorem, familiam et bona eiusdem posuit ad eius vitam naturalem dumtaxat pro una libra cere de garda, singulis annis solvenda, ipso Johanne naturaliter vivente ut supra, ut per litteram domini receptionis dicte garde et testimonio premissorum, datam Chamberiaco die septima mensis septembris anno Domini millesimo CCCC^o tercio, cuius tenor in octavo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o decimo quinto de verbo ad verbum est insertus, et computat de dicta garda pro anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio

- I libram cere

Summa:

- XXIII lib. cere.

Venduntur in fine computi.

²⁷⁵ Effacé : *f.*

²⁷⁶ Dans la marge de gauche: *vide.*

Piper et zinziber:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania²⁷⁷ de reddictu per annum in festo beati Stephani, crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia de Anthey:

Et primo in parrochia de Anthey a personis in duabus particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, videlicet - dim. lib. zinziberis

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in una particula dicti decimi quarti [IX]²⁷⁸computi precedentis de anno Domini M CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo quarto - dim. lib. zinziberis

Parrochia Castellionis:

Recepit in dicta parrochia Castellionis a personis in una particula in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis de servicio per annum eisdem anno et termino - I lib. piperis

Placita:

De una libra zinziberis debita de placito sic arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut dicitur in computo precedenti, per heredes Petri de Barel de Berzin et Martinum dicti Petri nepotem, filium condam Johannis fratris dicti Petri, nichil computat quia nichil inde recepit, ut dicit, pro eo²⁷⁹, quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

Summa: - I lib. piperis et I lib. zinziberis.
Venduntur in fine computi.

Royde sive corvate:

De roydis sive corvatis debitis in dicta castellania per annum per homines in de-

²⁷⁷ Effacé : *ut s.*

²⁷⁸ En tête du parchemin : *Cliti M IIII° XXIII.*

²⁷⁹ Le mot *eo* est ajouté dans l'interligne supérieure.

cimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatos et specifffice descriptos in fodendo seu sapando, ligando et ligonizando vineas domini, prout hactenus fuit assuetum, et ut eciam in computo precedenti proxime designato declaratur, nichil computat pro anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, quoniam dicte vinee domini fuerunt albergate perpetuo ad reddictum vini, nulleque corvate inde redditue fuerunt per dictas personas, ut dicit, et prout in computo precedenti fuit predicto castellano iniunctum, iterato iniungitur sibi quod dictas roydas instet et procuret albergari per debentes easdem utiliori modo quo poterit pro domino, taliter quod de ipsis valeat in sequenti computo computare aut alias sufficienter respondere sine deffectu quocumque.

125 Heremandi actantes itinera publica:

De heremandis domini debentibus in dicta castellania erigere, actare et reficere stratas seu vias publicas domini, et quorum heremandorum nomina in duodecimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter descripta sunt, nichil computat quia dicte persone dictas vias seu stratas publicas domini, de mandato dicti castellani, actaverunt per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

Ferri equorum:

De uno ferro equi debito per Richardum et²⁸⁰ Johannodum de Pleo fratres, filios quondam Amedei de Pleo, parrochie Sancti Dyonisii, de servicio quando imperator Romanorum transitum facit per Vallem Augustam, ultra duos ferros per ipsos debitos de placito sic arrestato quando casus accidit, prout supra, de et pro quibus fuit computatum in computo precedenti pro transitu serenissimi principis²⁸¹ domini Sigigmondi²⁸² Romanorum regis electi in imperatorem facto per predictam vallem de mense junii anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto, nichil computat quia nichil inde recepi, ut dicit, quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

Denarii census:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de reddictu per annum in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, videlicet in locis et parrochiis [X]²⁸³ infrascriptis:

²⁸⁰ Effacé : *Jobadam*.

²⁸¹ Le mot *principis* est ajouté dans l'interligne supérieure.

²⁸² Lire : *Sigismondi*.

²⁸³ En tête du parchemin : *Cliti M IIII° XXIII*.

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in tribus particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, videlicet - XI flor. b. p. ad XXVII

Recepit a Martino de Somont dicte parrochie pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - VIII flor. b. p. ad XXVII

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - XI flor. b. p. ad XXVII

Recepit ibidem a personis in una particula in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - III flor. et dim. b. p. ad XXXI

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in duabus particulis in dicto XIII° computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - V flor. b. p. ad XXVII

- et VIII flor. b. p. veteres ad XXXI

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quinque particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis pro eodem in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - XIII flor. et dim. b. p. ad XXVII

Summa: - XLIX flor. et dim. b. p. ad XXVII
- et XI flor. et dim. b. p. veteres ad XXXI.

126 Servicia beati Stephani :

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de servicio per annum in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente cur-

rere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto, in locis et²⁸⁴ parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in septuaginta una particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis

- LVIII sol. Vien. curs.
- item XIX lib. V sol. VI den. mon. ad XX per XXX
- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
- et V flor. b. p. ad XXXI.

Parrochia Chambave

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in quindecim particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- LXX sol. mon. ad XX per XXX
- et dim. flor. b. p. ad XXVII

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in ducentis particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto

- XXXIII lib. XIII sol. XI den. ad XX per XXX
- item quartum unius flor. b. p. ad XXVII
- et III flor. b. p. veteres ad XX per XXXI

Apud Vallem Tornenchiam

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in tercentum et decem octo particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino

- IIII^{XX} lib. I sol. I den. I tercium unius den. ad XX per XXX
- item I flor. ad XX per XV den. grossos
- et VII flor. et VI^{tum} unius flor. b. p. ad XX per XXXI

²⁸⁴ Effacé: s corrigé en p.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in ducentis quaterviginti duabus²⁸⁵ particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino - LV lib. X sol. IX den. ob. ad XX per XXX [XI]²⁸⁶ - et X flor. b. p. ad XX per XXXI

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis particulariter nominatis et descriptis in ducentis viginti sex particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimoquarto - LX sol. mon. curs. - item LI lib. IX sol. et tercium unius den. ad XX per XXX - et XVII flor. b. p. ad XX per XXXI.

Et prout in computo precedenti fuit dicto castellano iniunctum, iterato iniungitur eidem expressius et de mandato supradictorum magistrorum et auditorum computorum quod manifestari et recognosci faciat et procuret in manibus alicuius notarii vel clerici curie dicti loci tres denarios servicii debitos per Johannem Cuay parrochie de Tornyon; item sexdecim denarios servicii debitos per Danisodum de Colar de Tornyon; item et unum florenum boni ponderis ad XXXI solidos monete cursibilis Auguste, debitum per heredes et bona tenentes Michaelis de Septimian de servicio unacum placitis eorundem, taliter quod de ipsis fidem faciat in computo sequenti sine deffectu quocumque.

127 *Apud Castellionem et Pontesium:*

Recepit apud Castellionem et Pontesium a personis in viginti tribus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini M^o CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio. Et prout in computo precedenti fuit iniunctum iterato dicto castellano,²⁸⁷ iterato iniungitur sibi expressius quod manifestari faciat et procuret in manibus quibus supra octo solidos et sex denarios in quantitate subscripta, inclusos debitos per Boniffacium Magistre

²⁸⁵ Le mot *duabus* est ajouté dans l'interligne supérieure avec un signe de rappel.

²⁸⁶ En tête du parchemin : *Cliti M IIII^c XXXIII*.

²⁸⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

pro certis rebus existentibus in parrochiis Varaye et Sancti Dyonisii, una cum placito inde debito, taliter quod de eodem manifesto fidem faciat in suo sequenti computo

- IIII lib. I sol. I den. ad XX per XXX

- et II flor. b. p. veteres ad XX per XXXI

Recepit a personis in duabus particulis dicti decimi quarti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o octavo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, eisdem anno et termino, ut in computo precedenti, inclusis octo denariis servicii debitis per Johannem Trucheti de Pluri quam fuerit computatum in computo precedenti de anno Domini M^o CCCC^o288 octavo ex eo, quia per tenorem albergamenti inferius designati idem Johannes debet duodecim denarios servicii, et in eodem computo non fuit computatum nisi de quatuor, prout in computo precedenti declaratur, videlicet

- XVI den. ad XX per XXX

Recepit a personis in duabus particulis decimi tercii²⁸⁹ computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o nono et CCCC^o decimo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum in dicto festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto

- XII den.

Recepit a personis in octo particulis computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o decimo sexto particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum, cum placitis debitis quando casus accidit ut in eodem computo declaratur, in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo quarto, deductis et perpetuo pro deductis habeantur duobus denariis servicii, causis in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o <decimo> octavo contentis et descriptis, et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano,²⁹⁰ iterato iniungitur sibi expresse quod in computo sequenti [XII]²⁹¹ apportet infallibiliter instrumentum albergamenti facti per dictum castellanum Bonifacio Boyssoneti pro uno denario servicii, seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus et tenor eiusdem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse in eodem inseratur, videlicet

- VIII den. mon. curs.

- et XII sol. X den. mon. ad XX per XXX

Et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum,²⁹² iterato iniungitur castellano sibi expressius de mandato domini presidentis et ma-

²⁸⁸ Effacé: *vicesimo*.

²⁸⁹ Première leçon corrigée : *duodecimi*. Le mot *tercii* est ajouté dans l'interligne supérieure.

²⁹⁰ Dans la marge de gauche: *vide*.

²⁹¹ En tête du parchemin : *Cliti M IIII^c XXXIII*.

²⁹² Dans la marge de gauche: *vide*.

gistorum computorum domini quod in suo sequenti computo infallibiliter apporet instrumenta que sequuntur, seu notas eorundem manu notarii signatas: et primo instrumentum albergamenti facti Peroneto de Cresto de quodam novalio pro quatuor denariis servicii; item instrumentum albergamenti facti Petro Nigre de quodam novalio pro octo denariis servicii; item instrumentum albergamenti, facti per locumtenentem ante ipsum, Petro Voudani de tercia parte bonorum quondam Martini Lancy sub certo annuo servicio, quod in dicto decimo quarto computo precedenti nec eciam in presenti sciverant declarare castellanus ibidem ante ipsum nec eciam modernus locuuntur; item et instrumentum albergamenti facti de tercia parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam Petro Vigerii sub certo annuo servicio, quod declarare nescit dictus locumtenens, nec eciam scivit declarare castellanus ibidem ante ipsum in computis precedentibus, ut modus, tenores et effectus eorundem instrumentorum videantur et quantum fuerit necesse inseratur et placita eorundem designentur sine deffectu quocumque. Recepit ibidem a personis in tribus particulis computi precedentiis de anno Domini millesimo CCCC^o decimo septimo particulariter nominatis et descriptis de servicio per annum eisdem anno et termino quibus supra, et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum,²⁹³ iterato iniungitur eidem expressius de mandato supradictorum magistrorum e auditorum computorum domini quod in suo computo sequenti apporet infallibiliter instrumenta que secuntur, seu notas eorundem manu notarii signatas, ut modus, tenor et effectus eorundem videantur et quantum fuerit necesse pro domino inseratur in eodem: et primo instrumentum albergamenti facti per locumtenentem ibidem ante ipsum Micheleto et Johanni de Perroto de Varaya de quodam novallio pro quatuor denariis monete servicii annualis; item et instrumentum albergamenti sive laudimii facti per dictum locumtenentem Johanni Saluardi notarii de certis rebus per eundem Johannem emptis a Dominioto eidem laudatis pro sex denariis monete Auguste de augmento servicii

- VI den. mon. curs. Auguste
- et V den. mon. ad XX per XXX

- 128** Recepit ibidem a personis in decem septem particulis particulariter et specificce nominatis et descriptis in computo proxime precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o XXI de servicio per annum eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto, ultra placita per eiusdem debita in dicto computo declarata, et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum,²⁹⁴ iterato iniungitur eidem expressius quod in suo sequenti computo apporet infallibiliter instrumenta que sequuntur, seu notas eorundem manu notarii signatas, ut modus, tenor et effectus

²⁹³ Dans la marge de gauche: *vide*.

²⁹⁴ Dans la marge de gauche: *vide*.

eorundem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse pro domino inserantur: et primo instrumentum albergamenti facti²⁹⁵ Jaquemeto de Vinea Nova de quodam novalio eidem albergato pro octo denariis monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Perrodo de Bexival [XII]²⁹⁶ de quodam novalio pro octo denariis monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Petro Myaczot de Varaya de quodam novalio pro duobus denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Petro²⁹⁷ filio Andreveti Janelli et Aymoni de Bexival, de quodam novalio pro octo denariis²⁹⁸ dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Dominico de Oleres de Varaya seu licencia sibi data faciendi de novo in quodam suo prato unum molendinum, pro duodecim denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Johanni Saluardi notario de quodam novalio pro sex denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Theodelo de Bexival de quodam novalio pro sex denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Johanni Saluardi notario de quodam novalio pro sex denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Johanni filio naturali Petri Voudani de quodam novalio pro duobus²⁹⁹ denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Martino filio Bonini de Pecyn de quodam novalio pro duodecim denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Vuillermo filio Jacobi Nigri de Varaya de quodam novalio pro quatuor denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Johanni Dareto de Varaya seu laudimio sibi facto per dictum locumtenentem de certis rebus et bonis sibi in dote et nomine dotis uxoris sue donatis et concessis per Janninum de Charrery patrem dicte eius uxoris pro duobus denariis de augmento servicii laudati; item denariis dicte monete servicii; item instrumentum albergamenti facti Johanni et Petro Boret de quodam novalio sibi albergato pro duodecim denariis dicte monete servicii; item et instrumentum albergamenti facti seu laudimii domino Guillelmo curato ecclesie parochialis Sancti Dyonisii de quadam peciola prati eidem venditam per Martinodum de Somon pro uno denario de augmento servicii - VIII sol. V den. mon. Recepit ibidem a Brunodo Copacz de servicio per annum pro licencia sibi data per Manfredum Julliacti³⁰⁰ locumtenentem, procuratorem domini castellani, faciendi et construendi unum molendinum, pro usu hospicii sui tantum, pro tanto de servicio per annum, ut in computo precedenti, et prout in computo

²⁹⁵ Effacé : *per*.

²⁹⁶ En tête du parchemin : *Cliti M III^c XXIII*.

²⁹⁷ Mot effacé illisible.

²⁹⁸ Mot illisible effacé.

²⁹⁹ Le mor *duobus* est ajouté dans l'interligne supérieure.

³⁰⁰ Lire *Gilliacti*.

precedenti dicto castellano fuit iniunctum,³⁰¹ iterato iniungitur eidem quatenus in suo sequenti computo apportet instrumentum dicti albergamenti seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus, tenor et effectus eiusdem albergamenti videantur, placitumque si quod sit designetur, et quantum fuerit necesse pro domino inserantur; et computat de dicto servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo quarto - II den. mon. servicii
 Receptit a Johanne de Rolando et Johanne de Andreveto de Noarsa de servicio per annum pro cursu cuiusdam aque eisdem albergate, capiende a Mondevico et conducendo ad eorum molendinum pro tanto de servicio per annum, per eosdem albergatarios et suos solvendo anno quolibet termino supradicto in manibus dicti castellani Cliti, prout in computo precedenti, et prout in computo precedenti iniunctum fuit dicto castellano, iterato³⁰² sibi fit similis iniunctio que supra apportandi instrumentum dicti albergamenti seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus ipsius videatur, placitumque si quod sit designetur, et quantum fuerit necesse pro domino inserantur; et computat de dicto servicio pro supra dictis anno et termino - II den. dicte mon.

129 *Novum servicium:*

Receptit a Johanne Dareto pro quodam novallio per dictum locumtenentem nomine domini eidem albergato pro tanto de novo servicio per annum, solvendo per dictum Johannem et suos [XIII]³⁰³ domino et suis anno quolibet³⁰⁴ in manibus dicti castellani Cliti presentis et futuri termino quo alia servicia ibidem debita solvuntur, et pro tribus florenis parvi ponderis de introgio, de quibus infra in titulo introgiourum computat in recepta,³⁰⁵ et iniungitur sibi de mandato supradictorum magistrorum et auditorum computorum domini quod³⁰⁶ in computo sequenti apportet instrumentum dicti albergamenti seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus, tenor et effectus eiusdem albergamenti videantur placitumque si quod sit in eodem designatur et quantum fuit necesse pro domino inseratur; et computat de dicto novo servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto - IIII den. dicte mon.

³⁰¹ Dans la marge de gauche: *vide*.

³⁰² Effacé : *iniungitur*.

³⁰³ En tête du parchemin : *Cliti M CCCC XXIII*.

³⁰⁴ Biffé : *solvendo*.

³⁰⁵ Dans la marge de gauche: *vide*.

³⁰⁶ Le mot *quod* est répété.

Recepit a Petro Balmacia et Anthonio de Poudra de novo servicio per annum pro licentia sibi data per dictum locumtenentem³⁰⁷ construendi unum molendinum pro usu ipsorum et pro rippagio aque labentis de Valle Tornanchia, eisdem albergatis nomine domini per³⁰⁸ dictum locumtenentem pro tanto de novo servicio per annum, solvendo per dictos Petrum et Anthonium et suos domino et suis anno quolibet in manibus dicti castellani Cliti presentis et futuri termino predicto, et pro uno floreno parvi ponderis de introgio, de quo infra in suo titulo introgiorem computat in recepta, et fit sibi similis iniunctio que supra,³⁰⁹ videlicet apportandi instrumentum dicti albergamenti seu notam eiusdem manu notarii signatam, ut modus ipsius videatur placitumque si quod sit designetur, et quantum fuerit necesse inseratur pro domino, et computat de dicto novo servicio pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto, videlicet - IIII den. dicte mon.

Introgia:

Idem reddit computum quod recepit a Janino Dareti de Varaya³¹⁰ pro quodam novalio eidem Janino per dictum locumtenentem nomine domini albergato pro tanto de intragio et pro quatuor denariis servicii per annum, de quibus superius computat in recepta in titulo serviciorum beati Stephani, - III flor. p. p.
 Recepit a Petro Balmaca et Anthonio de Poudra de Valle Tornenchia pro licentia sibi data per dictum locumtenentem nomine domini construendi unum molendinum pro usu ipsorum, et pro rippagio labentis de Valle Tornenchia pro tanto de introgio et pro quatuor denariis servicii, de quibus supra in suo titulo computat in recepta, videlicet - I flor. p. p.
 Et prout in computo precedenti fuit dicto castellano iniunctum,³¹¹ iterato iniungitur sibi expressius de mandato dominorum presidentis et magistrorum computorum domini quod in suo sequenti computo infallibiliter apportet instrumenta que secuntur seu eorum notas notarii signatas, ut modus, tenor et effectus ipsorum videantur et quantum fuerit necesse pro domino inserantur: et primo instrumentum cuiusdam albergamenti facti Johanni de Garino de Tornyon de quadam particula bonorum Petri Levrer habitatoris de Macheriono; item instrumentum cuiusdam albergamenti facti per dictum castellanum de quibusdam

³⁰⁷ La phrase *per annum pro licentia sibi data per dictum locumtenentem* est ajoutée dans la marge de droite.

³⁰⁸ Biffé : *lo*.

³⁰⁹ Dans la marge de gauche: *vide*.

³¹⁰ Les mots *de Varaya* sont ajoutés dans l'interligne supérieure.

³¹¹ Dans la marge de gauche: *vide*.

rebus Ybleto de Chemyn; item instrumentum cuiusdam albergamenti facti per dictum locumtenentem Johanni Frusta de certis rebus sibi albergatis; item instrumentum cuiusdam albergamenti facti per dictum locumtenentem nomine domini Anthonio de Martignono de certis rebus ut supra; item et instrumentum cuiusdam alterius albergamenti per dictum locumtenentem facti Yanino Lalament [XV]³¹² et Petro eius fratri de quodam feudo eisdem fratribus confirmato, ut modus, tenores et effectus eorundem videantur sine deffectu quocumque.

Summa: - IIII flor. p. p.

130 Taillie sive collecte in festo beati Michaelis:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de tailliis sive collectis per annum in festo beati Michaelis, anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Sancti Dyonisii:

Et primo parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuordecim particulis in decimo computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis ut in computo precedenti - IIII lib. VIII den. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a personis in tribus particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio - XVIII sol. mon. curs.

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinquaginta quinque particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio ut in computo precedenti - XXX lib. IIII sol. III den. ob. mon. curs.
- et dim. flor. b. p. ad XIII

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in septuaginta octo particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino

³¹² En tête du parchemin : *Cliti M CCCC XXIII.*

anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio ut in computo precedenti,
videlicet - XXX lib. II sol. X den. ob. dicte mon.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in triginta septem particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino
- XXII lib. VII sol. IX den. mon.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in sexaginta septem particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio, videlicet - XXVI lib. XIII sol. VI den.

Summa: - CXVIII lib. VII sol. I den. mon. curs.
- et dim. flor. b. p. ad XIII.

Taille sive collecte in festo beati Egidii:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania, videlicet in parrochia Varaye, de taillis sive collectis per annum in festo beati Egidii anno Domini millesimo CCCC° XXIII°, videlicet a personis in quatuor particulis in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis
- IX sol. V den. ob. mon. curs.

Sufferte fidelitatum:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de suffertis fidelitatum per annum in festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto in locis et parrochiis infrascriptis, pro quibus fidelitatum suffertis solvuntur annualiter pro qualibet quinque solidi monete cursibilis de sufferta, ut dicitur in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, inclusis tamen in quantitate subscripta sexaginta quatuor solidis monete cursibilis debitis pro suffertis tresdecim fidelitatum debitis per certas personas, ut in dicto decimo quarto computo precedenti, donec ipsas reddiderint aut ipsas velle reddere se presentaverint:

131 *Parrochia Sancti Dyonisii:*

Et primo in parrochia Sancti Dyonisii a personis in quatuor particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo

particulariter nominatis et descriptis, ut in computo precedenti
- XX sol. mon. curs.

Parrochia Chambave:

Recepit in dicta parrochia Chambave a Petro Perret habitatore dicti loci pro sufferta unius fidelitatis per ipsum debite donec ipsam reddiderit ut in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo in dicto festo beati Stephani yemalis anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto
- V sol. dicte mon..

Parrochia Varaye:

Recepit in dicta parrochia Varaye a personis in quinque particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno [XXI]³¹³ et termino proxime dictis, ut in computo precedenti, videlicet
- XXI sol. VI den. dicte mon.

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in quadraginta tribus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino, deductis de eisdem quinque solidis monete cursibilis Auguste debitis per Petrum filium quondam Johannis Andrevodi de Crista pro sufferta unius fidelitatis debite per ipsum donec ipsam reddiderat aut se ipsum velle reddere presentaverit, prout in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo plenius declaratur, ubi de presentacione inde de dicta fidelitate facta fidem fecit quodam publico instrumento inde ibidem reddito et designato
- VIII lib.XV sol. mon. curs.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in quindecim particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° VIII° particulariter nominatis et descriptis, pro eodem et eodem termino anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto
- LXXVIII sol. III den.

Parrochia de Tornyon:

Recepit in dicta parrochia de Tornyon a personis in viginti tribus particulis in

---

³¹³ En tête du parchemin : *Cliti M IIII° XXIII.*

eodem decimo quarto computo precedenti de anno Domini M° CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem eisdem anno et termino
- CXII sol. VI den.

Recepit ab heredibus Jaquemini de Teysalat alias Gignyant quondam debentibus domino unam fidelitatem ligiam quam dictus Jaqueminus prestiterat domino ut in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° VIII°, videlicet pro sufferta unius fidelitatis per dictum Jaqueminum debite donec eandem dicti heredes reddiderint ut supra declaratur, ut in computo precedenti, et computat pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto
- V sol. dicte mon.

De aliis fidelitatum suffertis domino in dicta castellania, debitis per personas ipsas fidelitates debentes ad rationem quinque solidorum pro sufferta cuiuslibet fidelitatum earundem per annum dum ipse tales persone cessarent ipsas fidelitates domino prestare, ultra fidelitatum suffertas de quibus supra computat, nichil computat quia nichil inde recepit nulleque alie fidelitatum sufferte evenerunt ibidem per tempus de quo computat, ut dicit, quam hee de quibus supra et infra³¹⁴ computat et quia ipse persone ipsas fidelitates domino prestiterunt, videlicet in parrochia Sancti Dyonisii quindecim persone in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominate; item tres persone parrochie Chambave³¹⁵ particulariter nominate in eodem octavo computo precedenti; item triginta una persone parrochie Varaye in decimo quarto computo precedenti nominate et descripte particulariter; item triginta persone de Valle Tornenchia in dicto decimo quarto computo precedenti particulariter nominate; item triginta quinque persone parrochie de Anthey in dicto decimo quarto computo precedenti particulariter nominate; item et quadraginta quatuor persone parrochie de Tornyon in dicto decimo quarto computo precedenti particulariter nominate; quequidem³¹⁶ fidelitates per predictas personas prestite ascendunt ad centum et quinquaginta octo fidelitates prestitas, de quibus fidelitatum prestationibus stare dicitur manifestis seu recognitionibus ipsarum receptis per Johannem Casei commissarium extentarum domini in dicto decimo quarto computo precedenti reddicto.

---

³¹⁴ Les mots *et infra* sont ajoutés dans l'interligne supérieure avec un signe de rappel.

³¹⁵ Biffé : *p.*

³¹⁶ Biffé: *persone.*

- 132** Recepit ab Anthonio filio quondam Aymonis de Valjuraz debente domino unam fidelitatem [XVII]³¹⁷ ligiam quam dictus Aymon domino prestiterat ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo, videlicet³¹⁸ pro sufferta dicte fidelitatis per dictum Anthonium debite donec ipsam reddiderit aut ipsam velle reddere se presentaverit, et computat de dicta sufferta pro termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - V sol. dicte mon. Recepit a Martino de Gaspardo de Lousanchia pro sufferta unius fidelitatis domino debite et recognite per dictum quondam Gaspardum eius patrem, ut in computo precedenti proxime designato donec idem Martinus eandem fidelitatem prestiterit, ut supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.
- Recepit ab Aymone Guerra de Valle Tornenchia pro sufferta unius fidelitatis ligie per eius quondam patrem domino, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo recognito, donec ipsam reddiderit, ut supra, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.
- Recepit ab Anthonio filio quondam Boniffacii Boclerii pro sufferta unius fidelitatis per dictum Boniffacium quondam domino debite et recognite, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo donec idem Anthonius dictam fidelitatem reddiderit aut se velle reddere presentaverit, prout supra, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino, videlicet - V sol.
- Recepit ab heredibus Johannis Reynet de Valle Tornenchia pro sufferta unius fidelitatis domino debite per eorum quondam patrem et domino recognite, ut in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo continetur donec idem ipsam reddiderint dicti heredes prout supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.
- Recepit ab heredibus Anthonii Vallet de Valle Tornenchia pro sufferta unius fidelitatis per dictum quondam Anthonium domino debite et ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° VIII° recognite donec ipsam reddiderit ut supra declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.
- Recepit ab heredibus Aymonis dou Lo parrochie de Anthey pro sufferta unius fidelitatis per dictum Aymonem quondam debite et recognite, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo donec ipsam reddiderint dicti heredes aut ipsam velle reddere se presentaverit, prout supra declaratur, et com-

---

³¹⁷ En tête du parchemin : *Cliti M IIII° XXIII.*

³¹⁸ Biffé : *p.*

putat de dicta sufferta pro³¹⁹ supradictis anno et termino, videlicet - V sol.
 Recepit a Johanne filio quondam Anthonii Lane³²⁰ pro sufferta unius fidelitatis per dictum quondam Anthonium debite domino et recognite, ut in dicto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo donec ipsam reddiderit idem Johannes aut ipsam se velle reddere presentaverit, prout supra, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.
 Recepit a Petro Cantellin parrochie Varaye pro sufferta unius fidelitatis per patrem dicti quondam Petri domino debite et recognite, ut in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo donec ipsam reddiderit idem Petrus aut ipsam velle reddere presentaverit, prout supra³²¹ declaratur, et computat de dicta sufferta pro supradictis anno et termino - V sol.
 Recepit a Johanne filio quondam Petri de Pallu pro sufferta unius fidelitatis per dictum Petrum quondam debite domino et recognite, ut in dicto computo de anno Domini millesimo CCCC^o VIII° donec ipsam reddiderit idem Johannes aut ipsam velle reddere se presentaverit, prout supra declaratur, et computat pro supradictis anno et termino - V sol.
 Recepit a Gallo filio quondam Martini Grossi Brunodi parrochie de Tornyon pro sufferta unius fidelitatis per dictum quondam Martinum domino debite et recognite, ut in computo [XVIII]³²² precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo donec ipsam reddiderit idem Martinus aut ipsam velle reddere se presentaverit, prout supra declaratur, et computat pro supradictis anno et termino - V sol.

Summa: - XXIII lib. XII sol. IIII den. mon. curs.

133 Auxilia:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de auxillio per annum in locis et parrochiis infrascriptis:

Parrochia Varaye:

Et primo in parrochia Varaye ab Aymonodo Carabel de Charreyry in prima particula presentis tituli decimi quarti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominato pro eodem, in festo beati Michaelis anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo tercio - VII sol. mon. curs.

³¹⁹ Biffé : *suff.*

³²⁰ Lire *Lano.*

³²¹ Biffé : *declatur.*

³²² En tête du parchemin : *Cliti M IIIIe XXIII.*

Apud Vallem Tornenchiam:

Recepit apud Vallem Tornenchiam a personis in duabus particulis in dicto decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° octavo particulariter nominatis et descriptis, pro eodem auxillio in festo beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - V sol. III den.

Parrochia de Anthey:

Recepit in dicta parrochia de Anthey a personis in una particula dicti decimi quarti computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° octavo nominatis, pro eodem et eodem termino festi beati Stephani crastino festi nativitatis Domini, incipiente currere anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto - II sol.

Summa: - XIII sol. III den. mon. curs.

Servicia debita quando imperator Romanus facit transitum per Vallem Augustam:

De undecim denariis, tercio unius denarii et XII° duodecime partis unius denarii monete ad XX per XXX debitis per personas nominatas in decem octo particulis computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC° decimo quarto de servicio quando imperator Romanorum facit transitum per Vallem Augustam, de quibus fuit computatum in dicto computo precedenti proxime designato pro transitu serenissimi principis domini Sigimondi, Romanorum regis facto ibidem de mense jullii anno³²³ Domini millesimo CCCC° decimo quarto, nichil computat quia nichil inde recepit, pro eo quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

Servicia debita pro nova milicia, pro carcere, pro incendio ignis, pro filiabus et sororibus domini maritandis:

De quinque solidis Viennensibus ad XX per XXX, debitis domino de auxillio in quatuor casibus, videlicet pro nova milicia domini, pro carcere, pro incendio ignis et pro filiabus et sororibus domini maritandis quando alter ipsorum casuum acciderit, termino festi beati Stephani yemalis per Johannem de Charles, habitatorem Castellionis; item et de quinque solidis Viennensibus eorundem, debitis de auxillio in tribus casibus, videlicet in incendio ignis, car-

---

³²³ Biffé : *de*.

cere, filiabus et sororibus domini maritandis, per Andream et³²⁴ Petrum, filios quondam Johannis filii quondam Petri de Anthey, quando alter ipsorum trium casuum acciderit; nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

134 Firme:

Idem reddit computum quod recepit a Johanne Leporarii pro firma mistralie de Cly unius anni, finiti die prima mensis marcii anno Domini millesimo CCCC° vicesimo quarto, per firmam sibi datam per Johannem Tornerii, dudum locumtenentem dicti castellani ad ipsius Johannis vitam naturalem dumtaxat, pro quatuor florenis auri boni ponderis singulis annis solvendis per eundem Johannem de firma in manibus dicti castellani Cliti presentis et futuri, et per dominum confirmatam dicto Johanni Leporari ad vitam ipsius pro firma predictorum quatuor florenorum boni ponderis annualium solvendorum ut supra, ut per copiam instrumenti tradicionis et concessionis per dictum castellanum facte dicto Johanni in computo [XIX]³²⁵ precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo quinto, cum copia littere domini confirmacionis per dominum facte dicto Johanni de eadem firma reddita et plenius designata

- IIII flor. b. p. Jan.

Recepit a Johanne Mallieti de Yenna notario pro firma papirorum curie de Cly unius anni finiti in festo Omnium Sanctorum anno Domini millesimo CCCC° vicesimo tercio per firmam sibi datam per Bartholomeum Pennaczonis, locumtenentem predictum pro tribus florenis parvi ponderis subscriptis tamquam plus offerenti, et fuit augmentata dicta firma ipso anno de uno floreno parvi ponderis nec inde plus habere potuit quia, licet dictam firmam pluries cridari fecerit locis, modis temporibusque debitis et consuetis, at tamen nullum alium invenire potuit qui de dicta firma plus neque tantum se daturum presentaverit, de quibus cridis asserit fuisse recepta per clericum curie pro tunc dicti loci plura publica instrumenta que apportare obmisit, quibus non obstantibus iniungitur dicto castellano quod dictam firmam pluries cridari faciat locis, modis temporibusque debitis et consuetis et plus offerenti eandem tradat, taliter quod de dicta firma valeat in suo sequenti computo utilius pro domino computare et de cridis et diligentia inde super hoc fiendis per instrumenta publica sufficienter informare sine defectu quocumque

- III flor. p. p.

Recepit de et pro exitu leyde nundinarum tenutarum apud Anthey in festo beati Galli circa et post festum beati Michaelis anno Domini millesimo quater-

³²⁴ Biffé : *Pot.*

³²⁵ En tête du parchemin : *Cliti M IIII° XXIII.*

cetesimo vicesimo tercio nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento dictus procurator, et repondet plus quam fuerit computatum in computo precedenti de triginta octo solidis monete cursibilis Auguste, et fit sibi similis iniunctio³²⁶ que supra

- L sol. mon. curs. Auguste

Recepit de et pro exitu leyde seu mercati nundinarum tenutarum ibidem in festo beati Urbani, de mense maii anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo tercio nec inde plus recepit, ut dicit et suo asserit iuramento dictus procurator, et repondet plus quam fuerit computatum in computo precedenti de tribus solidis monete Auguste,³²⁷ et fit sibi similis iniunctio que supra

- XXV sol. mon.³²⁸ curs.

De exitu leyde nundinarum tenutarum apud Chambavam in mense octobris anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo tercio nichil computat, quia nichil inde recepit de dicto exitu per dictum tempus de quo computat ut supra, de quo exitu fuit computatum in³²⁹ computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo decimo sexto de quinque solidis monete,³³⁰ et fit eidem castellano similis iniunctio que supra.

De exitu leyde nundinarum tenutarum ibidem de mense maii anno Domini millesimo CCCC^{mo} vicesimo tercio nichil computat, quoniam nichil de et pro dicto exitu recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus procurator, de et pro quo exitu fuit computatum in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^{mo} decimo sexto de quinque solidis monete Auguste, et prout in computo precedenti fuit iniunctum dicto castellano,³³¹ iterato iniungitur sibi quod dictas leydas ad firmam cridari faciat pluries locis, modis temporibusque debitis et consuetis cridari faciat³³² et plus offerentibus easdem tradat, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo utilius pro domino computare et de cridis et diligentia inde super hoc fiendis per publica instrumenta sufficienter informare sine defectu quocumque.

De quinquaginta solidis Viennensibus ad XX^{ti} debitis per mercatores Pedemoncium pro garda [XX]³³³ alpīs de Chinal quando ad ipsam alpem veniunt et sua animalia adducunt, que alpīs est heredum domini Ybleti de Challant et

³²⁶ Dans la marge de gauche: *vide*.

³²⁷ Dans la marge de gauche: *vide*.

³²⁸ Biffé : *s*.

³²⁹ Biffé : *secundo*.

³³⁰ Dans la marge de gauche: *vide*.

³³¹ Dans la marge de gauche: *vide*.

³³² Les mots *crīdari faciat* sont répétés.

³³³ En tête du parchemin : *Cliti*.

dominus habet in ipsa alpe gardam, non computat quia dicti mercatores non venerunt nec sua animalia adduxerunt ad dictam alpem per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

- 135** De exitu firme seu de ipsa firma domus fortis domini de Antey, cum arboribus, plateis curtilibusque eiusdem, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit, quia dictam domum tenuit dictus locumtenens pro domino ad eius manus per dictum tempus, nichilque habere vel reperire potuit, ut dicit et suo asserit iuramento. Verumtamen, prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum,³³⁴ iterato iniungitur eidem quatenus dictam domum, cum arboribus et plateis eiusdem, procuret ad firmam tradi, prout sibi comodius et expediens videbitur pro domino, taliter quod de ipsis valeat in suo sequenti computo pro domino respondere. Item iniungitur iterato dicto castellano prout in computo precedenti fuit iniunctum,³³⁵ quatenus originale litterarum domini genitoris domini quondam, concessarum Johannodo de Septimiano, Andreveto Vurpil, Johanni de Cresta, Martino de Grant, Martino de Mingay et Johanni, filio quondam Vionini de Olian, hominibus domini dicte castellanie Cliti, datarum Rippaillie die vicesima octava mensis aprilis anno Domini millesimo CCC^o octuagesimo quinto, quorum vidimus, est de verbo ad verbum insertum in titulo firmarum vicesimi sexti computi precedentis, apponet et exhibeat in suo sequenti computo, sine defectu quocumque.

Summa:

- LXXV sol. mon. curs.
- III flor. p. p.
- et IIII flor. Jan. auri

Laudes et vende:

Idem reddit computum quod recepit in dicta castellania de laudibus et vendis que ibidem obvenerunt per dictum tempus de quo computat, videlicet a Berthodo Regis pro laudibus et vendis certarum rerum per dictum Berthodum emptarum a Martino de Blanchy - VI flor. p. p.

Recepit a Gibellino de Miazot de Varaya pro quadam vinea per ipsum empta a Guillelmo de Quinto - III flor. p. p.

Et prout in computo precedenti iniunctum fuit dicto catellano,³³⁶ iterato iniungitur eidem quod in suo sequenti computo declaret res et precium rerum per personas in undecimo computo precedenti de anno Domini millesimo

³³⁴ Dans la marge de gauche: *vide*.

³³⁵ Dans la marge de gauche: *vide*.

³³⁶ Dans la marge de gauche: *vide*.

CCCC° duodecimo nominatas et descriptas emptarum, de quarum laudibus in eodem undecimo computo precedenti fuit computatum in duabus particulis. Item eciam declaret res et precium rerum per personas in sex particulis in duodecimo computo precedenti in presenti titulo descriptas et nominatas, emptarum, de quarum laudibus in dicto duodecimo computo precedenti computavit. Item eciam declaret res et precium et [XXI]³³⁷ eciam venditorem rerum per personas in sex particulis in computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC° decimo particulariter nominatas, de quarum laudibus fuit in eodem precedenti computatum. Item eciam declaret in eodem computo³³⁸ sequenti quoddam laudimium factum per locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Petro Tutel, de quo fuit computatum in computo precedenti de anno Domini millesimo <CCCC°> octavo de octo florenis et octo denariis grossis, videlicet precium dicte rei. Item declaret res et precium ac venditorem rerum emptarum per Johannem Leporarium pro quorum laudibus fuit computatum in eodem decimo quarto computo precedenti de quatuor florenis parvi ponderis. Item declaret res et precium rerum et possessionum laudatarum per dictum locumtenentem castellani ibidem ante ipsum Johanni Ogerii, pro cuius laudimio extitit computatum in decimo quinto computo precedenti de octo florenis parvi ponderis. Item declaret res et precium rerum laudatarum per dictum locumtenentem ibidem ante ipsum Anthonio filio Petri Leporarii, pro quo laudimio extitit computatum in dicto decimoquarto computo precedenti de sexaginta sex florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, sine deffectu quocumque.

Summa:

- IX flor. p. p.

136 Banna concordata:

Idem reddit computum quod recepit a Johanne Francisci Dollian quia frater eius inculpabatur percussisse Johannem Dollian de nocte latenter, pro quo idem Johannes, composuit ad

- VII flor. et dim. p. p.

Recepit a Stephano Dosquet³³⁹ quia percuxit Johannem de Gorret cum una sapa in pectore eidem auferendo suam aquam, composuit ad

- XVIII den. grossos p. p.

Recepit a Petro Bandererio eo quia noluit respondere per aliqua banna imposita per locumtenentem dicti castellani pro penis per ipsum spretis, videlicet

- XV den. grossos

³³⁷ En tête du parchemin: *Cliti*.

³³⁸ Biffé: *precedenti*.

³³⁹ Lire d'*Osquet*.

Recepit a Laurencio, filio Jacobini de Chambava eo quia inculpabatur posuisse toxicum in sua possessione et pro penis per ipsum spretis

- VII flor. et dim. p. p.

Recepit ab Amedeo Cagliard pro penis et bannis spretis eo quia Jaquiminus eius frater noluit respondere supra quadam inquisicione contra ipsum facta

- VI flor. III den. grossos

Recepit a Dominico Seytoreti eo quia nollebat reddere quadam confessionem sibi deportatam in manibus ac eciam pro penis per ipsum spretis

- XXII den. ob. grossos p. p.

Recepit a Gregorio Jaquin de Bocza eo quia inculpabatur ficcare in domo Petri de Pael quadam taconaturam pro refficiendo suos soculares et eciam inculpabatur aliunde cepisse unum sacum et unam lapidem falcis in domo domini Boniffacii

- XVI flor. p. p.

Recepit ab Anthonio dou Loz quia idem Anthonius scinderat quasdam vernas suorum pareriorum, videlicet

- XVI den. grossos

Summa: - XLIII flor. II den. ob. grossi p. p.

Banna condempnata:

De bannis condempnatis in quibus dictus castellanus percipit duos solidos in qualibet libra dictorum bannorum condepnatorum, ut dicitur in computo precedenti, nichil computat [XXII]³⁴⁰ quia nichil inde recepit, nulla talia banna ibidem obvenerunt per dictum tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento.

Placita debita ob mortem domini:

De placitis arrestatis et non arrestatis domino in dicta castellania debitis ob mortem domini per personas particulariter et specifffice nominatas et descriptas in computo precedenti de anno Domini millesimo quatercentesimo octavo, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia casus non evenit per tempus de quo computat, ut dicit.

Placita arrestata ob mortem tenementariorum:

Idem reddit computum quod recepit de placitis arrestatis domino in dicta castellania debitis per personas in decimo quarto computo precedenti de anno Domini millesimo CCCC^o octavo nominatas quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenementarii, ut in computo precedenti: et primo videlicet

³⁴⁰ En tête du parchemin: *Cliti*.

a Bonino Muieto de Valletornenchia pro placito per eum debito ad tantum arrestato, videlicet - XXX sol. Vien. ad XX per XXX

Recepit a Johanne filio Petri Magnieti de Torniono pro placito per ipsum domino ob mortem dicti Petri eius patris debito ad tantum arrestato

- XXII sol. eorundem

Recepit a Johanne filio Vullielmete de Losanchia pro placito per ipsum domino debito ob mortem dicte Vullielmete quondam et ad tantum arrestato

- XXVIII sol. eorundem

Recepit a Johanne filio quondam Petri Bareti pro placito per ipsum domino debito ob mortem dicti Petri Barete eius patris ad tantum arrestato, videlicet

- XXXV sol. eorundem

Summa: - CXV sol. mon. ad XX per XXX curs.

137 Placita non arrestata ob mortem tenementariorum:

Idem reddit computum quod recepit de placitis non arrestatis domino in dicta castellania debitis ob mortem tenementariorum quando casus accidit, et que placita levantur videlicet duplum servicii, inde per sic decedente domino debiti, et quarta pars ultra, ut dicitur in computo precedenti, videlicet a personis inferius nominatis: et primo a Bonino Muieti de Valletornenchia pro placito per ipsum debito ob mortem Anthonii Muieti eius patris quondam, debente de servicio per annum sexdecim solidos et tres denarios ad XX per XXX cursibiles - XXXVI sol. VIII den. ad XX per XXX

Recepit Johanne filio Petri Magnieti pro placito non arrestato per ipsum debito ob mortem dicti Petri eius patris quondam debentis domino de servicio per annum sexdecim solidos ad XX per XXX - XXXVI sol. eorundem

Recepit a Johanne filio Vullielmete de Losanchi pro placito non arrestato per ipsum domino debito ob mortem dicte quondam Vullielmete debentis domino de servicio per annum³⁴¹ - LII sol. eorundem

Summa: - VI lib. IIII sol. VIII den. mon. ad XX per XXX curs.

Legata:

De legatis nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento.

Et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniun-

³⁴¹ Le montant du *servicium* n'est pas précisé.

gitur sibi expresse quod in suo sequenti [XXIII]³⁴² computo apportet seu apportari faciat et procuret franchises terre Cliti ad finem quod, si dominus habeat jus in bonis mobilibus hereditatum bastardorum decedencium sine liberis, eidem domino conservetur sine deffectu quocumque.

Excheyte:

De excheytis nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator et suo asserit iuramento.

Et prout in computo precedenti dicto castellano fuit iniunctum, iterato iniungitur eidem expresse quod in suo sequenti computo apportet infallibiliter inventarium bonorum mobilium et immobilium que quondam fuerunt Petri Jovine, unacum extimacione legali de dictis bonis per probos viros facta, nec non instrumenta vendicionum sive albergamentorum factorum de eisdem Andree de Villeta et Petro dou Lo, alias Breton, pro quibus fuit computatum in duodecimo computo precedenti, in duabus particulis, de sex florenis auri Januensibus. Item inventarium cum extimacione legali bonorum quondam Vulliermete, uxoris Aymoneti de Serian quondam, de quorum bonorum precio fuit in eodem computo precedenti computatum de duobus florenis Januensibus, ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem computo videantur et quantum fuerit necesse inserantur. Item inventarium cum extimacione legali et particulari bonorum que quondam fuerunt Martini Lancy, domino adiudicatorum per pares Vallis Auguste, albergatis Petro Voudani pro tercia parte sub certo annuali servicio quod in dicto precedenti computo nescivit declarare castellanus ibidem ante ipsum, et pro viginti uno florenis et quatuor denariis grossis, de quibus in dicto decimo quinto computo precedenti fuit computatum; et instrumentum albergamenti facti Petro Vigerii de certa parte eorundem bonorum Martini Lancy quondam pro decem florenis et octo denariis grossis parvi ponderis, de quibus in eodem decimo quinto computo precedenti fuit computatum, et sub certo annuali servicio quod in dicto precedenti computo declarare nescivit castellanus pro tunc, nec eciam in presenti computo scit declarare dictus castellanus, apportet in suo sequenti computo infallibiliter ut modus, tenor et effectus eorundem in eodem sequenti computo videantur et quantum fuerit necesse inseratur, nec non et servicia predicta cum placitis eorundem declarentur sine deffectu quocumque.

Auctorie seu tutele:

De auctoriis sive tutelis in dicta castellania domino obvenientibus ob mortem

---

³⁴² En tête du parchemin: *Cliti*.

decedentium in eadem relictis liberis pupillis non habentibus parentes propinquos masculos et que auctorie sive tutele dantur per castellanum ibidem aliis personis super hoc ydoneis de consilio parentum intervallium dictorum talium pupillorum, ut dicit et dicitur in pluribus computis precedentibus, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus procurator.

138 **Inventa:**

De inventis nichil computat quia nichil de et pro eisdem recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

[XXIII]³⁴³ **Sigillum:**

De exitu sigilli dicte castellanie de et pro quo fuit computatum in nono computo precedenti de uno floreno Januensi recepto ab illis de Torniono et de Varaya pro sigillo unius compromissi, nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit et suo asserit iuramento dictus procurator.

Tributa debita quando dominus mandat cavalcatas generales:

De quinque solidis monete Auguste ad XXIII, semel debitis per Brunodum, filium quondam Johannis de la Vita de Mon de Viou, pro ferratura unius equi domini, quolibet anno semel quando dominus mandat cavalcatas generales in Valle Augusta; item et de uno pede equi vel octo solidis monete predicte debitis per Petrum Caler de Triastel, filium quondam Martini Caler, quando dominus mandat cavalcatas in Valle Augusta, de servicio, ultra decem solidos per eundem debitos de placito sic arrestato quando casus accidit, videlicet in morte domini et tenebantarii, nichil computat quia nichil recepit pro eo quia dominus nullas cavalcatas mandavit ibidem per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Clientes debiti in toto mandamento Cliti:

De undecim solidis tribus denariis monete Auguste debitis pro uno quarterio et dimidio quarterio unius clientes,³⁴⁴ debitis per Johannem Perrodi de Del, Jacobum eius fratrem, Johannem Brunerii, Hugonem et Johannem Contoz quando dominus mandat cavalcatas³⁴⁵ in Valle Augusta et gentes vadunt extra vallem anno quolibet quo dicte cavalcate mandantur. Item de tribus solidis novem denariis dicte monete debitis pro eodem per Petrum, filium quondam

³⁴³ En tête du parchemin : *Cliti*.

³⁴⁴ Lire: *clientis*.

³⁴⁵ Biffé : *generales*.

Martini de Del, Johannem Verjaz, eius avunculum, Ludovicum, Amedeum et Petrum fratres, filios quondam predicti Martini de Del, et quando solvunt dictos quindecim solidos superius descriptos tunc remittuntur eisdem et remicti debent de taillia per eosdem debita decem solidorum dicte monete, ut dicitur in computo precedenti. Item de uno cliente seu sex solidis dicte monete debitis de servicio per Petrum, filium quondam Johannis Voudani de Chissillie, in quolibet mandamento exercitus guerre dicti domini nostri ducis, ultra duodecim solidos per ipsum debitos de placito sic arrestato quando casus accidit ut supra, videlicet in morte domini et tenementarii, nichil computat quia nichil inde recepit pro eo quia nulle tales cavalcate fuerunt mandate in Valle Augusta per tempus de quo computat, ut dicit dictus procurator.

Donaciones prothocollorum:

De donacionibus prothocollorum nichil computat quia nichil inde recepit per tempus de quo computat, ut dicit.

Arreragium:

Recepit a se ipso castellano in quibus domino tenebatur pro remanencia³⁴⁶ precii bladorum et aliorum victualium sibi venditorum ut in fine computi precedentis, [XXV]³⁴⁷ finiti die prima exclusive mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo tercio, prout in fine dicti computi continetur
- XXXII flor. VII den. II tercii dim. quarti grossi p. p.

Recepit a se ipso castellano in quibus domino tenebatur pro remanencia preciorum bladorum et aliorum victualium dicte castellanie sibi ut in fine computi precedentis venditorum, finiti die prima exclusive mensis aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo tercio, prout in fine dicti computi continetur, videlicet
- CII flor. VI den. ob. grossi p. p.

139 Summa dicti arreragii:

- CXXXV flor. II den. VI^{tus} et dim. quartus unius den. grossi p. p.

Summa tocius recepte huius computi, incluso arreragio:

- CXLVIII lib. XVII sol. III den. ob. mon. curs. Auguste
- II^c LXI lib. II sol. I den. et VI^{tum} unius den. mon. ad XX per XXX
- C III^{xx} XIII flor. III den. II tercii dim. quarti unius den. grossi p. p.
- dim. flor. b. p. ad XIII
- I flor. b. p. ad XX per XV den. grossos

³⁴⁶ Biffé : *sui*.

³⁴⁷ En tête du parchemin : *Cliti*.

- L flor. et dim. b. p. ad XXVII
 - LV flor. II tercii unius flor. b. p. ad XX per XXXI
 - et IIII flor. Jan. auri.

Missae domini:

De quibus libravit manu dicti Bartholomei Pennaczon eius locumtenentis domino Guillermo de Cono, curato ecclesie Sancti Dyonisii, celebranti ter in eddomada missam in castro domini de Cly, in capella Sancti Mauricii in remedium animarum defunctorum et potissime bone memorie illustrium dominorum avi paterni et genitoris domini Sabaudie quondam comitum, per tempus de quo computat, capienti propter hoc decem solidos grossos Turonenses de pensione semel in anno, ut in computo precedenti, et allocatur sibi dicta pensio pro uno anno finito die festi nativitatibus Domini, incipiente currere anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo quarto, ut per notam instrumenti dicti domini Guillermi de Cono de confessione et recepta quantitatis subscripte, datam die XIII menses junii, anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo quinto, quam reddit, de mandato dicti curati manu Johannis Malleti notarii subscriptam et signatam, videlicet

- X flor. p. p.

Salarium:

Libravit sibi ipsi castellano capienti viginti quinque florenos auri parvi ponderis de salario per annum, prout in computo precedenti, et prout capiebat castellanus ibidem ante ipsum ut in computis precedentibus, et allocatur sibi dictum salarium ad rationem ipsius, videlicet pro uno anno integro, incepto die prima inclusive menses aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo tercio et finito die prima exclusive menses eiusdem aprilis anno Domini millesimo quatercentesimo vicesimo quarto, de quo computat ut supra

- XXV flor. p. p.

Libravit Johanni Poncerii, commissario domini recipienti nomine Guigonetii Marescalci thesaurarii Sabaudie generalis, in exoneratione reste sui computi anni millesimi CCCC^{mi} XXII^{di}, ut per litteram dicti commissarii de confessione et recepta quantitatis subscripte, datam die prima menses marci, anno Domini millesimo CCCC^o vicesimo quarto, quam reddit manu dicti commissarii et Johannis Marescalci filii dicti thesaurarii et in eius absentia, qui inde domino computare debebit,³⁴⁸ signatam³⁴⁹

- XX flor. p. p.

Libravit Johanni Poncerii de Bellicio, commissario domini recipienti nomine

³⁴⁸ Lire: *debebit*.

³⁴⁹ Dans la marge de gauche: *G. Marescalci*.

Guigoneti Marescalci thesaurarii Sabaudie generalis, manu Bartholomei Penaczonis ipsius castellani locumtenentis de remanencia computi precedentis de anno Domini millesimo CCCC^o XXII^{do}, ut per ipsius commissarii litteram de testimonio premissam, confessioneque et recepta quantitatis subscripte cum rogato allocandi, datam in Castellione die quinta mensis marcii, anno Domini millesimo CCCC^o XXIII^{to}, quam reddit in ausencia dicti thesaurarii qui inde domino computare debet, manibus dicti³⁵⁰ Johannis Poncerii et Johannis Marescalci filii dicti thesaurarii, signatam³⁵¹

- XII flor. VII den. II tercios dimidii quarti [unius den.].

Summa librate, salarii et allocati:

- LXVII flor. VII den. II tercii dim. quarti grossi p. p.

140 Et sic, cambsis et conversis omnibus et singulis monetis tam recepte quam librate supradictis ad florenos auri parvi poderis, computatisque singulis viginti quatuor solidis monete cursibilis Auguste ad XXIII pro duodecim denariis grossis, singulis viginti solidis monete cursibilis pro quindecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XIII pro tresdecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XXVII pro tresdecim denariis obolo grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XX pro quindecim denariis grossis, quolibet floreno boni ponderis ad XX per XXXI pro decem novem denariis obolo grossis seu pro medio grosso minus quam valeat, Januensibus et ducatis auri cansis in fine computi particulariter superius designati declaratis, et quolibet floreno Januensi auri pro decem novem denariis obolo grossis, singulisque duodecim denariis grossis pro uno floreno parvi ponderis, et e converso, factisque deductionibus hinc et inde dictus castellanus debet

- VII^C XXXII flor. IX den. grossi p. p.

Quibus adduntur quos dictus castellanus debet domino pro precio victualium dicte casellanie sibi ut infra proxime in fine computi venditarum

- C IIII^{XX} XIII flor. XI den. ob. et quartum grossi p. p.

Summa addicti: - C IIII^{XX} XIII flor. XI den. ob. et quartum grossi p. p.

Et sic dictus castellanus domino debet finaliter, videlicet:

- IX^C XXVII flor. VIII den. ob. dim. quarti grossi p. p.

³⁵⁰ Le mot *dicti* est répété.

³⁵¹ Dans la marge de gauche: *G. Marescalci*.

De quibus deducuntur sibi quos Guigonetus Marescalci thesaurarius Sabaudie generalis a dicto domino Challandi castellano Cliti habuisse et recepisse confessus fuit manu Bartholomei Pennazonis eius locumtenentis de preysiis et obvencionibus dicte castellanie anni millesimi CCCC^{mi} vicesimi tercii, inclusis ducentis florenis parvi ponderis per ipsum, nomine dicti thesaurarii, solve-
re misit³⁵² Michaeli de Ferro mercatori Gebennensi,³⁵³ ut per ipsius thesaurarii, qui inde domino computare debebit, litteram de testimonio premissorum cum rogato allocandi, datam³⁵⁴ Gebennis die quinta mensis novembris anno Domini millesimo CCCC° XXIII^{uo}, quam reddit, signis cereo et manuali dicti thesaurarii sigillatam et signatam - III^c L flor. p. p.

Summa deducti: - III^c L flor. p. p.

Et sic hic equa de dicta remanencia.

141 [XXVII] Vendiciones:

Idem reddit computum quod recepit a se ipso castellano de et pro precio bladorum et aliorum victualium dicte castellanie per ipsum debitum ut supra et sibi venditorum in camera coram dominis presidente et magistris computorum domini die XI mensis maii anno Domini millesimo CCCC° quinto per Guigonetum Marescalci, thesaurarium Sabaudie generalem, precii inferius des[criptis].

Et primo de et pro precio septem modiorum trium sestariorum unius quartane quinque montureriorum et duorum terciorum unius monturerii frumenti per ipsum debitum et sibi venditorum, ut supra, quolibet sestario octo solidis monete cursibilis Auguste, videlicet

- XVIII lib. III sol. X den. II tercios unius den. mon.

Recepit de et pro precio septuaginta unius modiorum, quatuor sestariorum, trium quartanarum et trium montureriorum siliginis per ipsum debitum et sibi ut supra venditorum, quolibet sestario quinque solidis quatuor denariis monete cursibilis Auguste - XIV lib. XVIII sol.

Recepit de et pro precio quinque modiorum, duorum sestariorum, duorum montureriorum, quarti unius monturerii, unius ambostate cum dimidia ordeï per ipsum debitum et sibi venditorum ut supra, quolibet sestario quatuor

³⁵² Lecture douteuse.

³⁵³ La phrase *inclusis ... Gebennensi* est ajoutée à la fin du paragraphe, avec un signe de rappel.

³⁵⁴ Biffé: *Chamberiaci*.

solidis dicte monete - VIII lib. XI sol. III den. mon.
 Receptit de et pro precio novem modiorum, quatuor sestariorum, quarti unius
 monturerii, unius ambostate cum [dimi]d[ia] ave[ne per] ipsum debitorum
 et sibi ut s[upra] venditorum, quolibet sestario quatuor solidis dicte monete
 - XI lib. XII sol. I den. ob. mon.
 Receptit de et pro precio septuaginta duorum caponum, t[rium] quartorum
 et dimidium quarti unius caponis per ipsum debitorum et sibi venditorum ut
 supra, quolibet capone decem octo denariis monete
 - C IX sol. III den. ob. pictam
 Receptit de et pro precio trium pernicum per ipsum debitorum et sibi vendita-
 rum ut supra, qualibet pernice duodecim denariis monete - III sol. mon.
 Receptit de et pro precio unius ovis, quarti unius ovis et trium quartorum et
 dimidii quarti unius quarterii ovis per ipsum debitorum et sibi venditorum ut
 supra, qualibet ove duodecim solidis monete - XVIII sol. VII den. ob. mon.
 Receptit de et pro precio dimidii gocioni per ipsum debiti et sibi ut supra pro
 tanto venditi - II sol. VI den. mon.
 Receptit de et pro precio duorum quarterii et duorum cornuum de boc estaing
 per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra pro tanto - VI den. grossos
 Receptit de et pro precio novem fassorum et quarti unius fassi pallearum per
 ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet fasso duobus solidis
 sex denariis monete - XXIII sol. I den. mon.
 Receptit de et pro precio novem fassorum et trium quartorum unius fassi feni
 per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet fasso quinque soli-
 dis dicte monete more solito - XLVIII sol. IX den. mon.
 Receptit de et pro precio novem quintalium et decem novem librarum caseo-
 rum per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet quintali viginti
 octo s[olidis] monete Auguste [more] solito - XII lib. XVII sol. IX den. mon.
 [Receptit] de et pro precio octo seraceorum et trium quartorum unius seracei
 per ipsum debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet seraceo quatuor-
 decim solidis monete more solito - VI lib. II sol. VI den. mon.
 R[ecceptit] de et [pro preci]o quatuordecim modiorum et quinque sestariorum
 vini, per ipsum [XXVIII] debitorum et sibi venditorum ut supra, quolibet
 sestario quinque solidis monete - XLIII lib. V sol. mon.
 Receptit de et pro precio viginti trium librarum cere per ipsum debitorum et
 sibi venditarum ut supra, qualibet libra precio duorum denariorum de obolis
 grossis veteribus - IIII flor. IX den. de ob. grossos b. p.
 Receptit de et pro precio unius libre piperis per ipsum debite et sibi ut supra
 vendite pro tanto - II[I]I den. ob. grossos b. p. veteres
 Receptit de et pro precio unius libre zinziberis per ipsum debite et sibi ut supra

vendite pro tanto

- VI den. grossos b. p. veteres

Summa dictarum vendicionum:

- II^c XXV lib. XV [sol. III] den. q[uartus et] VI^{tus} [unius] den. [mon.]³⁵⁵

- VI den. grossi p. p.

- et V flor. VII den. ob. grossi b. p. veteres

Qu[e et qui] valent, facto cambio monetarum modo quo supra, valere dicuntur - C IIII^{xx} XIII flor. IX den. ob. et quartus unius denarii grossi p. p.

De quibus respondet supra post primum arrestum presentis computi per p[rocurat]orem.

Et sic hic eque d[e ven]ditis.³⁵⁶

---

³⁵⁵ Lecture douteuse à cause du mauvais état de conservation du parchemin.

³⁵⁶ Lecture douteuse à cause du mauvais état de conservation du parchemin.

Comptus Vici Nobilis

Et Potens Francis domini Challand et monno Jueti Castellani
 Clu De Redibus et quibus eiusdem castellane Et die prime
 Julii meo apulis Anno domini apulis quatercentesimo quinquagesimo secundo
 hunc ad diem prima exultus meo apulis Anno domini millesimo
 octo quinquagesimo quarto / Gildert de vno anno Jacquo / Perceptus apud
 Chambray pntis vno tenabili e egregio domno Johanne pntis legum
 Doctoris et milite pntis petro magno et auctoritate domini magno
 et audientis comptore domini Rex Johem Guard clauis domini
 Redibus q per pntis nullis non pntis domini Castellani fidem faceret
 de sua potestate p quada litem dñ domini Challand in proprio pntis dno sig
 sigillat et inu coram de subnote note signat et examinat pntis
 die prima meo augusti Anno dñi m^o cc^o lxx^o ii^o dñm in castella die xvij meo
 may Anno dñi m^o cc^o lxx^o quia reddat

Et est sciend q dñs domini Challand habet domno computare de
 Châtellenibus que in dno castella pntis per dñ tempore pntis
 suo andreas de billueto sub manu domini tenuit dñm officiu de anno
 domini millesimo octo quinquagesimo quarto pntis in banno georday caude pntis
 pntis dñi am^o commecur

Incipit du compte-rendu de François de Challant (1423-1424)

INDEX DES NOMS DES PERSONNES

(Les chiffres renvoient aux libellés)

- ALLOSE** Johannes 57.
ANDREVETI Petrus 55.
ANDREVODI Petrus Johannis 101, 131.
ANSERMETI Grossus Johannes 107.
ANTHEY (de) Andreonus 51.
- Andreas Johannis, 48, 74, 104, 133.
- Johannes Petri 74, 104, 133.
- Petrus Johannis 48, 74, 104, 133.
ARENZO (de) Glaudius 51.
ARGARCIL Amedeus 51.
ARTA Johannes Martini 19.
AYMONODO (de) Andreas 51.
AYGARAL: voir Egaral.
AYNARDI (Eynardi, alias Gilliat)
Menfredus, vicecastellanus Cliti, 69.
BALMA (de) Guilliermus, prior Nusii, 38,
65, 91, 123.
BALMACIE (Balmaca) Anthonius 77
- Petrus 129.
- Vulliermus 77.
BANDERERIO Petrus 136.
BARAT (Barrat - voir aussi Berra)
Johannes 8, 35, 62, 77, 88, 121.
- Johannes Johannis 83.
BARBERII Anthonius, magister
computorum domini, 54.
BARETI Johannes Petri 136.
BAREL (de) heredes Petri 66, 92, 124.
- Martinus 39, 66, 92, 124.
- Petrus 11, 39.
BARROLIO (de) Dominicus 99.
BAZAN (de) Aymonodus 78.
BERNARDI Johannes, curatus Tornionis,
11, 38, 65, 91, 123.
BERRA (alias Calliard) Johannes Johannis
3, 30, 116.
BERTODO (Berthodo) (de) Boninus 51.
- Johannes 51, 107.
BERUCHERII Petrus 107.
BESSEVA Martinus 77.
BEXIVAL (de) Aymonetus 97, 128.
- Martinus 97.
- Perrodus 97, 128.
- Theodelus 128.
BLANCHIE (de Blanchy) Martinus 18, 135.
BLESTON heredes Martini 79.
- Martinus Johannis 78.
- Martinus Martini 78.
BOCLERII Anthonius Bonifacii 73, 78,
102, 132.
- Bonifacius 73, 102, 132.
BONBAT Johannes, secretarius domini, 1,
56.
BONICHON Johannes Andree 112.
BORET Johannes 98, 128.
- Petrus 98, 128.

- BORNE** Martinus 34.
BOVER Jaquemetus 18.
BOVETI Ludovicus 55.
BOYSSONETI Bonifacius 44, 45, 95, 96, 127.
BRETON (voir dou Lo)
BRITONIS (de) Nicoletus, locumtenens castellanie Cliti, 1, 28, 49.
BRUNERII Johannes 25, 52, 80, 109, 138.
BRUNODETI Martinus 69.
BRUNODI Martinus 8, 35, 62, 88, 121.
BRUNODI GROSSI voir Grossi Brunodi.
BUROL Petrus 19.
CAGLIARDI Amedeus 78, 136.
 - Jacobinus 78.
CALER Petrus 24.
 - Petrus Martini 52, 80, 109, 138.
CAMPO LAURENCZALI (de) Jacobus, canonicus Sancti Ursi, 18.
CANIS Facinus 55.
CANTELIN Petrus 102, 132.
CARABEL Aymonodus 17, 48, 73, 103, 133.
CARAMEL Dominicus 8, 35, 62, 77, 88, 121.
CASEI Johannes, commissarius extentarum domini, 13, 17, 47, 72, 101, 131.
CAVORSIN (Cavorsini) Johannes 34.
 - Petrus 77.
CHABODI Bartholomeus 113, 114.
CHALLANT (de) Bonifacius, marescallus Sabadie, 55, 56.
 - Franciscus, castellanus Cliti, 28, 56, 82, 115
 - heredes Ybleti 20, 35, 50, 54, 63, 75, 105, 111
 - Margarita Jaquemeti 55.
 - Ybletus, capitaneus Pedemoncium, 8, 55, 81.
CHALLES (de) Guilliermetus 1, 28.
CHAMBAVA (de) Laurencius Jacobini 136.
CHAPELLU Petrus Aymoneti 18.
CHARLES Johannes 19, 48, 74, 104, 133.
CHARRERY (de) Janinus 90, 128.
CHAT (Chet) Petrus 22, 77.
CHEMYN (de) Ybletus 99, 129.
CHOPERELLI Anthonius 22.
CLARTYN Johannes Andreveti 19.
CLAVIGERI (Clavigerorum) Aymonetus 44.
CLERIN (de) Quemodus 51.
COLAR (de) Danisodus 13, 42, 68, 94, 126.
COLDECHEVRA (de) Andrevetus 69.
COMPESII Franciscus, scuttiferus domini, castellanus Cliti, 1, 28, 43.
CONFLENS (de) Johannes, cancellarius Sabaudie, 55.
CONO (de) Vulliermus (Guilliermus), curatus Sancti Dionisii, 25, 53, 78, 81, 106, 110, 139.
CONTOZ Hugo 25, 52, 80, 109, 138.
 - Johannes 25, 52, 80, 109, 138.
COPAZ (Copacz) Brunodus 128.
 - Petrus 18.
CORNIUO (Corniaux) Aymo, magister operum domini, 112.
COSTE Ludovicus 55.
CRESTA (de) Johannes 20, 50, 75, 105, 135.
 - Vullo 51.
CRESTO (de) Peronetus 44, 69, 77, 96, 127.
CRETIE (de, alias Jolii) Johannes 51, 70.
 - Johannes Andree 69, 70.
CRISTA (de) Petrus Johannis Andrevodi 101, 131.

- CROSO** (de) Petrus, secretarius domini, 1.
CUAY Johannes 13, 42, 68, 94, 126.
CUSINI Andreas, clericus domini, 54.
DALIEUX Ludovicus, scuttiferus, 114.
DANISODI Richardus 23.
DARETI (Dareto) Brunodus 77.
 - Janinus 129.
 - Johannes 128, 129.
DEL (de) Agnessona Johannis 8, 35, 62, 88, 121.
 - Amedeus Martini 138.
 - Francesia Johannis 8, 35, 62, 88, 121.
 - Jacobus Perrodi 8, 25, 35, 52, 80, 88, 109, 121, 138.
 - Johannes 8, 35, 62.
 - Johannes Perrodi 25, 52, 80, 109, 138.
 - Ludovicus Martini 138.
 - Marieta Johannis 8, 35, 62, 88, 121.
 - Petrus Martini 138.
DOLLIAN Johannes 136.
 - Johannes Francisci 136.
DOMENGII Anthonius, magister computorum domini, 1, 28, 82, 115.
DOMENIOTTUS (Dominiotus) 70, 96, 127.
DONCA (dou) Johannes 18.
DONINI Brunodus Johannis 23.
DORETO Johannes 98.
DOSQUET Stephanus 136.
DUCH Martinus 75.
EGARAL (Aygara, Eygara) Aymo Martini 18.
 - Johannes Johannis 18.
 - Micheletus 70.
 - Micheletus Johannis 18.
 - Petrus 14, 18.
 - Petrus Johannis 18.
 - Petrus Francisci 18.
ESPAGNIACO (de) Johannes, commissarius domini, 57, 58, 81, 111.
EXPALLION (de) Bosonodus 21.
EYNARDI (voir Aynardi).
FERRO (de) Michael, thesaurarius Sabaudie 140.
FIERNA (de) Andreas 21, 50, 76, 106.
 - Andrevetus (alias Gyliver, Zaliner) 51, 69.
 - Johannes 69.
 - Johannetus 69.
FILEY (dou) Johannes 77.
FISTILLIACO (de) Jacobus, thesaurarius Sabaudie, 1, 28.
FOLDON Johannes 43.
FONTANA (de) Jacobus, secretarius domini, 55, 56.
FORASIO (de) Johannes 1.
FRANQUINI Vullermetus 76.
FREANT (de) Amedeus 98.
FRUSTA Johannes 99, 130.
FURMY Guido, curatus Varaye, 18.
GARINO (de) Johannes 77, 99, 129.
GASPARDO (de) Martinus 73, 102, 132.
GERBAYSII Amblardus 55.
GIBELLINUS Jaquiminus 18.
GIGNIANI (Gignyan. alias de Teysalaz) Jaquierius 14, 23.
 - heredes Jaquimini 16, 47, 72, 101, 131.
 - Jaquiminus Johannis 18, 43.
GILLIATI (Gilliact - voir aussi Aynardi) Manfredus 28, 58, 69, 81, 82, 111, 113.
GORRET Johannes, naturalis, 22, 51, 79.
 - Johannes 135.
GOT Johannes, notarius 11, 38, 65, 91, 123.
GRANERII Anthonius, curatus Decimi, 107.

- GRANT** (de) Martinus 20, 50, 75, 105, 135.
- GROSSI BRUNODI** Gallus Martini 77, 103, 132.
- Martinus 76, 103.
- GUBIASCHETY** Petrus 22.
- GUERRA** Aymo 102, 107, 132.
- Aymonetus Johannis 77.
- Johannes 77.
- HERIN** (de, Heryns) Anthonius Petri 43.
- Johannes 23.
- Johannes Petri 43.
- Martinus Petri 43.
- INSULA** (de) Cressentinus, mercator Clavaxii 55.
- JOLI**: voir Cresto (de).
- JUGANT** Johannes 18.
- LALAMANT** Aymonetus 22.
- Petrus 22, 99.
- Yaninus 99, 129.
- LANCY** (voir aussi PISSINA) Martinus 7, 14, 23, 44, 52, 69, 79, 96, 108, 127, 137.
- Martinus Petri 34, 43, 61.
- LANE** Johannes Anthonii 132.
- LEPORARII** (voir aussi Levrer) Anthonius Petri 50, 76, 106, 135.
- Johannes, mistralis Cliti, 19, 21, 49, 50, 74, 76, 104, 106, 134, 135.
- LETRI** Girardus 77, 107.
- Girardus Andree 69, 70.
- Johannes Andree 69, 70.
- Martinus Andree 69, 70.
- LEVRER** (voir aussi Leporarii) Petrus 8, 35, 62, 87, 99, 121, 129.
- LIBES** (de) Martinus 77.
- LIOBARDI** (Lyobardi) Johannes 111, 112, 113, 114.
- LO** (Loz, dou) Andreas 78.
- Andreas Laurentii 51.
- Anthonius 136.
- Anthonius Aymoneti 51.
- Brunodus Ottini (Octini) 8, 21, 35, 62, 88, 121.
- heredes Aymonis 102, 132.
- Petrus, alias Breton, 23, 52, 79, 108, 137.
- LOSANCHIA** (de) Johannes Vullielmete 136, 137.
- LULIACO** (de) filie domini Aymonis 81.
- MACZOT** (de) Boniffacius 51.
- MAGISTRE** Boniffacius 14, 42, 68, 95, 127.
- MAGNIETI** Johannes Petri 136, 137.
- MAGNINI** Petrus, magister computorum domini, 1, 28, 55, 82, 115.
- MALLIETI** (Malleti) Johannes, notarius 115, 134, 139.
- MARCHIANDI** (Marchandi) Guigonetus, cancellarius Sabaudie, 55, 56.
- MARESCALCI** Guigonetus, thesaurarius Sabaudie, 25, 26, 27, 53, 56, 57, 58, 78, 81, 139, 140, 141.
- Johannes Guigoneti, 139.
- MARQUISII** Petrus 98.
- MARTIGNONO** (de) Anthonius 129.
- Johannes 107.
- MARTINETI** Petrus 8, 35, 62, 88, 121.
- MENTHON** (de) Franciscus 55.
- MESSER** Petrus Brunodi 18.
- MIACZOT** (Myaczot, Miazot) Gibellinus 135.
- Jaquiminus Brunodi 96.
- Petrus 97, 98, 128.
- Petrus Brunodi 96.
- MINGAY** Martinus 20, 50, 75, 105, 135.
- MISTRALI** (de) Ludovicus 21, 50, 76.
- MOEYRA** (de la) Johannes 107.
- MONTE MAIORI** (de) Gaspardus,

- marescallus Sabaudie, 56.
- MORELLI** (de) Faciodus 22.
- Petrus 18.
- MOTA** (de) Johannes, domicellus, 12.
- MOXO** (de) Petrus, castellanus Cliti, 21,
50, 76, 106.
- MOYSSAR** (de) Johannes 22.
- MUGNERII** Martinus 22.
- MUIETI** Boninus 136, 137.
- MULETI** Johannes, notarius, 43.
- MULETO** (de) Johannes 75.
- NIGRI** (Nigre) Petrus 14, 44, 69, 96, 127.
- Vulliermus Jacobi 98, 128.
- NOARSA** (de) Johannes Andreveti 128.
- NOVELLETI** Guigo 57, 59.
- ODDINETI** Lambertus 56.
- OGERII** Johannes 21, 50, 76, 106, 135
- OLERES** (de) Dominicus 97, 128
- OLIAN** (Olyan) (de) Johannes Francisci
18.
- Johannes Vionini 20, 50, 75, 105,
135.
- OTTINI** (Octini) : voir Lo (dou).
- Brunodus 8, 21, 35, 62, 88, 121.
- OYAZ** (de) Anthonius 77.
- PACHODI** Martinus 22.
- PAEL** (de) Petrus 136.
- PALLU** (de) Petrus 77, 102, 132.
- PASCHONT** Martinus 18.
- PENNACZONIS** Bartholomeus 134, 139,
140
- PERILLIATTI** (alias Rusiliatti) Johannes 57.
- PEROTO** (Perroto) (de) Johannes 70, 96,
107, 127.
- PERRET** (de Perreto) Petrus 16, 46, 72,
100, 131.
- PERRODO** (de) Johannes 77.
- PERSONETAZ** Brunodus 19.
- PERTUSET** Johannes 21.
- PESTELLIN** Bosonodus 44
- PESTEYS** (de) Johannes 78.
- Johannes Francisci 18.
- PECYN** Martinus Bonini 98.
- PIGNETO** (de) Johannes 77.
- PISSINA** (de): voir Lancy.
- PLANDERE** (dou) Marquian 34.
- PLEO** (de) Bonifacius Vullielmini 8, 35,
62, 88, 121.
- Johannodus Amedei 12, 40, 66, 92,
125.
- Richardus Amedei 12, 40, 62, 66,
92, 125.
- Richardus, procurator domini
Vallis Aguste, 78.
- POCARDI** Johannes, curatus Anthesii, 69.
- PONCERII** (de) Johannes, commissarius
ducis, 139.
- PONTE** (de), thesaurarius Sabaudie,
Anthonius 57, 59.
- POUDRA** Anthonius 129.
- QUINTON** (dou) (de Quinto) Bossonodus
22.
- Vullielmus 51, 75, 77, 135.
- RACZEPTO** (de) Bartholomeus,
thesaurarius Sabaudie, 111, 112,
113, 114.
- RAVA** Johannes 7, 8, 14, 21, 23, 34, 35,
61, 62, 87, 88, 120, 121.
- REGIS** Berthodus 135.
- REYNET**, heredes Johannis, 102, 132.
- RIVOLINO** Amedeus 51.
- ROLANDO** (de) Johannes 128.
- ROLET** Amedeus 14, 42.
- ROVEON** Johannes Andree 19.
- Petrus Andree 19.
- RUSILIATTI** : voir Perilliatti.
- RUSSINO** (de) Franciscus, castellanus
Cliti, 56.

- SABAUDIA** (de) Amedeus, dux, 55, 56, 69.
- ducissa 57.
- SAIX** (de) Brunodus 21, 50, 76, 106.
- Johannes 77.
- SALUARDI** Johannes, notarius curie Cliti,
1, 11, 14, 19, 21, 25, 38, 42, 49, 51,
65, 69, 70, 74, 78, 91, 96, 97, 104,
112, 124, 127, 128.
- SARVAGII** Johannes, legum doctor, 54, 82,
115.
- SEPTIMIAN** (Septumiano) (de)
Johannodus 20, 50, 75, 105, 135.
- Michael 13, 42, 68, 94, 126.
- SEPTIMO** (de) Anthonius, castellanus
Cliti, 21, 50, 76, 106.
- SERIAN** (de) Aymonetus 23, 52, 79, 108,
137.
- SEYTORETI** Dominicus 136.
- SIGISMONDUS**, imperator Romanorum, 18,
40, 48, 66, 73, 92, 103, 125, 133.
- SOMON** (de) Brunodus 23.
- Martinodus 98, 106, 128.
- Martinus 12, 40, 66, 93, 125.
- SOSTIONIS** Jacobus 55, 56.
- SPINA** (de) Anthonius, notarius, 112.
- SUBMONTE** (de) Aymonetus, notarius,
115.
- TETU** : voir Vita.
- TORNERII** Brunodus Johannis 43.
- Johannes, locumtenens Cliti, 19,
34, 42, 49, 74, 76, 104, 134.
- TORNYOUR** Johannes 18.
- TRIASTEL** (de) Martinus 24
- TRUCH** Johannes 75.
- TRUCHETI** Johannes 14, 44, 69, 95, 127.
- TUTE** (Tutel) Petrus 18, 21, 50, 76, 106,
135.
- UBLETO** (de) Andrevetus 51.
- VALJURAZ** (de) Anthonius Aymonis, 73,
102, 132.
- VALLE CÍCIDA** (Sícida) (de) Johannes 77.
- VALLET** heredes Anthonii 102, 132.
- VANA** Petrus 44.
- VERJAZ** Johannes 25, 52, 109, 138.
- VESSAN** (de) Perrodus 22.
- VESSINAL** (Vexenal, Visinal) (de)
Martinus 51, 98.
- Theodolus 22, 75, 97.
- VIGERII** (Vigerii) Petrus 14, 23, 44, 52,
69, 79, 96, 108, 127, 137.
- VILLA** (de) Aymonodus Boni Johannis 18.
- Bonifacius, notarius, 1.
- Parvus Johannes 18.
- VILLARETO** (de) Andreas 28, 82, 115.
- VILLE DE LANCEO** Glaudius 81.
- VILLETA** (de) Andreas 23, 52, 79, 108,
137.
- VINEA NOVA** (de) infantes 34.
- Jaquemetus 96, 128.
- VIRARDI** Johannes, notarius, 1, 28, 56, 57,
82, 111, 115.
- VITA** (Victa) (de la) Brunodus 23.
- Brunodus Johannis 24, 43, 52, 80,
109, 138.
- Martinus, alias Tetu 23.
- VOUDANI** Johannes Petri 98.
- Johannes naturalis Petri 128.
- Petrus 8, 14, 21, 23, 23, 35, 44, 52,
62, 69, 79, 88, 96, 108, 121, 127,
137.
- Petrus Johannis 25, 52, 80, 109,
138.
- VULLO** (de) Yaninus 51.
- VULPIL** (Vurpil) Andrevetus 20, 50, 75,
105, 135.

INDEX DES NOMS DES LIEUX

(Les chiffres renvoient aux libellés)

- ANTHEY** (Antey) 17, 69.
- domus fortis (castrum) 20, 50, 54, 75, 105, 112 135.
- molendini 2, 29, 83, 116.
- nundine 20, 49, 74, 104, 134.
- parrochia 2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 29, 31, 32, 34, 38, 39, 40, 41, 45, 47, 48, 59, 60, 62, 65, 67, 68, 71, 72, 73, 76, 84, 85, 87, 90, 92, 93, 84, 100, 101, 102, 103, 117, 118, 119, 120, 123, 124, 125, 126, 130, 131, 133.
- AUGUSTA** 57, 58, 109.
- curia 22.
- dyocesis 11, 38, 65, 91, 123.
- Vallis 7, 12, 18, 23, 24, 25, 34, 40, 43, 48, 52, 61, 66, 73, 79, 80, 92, 103, 108, 109, 125, 133, 137, 138.
- AVILLIANA** 56, 111.
- BERRIO** 107
- BERZIN** 11, 39, 66, 92.
- BOYSSON** 44.
- BOCZA** 136.
- BOSSONENS** 55.
- BRENGON** 19.
- BURGUM IN BREYSSIA** 54, 55, 81, 111.
- BRUSON PARVUS** 50, 76, 106.
- CANAPICIUM** 56.
- CARAVINUM** 55.
- CARIXIUM** 55.
- CASTELLIO** (Châtillon) 4, 6, 9, 11, 14, 19, 31, 33, 36, 39, 42, 48, 59, 60, 64, 66, 68, 74, 84, 86, 92, 95, 104, 115, 117, 119, 124, 127, 133, 139.
- CHAMARER**, pasturagium, 30, 65.
- CHAMBAVA** 2, 3, 7, 10, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 29, 30, 33, 37, 40, 41, 45, 46, 61, 64, 67, 71, 72, 82, 86, 90, 93, 94, 99, 100, 115, 120, 123, 125, 126, 130, 131.
- nundine 20, 49, 74, 105, 134.
- CHAMBERIACUM** 1, 25, 26, 27, 28, 38, 53, 54, 56, 57, 59, 65, 78, 82, 91, 112, 115, 124.
- CHAMOYS** 107.
- CHAMPLEVY**, moleria, 69.
- CHAMP TRIOL** 3, 30, 83, 116.
- CHANLON** 8, 35, 62, 88.
- CHARRERY** 17, 18, 48, 73, 98, 103, 133.
- CHEISSILLIE** (Cheyssilie) 8, 25, 35, 52, 62, 80, 88, 109, 121, 138.
- CHERIUM** 55.
- CHINAL** (de), alpis, 8, 20, 35, 50, 63, 75, 88, 105, 121, 134.
- CIRESES** 18.
- CLAVAXIUM** 55.

- CLEVA PONTESANA** 98.
CLY (Clitus) 8, 18, 21, 35, 51, 62, 69, 76, 79, 88, 106, 121, 129.
 - castrum 25, 30, 53, 78, 81, 83, 110, 112, 139.
 - castellania 1, 3, 20, 30, 50, 56, 75, 77, 83, 105, 111, 112, 115, 135.
 - curia 19, 20, 49, 74, 104, 134.
 - franchisesie 22, 51, 79, 108, 137.
 - mandamentum 25, 52, 80, 109, 138.
 - mistralia 19, 49, 74, 104, 134.
COLDECHIEVRA 69.
CONFLENS (Confleto) 55.
CORINON 107.
CORNYOLA 19, 69, 70.
COUECTA 34.
CRISTA 34.
DIEMO, ecclesia, 3, 30, 83, 116.
DORINA 18.
EXPALLION 21.
FIERNA 45, 69.
 - torrens 45.
FREAN 98
FREYE 18
GEBENNE 1, 25, 140.
HERYE 34.
LANCEUM 28, 69, 81, 82.
LIBES 77.
LO 36, 102, 115, 180, 181, 222, 237, 315, 328.
LOSANCHIA 23, 69, 73, 102, 132, 136
LULIACUM 81.
MARCILLIER 18, 22.
MENTHON 55.
MONDEVICO 128.
MONS DE VYU 76, 80, 109, 138.
MONS JOVETUS 82, 88, 115, 121.
NOARSA (Nuersa) 128.
NUNS 11, 38, 65, 91, 123.
OLERES 97, 128.
OLEY (Olley) 14, 18, 42.
OLIAN (Olyan) 18, 20, 50, 75, 105, 135.
PAEL 30, 84, 116
PARVUS BRUSON voir Bruson Parvus.
PASQUER 18.
PEDEMONCIUM 20, 50, 55, 75, 105, 134
PISSINA 43, 61
PLANDERE 34
PLEO 8, 12, 35, 40, 62, 66, 78, 88, 92, 121, 125.
PLEYSSIA 30, 83, 116.
PLURI 95, 127.
PONTESIUM 4, 6, 14, 31, 32, 42, 59, 60, 68, 84, 86, 95, 117, 119, 127.
RIPPALLIA 20, 50, 75, 105, 135
SABAUDIA 25, 26, 27, 5355, 56, 57, 58, 59, 69, 78, 81, 82, 110, 111, 112, 114, 139, 140, 141.
SAIX 21, 50, 76, 77, 106.
SANCTUS DIONISIUS 2, 3, 6, 8, 10, 12, 14, 15, 17, 25, 29, 30, 33, 35, 36, 37, 40, 41, 42, 45, 46, 47, 53, 61, 63, 64, 66, 67, 68, 69, 71, 72, 81, 83, 86, 88, 89, 90, 92, 93, 95, 98, 99, 100, 101, 106, 110, 115, 116, 119, 121, 122, 123, 125, 126, 127, 128, 130, 131, 139.
SANCTI MAURICII, capella, 25, 53, 81, 110, 139.
SANCTUS MICHAELIS CLUSIE 55.
SANCTUS URSUS AUGUSTE 18.
SANCTUS VINCENTIUS 21, 50, 76.
SELY (Sely) 8, 35, 88, 121
SEPTIMUS ROVEARIUS 55.
SEPTIMIANUM (Septumian) 13, 20, 42, 50, 68, 75, 94, 105, 126, 135.
SERIAN 23, 52, 79, 108, 137.

- SOMON** 12, 23, 40, 66, 93, 98, 106, 125, 128.
TAXALLA 18, 43.
THONONUS 1, 56, 81, 111, 113, 114.
TORNION (Tornyon) 1, 2, 22, 52, 75, 76, 77, 80, 99, 109, 129, 136, 138.
- *communitas* 24.
- *parrochia*, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 13, 15, 16, 17, 21, 29, 31, 32, 33, 34, 37, 38, 39, 42, 45, 48, 50, 51, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 68, 71, 72, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 90, 91, 94, 100, 101, 103, 106, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 126, 130, 131, 132.
TRIASTEL 24, 52, 80, 109, 138.
USSIN 44.
VALJURA 73, 102, 132.
VALLIS SECUSIA 56.
VALLESSISSIE 51.
VALLIS CICIDA 77.
VALLIS TORNENCHIA 4, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 15, 16, 17, 30, 31, 32, 34, 36, 38, 41, 45, 47, 48, 51, 59, 60, 61, 64, 65, 68, 71, 72, 73, 84, 85, 87, 89, 94, 100, 101, 103, 117, 119, 120, 122, 123, 126, 129, 130, 131, 132, 133.
VARAYA (Veraya) 17, 34, 47, 52, 70, 71, 72, 73, 75, 77, 80, 95, 96, 97, 98, 102, 109, 115, 127, 128, 129, 131, 132, 135, 137.
- *communitas* 24.
- *ecclesia* 18.
- *molendinum domini*, 2, 29, 83, 116.
- *parrochia* 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 18, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 43, 45, 48, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 67, 68, 82, 84, 85, 86, 87, 89, 90, 93, 94, 99, 100, 101, 117, 118, 120, 121, 122, 123, 125, 126, 130, 131, 133.
VESANT (Vesan) 8, 22, 35, 62, 88, 121.
VILLA 18.
VILLA SUPRA VARAYAM 18.
VILLETA 23, 52, 79, 108, 137.
VISINAL 8, 22, 34, 35, 51, 61, 62, 75, 87, 120, 121.
VIVACUM 38, 65, 91, 123.
VYU 19,43.
YENNA 134.
YSSOGNYE 55.
YTALIA 55.

TABLE DES MATIÈRES

	<i>Page</i>
Introduction	7
Compte de Nicolet Britonis, citoyen d'Aoste, lieutenant de la châtelainie de Cly (1414-1415)	17
Compte de François seigneur de Challant et Montjovet, châtelain de Cly (1416-1417)	61
Compte de François seigneur de Challant et Montjovet, châtelain de Cly (1417-1418)	109
Compte de François seigneur de Challant et Montjovet, châtelain de Cly (1421-1422)	147
Compte de François seigneur de Challant et Montjovet, châtelain de Cly (1423-1424)	195
Index des noms des personnes	243
Index des noms des lieux	249

ACHEVÉ D'IMPRIMER
SUR LES PRESSES DE L'IMPRIMERIE
GRAFICHE ITLA
D'AOSTE
AU MOIS DE DÉCEMBRE 2016

Édition hors commerce de 550 exemplaires
réalisée par la Région Autonome Vallée d'Aoste

ISSN 1828-8332